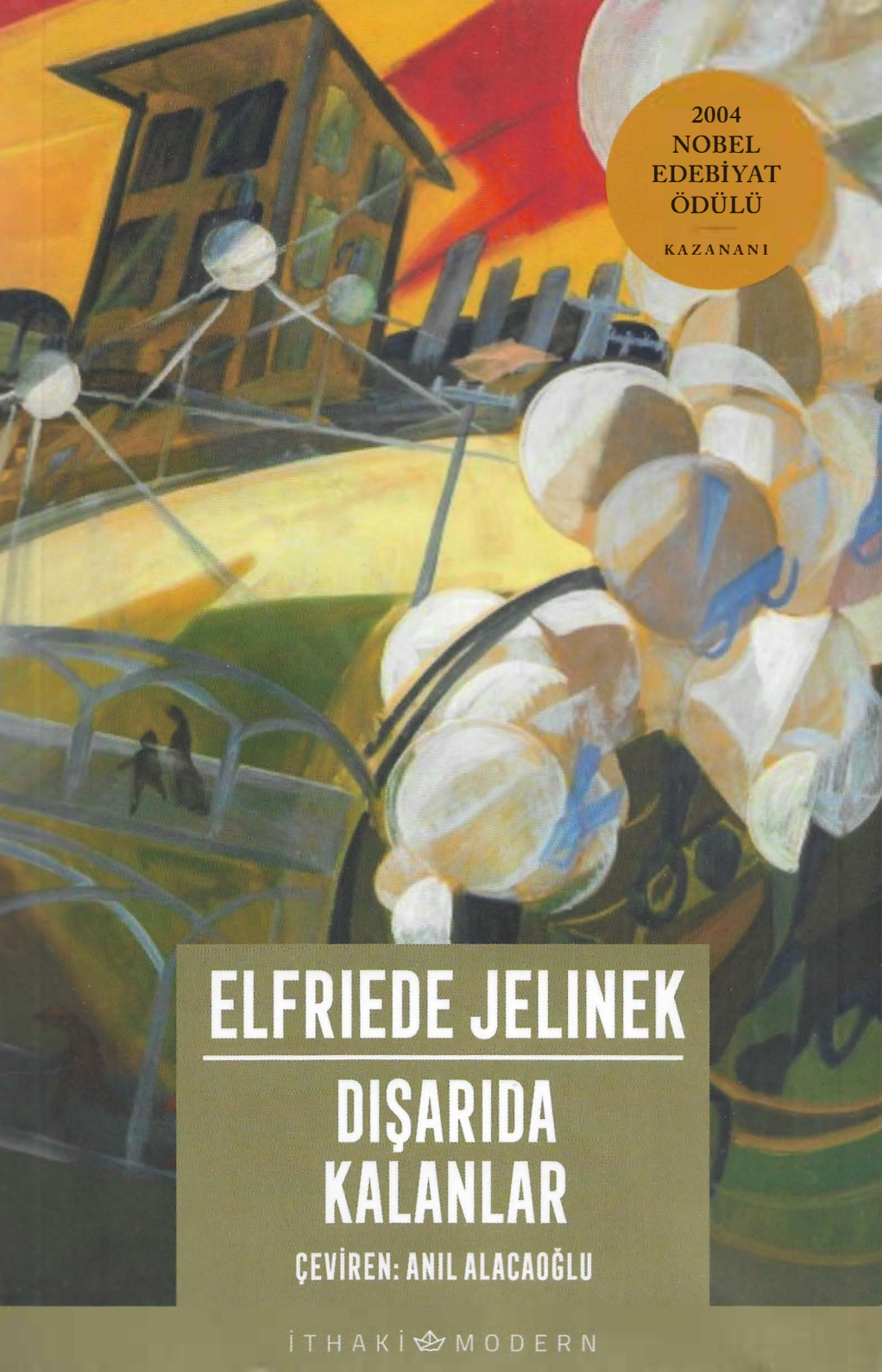

ELFRIEDE JELINEK

DIŞARIDA KALANLAR

ÇEVİREN: ANIL ALACAOĞLU

İTHAKİ MODERN

Elfriede Jelinek. Nobel ödüllü feminist şair, romancı, oyun yazarı, çevirmen Elfriede Jelinek 20 Ekim 1946'da Mürzzuschlag, Styria, Avusturya'da doğdu. Viyana'da Romen-Alman, Katolik annesi ve Çek Yahudisi babasıyla büyüdü. Babasının soyadı olan Jelinek, Çekçede "küçük geyik" anlamına gelir. Elfriede Jelinek erken yaşta piyano, org, gitar, keman, viyola eğitimi aldı. Varlıklı bir ailenin kızı olan annesi onu bir "dâhi çocuk" olarak yetiştirmeyi istiyor, onun için bir müzik kariyeri düşlüyordu. Jelinek daha sonra Viyana Konservatuarı'nda da okudu, org çalışarak mezun oldu. Viyana Üniversitesi'nde sanat tarihi ve tiyatro çalıştı ancak eğitimine kaygı bozukluğu hastalığı nedeniyle ara verdi ve ailesinin evinde bir yıl boyunca herkesten uzak yaşadı. Bu dönem içerisinde ciddi anlamda ve biraz da terapi niyetiyle edebiyatla ilgilenmeye başladı. Bir şiir derlemesi olan, ilk kitabı *Lisas Schatten* (Lisa'nın Gölgesi) 1967'de yayımlandı, ilk edebiyat ödülünü 1969'da aldı. 1975'te *Âşık Kadınlar*, 1980'de *Dışarıda Kalanlar*, 1983'te de *Piyanist* romanı yayımlandı. Bu roman 2001'de Michael Haneke tarafından sinemaya da uyarlandı ve Cannes'da hem Grand Prix hem de en iyi erkek ve kadın oyuncu ödüllerini kazandı. 1989'da *Arzu*, 2000 yılında ise *Hırs* romanları yayımlandı. Jelinek 1974'ten 1991 yılına kadar Avusturya Komünist Parti üyesiydi. 1990 yılında ulusalcı ve otoriter yaklaşımlara sahip Jörg Haider'in Özgürlük Partisi'yle çatışmaları nedeniyle ismi daha çok bilinir oldu. Yapıtları ve görüşleriyle sürekli eleştiri oklarını üzerini çeken Elfriede Jelinek 1998'de Georg Büchner Ödülü'nü, 2004'te de Franz Kafka Ödülü'nü kazandı. Yine 2004'te "romanları ve oyunlarındaki sesler ve karşı seslerin müzikal akışı, dile ait olağanüstü bir coşkuyla toplumsal klişelerin saçmalığını ve baskıcı kuvvetini açığa çıkarıyor" ifadesiyle Nobel Ödülü'ne layık görüldü. Jelinek kalabalık korkusu ve sosyal fobisi nedeniyle ödülü kendisi alamadı, onun yerine törende bir video mesajı gösterildi.

Dışarıda Kalanlar
Elfriede Jelinek

Özgün Adı
Die Ausgesperrten

İthaki Yayınları - 2604
İthaki Modern - 104

Dizi Editörü: *Mert Tanaydın*
Yayıma Hazırlayan: *Yonca Kocadağ*
Redaksiyon: *Mert Tanaydın*
Kapak Görseli: *Hugo Schreiber, "Dünya Şehri, 1926"*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Kapak Uygulama: *Mehmet Büyükturna*
Sayfa Tasarımı ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Mart 2024, İstanbul
ISBN: 978-605-265-356-2
Sertifika No: 63989

Türkçe Çeviri © Anıl Alacaoğl, 2024
Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg © 1980
Türkçe Telif Hakları © İthaki, 2024

Bu eserin tüm hakları Telif Hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla,
Rowohlt Verlag GMBH ile yapılan anlaşmayla alınmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Osmanağa Mah. General Asım Gündüz Cad. Ün Er Tan İş Merkezi 35/1 38
Kadıköy-İstanbul Tel: (0216) 541 03 26
editor@ithaki.com.tr – www.ithakiyayingrubu.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

ELFRIEDE JELINEK

DIŞARIDA KALANLAR

ALMANCADAN ÇEVİREN: ANIL ALACAOĞLU

ithaki

Ellili yılların sonunda bir gece, Viyana şehir parkında bir soygun gerçekleşir. Aşağıdaki kişiler yürüyen bir adamı yakalar: Rainer Maria Witkowski, onun ikiz kız kardeşi Anna Witkowski, Sophie Pachhofen, eski adıyla von Pachhofen ve Hans Sepp. Rainer Maria Witkowski'nin adı, Rainer Maria Rilke'den geliyor. Hepsi on sekiz civarında, Hans Sepp birkaç yaş daha büyük, fakat onda da olgunluktan eser yok. İki kız arasında Anna daha öfkeli, saldırıya uğrayan adamın özellikle ön tarafıyla ilgilenmesinden belli. Yüzü size dönük bir insanın (gerçi zifiri karanlık olduğu için adam çok bir şey göremiyor) yüzünü tırmalamak, daha doğrusu göz bebeklerini hedef almak ayrıca cesaret gerektirir. Çünkü, gözler ruhun aynasıdır, mümkünse zarar görmemeleri gerekir. Yoksa ruhun öldüğü sanılabilir.

Özellikle Anna'nın bu adamı rahat bırakması gerekirdi, çünkü adamın karakteri onunkinden daha iyi. Çünkü o bir kurban. Anna bir fail. Kurbanlar her zaman daha iyidir, çünkü masumdur. Elbette bu devirde hâlâ masum olan sayısız fail var. Zihinleri savaş anılarıyla dolu, çiçeklerle süslenmiş pencerelerden dostça halka bakıyorlar, el sallıyorlar ya da yüksek makam

ları işgal ediyorlar. Sardunyalar arasında. Her şey nihayetinde bağışlanıp unutulacak ki yeni başlangıçlar yapılabilsin.

Sonradan, –ki insan hep sonradan akıllanır– anlaşılıyor ki kurban orta büyüklükte bir şirkette ticari mümessilmiş. Kurban, en ince ayrıntısına kadar düzenlenmiş bir evde özenle bakılmış, bu da Anna'nın özellikle hor gördüğü bir şey. Temizlik onun doğasına aykırı, doğasının içi de dışı da pislik içinde.

Gençler bu adamın cüzdanına el koyuyorlar. Yine de adam feci bir dayak yiyor.

Anna hiç umursamadan adamı parçalıyor, bir yandan da düşünüyor; sonunda yoğun nefretimi kusabileceğim bir yer bulmam çok iyi oldu, üstelik nefretimi kendime çevirmeme de gerek kalmadı, zaten yanlış yer olurdu. Paralandığım da iyi oldu. Umarım içinde çok para vardır (miktar ortalamaydı). Hans da el gücüne alışkın yumruklarıyla adamı pataklıyor. Bir erkek olarak şiddetin erkeksi türleriyle yetiniyor: yumruk ve kafa atmakla (âdeta koçbaşı); kavalkemiğini tekmelemeyi Sophie'ye bırakıyor, verdiği acıyla nam salmış bu yönteme Sophie sık sık başvurur. Karmaşık bir makinenin sırayla inen iki pistonu gibi. Sanki parmaklarını kirletmek istememişsin de bütün işi ayaklarına bırakmışsın gibi görünüyordu, diyor Rainer daha sonra ve ona şefkatle sarılıyor. Fakat dizkapağına bir tekme yiyince boğuk, öfkeli bir ses çıkararak anında ondan uzaklaşıyor. Sophie böyle şeylerden hoşlanmaz.

Kendini Sophie'nin tek erkek arkadaşı olarak gören (zaten ona bu yüzden sarılmıştı ya) Rainer, kurbanın kıyafetlerini çekiştirerek cüzdanını arıyor, hemen bulamıyor (ama buluyor). Sonra diziyle kendini pek de savunamayan adamın karnına vuruyor, bunun üzerine gurul gurul bir ses duyuluyor, adamın ağzından biraz salya akıyor. Kan görülmedi, çünkü çok karanlıktı.

Savunmasız birini bu kadar dövmek gaddarlık artık, o yüzden de gereksiz, diyor Sophie, darmadağın yerde yatan adamı saçlarından öyle bir çekiyor ki bir kısmı kopuyor.

Biraz daha dövüşmek isteyen Rainer, gereksiz olanı da en iyisidir zaten, diyor. Böyle anlaştık. Bizim prensibimiz gereksizlik. Bence gerekli şeyler daha iyi, diyor tuhaf bir şekilde parayı seven Hans, ilgiyle cüzdana bakıyor. Para önemli değil, diyerek cüzdana tükürüyor Rainer, ne dersin, şunlar yüzlük mü binlik mi?

Bizim prensibimiz para değil, derken ışıldıyor Sophie, ailesinde bolca para var, zaten tam da bu yüzden ihmal edilmiş.

Hans, başkalarının ruhunu da öldüren ruhsuz bir makine gibi ter saçarak kurbanı dövmeye devam ediyor. Kardeşleri de onu aynen böyle görüyorlar: Makine gibi. Anna en başından beri bu makineyi güzel buluyor, çok yakında Sophie de güzel bulacak. Bu durum nifak tohumu olabilir. Hans'ın yumrukları çekiç gibi iniyor, ancak yeniden vurmak üzere kalkıyorlar. Kurban, ah, diye kısık sesle inliyor ama bunun için bile takati kalmamış. Sonra: Polis! Ama kimse duymuyor. Anna bunu, adamın taşaklarına vurmak için bir gerekçe olarak görüyor, çünkü prensip olarak bütün anarşistler gibi polise karşı. Adam korkup susuyor, iki büklüm oluyor, birazcık sallanıp sonunda yerde sessizliğe gömülüyor. Nasılsa parayı aldılar.

Anna, deli gibi vurmaya devam eden Hans'ı mümessilin üstünden alıp kaçmaları için onu çekiştiriyor. Yürüyüş yapan insanlar sesleri duyabilir çünkü. Bu saatte burada ne işleri var ki? Bir gün onların da başına aynısı gelecek.

Lise öğrencileri ve işçi, ıslık çalarak tırıs tırıs Johannes Sokağı'na sapıyor, üflemeli ve yaygı çalgıların uğultusunun duyulduğu (ayrıca Anna'nın piyano dersleri aldığı) Viyana konservatuvarının önünden koşarak geçiyorlar. O sırada binada orkestra provaları yapılıyor, hep böyle geç saatte yaparlar ki çalışanlar da katılabilsin. Bu saatte en iyisi Kärntner Caddesi, orası kalabalıktır, diyor Sophie soluk soluğa, (oradaki) gececi insanların arasına karışıp saklanabiliriz. Biz hiçbir kalabalığın arasına karışıp saklanamayız, çünkü nerede olursak olalım kalabalıkta sırıtıyoruz (Anna). Saklanmamıza gerek yok, tersine

açık açık yapmamız lazım, böylece herkese rasgele şiddet uygulamayı ilke belledğimizi beyan etmiş oluruz (Rainer). Seni beyinsiz (Hans).

Anna başka bir şey demiyor, düşüncelere dalarak kurbanın, onu döverken kullandığı sağ eline bulaşan tuzlu terini ve kurbanın tırmaladığı yerden akan kanı yalıyor, Rainer övgü dolu bir bakış atıyor, Sophie biraz iğreniyor; Hans, Anna'nın parmaklarına vuruyor. Seni pislik.

Anna'nın içinde, muhtemelen kuşak çatışmasından kaynaklanan öyle büyük bir öfke var ki Viyana'nın gösteriş ve alışveriş bulvarındaki ışıklı vitrin camlarını kırıp dökmek istiyor. Bu camların ardında deli gibi istediği şeyler var ama harçlığı yetmiyor. Dolayısıyla bu şekilde biraz para kazanmak gerekiyor. Ne zaman okuldaki kızların üstünde beyaz bluzlu yeni bir döpiyes ya da ayaklarında yüksek topuklu yeni ayakkabılar görse kıskançlıktan karnına ağrılar giriyor. Ama şöyle diyor: Şu süslü kızları görünce kusasım geliyor. Aptal paçavralarıyla çok sığ insanlar, beyinleri tamtakır. Kendisiyse ruhsal durumunu dışarıya yansıtmak için yalnızca kirli kot pantolon ve aşırı büyük erkek kazakları giyiyor. Düzenli olarak nükseden (gelen, sonra hiçbir iz bırakmadan kaybolup giden) dil tutukluğu yüzünden gittiği psikiyatrist hep şunu soruyor: Söylesene evladım, neden güzel güzel giyinip saçlarını kıvırmıyorsun, çünkü aslında güzel bir kızsın, dans okuluna gitmen gerek. Şu hâline bak, genç bir oğlan seni görse dehşete kapılır.

Anna ise her şeyden dehşete kapılıyor.

Önemli değil. Ahlakı bozuk bu dört genç karakter, gece eğlencesi arayan ama bu şehir buna uygun olmadığı için çoğunlukla bulamayan keyifli insanların arasında kabak gibi sırıtıyor. Normalde gençlerin kendine has bir canlılığı olur ama bunlarda yok. Eğer canlılığı bilinçli olarak reddediyorlarsa yapacak bir şey de yok. Onlar daha fazla eğlence aramıyorlar, çünkü nasılsa buldular. Göze batmamak için nihayet

koşmayı bırakıp kasıtlı olarak zararsızca yürümeye başlıyorlar. Rainer, Sophie'nin koluna giriyor, Sophie sağdaki soldaki karanlık vitrin camlarına bakıp saçını düzeltmeye çalışıyor. Aralarında en az etkilenmiş gibi duran o, öyle de zaten ve her zaman ellerinde beyaz eldivenler varmış gibi görünüyor. Bu bir adamı cezbedebilir, fakat asla tatmin etmez. Bu yüzden böyle saldırılar tasarlamak gerekir, çünkü Sophie adamı tatmin etmez. Ancak başka nedenler de var. Rainer çetenin beyni, Hans elleri, Sophie bir nevi dikizcisi, Anna ise tüm insanlığa kızgın, bu da kötü, çünkü kızgınlığı görüşünü bulanıklaştırıp erişimini engelliyor. Zaten Anna'nın güzel şeylere erişimi pek yok, çünkü onları parayla satın almak gerek. Anna içsel bir değerin satın alınamayacağını bilmez, maalesef bu değer içeridedir, kimse onu görmez. Anna dışsal şeyleri de ister, fakat bunu itiraf etmez. Asıl amaç insanları nefret ettiğimiz için değil, sebepsizce dövmektir, diye uyarır kardeşi Rainer. Dövüyorum ya, ona bak sen, nefret olsun olmasın (Anna). Hiçbir şeyden anladığın yok, der Rainer üstten bir tavırla.

Siktir (Hans), bu kaba ifadeyle söylemeye çalıştığı, gömleğinin yırtıldığı. Morukla yine ağız dalaşına girecek. Şimdi karanlık bir geçitte dağılacağız, diyor Anna, yarın kendine yenisini alırsın.

Rainer anne babasından nefret ediyor ama onlardan korkuyor da. Onu dünyaya getirdiler, şimdi de Rainer şiir sanatıyla meşgulken onlar geçimini sağlıyorlar. Korku, nefretin bir parçasıdır (nefret konusunda doktora tezi yazabilecek durumda olan Anna), insan hiçbir şeyden korkmazsa nefret etmesine de gerek kalmaz, yavan bir kayıtsızlık baş gösterir. Sonra ölse yeridir. Dar kafalılar bu nefreti bilmezler. Güçlü duygularımız olmasa birer nesne olurduk ya da çoktan ölmüş olurduk ki yeterince yakın bir zamanda öyle olacağız. Sanatın çoğu biçimini seviyorum.

Ben hiçbir şeyden nefret etmiyorum, diyor Sophie, çünkü hayatımda nefret etmeye değer bir şey yok. Zaten senin taşıdı-

ğın tek his bana olan aşkın, diyor Rainer. Eğer ikimiz de parmağımızı bir kurbanın gözüne sokarsak aramızdaki bağ, evlilikte olacağından daha sağlam olur. Sonuçta evliliğe karşıyız.

Benim gitmem gerek, diyor Sophie, zaten hep bir yerlere gitmesi gerekir.

Beni şimdi yalnız bırakamazsın, çünkü her şeyi açıklayabileceğim birine ihtiyacım var, diyor Rainer. Yanında iki kişi daha var ya, diyor Sophie patlamaya hiç aldırmadan, onlara her şeyi açıklayabilirsin. Benim şimdi eve gitmem gerek. Ya payın? Yarın okulda verirsin. Hans pençelerini şimdiden paraya uzatıyor, ağzının köşesinden ip gibi sarkan tükürük, açgözlülüğün gizli bir işareti. Tamam, dur, diyor Rainer bunun üzerine.

Birini döverken çok iyi görünüyorsun, diye yanaşıyor Anna genç işçiye, kol kaslarını okşuyor, Hans'ın annesi kollarını hiç okşamaz, böyle bir şey hiç aklına gelmez. Bu harekette bir ima var, bu sayede göründüğünden daha anlamlı oluyor.

Senden çok hoşlanıyorum (Anna, Hans'a). Görüşürüz (Hans, Rainer ve Anna'ya). Görüşürüz.

Gerginlik azalırken ikizler sekizinci bölgedeki evlerine gidiyorlar, burada bir sürü küçük burjuva, özellikle de beyaz yakalı ve emekli oturur. Çekirdeğin elmanın bir parçası olması gibi, bu ikisi de alt orta sınıfın bir parçasıdır, orada evde gibi hissederler. Evleri de burada zaten, hemen kasvetli apartmanın merdivenlerini tırmanıyorlar, üstlerine sefalet bulaşmasın diye hiçbir yere dokunmadan. Sonra zirveye ulaşıyorlar, dördüncü kata. Son durak. Huzursuz yuvalarının görünmesiyle birlikte bitkinlik de beliriyor, gerginliğin kapısı gönülsüzce açılıyor, çünkü gerginliğin bu iki kardeşe ihtiyaç duymayacağı başkaca birkaç planı daha var. Kardeşler yeniden günlük yaşamlarına giriyor ve kapıyı arkalarından kilitliyorlar.

***

İşte daireleri burada, anne baba da burada. Saldırıların öncesinde ve sonrasında tek tip bir sükûnet hâkimdir. Çocuklar, fark edilmeden çocuk rolünden çıkıp sorumlulukları olan yetişkin rolüne geçmiştir. Bu sorumlulukları ikisi de yerine getirmez.

Hırpani, eski apartmanın çevresindeki standart altı sayısız apartman, eski imparatorluk kentini oluşturuyor. Çirkin, silik ve sıklıkla yaşlı insanlar bu apartmanların içinde usul usul dolanır, kovalarını ve testilerini koridorlardaki tuvaletlere ve su tesisatlarına getirip götürürler. Herhangi bir üretim olmaksızın daimi bir gidiş geliş vardır.

Bazen aralarında bir dâhi serpilir, bu dâhiyi besleyen toprak sıklıkla pislik, dâhinin sınırı da deliliktir, pislikten ne pahasına olursa olsun kaçmak isteyecek, delilikten her zaman kurtulamayacaktır. Witkowski'lerin kendi boğucu ortamlarında şimdiden bir dâhinin yetiştiğinden haberi yoktur: Bu dâhi Rainer'dir. Rainer, yetiştiği bölgenin bataklığından beline kadar sıyrıldı bile, şimdi de prova olsun diye bir bacağını çekmeye ve dik durmaya çalışıyor ama her defasında çamura saplanmış bir gergedan gibi yeniden bataklığa gömülüyor. Bir keresinde böyle bir gergedanı *Yaşayan Çöl* belgeselinde görmüştü. Edebiyat yeteneğinin çirkin

bir solucan gibi yuvalandığı kafasını her durumda yukarıda tutuyor ve kokuşmuş eski donlar, ötesi berisi kırılmış mobilyalar, yırtık gazeteler, parçalanmış kitaplar, üst üste yığılmış deterjan kutuları, dibinde tortu birikmiş küflü kap kacaklar, dibinde tortu birikmiş küfsüz kap kacaklar, ne idiği belirsiz kabuklar bağlamış çay fincanları, ekmek kırıntıları, kurşunkalemler, silgi tozu, çözülmüş çapraz bulmacalar ve tere bulanmış çoraplardan ibaret bir denizin içinden ötelere, bilinçsizce sanat âlemine bakıyor, eğer şanslıysan sonuna kadar açık duran tek âleme.

Fakat bugün Rainer ve Anna liseye gidiyor, maalesef lise bitirme sınavını verene kadar her gün oraya gitmeleri gerek.

Herr Witkowski savaştan tek bacaklı ama dimdik dönmüştü, savaşta bugün olduğundan daha fazlasıydı, yani sağlamdı, iki bacaklı ve SS üyesi. O zamanlar meslek seçimine verdiği önemi, bugün sınır tanımayan hobisine veriyor: sanatsal fotoğrafçılık. Bir zamanlar düşmanları Auschwitz ve Treblinka'nın bacalarından ve krematoryumlarından çıkarak kurtulmuş ya da Slav topraklarını kaplamıştı. Rainer'in babası sanatsal fotoğraflar çektiği her gün Almanya'nın bugünkü küçük sınırlarını yeniden aşıyor. Özel yaşamında böyle sınırları ancak dar kafalılar tanır, fotoğrafta sınırlar giysilerle belirlenir ve Witkowski Baba giysilerin ve ahlakın bu dar sınırlarını deler geçer. Anne, oğlunun sanata eğilimini kimden aldığını anında anlamıştı: babasından. Babasında amatör sanatçı gözü vardı. Soyun Margarethe, bir iki çıplak fotoğrafını çekeceğiz! Yine soyun diye tutturdun, hep de ben temizlik yaparken aklına geliyor. Bu aileyi geçindiren kim, ben değil miyim? diyordu Herr Witkowski, gündüzleri malulen emekli, geceleri bekçiydi. Hobim, yani porno fotoğrafçılığı, bu sakatlıktan sonra elimde kalan tek şey. Pornografi yaşlı insanlara hitap etmiyor, bu sadece oyalanması gereken insanlar için bir meşgale. Çocuklarım hobi dünyamda bana eşlik etmiyorsa o zaman en azından sen edeceksin Gretel. Hadi, çabuk, kameram görevini yapmaya hazır.

Diğer insanlar gibi beni giyinikken çekemez misin? Hayır, giyinik insanların fotoğrafını herkes çeker. Ayrıca ben bundan iki kez keyif alıyorum, birincisi fotoğrafları çekerken, ikincisi fotoğraflara bakıp onları eleştirel bir gözle değerlendirirken. Böylece kendimi geliştiriyorum. Bu da eğlenceli. Sanatta insanın istediği sonuca ulaşmak için sürekli mücadele etmesi gerekir. Kendini aşmış olman da fotoğrafa yansır Gretel. Bir sanatçının yeteneği gözlerinde görülebilir, orada için için yanar.

Hadi bakalım: Ev kadını, mutfağında bulaşık yıkarken yabancı bir adam tarafından izleniyor, kadın kendini örtmeye çalışıyor ama elinde bunun için çok yetersiz bir araç, diyelim ki bir fırın eldiveni var. Tanrı'ya şükür, bu da en gerekli yeri kapatmaya yetmiyor. Ben de tam bu en gerekli yeri istiyorum. Ayrıca ev kadını beceriksiz olduğu için, bir de doğru bölgesi yerine yanlış yeri örtüyor. Getir Gretel, getir!

Ama şimdi de en önemli yer gölgede kaldı, seni aptal karı, am yani. Geçen seferki gibi yapıyorum işte! Yanlış olan da bu zaten, her seferinde farklı bir şey yapman lazım ki orijinal, sanatsal bir etkisi olsun. Sen her şeyi bana bırak, burada fotoğraf uzmanı olan kim, sen misin ben miyim? Sensin Otto. Hah şöyle.

Eskiden daha iyi günler görmüş olan (SS subayı eşi olduğu günler) ve bugünkü gibi sanatçı eşi olmayan anne, orasını burasını çekiştiriyor ama yaptığı her şey durumu iyileştireceğine kötüleştiriyor.

Korku dolu bir ifade takınman lazım. Direnci kırmak her zaman daha çekicidir, ben de savaşta sayısız insanın direncini kırdım, onları bizzat yok ettim. Bugün tek bacakla boğuşuyorum, o zamanlar kadınlar bana uçarak gelirdi, iş kıyafetinin cazibesi yüzünden. Şık üniforma yani. Hatırlıyorum, Polonya köylerinde çoğu zaman binici çizmelerimiz bileklerimize kadar kan içinde kalırdı, bata çıka yürürdük. Kalçanı biraz öne çıkar, beceriksiz karı, amın nereye gitti yine? İşte burada.

Anne, Koschat'ın, içinde hep huş ağacından yapılmış bir

banktan bahsedildiği hüzünlü şarkılarından birini mırıldanıyor. Aklında bir buğday tarlası, kırda bir yürüyüş, tek bacaklı bir adamdan istenemeyecek şeyler, sırf kocası daha en başından moralini bozmasın diye. Baba ise artık içinde bulunmadığı şeref alanını düşünüyor. Onun yerine şimdi aile şerefine dikkat ediyor ki karısı olacak pasaklı, sağlam adamlarla onu boynuzlamasın. Ona her zaman göz kulak olunamaz, bakkala gittiğinde orada ne yapıyor acaba?

Frau Witkowski sık sık dinlenip gevşemek gerektiğini söylüyor. Herr Witkowski az sonra gevşemek neymiş göstereceğini söylüyor ve omzuna sert bir şey fırlatıyor, kadın yerinden sıçrıyor. Yine bir yeri moraracak. Hadi artık, sürtük. Senden istediğim çok şey değil. Yoksa koltuk değneklerimle seni yere sererim. Eskiden tüm gücümle üstüne atlardım, artık mümkün değil, çünkü tek bacaklı bir adam hiçbir yere atlayamaz (yoksa kolay kolay ayağa kalkamaz). Balık gibi, onun da bacağı yoktur ama zarifçe yüzüp dalabilir. O yüzden ben mükemmel bir fotoğrafçıyım. Şimdi bacaklarını ayır!

Amatör fotoğrafçı gözümle görüyorum ki yine saçlarını yıkamamışsın, oysa sana yıkamanı emretmiştim. İpek gibi olmalı, dağılmış dikenli çalı gibi değil. Kişisel tatminimin önünde bir engelsin sen, ben çıplak fotoğraflardan tatmin oluyorum. Fotoğraf âlemine dalmak istediğimde bana karşı koyuyorsun ya, işte o zaman kafanı kırmak istiyorum.

Ama senin fotoğraf âlemine dalmana karşı koyduğum yok ki Otti.

***

Anna iki tip insandan nefret eder: Birincisi malı mülkü, arabası ve ailesi olanlar, ikincisi diğer herkes. Sürekli patlamanın eşiğindedir, öfkeden patlamanın. Kıpkırmızı bir gölet gibi. Gölet, durmadan başının etini yiyen suskunlukla dolu. O, kalıcı perma yaptıracak ya da başında hoplayıp duran bir atkuyruğuyla dolaşacak ve plak dükkânında çalan popüler bir şarkıya kulak kesilip kendini hareketli ritme kaptırarak ayaklarını huzursuzlukla oynatacak kızlardan biri değil. Onun dışındaki herkes sınırsız, dümdüz bir buz katmanının üstünde duruyor, Anna onları sırayla tekmeleyip itiyor. Görünmeyen ama var olduğu umulan en uç noktaya doğru itiyor ki hepsi ölümcül derecede soğuk suyu boylasın. Kardeşiyle konuştuğu felsefi ya da edebi şeyler, kendi içinde konuştuğuysa piyanodan çıkan seslerin dili.

Bir gün bir okul gezisinde sınıftaki kızlar bir fotoğraf çekmişti, fotoğrafta hepsi Peter Kraus'un *BRAVO* dergisinde çıkan iki sayfalık bir fotoğrafını öpüyordu. Büzülmüş dudaklarıyla mucuk mucuk yapan, o sırada kameraya gülümseyen sekiz yüz. Dudaklarını büzmeyen sadece Anna'ydı, onunla alay etmişlerdi. Asıl alay hemen ardından gelmiş, kızlardan biri Anni'ye şöyle demişti: Anni, çabuk içeri gel, Wurlitzer müzik kutusunda

Bach plakları var, tam senlik değil mi? Ve aptal Anna; güneşten serseme dönmüş, müzik eğitimi yüzünden gözü hiçbir şey görmez olmuş, manyak bir anne tarafından asosyalleştirilmiş Anna, kendi müziğini, kimsenin anlamadığı, yalnızca onun anladığı, onun açıklayabileceği müziği de dinleyebilmek için anında fırladı. Peki, müzik kutusunda ne çalıyordu? Popüler bir Elvis plağı, Tutti Frutti, sırf eğitimi nedeniyle bile olsa reddetmesi gereken bir şey. Kızlar gülmekten yerlere yattılar, salak okul arkadaşları Anna, bir Wurlitzer müzik kutusunda gençlerin sevdiği bir şey değil de Bach çalacağına inanmıştı.

İşte, boş zamanlarını piyano çalarak geçiren Anna, algısı bu denli çarpık bir öğrenci.

Anna'nın durumu daha ziyade silip süpürmeye benzer, tıpkı bir sokak süpürme makinesi gibi, Rainer'in durumuysa canlı insanlardan oluşan bir merdivene benzer, en üst basamağında, bir ışık kaynağının altında genç yazar durur, orada bütün insanlığı kapsayan, kendisinin yazdığı mitik bir şiiri okur.

Rainer, konuşabilen herkesin ne bir diğerinden daha fazla ne de daha az hâkim olduğu ama belli kimselerin kendi çevrelerinde sivrilmek için daha iyi bir yöntemi olmadığından tekeline aldığı edebiyat dışında bir şeye hükmetmeyi maalesef henüz başaramadı. Fakat edebiyat Rainer'in isteklerini fazlasıyla karşılıyor.

İkizler, beklenenin aksine ne zaman çılgın bir partiye davet edilseler hemen hayır derler, bizim böyle insanların arasında işimiz yok, çünkü bunlar aptalca ve anlamsız eğlenceler. Oysa bunu sırf dans edemedikleri, diğerlerinden daha iyi olamamaya katlanamadıkları için söylerler. Vazgeçmek gençlere çoğunlukla zor gelir, yaşlılar bu konuda daha az zorlanır, çünkü onca zaman vazgeçme konusunda alıştırma yapmışlardır.

Rainer'e göre bir insan da ele geçirilebilir. Öncelikle o kişiden daha bilgili olmak gerekir, sonra o seni otorite kabul edecektir. Hans mesela, Rainer'in caz kulübünde

tanıştığı genç işçi. Rainer ona her şeyi açıklayacak, ta ki Hans sonunda iradesiz bir araca dönüşene kadar; bu, edebi bir metni biçimlendirmekten daha zor, çünkü insanlar şaşırtıcı bir direnç gösterebilirler. Yorucu bir iştir ama insanı gelişime zorlar.

Sanat esnek ve alabildiğine sabırlıdır. İnsanlar bazen dikkafalı olurlar ama anlatılanlara açıktırlar. Gerçi daha iyisini bildiklerini sanırlar ama Rainer gerçekten daha iyisini bilir.

Sınıf arkadaşları gri bir koyun sürüsü, cahil ve toy. Hafta sonu anne babalarının evlerinin parti için dönüştürülmüş bodrumlarında, Hietzing'deki konforlu apartmanlarda kendi odalarında, mantar ararken ormanda ya da yüzme havuzlarının soyunma kabinlerinde kızlarla neler yaptıklarını anlatıyorlar. Kızlar kendilerine yapılmasına izin verdikleri şeyleri ya da nasıl reddettiklerini ve erkeklerin nasıl da yalvardıklarını anlatıyorlar. Ama pes etmediler, çünkü bakire kalmak istiyorlar. Böylece laf lafı açıyor. Rainer, sen hiçbir kızla birlikte olmadın mı? En azından böyle mahrem konulardan söz ederken ona her zamanki gibi "Bay Profesör" demiyorlar. Rainer hiç duraksamadan şehvetin bir tür esrime olduğunu açıklıyor. (????). Anlayacağınız bilinç, bu esrime hâlinde yalnızca bedenin bilincidir, dolayısıyla cismaniliğin refleksif bilincidir. Fiziksel acılarda olduğu gibi zevkte de refleks gibi bir şey vardır, bu da zevkin yoğun bir şekilde farkında olmamızı sağlar. (Neee? Hiçbir şey anlamadım.)

Anna zevkin, arzuyu tamamlamakla kalmadığı, aynı zamanda onun hedefi ve sonu olduğu için arzunun ölümü olduğunu söylüyor. İnsanlar zevki arar, fakat zevk tamamen anlamsızdır.

Sınıf bu gösteriden uzaklaşıyor, Bay Profesör ve Bayan Profesör için, bunlar neden bahsettiklerini bilmiyor, diyor. Bunlar hayatları boyunca hiç am ya da sik tutmamışlar.

Sophie Pachhofen leş gibi tebeşir kokan sınıflarda ceylan gibi dolaşıyor, kötü şöhretli beyaz sandviçle bir kola almak için cüzdanında para arıyor. Anna kalın dilimlen-

miş yağlı ekmeğini kıskançlıkla saklıyor, ekmeği annesi hazırladı ve içine tüm kalbini koydu, çünkü Anna onun en sevdiği çocuğu (kendisi gibi bir kadın), Rainer daha ziyade babasının oğlu. Sophie'ye duyduğu aşk, Rainer'i bir elin kenarıyla boğazına vurulmuş gibi çarpıyor ve gizliden gizliye taptığı kıza şöyle diyor: Diğer insanların cismani varlığı bilinçte gitgide gözden kayboluyor, bilinç içini bizim varlığımızla dolduruyor, çünkü bu nihai hedef. Artık biliyorsun Sophie. Buna uygun davranmamız gerek.

Rainer bir tırnağını avuç içine batırıyor. Sophie'ye sahip olmayı öyle delice arzuluyor ki Sophie de bunu aynı şiddette istiyor. Sadece kendine itiraf edemiyor.

Rainer, Sophie'ye kendisinin yırtıcı bir hayvan olduğunu, onun da yırtıcı hayvanın avı olduğunu anlatıyor. Sophie neden bahsettiğini anlamadığını söylüyor. Bir gün sen de tenis oynamaya gelmek ister misin? Rainer yalnızca kendi sahasında oynayacağını söylüyor. Sophie'nin bakışı Rainer'i geçip ötelere kayıyor. Rainer, Sophie'ye okşama arzusunun okşanma arzusuna dönüşmesini ciddiye alması gerektiğini söylüyor. İnsan bedeninin çiçek açtığını hissetmek ister, midesi bulanana kadar. Sophie bunu hiç hissetmiş mi? Hissetmediyse nasıl olduğunu Rainer ona gösterir.

Sophie çıkıp gidiyor.

Her şey midemi bulandırıyor, özellikle bugün, diyor Anna.

Sophie büfeden aldığı salamlı sandviçle geri dönünce Rainer sandviçi ona vermesini emredecek. Bir irade sınavı yaşanacak. İşte Sophie dönüyor, Rainer prova olsun diye gaddar bir yüz ifadesiyle birkaç parmağını Sophie'nin şahdamarına koyuyor. Ah, delirdin mi, boyunda bir sürü sinir var, birini istemeden kolayca öldürebilirsin. İstemeden olduğunu kim söyledi, diyor Rainer. Bunu bir Fransız filminde görmüştüm.

Sırf bir filmde gördün diye insanları öldüremezsin.

Neler yapabileceğimi kim bilebilir, diyor Rainer. Tek bildiğim, hayal edilemeyecek kadar korkunç şeyleri yapabilecek olduğum ve yapmamak için kendimi tuttuğum.

Anna arkada, kimsenin dokunmadığı yarım sandviç için pusuya yatmış bekliyor. Sana da bir tane getirdim, diye ikram ediyor Sophie. Sevdiğin gibi balıklı ve soğanlı. Harika!

Anna yarım sandviçini mideye indirdikten sonra hemen tuvalete gidip parmağını boğazına sokuyor. Geri çıkıyorlar, bu kez tersten sırayla, ringa ve soğan, ıyy. Anna kusmuğunu ilgiyle inceleyip sifonu çekiyor. Sandviçin tamamen pislikten oluştuğu hissine kapılıyor, çok normal, evden getirdiği bu pisliği bir mıknatıs gibi sürekli yanında taşıyor.

Bir keresinde, daha çocukken, annesini küvette uzanırken izlemişti. Annesi alışkın olduğunun aksine suda bir yelken gibi kabaran eski, beyaz bir külot giymişti. Üzerinde kırmızı lekeler vardı. İğrenç. Böylesi bir vücut, insanın kolayca bozulabilen bir uzantısıdır, en önemli şeyi değil. Vücudun altına giymek ya da üstüne geçirmek için satın alınabilecek bir sürü şey olsa da. Anna ne zaman beyaz bir şey görse onu hemen lekelemek istiyor.

Anna'nın aklından zorunlu olarak sürekli nahoş şeyler geçer, beyninden geçişleri tek yönlüdür. Bariyer hep tek bir yöne doğru havaya kalkar. Düşünceler içeri girer ama asla çıkmazlar, bütün nahoş şeyler bu beyinde itişip kakışırlar, acil çıkış kapısı kapalıdır. Mesela, yıllar önce birçok annenin sınıf öğretmenine onu şikâyet edişinin aşağılayıcı hatırası. Çünkü Anna'nın cinselliği iğrenç şakalar hâlinde ağzından dökülüyordu (tıpkı Rainer'in cinselliğinin de yalnızca ağzından dökülmesi gibi). Anna bu davranışıyla bazı okul arkadaşlarının çocuksu ruhlarını zehirlemiş. Anna'nın yaşadığı konuşma güçlüğü ilk kez o zamanlar başlamıştı, dili gitgide daha çok hayır diyordu, bugün çalışmayacağım.

Şu anda Anna yine bir şeyleri lekeliyor, bu tür kirleri en çok

Sophie'nin yüzeyinde görmek isterdi. Fakat onun üstündekiler en kaliteli ve su geçirmez materyallerden yapılmış. Materyaller lekelere geçit vermiyor.

Küçük bir örnek daha. Anna 14 yaşında. Bacaklarını açmış, çıplak, yerde oturuyor, eski bir tıraş aynası ve bir tıraş bıçağıyla bekaretini bozmaya, altında bir yerde oluştuğu söylenen bir zardan kurtulmaya çalışıyor. Ama hiçbir anatomi bilgisi yok ve yanlışlıkla perinesini kesiyor, çok kanıyor.

Anna leş gibi kokan okul tuvaletinden çıktığında elbette yanından ilk geçen, kar beyazı Sophie oluyor ve Anna onun altında kalıyor. Sophie - çığ. Öğleden sonra bana uğrar mısın? OK.

Anna güçlü ve ısrarlı biçimde pompalıyor, ama kan yok (o zamanki gibi), mürekkep yok, ahududu suyu yok ve kusmuk yok.

Sophie zarifçe süzülerek yanından geçip dışarıya çıkıyor. Aydınlığa. Öyle aydınlık ki Sophie artık sivrilmiyor, hiçbir iz bırakmadan gözden kayboluyor.

***

Hans Sepp'in babası işçi hareketinden geliyordu ve Mauthausen toplama kampında öldürüldü. Batmaya yüz tutan güneşin ışığı, sanki böyle bir şeye hiç tanık olmamış gibi, güneşten yayılırken olduğundan çok daha şiddetli bir biçimde Koch Sokağı'nın pencerelerinde parıldıyor. Doğanın şiddetinden korunmak için kamaşan gözleri kapatmak gerekir. Burada yaşayan insanlar bir şeylere göz yummakta tecrübelidir.

Sokağın karşısında örgü ve dikiş malzemelerinin satıldığı küçük bir dükkân bulunuyor. Dükkândaki tığ işi masa örtülerinin üzerinde rengârenk iplikler ve yünler, sivri şişler var. Günlük yaşamın hayhuyundan görünür şekilde etkilenen Hans, annesiyle birlikte yaşadığı, belediyeye ait apartmana giriyor. İnatçı bakışlarıyla, evde çalışan kadınlara hizmet veren yaşlı kadını ve kızını inceliyor (ikisinin de üstünde siyah iş kıyafetleri var). Hans'ın annesi de evde çalışan bir kadın. Bakımsız evinde mektup zarflarına adresler yazıyor, elbette para için.

Manavdaki patateslerin, portakalların ve muzların da aynı şekilde doğal bir yanı var. Anna ve Rainer kesin bunları suni ve insan yapımı şiir sanatından tanıdıkları bir şeylerle karşılaştırırlardı, diye düşünüyor Hans kibirle. Doğa bana çok daha yakın,

ben zamanın nabzında yaşıyorum. Her şeyin gelip geçmesine izin veriyorum, içime girip içimden çıkmasına. Beş numaralı tramvay Laudon Sokağı'ndan, fırının önündeki duraktan geçerken garip sarsıntılarla gıcırdıyor. Sanat ve edebiyat beni henüz bozmadı, diye düşünüyor Hans.

Annesi de batan güneşin yansımasına bakıyor. O sırada kafasında onu birçok kez hayal kırıklığına uğratan sosyal demokrasi var. Daha fazla hayal kırıklığına uğrayamaz, yoksa komünizmi deneyecek. Bu kazağı nereden buldun Hans? Bu yün (kaşmir) bizim ev bütçemizin birkaç gömlek üstünde. Annesi bir ipliği yakıyor ve kokusundan tanıyor: gerçek yün. Elektrikçi olmak için eğitim aldığı Elin-Union'dan eve dönen Hans hemen kazağın anne babası zengin olan arkadaşı Sophie'nin hediyesi olduğunu söylüyor. Yine de o bir erkek, arkadaşı bir kadın. Ve bunun böyle kalmasını sağlamalı. Böyle devam edersen farkında bile olmadan işçi davasına ihanet edeceksin, diyor annesi. Hans ısıtılan tek odaya, mutfağa gidip kendine bir bardak süt dolduruyor ki yine spor yapmaya gidebilsin. Hans küçücük bir bölmede uyuyor, annesiyse soğuk salonda. Sikeyim işçi sınıfını, yaşasın rock'n'roll. Ait olduğun sınıf bu. Ama umarım uzun süre böyle devam etmez, çünkü spor eğitmeni olmak istiyorum ya da kim bilir, belki çok daha iyisi.

O sırada durağa henüz varan 5 numaralı tramvayın içinden ara sokaklara yeni bir işçi sürüsü dökülüyor, rutubetli merdiven boşlukları ansızın canlanıyor, anneler evlerinin direğini karşılamak için kapılara koşuyorlar. Eski püskü dosya çantalarını, hurdaya dönmüş yemek kaplarını ve termos şişelerini ellerinden kapıyorlar; daha iyi durumdakiler, adamların elinden içinde gazeteler olan evrak çantalarını, sosyallerinin kalıntılarını, yağlı kâğıtları vs. kapıyorlar. Evlerine dönenler ayaklarına, yakın zamana kadar işe giderken giydikleri ama artık yırtık pırtık olan ev çoraplarını geçiriyorlar. Bu insanlar tasarrufun ne demek olduğunu biliyorlar, hepsinin tasar-

ruflu olması gerekmese bile. Eskisi hâlâ orada dururken gidip hemen yenisi alınamaz. İlk tokatını yiyen çocuklar, tiz sesleriyle acı içinde çığırıyorlar. Karli bugün artık dışarı çıkamaz, hayır, hayır. Tasması gevşek köpekler, köşedeki Besserl Park'ta çimlerin üstünde dolanıyor, oraya buraya biraz biraz sıçıyorlar. Bir zamanlar caddelerde dolaşan savaş malulleri onları ilgiyle izliyor, düşman topraklarında hâlâ önemli biri oldukları zamanı düşünüyorlar, artık değiller.

Tasmaları şak diye şaklatıyorlar ama köpekler hiç aldırmıyor. Eski askerlere kimse itaat etmiyor artık, onların da her sözünü emir sayabilecekleri kimseleri yok. Otorite maalesef kaybolup gitti.

Hans margarinli ekmekleri arka arkaya yuvarlıyor, güya öldürülen babasına ait olan eski tıraş aynasında kâkülüne bakıyor. Toplama kampı hikâyelerine başlama yine, burama kadar geldi artık.

Karşıdaki örgü dükkânının sahibi olan kadın, kepenkleri yarıya kadar indiriyor, kepengin arkasında öne doğru eğilmiş, hâlâ yeni bir örgü deseninden bahseden bir müşteri var; duvarlarda resimleri asılı, beğenilen nakış desenlerinin çağı henüz başladı ve çok yakında büyük bir rağbet kazanacak. İnsanlar gerekli şeyleri edinir edinmez gereksiz şeyleri düşünmeye başlarlar. Gerekli şeyleri düşünmeye hiç başlamasalar daha iyi. Gerekli nakit yoksa yaşamın güneşi gereksiz şeyler sayesinde parlar. Yoksa günlük yaşam gridir.

Dört haftadır grup toplantılarına gelmiyorsun, halbuki afişleri yapıştırman için sana tam da şimdi ihtiyaçları var (anne, Hans'a). Siktir git (Hans, anneye). Ardından anne, bir kitaptan kuru bir alıntı yapıyor.

İşçilerin durumu ellili yılların ortalarına kadar, 1937'deki büyük ekonomik krizde olduğundan çok daha kötüydü. Bu dönem, en kötü savaş sonrası dönem sayılıyor. Verimlilik artarken, ki bu sömürünün şiddetlenmesiyle aynı anlama geliyor-

du, gıda maddeleri ciddi oranda azalmıştı. Ancak şimdilerde herkesin durumu çok daha iyi ve ekonomik mucizenin (böbrek biçimindeki masalarla kokteyl dolaplarının olduğu sayısız film ve balenli sütyenlerle kaldırılmış büyük göğüsleri olan sayısız sarışın ve tombul kadın sayesinde yayılan Almanca bir kavram: *Wirtschaftswunder*) yolu açık. Onu hoş geldin naralarıyla karşılıyorlar. Ama hâlâ yolu açık falan olmayan, mucize de yaşamayan insanlar var. Kapıları hep açıyorlar ama içeriye hiçbir şey girmiyor, dışarıdaki soğuk dışında. Bu mağdur insanlardan biri de Frau Sepp.

Her şeyin belirlendiği yıl olan, sondan bir önceki umutlarının suya düştüğü 1950'yi ağır aheste ve bilmemkaçıncı kez anlatıp oğlunun sinirlerini bozarken (bugün üzerinde durulan nokta: Olah'ın grevcileri yeniden çalışmaya zorlamak için fabrikalara pata küte dalan, önüne geleni dövüp sakatlayan sarhoş çeteleri. Olah, SPÖ'nün* temsilcisi, grev kırıcı birliklerin komutanı, falan filan, vesaire) bir şeyi gözden kaçırıyor: oğlunun içinde bir süredir onun umutlarıyla ters orantılı olarak, aldatıcı fakat kendisinin gerçekçi sandığı umutların filizlendiğini. Hans genç ve sağlıklı, tıpkı Sosyal Demokrat Partisi yetkilileri Probst, Koci ve Wrba'nın grevleri bastırırken yumruklarına güvendikleri gibi, o da kendininkilere güveniyor. Hans bir şeyleri yere sermek için şu sevilen işçi partisinde yetkili biri olmak gerekmediğini öğrendi, bu doğrudan da yapılabilir, dahası kendi başına da yapabilir. Böylece bir gün servet birikmeye başlar, çoğaldıkça çoğalır.

Sokak lambaları tek tek yanmaya başlıyor, elektrik içlerine akıyor. Hans elektriği tek başına yarattı. Yüce Tanrı değil. Sen işini hep sevdin, diye uyarıyor annesi. Hayatta daha güzel şeyler var, hatta ne olduklarını biliyorum, diye şiddetle karşı çıkıyor Hans.

---

* Avusturya Sosyal Demokrat Partisi. –*çn*

Baban bunun için mi öldü? Bana kalsa ölmesine gerek yoktu, hiç umurumda değil. (Hans.)

Bir kişi daha fazla olduğumuzu düşünsene anne, o zaman burada kıpırdayacak yerimiz kalmazdı. Ama Hans, doldurabileceklerinden daha fazla odası olan insanlar var. Helenental'de küçük bir kulübe, Viyana Hietzing'de eski bir villa. Sophie orada yaşıyor, ben de öyle bir villada yaşayacağım, öyle veya böyle, diye yemin ediyor Hans. Kaşmir kazağını özenle katlayıp çocukluğundan kalma, yamalanmış ev hırkasını giyiyor. Bir şeyleri daha sonrası için saklıyor (ki bu insanın erkenden öğrenmesi gereken bir şeydir, çünkü insan gençken hep bir daha sonrası vardır, yaşlanınca biter) daha sonra da daha sonrası için saklayacak, ki asla gelmeyeceğini umduğu zor günlerde, elinde bir şey olsun.

Şimdi, bir yerden emir gelmiş gibi tüm binada akşam yemeği faslı başlıyor, merdiven boşluğunu kötü ve hoş kokular dolduruyor, pul pul olmuş sıvaya siniyor, orada laflamak için eski tanıdıklarla buluşuyorlar: karnabahar ve lahana, patates ve fasulye. Tokatlanan ikinci çocuk alayı kapıların ardında uluyor. Yorgun babacığın sinirleri bozuk. Hişşt, sessiz olun, yoksa sinirleri gerile gerile sonunda yırtılacak.

Hans parlayan porselenlerin, gümüş çatal bıçak takımlarının ve hem eylemlerde hem sözlerde genel bir itidalin hayalini kuruyor. Ses tonu ve davranışlarla kendini zor duruma sokmayacak, daha ziyade elini yabancı ceplere sokacak. Hans'ın bir ideali var, çünkü o bir ergen. Yeni yetmelik ve ideal ayrılmaz ikilidir. Bunun sonucu, her zaman özverili olan, dolayısıyla mümkün olan her şeyi alabileceğin bir sevginin rol oynadığı kararlardır.

Hans, Rainer'in, doğada güçlü zayıfı ezer, dediğini söylüyor. Benim hangisi olmak istediğim çok açık. Kim bu Rainer (endişeli anne sorusu)? Aptalca sorularınla asabımı bozuyorsun, diye kafa tutuyor oğul ve henüz doğru düzgün bir şey yemediği hâlde, ki gençlerin başka bir ihtiyacıdır

bu, çekip gidiyor. Yemekte yine, sık sık olduğu gibi patatesli gulaş vardı.

Annesi zifiri karanlık odada oturuyor, yazmaktan sırtı ağrıyor, etrafı yıpranmış, kararmış mobilyalarla sarılmış, bu da hayatta hiçbir şey elde edemediğinin bir işareti, kendi suçu. Bütün suçlular faildir ve bütün failler suçludur. Etrafını saran bir diğer şey, öldürülmüşlerden, asılmışlardan, gaz odalarına kapatılmışlardan, vurulmuşlardan, altın dişleri sökülmüşlerden yapılmış insandan çaydanlık örtüsü. Hoşça kal Hansi, huzur içinde uyu (kocasının adı buydu, oğlunun adı da bu). Artık büyümüş olan, yani artık Hansi olmayan Hans'ı az önce evden ayrıldı. Babasının, onun büyüdüğünü görememesi ne acı. Ama zaten yabancılar Hans için aileden daha önemli. Şimdi annenin ona tek başına göz kulak olması gerekecek. Bir oğlan çocuğu için babasızlık zordur, her yerde okuyoruz, bir kız çocuğu içinse o kadar da önemli değildir. Hans'ın annesinden daha akıllı olanlar böyle söyledi, doğru olmalı. Güneş buna gülmüyor, çünkü az önce kesin olarak gitti. Koch Sokağı'ndan geriye, yalnızca lambaların evlerin karanlığından oyduğu parlak daireler kaldı. Ama bu, görmediğiniz şeyin var olmadığı anlamına gelmez. Geçmişte kalmamışsa, yani affedilmemiş ve unutulmamışsa hâlâ oradadır. Hâlâ oradalar, ne var ki içlerinde birçoğu pek de ilginç olmayan kaderler yaşanıyor. Şu anda Hans tüm bunlardan kaçmak için daha ilginç bir kadere doğru yola çıkıyor ve içinde tamamen kaybolup gidiyor.

***

Sonbahar hep duyguların kabarmasına neden olur, özellikle de sonbaharı henüz genç bir insan hissettiğinde. Yaşlılar zaten hep ölümü düşünür, gençlerse yalnızca bitkiler ve hayvanlar âleminde genel bir çöküşün yaşandığı sonbaharda. Rainer, sonbahar gecelerinde kendi sihrinin kanatlarını açtığını söylüyor. Daha sonra, zincire vurulmuş kanayan kediler, kanayan yaralı postlarını yaladıkça acı acı bağırıyor. Bu bir şiir. Rainer sonbahara özgü çürüyüşü düşündüğünde aklına ister istemez kadınlar geliyor, mesela annesi hiç durmaksızın çürüyor. Bir kadın hep içine bir şey sokmak ister ya da içinden çıkan bir çocuk doğurur. Rainer'in kadın imgesi bu. Buram buram ışık kokar, diyor Rainer sonbahar hakkında yazdığı şiirde. Henüz bitmedi ama çok az kaldı. Annesinin durumu da böyle. Babası hâlâ kanlı canlı, annesiyse artık canlı değil. Annesinin ondan daha çok sevdiği şey, kız kardeşi. Annesi kız kardeşinin buna daha çok ihtiyaç duyduğunu, çünkü ruhunun içinde bulunduğu tehlikenin onunkinden daha büyük olduğunu söylüyor. Babasıysa onu daha çok seviyor, çünkü o erkek evlat ve soyunu yürütecek.

Şiir yazmak için çok da gerekli olmayan bir sürü duygu ara-

sında, kulağı Sophie'yi zahmetsizce evine getirecek telefonda. Bir şey mi bekliyorsun diye sorulsa hayır der, neyi bekleyeceğim, ama aslında o sevgili sesi bekliyor. Ses çok nadiren geliyor. Kendine değer veriyorsan ilk adımı atmaman gerek. Neden radyo dalgaları aracılığıyla onun sesini değil de aptal insanların kendilerinden daha aptal insanlara doğum ya da vaftiz günleri için şarkı gönderdikleri istek programını duyuyor. Bu insanlar hiç doğmasa daha iyi olurdu, yaşıyorlar mı yaşamıyorlar mı hiç fark etmiyor.

Sophie çok nadiren aşkı ama sık sık sporu düşünür. Sporcu bir kızın düşünecek başka şeyleri vardır.

Rainer'in içinde güzel olmayan çok fazla şey var. Bunlar bir çocuk için aşırı büyük yükler, bir yeni yetmeyse bu yükleri sırtından kolay kolay atamaz. Çocuk, yaşlı bir atın iskeletine benzeyen annesinin, babasının dayakları yüzünden iki büklüm olup kocaman bir V'ye dönüştüğüne sık sık tanık oldu. Bu amaçla, çoğunlukla kullandıktan sonra atılabilecek ev terlikleri kullanılırdı. Görünüşe göre dayaklar dünya savaşının kaybedildiği gün başladı, çünkü babası öncesinde değişik biçimlerdeki yabancı insanları dövüyordu, şimdiyse elindeki tek biçim olan anne ve çocukları dövüyor. İnsanları kovalayarak bataklıklara da sürmüş, orada hemencecik ölmüşler, onaylı bilgi. Bu bakımdan, aynı şeyi yapan diğerlerinden şanssızdı, onlar bugün yine yükseliyorlar, o yükselemiyor. Böyle şeyler kaderdir ve bireyseldir. Çünkü, eski elitler sürüsünün içinde de babası gibi başarısız olanlar, bir bok olamayanlar vardı. Elitler kayboldu, geriye yalnızca küçücük bir insan sürüsü kaldı. Fakat babası işini dürüstçe yapıyormuş ve utanmasına gerek yokmuş, böyle diyor. Bir sürü iş denedi ve şu âna kadar hep başarısız oldu. Uçan balonlarla bir Fransız ürününün reklamını yapmak için Fransa'ya gitti, fakat işi daha zeki buldukları başka birine verdiler. Böylece şansı biraz daha azaldı. Babası şimdi doğal yaşlanmaya bağlı olarak yavaş yavaş büzüşüyor.

Anne ona, çocuklarının eğitiminin her şeyden daha önem-

li olduğunu söylüyor, bu bir görev. Lise eğitimi sayesinde fark edilecekler. Baba daha ziyade para kazanmaları gerektiğini söylüyor, bunun üzerine eğitimli ikizler epey dehşete kapılıyorlar. Kendilerinden böyle bir şey beklenemeyeceğini düşünüyorlar.

Odaların bir şeylerle kaplanmış köşelerinden, aslında uzun zamandır orada olan tehditkâr yoksulluğun suratı belirip göz kırpıyor. İkizlerin, aşınmasın diye sık sık onarılan ve koruyucu şeritlerle kaplanan pantolon paçaları, döşemelerin arasında yaşayan tek hücrelileri çatlakların arasında oradan oraya sürüklüyor, anneleri yabancıların evini temizlemek zorunda, o yüzden kendi evine yetişemiyor. Bu yabancı insanların arasında yabancı erkekler de var. Baba bu yüzden diri diri kızartılan bir öküz gibi böğürüyor. Anne için koruyucu şeritler falan yok, sürekli tekmelenip itiliyor. Ayrıca ev kadınının idare ettiği bir evin alametifarikası olması gereken o dingin ortamı da yaratamıyor. Ama bunu yapması gerek, çünkü emekli subay dingin bir ortam yaratmak dışında her şeyi yapabilir. Huzuru, bulduğu yerde bozar.

Baba, zaten küçük olan tanıdık çevresinde tuhaf şeyler söyleyen, kendisine sunulan hiçbir şeyi kabul etmeyen, çünkü kendi deyimiyle yabancıların tenceresini kaşıklamayan üşütük bir adam olarak biliniyor.

Sık sık, öldürdüğü insanların kararmış iskeletlerini düşünüyor, Polonya'nın karları artık el değmemiş ve beyaz değil, el değmiş ve kanlı. Fakat kar yağmaya devam ediyor, şimdiye kadar kayıpların izi bile kalmadı.

Diğer yandan anne, çocuklarına insanlık öğretmeye çalışıyor, bu annenin görevi. Ama anne çok yakında bundan vazgeçmek zorunda kalacak, çünkü çocuklar insan olmak istemiyorlar, insan gibi görünmemek için her şeyi yapıyorlar. Ne yapılsa nafile, iğrenç. Her şey iğrenç, atılmıyorlar da, tam tersine, buruşturulmuş kâğıtlar, yerdeki sigara izmaritleri, peynir kabukları, sucuk derileri, kahve lekeleri iğrenç, en çok da elma çöpleri ve portakal çekirdekleri. En fenası bunlar. Hiçbiri atılmıyor, çünkü

mide bulantısı güzel bir his. Ev çöplerin yığıldığı köşelerle ve girintilerle dolu. Küçük burjuvaların her zaman saklayacak bir şeyleri vardır, bu köşeler bunun içindir. Küçük burjuvanın saklayacak neyi varsa Witkowski'lerde görülebilir, çünkü hiçbirini atmıyorlar. Kentsoylu, bu köşelerin önünde durur, ha deyince kabuğuna çekilmeye ve gözlerden ırak pis işlere bulaşmaya her an hazırdır.

İkizlerin mutsuzluğu onları üstün kılıyor, çünkü kendilerini her şeyden özgür kıldılar ve ne isterlerse yapıyorlar. Rainer, insanların hayatları öyle veya böyle belirlenmiş, benimki öyle değil, çünkü ben irademden dolayı onlardan üstünüm diyor. Diğer yandan birey, eğer isterse özgürdür. Rainer, ona onay mektubunu uzatan bu özgürlüğü lütfedercesine kabul ediyor. Onun içinde yalnız bir kahraman var. Yalnız, çünkü onu kimse görmüyor, doğal olarak kahramanlığın en güzelinin ancak yarısı değerinde. Ama yine de Rainer aynayla baş başa kaldığında yüzüne bakabiliyor.

Bazen tamamen normal günler yaşanır, baba çocuklardan birini rasgele seçip kükreyerek döver. Çünkü, çocuk onun dediğini yapmak istemiyordur. Böyle zamanlarda çocuk havada çaresizce çırpınır, fakat çocuğun özü bedenden ayrılır ve biraz yukarıya çıkar, dehşet verici olayı buradan daha iyi görebilir. Çocuklar, yani Anna ve Rainer bunu yapmayı alışkanlık hâline getirdiler, şimdi de hâlâ yukarıda olduklarına ve diğer insanlara yukarıdan baktıklarına inanıyorlar. Fiziksel gelişimleri ağır ve tereddütlü. Ama daha yüksekte olma algıları baki kaldı. Kafalarının içinde kümelenen bir şey var, bu daha sonra turuncu bir ışık patlamasına yol açacak.

İkizlerin bilgi birikimi bakımından babalarını geride bırakmalarının zamanı çoktan geldi. Yine de baba çocuklardan daha çok şey bildiğine inanıyor, yaşlılık bunu beraberinde getirdi. Fark yaratan tecrübe. Bu yeni çağda insanı iş değil bilgi özgür kılıyor. Çalışmak istemiyoruz, özellikle de

ellerimizle, hayır. Yalnızca dans etmek ve caz dinlemek isteyen bu genç insanlar, çoğunlukla boş zamanlarını kullanacak kadar olgun değiller, o yüzden boş zamanları yine ellerinden alınıyor.

Anne, uzun zaman önce ardında bıraktığı daha iyi bir aileden geliyor. Öğretmendi. Daha sonra evli çiftin iki yarısı da kendisini ansızın yerde buldu. Anna ve Rainer anne babalarından nefret ediyor, çünkü gençlik çoğunlukla aceleci ve uzlaşmazdır. Nefret ettikleri babalarına çoğunlukla kötü davranıyorlar, her hareketini tiksintiyle taklit ediyor, değneklerini elinden alıyor, ayağına çelme atıyor (ki zaten tek bir ayağı var), yemeğine tükürüyor, istediği şeyleri ona götürmüyorlar. Zalimler, diye kükrüyor yaşlı adam. Ama bunları kasten yaptıklarını asla ispatlayamıyor. Yine de liseye gitmelerine izin veriyor ki liseye gittiklerini söyleyebilsin. Açıkça görüleceği gibi değerler böyle böyle çürüyor: otoritenin ve baba şiddetinin değeri.

Yine de elinde hâlâ intikam alabileceği bir kadın ve anne var. Ona bedeninin gitgide küflenen bir parça peynire benzediğini söyleyebilir ya da evin ihtiyaçları için kullandığı, her zaman porselen tasın içinde tuttuğu parayı ondan saklayabilir ve onu parayı kendi keyfi için çarçur etmekle suçlayabilir. Mesela bugün şöyle bir durum var: Annecik çocuklarında teselli arıyor, çünkü kocası, tasfiye satışından aldığı sevimli, rengârenk ve çiçekli kumaştan yaptığı yepyeni önlüğünü kasten kesti, önlüğü taksitle aldığı dikiş makinesinde kendi elleriyle dikmişti. Dikiş yeteneği olmasa da kendi eserinden aldığı sevinçle özenle yapmıştı. İnsanın kendisinin yaptığı şeyler çoğunlukla daha iyi, daha kalitelidir, çünkü nerede, nasıl, neyle yapıldığı bilinir, hazır alınan şeylerde asla bilinmez. Elbette tahmin edilebilir: Yalap şalap, kötü dikilmiş, öyle ki düğmeleri koptu kopacak, hem çok pahalı. Daha ucuza da yapılabilir. İşte annecik de parmaklarını kullanarak bir sürü para biriktirdi ama baba her şeyi kasten paramparça etti. Çünkü, en başta eve bir dikiş makinesinin girme-

sini bile istememişti. Anne kendine yeni paçavralar dikerse diğer adamların, elin adamlarının aklına, çoktan bozulmuş ama yine de kadınsı olan bedenine yakından bakmak gelebilirdi. Üstelik nasıl kumaşlar seçiyor? Doğru: kışkırtıcı, rengârenk kumaşlar ya da rengârenkten ne anlıyorsa işte (küçük mantarlar, armutlar, böcekler, çiçekler vs.). Peki, nasıl modeller seçiyor? Doğru: tam da göğüslerini, kalçasını ve kıçını öne çıkaran modeller, tabii elde kaldığı kadarını. Öne çıkarılmaması gerekeni. Bu şeyler babacığa ait, başka kimseye değil. Herifin birini tavlamak istiyorsun herhalde ama ben sakat hâlimle bile iki bacağı olan ama erkek olmayan diğer erkeklerden daha erkeğim. Hemen şimdi kanıtlayayım mı? Buyur. Fark etmez, yatağın yanındaki kırkyama halıda da olur, yatakta da; yatak çok fazla acı ve âdet kanı görmüştür, o yüzden çok kötü kokar. Sonuçta sürekli bir şeyler yıkanamaz, insan arada bir iyi bir kitap okuyup dinlenmek ister. Tam senden beklenecek hareket, çamaşır makinesi yerine dikiş makinesi aldın. Çamaşır makinesi alsan şimdi temiz olabilirdik, peki neyiz? Pis. Yine de sen yeni, kırmızı önlükler giyiyorsun. Makas cırt cırt kesiyor. Onca iş bir anda yok oldu! Adilik.

Sen şükret, bedenine zarar vermedim, nasıl yapılacağını biliyorum. Önce insanın kendini zorlaması gerekiyor ama sonra kendiliğinden ilerliyor. Ayrıca aklımda yeni bir fotoğraf serisi var, derinde kesikler, yarıklar ve küçük delikler açabilirim. Çocukların sulu boyasıyla da yapılabilir.

Sizin için kayısılı turta yaptım, diye yanaşıyor annecik çocuklarına, onlarda anlayış arayıp bulamıyor. Çocuklarının aldığı eğitime, bu anlayışın ilk basamağına ve çocuklarının "kalplerine" güveniyor, oysa kalplerinin ritmi çoktan bozuldu. Rainer ve Anna'ya o kadar yatırım yapıyorsun ama eline geçen yalnızca, sıcaklıktan ve sevgiden yoksun, bu ikisi oluyor. İşte turta, bunlar da cam tabaklar. Şuraya koyuyorum, ama o kadar çok kitap var ki taze turtaya yer yok, kaldırın şu zımbırtıları!

Hayır, kitapları kaldırmıyoruz, onlar bütün turtalardan daha önemli. Şu anda varlığımızın hiçbir değerinin olmadığını okuyoruz. Çekil git anne, ikizler anneyi dışarı atıyor. Kadıncağız hiçbir yerde istenmiyor, zavallı. Bunun da genel sağlık durumu üzerinde feci etkileri oluyor.

İkizler annelerini güzelce payladıktan sonra hemen turtayı silip süpürmeye geçiyorlar. Tenezzül etmeyecek durumda değiller.

Anneye bir dilim bile kalmıyor, halbuki o da bir dilim yemek isterdi.

***

Rainer, bir kadının fiziksel temasa boyun eğmek zorunda olmasının aşağılanmayla eşdeğer olduğuna inanıyor. Buna en iyi
34 örnek, yatak odasında sık sık yardım çığlıkları atan annesi. Ama onunla normal olmayan şeylerin yapılması mümkündür, zaten bu yüzden bağırır. Akrabalar Rainer'in bakışlarının da normal olmadığını sık sık fark ediyorlar, belki de bu, yatak odasındaki bu şeyleri sık sık görmüş olmasından kaynaklanıyordur. Fakat hiçbir zaman izlemedi. Başını hemen yorganın altına soktu. Orada hiçbir şey görülmez, insan yalnızca kendi kokusunu alır. Rainer bazen yalnızca çorba içer, erkekler normalde katı yiyecekleri çok sevdiği hâlde o katı yiyecekleri reddeder. Anna bazen hiçbir şey yemez, buna günlerce dayanabilir. Kardeşler masadan hiçbir şey yemeden kalktıktan sonra, Rainer bir oğlan, Anna bir kız olduğu için kasıtlı olarak bir paravanla birbirinden ayrılan yataklarından birine birlikte uzanır, kendileriyle dış dünya arasına bir set çekerler. Rainer şiir yazar ki set daha dayanıklı olsun. Rainer ağaçlarda sık sık yüzler görür, bu ona ilham verir, kaçık. Hiç dostu yok, yalnızca arkadaşları var, bunlar arkadaşlığı prensip olarak küçük gören Rainer'e çoğunlukla

arkadaşça davranmayan arkadaşlar. Yazmak, yazar Musil söz konusu olduğunda gümüş rengi bir balığın sıçrayışı gibi zarif bir eylemdir, Rainer söz konusu olduğunda öyle değil. Onunki daha ziyade eşeleyip ısırmak gibi.

Rainer ve Anna, anne babalarının şehre taşınması sayesinde Ybbsitz, Laa an der Thaya, Laa an der Pielach ya da çeşitli St. Michael'ler gibi yerlerden kurtulduklarının her an bilincindeler. Büyükannelerinin çiftliğinden tanıdıkları berbat bir taşrada yaşamak zorunda kalmadıkları için memnunlar. Oralar olmasın da neresi olursa olsun. Oralarda sarı gagalı dağ kargaları, kargalar ya da diğer haşereler, kış mevsiminin imzasını attığı ağaçlara ciyaklayarak pençelerini geçirir. Oralarda kasvetli bir gökyüzünde çeşitli bulutlar süzülür, karacalar böğürür, kötü kötü kokan ilkokul öğrencileri ve geri zekâlı ortaokul öğrencileri etleriyle posta otobüslerini doldurur. Yoksulluk basili aralarında çok yaygındır. Büyük kardeşlerden kalan ve nem yüzünden pis pis kokan yünlü giysilerden ibaret bir çocuk bulamacı.

Önlerinde bir kader yok, diyor Rainer, daha doğmadan önce ölüme mahkûm edilmişler ve her birinin kafasında aynı resim. Birinin kafasındaki resim diğerinin kafasındakiyle aynı. Üstelik bu, özgürlüğün esamesinin bile okunmadığı özgür bir ülkede yaşanıyor. Kasvetli araziler yağmurun altında uzanıyor, sınırlar görülmüyor, fakat sınırlar orada, sakinlerinin kafasında. Kardeşler dar kafalılığın büyükşehirde de olduğunu keşfettiler, bunu sevinçle karşıladılar, çünkü onlar bir süre önce bu sınırları aştılar. Önceden belirlenmiş ikamet yerlerinin mavi mavi parıldayan göbek bağına dişlerini geçirip bağı kopardılar. Çenelerinden kan damlıyor. İki solgun dil, Rainer'in dili ve Anna'nın dili, kanı yalıyor. Yakında doğumun doğal sınırından geriye ufacık bir deri parçası bile kalmayacak. Sonsuz enginlikler, sütün içinde dağılmadan duran yumurta sarısı gibi soğuk bir güneşle birlikte önlerinde açılıyor.

Burada birileri bir şeylere zarar verecekse zarar verenler Anna ve Rainer olacak.

Köy yollarındaki keskin donlar yok artık, ne havaya ne giyene uygun ince tabanlı pazar ayakkabıları yok. Kimse, burnu sümüklü, kafası briyantinli birkaç salak olsa da yaylanarak kovboy filmlerine gidip sinemadan kovboy olarak çıkmıyor. Eve geç gelmekten, sert cisimlerle dövülmekten korkmak yok. Ayrıca oralarda sıvı domuz yemiyle dolu ağır kovaları ahıra sürüklemek gerekiyor. Ve güzel ayakkabılarınızı önceden çıkarmayı unutursanız ayakkabılar hemen ahırda giyilecek seviyeye düşecek kadar kötü kokuyor.

İkizler figüran değil, başroldeler. Odak noktasındalar ki burası bir nokta değil, aslında geniş bir insan tabakası.

Kardeşler, transistörlü radyosunu dinleyen genç bir insan gibi etrafa yaşam sevinci saçmıyor, onların saçtığı öfke ve tiksinti. Çocuklarınıza sevgi verebilirsiniz ama sonuç hiç sevmemişsiniz gibi olur. Her insanın içinde önceden belirlenmemiş bir parça olduğuna inanıyorlar. Öngörülemeyen, toplumsal alanın dışında kalan, bu yüzden de tamamen özgür olan bir parça. Pasta yiyip Elvis, Peter ve Conny dinlemekten ancak alt seviyedeki insanlar zevk alır.

Rainer berrak bir tavuk çorbasını tercih eder, fakat onun içinde de tanımlanamayan şeyler yüzer ve sonunda çorbayı bulandırır.

Yeni Conny eteklerini, şu moda etekleri, ısırıp parçalamak da gerekirse hâlâ yapılabilecek bir eylem olabilir. Son zamanlarda gri bir kız kitlesi, kumaşı ucuz olduğu ve her yerde bulunduğu için bu etekleri giymeyi seviyor, ayrıca etek kırmızı olduğunda neşeli, mavi olduğunda dramatik bir hava katıyor.

İnanılmaz derecede çirkin olan kızların kabartılmış kare kafalarını (karga yuvalarını) dağıt, saç tokalarını çekerek sök. Nicky kazaklarını dişlerinin arasında öyle

bir ez ki sonunda Nicky'den eser kalmasın, yalnızca sıradan kazaklar gibi düz ve yumuşak olsun. Rainer, kızlar önünden geçip beni al, hayır, beni al derken kanatana kadar dudaklarını ısırır. Kızlar, gözkapaklarına siyah göz kalemi, dudaklarına beyaz ruj ya da uçuk pembe dudak parlatıcısı sürerler, kısmen çiçek desenli gri bir sürüdür. Anneciklerinin kolaladığı iç eteklerinin altı apış arası kokar. Bir jüpon gerek ama jüpon kendi kendini yıkayamaz.

Rainer henüz bir kızla yakınlaşmak istemiyor, onları uzaktan yargılamak istiyor. Yakınlaşmak için daha zamanı var, biliyor.

Annecik içeriye giriveriyor ve civcivleri karşısında haklı olarak dehşete kapılıyor ama şöyle diyor, bu yeni neslin düşüncelerinde, sözlerinde ve eylemlerinde daha ziyade bir güzellik olmalı, daha güzel şeyler yapmalılar. Liseye bu yüzden gidiyorlar, orada bu öğretiliyor. Yapmaları gereken köprüler kurmak, onları yıkmak değil, köprünün biri bir yakınımıza uzanır, başka bir tanesi yakınımızdan bize. İkizler köprü kurmak istemiyorlar.

Anna: Gerçekten de biz seçimler yapan bir özgürlüğüz ama özgür olmayı seçmiyoruz. Özgürlüğe mahkûm edilmişiz. Sana bakınca anne, bu dediğim doğrulanıyor. Özgürlüğe terk edilmişsin, sana olan tam olarak bu. Ve bu terk edilmişliğin, özgürlüğün varlığından başka hiçbir sebebi yok. Sana bakınca anlaşılıyor.

Anne anlamıyor, yine de bildiği, dünyanın sağgörüsü olmayan kendi küçük, bencil aklından ziyade filozoflarına ve sanatçılarına kulak verse daha iyi olacağı. Beethoven'a ve Sokrates'e inanmalılar.

İkizler anneye, bu annenin yokluğunun da pekâlâ hayal edilebilir ve mümkün olduğunu açıklıyorlar. Sizi bizzat ben doğurdum, peş peşe. O yüzden varsınız, ben de varım. Ne saçmalık. Dünya o kadar güzel, o kadar geniş, o kadar renkli ve o kadar genç ki, özellikle de insanın kendisi de

gençse. Artık yeni Elvis posterini de dergiden kesebilirler, anne önceden yasaklamış olmasına rağmen nihayet izin veriyor.

Anne bir karasinek gibi kovuluyor. O sırada çocukların gözlerinde yine şu daha önceki, normal olmayan bakış var.

Anne gidiyor, eşikteyken bir anne için çocuklarının hep çocuk kalacağını, onlarla ilgileneceğini, çocukların küçük şeylerden de zevk alması gerektiğini söylüyor. Öyle insanlar var ki tuhaf biçimli ağaçları, çiçekleri ya da yol kenarındaki çalılıkları hor görüyor, hatta bazen onlara zarar veriyor. Aynı insanlar hayvanlara da eziyet ediyor. Bunlar düşüncesiz, ortalama insanlar, çocukları öyle değil. Çocukları kıyıda köşede duran küçük şeylere, diğerlerinin fark etmedikleri şeylere dikkat ederler. Anne onları böyle yetiştirdi. Bu uğurda kocasıyla sık sık kavga etti. Bir asker olan bu koca çok kaba bir adam, B sınıfı ucuz filmler seviyor. Bu kadar kaba olmasaydı, birilerini öldüremezdi. Bu kabalığa ihtiyacı vardı. Yumuşaklık uygunsuz olurdu, mesleğiyle çelişirdi.

Anne, kocasını Heinz Rühmann'ın eğlenceli filmini ağzı açık izlerken hâlâ görebiliyor. En sevdiği film, bütün filmler arasında favorisi *Feuerzangenbowle* idi. Filmi ikide bir izliyor, bıkmak bilmiyordu. Diğer herkes sığ şakalarda kişnercesine gülerken, filmin inceliklerini yalnız o anlıyordu. Bu film, çıktığı zaman geleceği işaret ediyordu. Baba bunu öngörmüştü. "Feuerzangenbowle" filminin içeriğini kendisine sorulmadan sık sık anlatır, maalesef çocuklar buna şahit olamayacak. Filmde Yeni Çağ gerçek yüzünü milliyetçi ülkülere sahip genç bir öğretmen biçiminde gösteriyordu. Filmdeki öğretmen eski çağın derhâl bitmesi gerektiğini söylüyordu. Baba da böyle düşünüyor, ikizlerse Yeni Çağ'ı yaratmakla meşguller. Bu Yeni Çağ sinemadaki Yeni Çağ'dan daha yeni.

Siz neden bahsediyorsunuz, ben modası geçmiş bütün geleneklere karşıyım. Marika Rökk'ün oynadığı bir sürü müzikali de izledim, o kadında ürkütücü bir kondisyon, bir irade var,

çünkü hâlâ dans ediyor. Bir de şu duygu yüklü Hans Christian Andersen filmi vardı. Başroldeki adam önce karısını ve çocuklarını, sonra kendini öldürdü, çünkü karısı Yahudi'ydi. Ölmeden önce yıkıcı olmayan, son derece insancıl olan mizah anlayışını göstermek için son bir şansı olmuştu. Bu mizah anlayışı, yalnızca insanın içinden gelirse işe yarar. İçi, hızlı etki eden bir zehirle lime lime olmuştu. Bazıları çok göze çarpmadan ölür, belki daha büyük acılar çekerler. İç organları böyle parçalandı, Danimarkalı masalcıdan sonraki nesillere selüloitten başka bir şey kalmadı. Hiç değilse ondan kalan bir şey hâlâ yaşıyor.

Ne güzel, ne güzel günlerdi.

Kavurucu derecede sıcak çöl kumu.*

***

* Avusturyalı şarkılı Freddy Quinn'in 1956'da çıkardığı "Heimweh" adlı şarkının ilk iki dizesi. *–çn*

Yumuşacık bir bahar ışığı, Lalique'in tasarladığı, yirmili yıllarda Paris'teki Dünya Fuarı'nı ziyaret eden, daha sonra Viyana'ya
40 gelen cam kapılardan içeriye vuruyor. Sophie kendisinin de camdan, tertemiz porselenden ya da en iyisi paslanmaz çelikten yapıldığını hayal ediyor. Spor, Sophie'nin her tarafını cilalıyor, onu şimdiden her yöne hareket edebilir kıldı. Sporun sağlayamadığını babasının kütüphanesi sağlıyor, yani kültürel arka plan ve manevi değerler. Ama yine de Sophie, kültür sanat meraklısından ziyade sporcu bir kız. Zekâ küpü değil. Bütün köşeleri yusyuvarlak, sert ve son derece parlak. Kir onun doğasına aykırı, tıpkı yıllar önce Alman olmayan her şeyin Alman ırkına aykırı olması gibi, elbette bugünlerde güçlü bir turizm başlıyor, dünyayı Almanların evine getirdiği gibi, Almanları da evlerinin ötesindeki dünyaya taşıyor.

Bu pürüzsüz yüzeyde tutunacak bir yer yok, gerçi insanı tutmaya teşvik ediyor ama eller hep kayıyor. Sophie tenis elbisesiyle (hemen her zaman spor kıyafetleri giyer) içeri girip onu seven, fakat konumundan ödün vermemek için bunu göstermeyen Rainer'e, bana taksi için bir yirmilik versene, üstümde hiç para yok, annem de çaya gitti, diyor. Rainer usul usul ağlayarak küçük

cüzdanını karıştırıyor, Sophie, Rainer için yüksek bir meblağ olan parayı alıyor, Rainer bu parayı kesinlikle bir daha göremeyecek. Çünkü para Sophie için hiçbir şey ifade etmiyor, çünkü nasılsa mevcut. Rainer güzelim yirmiliğin arkasından bakıyor, yuvadan uçalı epey olduktan sonra bile. Rainer'in babası taksiye binen insanlarda büyüklük hastalığı görüyor, oğlunun bunu bastırması gerek, fakat başkalarının taksi parasını öderse hiçbir anlamı kalmaz. Sophie bir taksiye bakınca ulaşım aracı görüyor.

Sophie parayı asla geri vermeyecek, parayı unutacak, çünkü onun için gerçek bir değeri yok.

Rainer bu parayı ve diğer paraları ister istemez düşünecek ama geri istemeye asla cesaret edemeyecek.

Halı geniş ve yumuşak bir İran düzlüğü, Sophie içine girilmesi gereken bir şey ama nasıl yapılacağı bilinmiyor, çünkü tutulacak bir kulpu yok. Yukarıdan ağzına mı sokmak lazım, pervasızca incitici şeyler söyleyemesin diye dilinin posasını mı çıkarmak lazım, yoksa aşağıdan mı yapmak lazım ki bu çok zor, çünkü Sophie kimseyi girişin yakınına bile sokmuyor. İnsan kayıyor. Ama toplumsal anlamda aşağı kaymanın yanında bu kayış ne ki! Ehvenişer. Tabii aralarında nedensel bir bağlantı olabilir.

Her yerde etrafa köklü kültür ve sanat saçan tablolar ve eserler var, sanata ancak bu eserlere bir şekilde sahip olursanız iştirak edebilirsiniz. En iyisi Sophie'ye sahip olmak ki dediğimiz gibi tutulabilecek bir kulpu yok. Rainer sanatın kurallarını iyice incelemiş ve biliyor olmasına rağmen elinde hiçbir sanat eseri yok. Kaldı ki sanatın kuralları diye bir şey de yok, çünkü sanatı sanat yapan, hiçbir kurala riayet etmemesi. Bu sonuca Rainer tek başına vardı. Öte yandan insanlar kurallara boyun eğerler, yoksa herkes birbirine düşer, anarşi olurdu. Rainer'in annesi Rainer'in babasına ve Rainer'in babası Rainer'in annesine böyle diyor. Rainer'inse tam da kurallara bağlanmış toplumsal yaşamın kurallarını bildiği ve küçümsediği için anarşiye eğilimi var. İnsan her şeyi yok etmeli, sonrasında bir daha hiçbir şey kurulmamalı.

Bir Rainer pençesi, Sophie'yi, ödüllü kulpundan kavramak için ani bir harekette bulunuyor ama Sophie arasından sıyrılıp geçiyor ve şimdi üstümü değiştirmem lazım diyor. Yine. Ben de geliyorum. Hayır, gelmiyorsun.

Rainer hemen oracıkta kalıyor. Orta sınıfın sayısız hatasından biri, beceriksizce teşebbüslerde bulunduklarında moralleri nin kısa sürede bozulması. Gerçek bir şans ellerine geçer geçmez tutuşlarını gevşetirler, yalandan bile olsa ısrarcı olmazlar. Şurada viski var, ben giyinirken keyfine bak.

Rainer bol kesim, ucuz kazağını sertçe çekiştiriyor, Sophie elinden kaçıyor, yine. Şimdiden can sıkıcı olmaya başladı.

Zavallı beyni hemen yeni ve eski aşağılanmalara kayıyor. Sakatlanmış aklında filmin sürekli takılı kaldığı yerlere. Güzel hiçbir şey yok, sadece güzel olmayan şeyler var. Anneyle çıktıkları pazar gezintileri beliriyor zihninde, ıslak çorap kokan tramvaylar, uzun bir savaşın yarattığı ve hemen yok edemediği sefil, gri insan kitleleriyle dolu. Haydi Viyana ormanına. Savaş zamanından kalma yünlerin sökülüp yeniden örülmesiyle yapılmış yün başlıklar, geniş kayak pantolonları, ağır ve dayanıklı ayakkabılar ve en kötüsü: korkunç öğle yemeği çıkını. Peynir gibi kokup insanı susatıyor. Ama bir restorana da gidilmiyor, çünkü bu, para demek, çocuğun biri susayabilir ama hiçbir yerde su bulunmuyor. Peynirli ekmek çok yakında annenin ucuz metal dişlerinin arasında son nefesini verecek, sonra midesinden pis kokular saçacak, çünkü annecik ekmeği doğru düzgün çiğnemedi. Çok fazla çiğnemek ekmeğin kötü tadını her tarafa yayıyor.

Bir sonraki 43 numara köşeden dönene kadar nefret edilesi durakta en az yirmi dakika beklemek gerekiyor. Son istasyon. Neuwaldegg. Her zaman en yoksul insan yığının arasındalar. Hatta sık sık yol parasından tasarruf ediyorlar, Alszeile boyunca yürüyorlar, o zaman yolun sonunda yol parasıyla atlıkarıncaya binebiliyorlar (canım annem!); elbette bu, insanın kurtulmak istediği çocukların varlığının çok daha net bir

şekilde bilincine varmasına yol açıyor. Yine de çocuklar Rainer ve Anni, sevinç çığlıkları atıyorlar, yanlarından vızır vızır geçen arabaların zehri, kalplerine ve beyinlerine çoktan ulaştı. Çevre kirlendiği için değil, savaş onu zaten mahvetmişti, araba alacak para olmadığı için. Sonra, önemli ruhsal sorunlarına dikkat çekmek için köpek pisliğinin ve atık kâğıtların üzerinde yuvarlanan Anni var. Ruhsal sorunlar lükstür, o yüzden göz ardı edilir. Anna güzel bir arabada tek başına olmak ister, bir sürü kişiyle, hele de ailesiyle, herkesin eşit olduğu, o yüzden de özel olamadığı boktan bir tramvayda değil. Bir Mercedes'in içindeyken kimse gelip de oğlanın ya da kızın adı ne diye sormaz. Tramvayda, sahiplerinin işçi türünün bir üyesi olduğunu belli eden eller başını okşar. Okşanan çocuğun yüreğinde, şimdiden bireyciliğin zehrini taşıdığı, onu fışkırtmaya hazır olduğu fark edilmez.

Bir keresinde Anni, yarım eldivenli böyle bir el tarafından okşanırken altına yapmıştı, o sırada üstüne kokuşmuş, sarımsaklı bir nefes esiyordu ve onunla sıradan bir çocukmuş gibi konuşuluyordu ki o zaman bile değildi. Ne sıradan ne çocuk. Sidik uyluklarının arasından sıcak sıcak aşağıya süzülüyordu (aşağıya doğru inme dürtüsü), ev yapımı yün külotunu öfkeyle ve sertçe ısırıyor, durmaksızın bu pazar sefaletinden kurtulmanın bir yolunu arıyordu, buldu da: vagonun ızgaralı zemini. Şıp şıp. Annenin kolları tulumba kolu gibi aşağı iniyor, vurup tekrar yukarı kalkıyordu, sonra bir kez daha aşağıya; daha yeni gezintiye çıkıp iyice dinlenmiş olan anneler için kas egzersizi. Kız çocuğunun delice anırışları. Rainer daha ilk darbede yaşlı iki ninenin arasına sığınmış, birinin Viyana ormanı tarzı ayakkabısına sarılmıştı. Oğlan okula gidiyor mu? Adın ne bakalım? Götümü ye.

Dışarıda Opel'ler ve Volkswagen'lar sonbahar sisinin içinden köpekbalıkları gibi fırlıyor, evcilleştirilmemiş olsa da son derece itaatkâr olan güçlü gövdeleri sisin içine yeniden hızla dalıyor, gözleri hep hedefte. O sırada 43 ağır aksak, patır kütür, güç bela ilerliyor. Anna pislik içinde kendi su birikintisinde

yatıyor, anne bu yaşa geldiği hâlde hâlâ altına kaçıran bir kızla nasıl baş edeceği konusunda diğer annelerden tavsiye alıyor. Yola çıkmadan önce çiş yapman gerek, değil mi tatlım?! Bir dahakine unutma. Hele bir baban duysun, dayak anında geliyor. Babişin yalnızca bir ayağı olsa da kollarının gücünden, daha önce de ispat ettiği üzere, hiçbir şey eksilmedi. Eh, bir de bu yaramazlardan iki tane varsa iş ikiye katlanır. Şimdi uslu durun, yoksa bir tane daha patlatırım.

Kardeşler kitlelerin gözünden uzaktayken, gizlice el ele tutuşur, vampir gibi beyaz süt dişlerini gösterirler, sen dur anne, biz büyüne kadar bekle, sonra aynısını sana yapacağız, daha fenasını.

Koltuğun altında bir elma çöpü, iki peynir kabuğu ve çeşit çeşit sucuk derisi var, kendini evinde sanan, toplumun ortak malı olan bir toplu taşıma aracını domuz ahırına çevirebileceğini düşünen biri atmış. Tramvayın bir parçasının onlara ait olması Anna'yı avutmuyor. Çünkü aynı zamanda başkalarına da ait. Bazı insanlar nerede olursa olsun kendini evinde sanır. Kesin evleri de böyledir bunların; ay, ne insanlar var!

Oğlan çocuğu Rainer dişlerini öfkeyle peynir kabuğuna geçirip sülük gibi tüm gücüyle emiyor. Nemli kum, henüz tamamen kalıcı dişlerle donatılmamış çenesinin arasında gıcırdıyor. Gurul gurul, birinin midesi kabardı bile, yarısı şimdiden çürümüş yağlı ekmek ite kaka çıkışı arıyor. Acil çıkışı. Ailece gezmeler hep böyle nahoş biterse uzun vadede bütün sevinci kaybolur. Biri işer, diğeri kusar. Halbuki insan bütün bu süre boyunca yumuşak bir deri koltukta oturabilir, nereye gideceğini söyleyebilir ve hiçbir çaba harcamadan oraya varabilirdi.

Sophie ışıltılar saçarak kapıdan içeri giriyor, şimdi de üstünde bir akşamüstü elbisesi var, çünkü annesiyle şehre gitmesi gerek. Arkasındaki balkon kapısından güçlü bir ışık vuruyor, ışık amaçsızca ortalıkta dolaşmıyor, doğrudan Sophie'nin sarı saçlarına yerleşiyor. Parke de birazcık parıldıyor.

Hiçbir şey doğal değildir, fakat her şey doğası gereği olduğu gibidir.

Çocuk Rainer yüksek sesle ağlıyor, en kötüsü de son anda gelip tramvayda yer bulamamak, ayakta kalmak. Sızlanmak hiçbir işe yaramaz, yetişkinler yer vermez, fakat bir çocuk yetişkinlere yer vermeye her an hazır olmalıdır. İnsan kendini her bir parçası çirkin, dolayısıyla tamamı çirkin, karanlık bir insan ormanının arasında sıkışmış hâlde bulur, görünürde ne giriş var ne çıkış. Kaçarı yok, içeridesin, bu yol gidilecek. İnsanların arasına sıkışmış, naftalin kokan kışlık paltoların, savaş öncesinden kalma anorakların arasına saklanmış hâlde. Ve bir yerlerde –hiçbir şeyden kaçılmıyor– hoş görünen iki genç, kesin öğrenciler, babalarının özel arabaları var ama bugün oğlunu ve kızını bir yerlere götürecek vakti yok, fakat araba var, arabaları var, onların, kayağa gitmekten bahsediyorlar, birlikte seyahate çıkmaktan, sanki çok doğal bir şeymiş gibi. Onları örnek almak gerek ama muhtemelen bu anneyle, bu babayla hiçbir yere varamazsın, ancak belli bir yaşa erişince örnek alabilirsin, ona da daha var. Ne kadar da modern görünüyorlar, şimdiden geleceğin insanları gibiler, ne kadar da canlılar. Hele şu modern, dar paçalı pantolonlar! Bu ikisine hiç kimse sahip olamaz, besbelli, tek başlarına günlerini gün edebilirler. O sırada anne eli seni yere itiyor, başını eziyor, dişlerinle bir muz kabuğu aldırıyor yerden.

Sophie, dış ambalajı bu tür fiziksel işlevlere, bilhassa daha düşük, daha doğrusu daha aşağılık fiziksel işlevlere dair hiçbir emare taşımayan, yine de çalışan, hatta mükemmel çalışan, yalnızca nasıl ve ne şekilde çalıştığı anlaşılmayan Sophie, bilmem kaçıncı kez önünde giriş yasak yazan yerlere gidiyor. Neredeyse her buluşmamızda acilen bir yerlere gitmesi gerekiyor, üstelik hep çok geç geldiği hâlde. Onun için hiç fark etmiyor. Geride kalan ve sinirlenen Rainer oluyor.

***

Işıktan korktukları için değil, anlaşılır bir şekilde ışık onlardan korktuğu için dışarıda kalırlar. Okul bahçesinde ve sınıfta. Kurt sürüsü daima köşelerde toplanır. Sugötürmez üst insanlıklarını
46 sergilerler, diğerleri de sergilemek ister fakat onlarda yalnızca alt insanlık vardır, bunun da var olması gerekir ki insanüstü bir başarı diğerlerinin arasında sivrilebilsin. Karanlık köşelerden ansızın bacaklarını uzatırlar, hemen her seferinde bir anasının oğlu ya da pilili ekose etekli bir babasının kızı bacağa takılıp düşer. Uslu öğrenciler kız ya da erkek arkadaşlarıyla dondurma yemeye gittiklerinde sohbet konularının asla bitmediğini söylerler. Boş zamanlarını akıllıca kullanmanın yollarından, okulda olup bitenlerden, kimin teknik okula ya da üniversiteye gideceğinden veya kimin şık ve enerjik bir pazarlamacıyla çıktığından bahsederler. Diğer sohbet konularıysa konser, tiyatro, sergi, parti ya da plaklardır. Anna-Sophie-Rainer lobisi böyle şeyleri reddeder. Plak aşamasını geçtiler, dinleyecek olsalar bile yalnızca havalı caz ya da ateşli rock dinlerler. Sophie her şeyi reddetse bile diğerleri kadar sertçe reddetmez, çünkü sertliği gerekli bulmaz. Bir şeyler onun ayağına gelir, bazen bugün gidin der, bazen de onları kabul eder. Keyfine ve ruh hâline göre. Rainer, sert

olmasının iyi olduğunu, kendini yalnızca onun kollarındayken bırakabileceğini, hatta yumuşayabileceğini söyler.

Sophie'nin bir ya da birkaç suç işlemek için önce iyice motive edilmesi gerekir, çünkü kendisi bu kadar çaba harcaması gerektiğini düşünmez. Işıktan korkan şeyler yapmak için geceleri uyanık kalmak da hoş değildir. İrade gerektirir, çünkü o saatte yatakta uzanıp heyecan verici bir polisiye okumak da pekâlâ mümkündür.

İntihar eden yazar Adalbert Stifter, gürültülü Almanca dersinde sesini yükseltir, kendi başarısız hayat planının ve bozuk bir evliliğin kurbanı olarak Hamsin Yortusu'na yağ çekmekten başka yapacak bir işi yoktur, o gün ormanın sessiz bir köşesine gider, hayır, gittiği yerde kıpır kıpır bir karaca yavrusuyla karşılaşmaz (neyle karşılaştığı kimin sikindeyse ya da bu minvalde bir şey der Anna), âdeta sonsuz bir arazi sandığı bir şeye doğru yürüyüşe çıkar, sonsuzluktan ne anlar ki. Aklı sonsuzluğu kavrayamaz. Rainer, içinde bütün zincirlerinden kurtulan bir yazarın sonsuzluğunu hisseder. O hisseder, Stifter değil, Stifter hiçbir şeye cesaret edemediği berbat yaşamıyla bunu ispatladı. Adalbert Stifter güzel şeyleri incelemeyi sürdürür, sadece canlı şeyleri değil, cansız şeyleri de. Doğanın cansızlığa gömülme eğilimi var, diye düşünür Rainer, biz yalnızca ona bu konuda yardım ediyoruz. Bunu hemen bir not kâğıdına yazıp o sırada spiralli defterine at silüetleri karalayan Sophie'ye uzatır. Sophie cansızlıkla hiç ilgilenmez, daha ziyade sportif canlılıkla ilgilenir. İnsan, bedeninin bilincinde olmalıdır ya da tırıstan dörtnala geçtiğinde bir binek atının bedeninin. Rüzgâr, atı ve binicisini okşar, temiz hava keyifsizliği ve huzursuzluğu dağıtır. Böyle havalarda dinlenilmez, yoksa insan pas tutar.

Ama kötülük rüzgârdan korunan yerleri tercih eder; çıtkırıldım, solgun gençler yer altındaki barların kapalılığına sığınır, dışarıda, gün ışığındaysa, insanın körleri karşıdan karşıya geçiresi ya da bir köpeciğin başını okşayası gelir.

Ne bu gürültü, sen Witkowski bir ve sen Witkowski iki, çenenizi kapatacak mısınız yoksa yaptığınızı sınıf defterine kaydedeyim mi? Hayır, hiçbir şeyi kaydetmeyin, sadece özel hayatınızda yaptığınız yanlışları özel not defterinize kaydedin. Kesin her hafta bir şeyi yanlış yapıyorsunuzdur. Ağzınız kokuyor, ten renginiz çirkin ve gri, ayak bilekleriniz de çok kalın Frau Profesör (Anna).

Stifter, ışıldayan havanın parlaklığını, güneş ışınlarıyla dolu muhteşem nisan bulutlarını ve yol yol uzanan güzel ve yemyeşil kış ekinlerinin baş verişini yüce gönüllülükle anlatmaya devam ediyor, kendisininki baş verse daha iyiydi, diyor Rainer, yandan Sophie'ye bakıp kıkır kıkır gülüyor.

Anna, kısa süre önce caz kulübünde tanıştıkları Hans Sepp'i, birlikte bir iki suç işlemek için yanlarına çekmelerini öneriyor. İdeal bir araç olabilir, hem işçi sınıfından da kopması gerek. Kamusal yaşamda birileri her zaman, fabrikada veya ofiste, görece çaresiz birini şu veya bu şekilde ele geçiriyor. Hans, Elin-Union tarafından zamanını yüksek akımla harcamaya teşvik ediliyor. Muhtemelen daimi bir ölüm tehlikesiyle. Elektrik akımı öldürür, tertemiz, küt diye. Geliyorum demez, çat kapı gelir. Aşağılanmış işçi, işyerinde kendisiyle aynı gemide olanları görür, onlarla dayanışması kaçınılmazdır. Dayanışma ona Rainer'in grubundayken asla elde edemeyeceği bir güç verir, Rainer'in grubundayken bu gücü asla elde edemez, çünkü Rainer hep liderdir, bu fikir bizzat onun aklına geldi. Hans nereye bakarsa baksın, kendisi gibi bir işçi daha görmemeli, nerede olursa olsun yalnızca bizi görmeli. Onun kaderi mesajların, ikazların, emirlerin ve teşviklerin alıcısı olmak.

Anna, cüzdan çalmak çocuk işi diyor, ben bir şeyleri patlatmak istiyorum. O zaman dikkat çekeriz, dünya sevecen bir kayıtsızlıkla yaklaşmaz, dikkate alır.

Rainer, babası ne zaman New York'a uçsa yukarıdan aşağıya bakarken göğüs kafesinin (onun deyi-

miyle) mutluluktan neredeyse patladığını söyleyerek atıp tutuyor, çünkü özgürlük bulutların üzerindedir. Ne var ki babası savaş bittiğinden beri orman bölgesindeki Zwettl'ın ötesine geçmiş değil. Rainer bundan bahsetmiyor. Anna çocukken bir doğum gününde babasına bir demet müge hediye ettiğini, babasının çiçeği klozete atıp sifonu çektiğini hatırlıyor. Şimdi bu nereden aklına geldi ki?

Evet, o zaman ne yaptığımızı herkes görebilir ama anarşizm yalnızca kendin için uygularsan tatmin edici olur. Ancak o zaman özgürleşirsin. Anarşizmle bir şeye ulaşmaya çalışamazsın, hele de bir grup insan için, bu insanlar kim olursa olsun.

De Sade, suç işlememiz gerektiğini söylüyor. Suç kelimesini genel mutabakata uymak için kullanıyoruz ama kendi aramızda eylemlerimizin hiçbirini bu şekilde tanımlamayacağız (Anna). Kendi ölçüsüzlüğümüzün zevkine varmak için genelgeçer normlara ihtiyacımız var. Sıradan vatandaşlar gibi görünerek gizlensek de canavarız biz. Biz sıradan vatandaşların çocuklarıyız ama böyle kalmayacağız. Kötülük bizi için için yerken dışarıdan bakıldığında lise öğrencisiyiz.

Camus'nün *Yabancı*'sını okuyan Rainer, dünyanın düşmanlığını ardında bırakmak istediğini söylüyor. İnsanın daha iyiye olan umudu elinden alındığında o zaman şu ânı nihayet eline geçirmiş olur. O zaman gerçeğin kendisi olur, diğerleri figürana dönüşür. Rainer öyle bir akşam hayal ediyor ki bu akşamın, yaşamın tamamen sona erdiği melankolik bir ateşkes olduğunu söylüyor.

Almanca öğretmeni, Witkowski'lere durmadan gevezelik ederek sınıfı rahatsız etmemelerini söylüyor.

Stifter şöyle diyor: Sonra, üstlerinde hafif, mavi bir sisle dağlar boyunca uzayıp giden soluk kızıl ormanlar vardı. Ormanları giderken gördün mü sahiden? Umarım bilet almışlardır. Hayır, şaka bir yana (Rainer), suç işlediğinde seni seven birinin desteğine ihtiyaç duyarsın, onun için bu insan bir kadındır (Sophie). Bu destek bir kadının bir dar kafalıya değil, bir kadının genç bir

sanatçıya verdiği destektir. Yasadışılığın içine bu denli batmışsan, yasadışılığın kapısında seni bekleyen bir ortağın olmalıdır: Sophie. Aslında arzularımdan tiksiniyorum ama bu arzular benden daha güçlü. Sana aşkım da benden daha güçlü. Ama bu aşkın içinde fiziksel arzu yok, onu ortadan kaldırdık.

Saçmalık, diyor Anni, aşk iki tenin birbirine değmesinden başka bir şey değil.

Şu Adalbert Stifter'e bir dakika daha katlanamayacağım, orası kesin, diyor Anna. Elişi çantamdaki bu örgü iğnesini tüm gücüyle, ki ben güç diye buna derim, dersin ortasında bağırmadan tırnağının içine kim batırırsa onunla erkekler tuvaletine, soldaki kabine giderim. Rainer bunu bir bakıma devrimci buluyor. Anna değil diyor, çünkü amaç herkes için eşitlik değil, böyle bir şey doğaya ve genetiğe aykırı olurdu, amaç tam tersi. Tam bir ayrışma ve tecrit. Eşitlik sadece güçlüler sınıfına yükselemeyenlerin hoşuna gider. Kendi açıklarını güçlüleri aşağı çekerek telafi eder, sonra onların da zayıf olduklarına inanırlar. Ee, iğneye ne diyorsun? Tüm vücudu –en azından görüldüğü kadarı– sivilcelerle kaplı, kızarmaya meyilli, geç doğmuş ortalama bir çocuk olan Gerhard Schwaiger, hayatının fırsatını görür görmez tanıyor, karar ânı bu ve hemen iğneyi sol işaretparmağının tırnağına batırıyor. Aah! Sophie üstüne çamaşır tozu serpilmiş beyaz yün gibi ışıltılı gülümsüyor. Rainer tırnağına iğne batıranın, normalde çikolatadan başka bir şeyle ilgilenmeyen Schwaiger olmasından dolayı şaşkın. Çocuk bir mendil kadar solgun, ah çok acıyor, diyor. Anna onu keyifsizce süzüyor. Frau Profesör, Schwaiger çocuk gibi, diyor ama o kadar sıkışmışsa hemen gitsin, fakat bir dahakine işini teneffüste görsün. Gerhard yağlı vücuduyla kapıdan çıkıp gidiyor, öncesinde Anni'ye manalı olması beklenen bir komplocu bakışı atıyor. Ama bakışı manalı değil acınası. Lütfen bana yardım et Anni, uzun zamandır sana tapıyorum, şimdi biraz olsun inceliğe, ilgiye ihtiyacım var, yoksa sikim sertleşmeyecek, sonra

da sana sokamayacağım. Bir lokma aşk, bana verebileceğin en güzel hediye olur bebeğim.

Bula bula bunu buldun, diyor Rainer kız kardeşine. Umarım gelip de seni bir tornavidayla şunun yağlı bedeninden sökmem gerekmez Anni. Prezervatifin var mı?

Bir tane kaldı. Ama onu tanıyorsam bu fırsatı sabırsızlıkla beklediği için aylardır sikinde prezervatifle dolaşıyordur. Kauçuk bu sürede incelmiş, gevremiştir, artık işe yaramaz.

Witkowski Anna, lütfen kaldığımız yerden okumaya devam eder misin? Elbette Frau Profesör, Stifter bize insanların özgür olmadığını, doğa yasalarının kölesi olduğunu söylüyor. Bu yüzden kendimizi şiddet içeren eylemlere adamalıyız (tabii daha önce kimseye adamamışsak!), ortalama insanlar bunu suç olarak tanımlayacaktır, fakat biz norm diyeceğiz, elbette onların normu değil, bizim normumuz.

Bunun üzerine Anna sınıftan kovuluyor ki niyeti buydu. Adalbert Stifter, beklenmedik bir anda yüzlerine bakıldığında kızaran gençlerin yüzleriyle ilgili nutuk çekerken, yaşlı oğlancı utancın böylesinden çok hoşlandığıyla ilgili bir şeyler geveleyerken, Anna büyük bir sükûnetle tuvalete, kızaran yüzüyle pusuda bekleyen Gerhard'a gidiyor. Gel, gel, gel bana Anni, artık dayanamıyorum, pat, az daha klozete düşecekti, sersem, çünkü yağlı ve beyaz kıçıyla doğru düzgün demir atamadı, hiç tecrübesi yok, besbelli. Anni iç çamaşırını çıkarıp alınacak pozisyonla ilgili kısa talimatlar veriyor. Gerhard henüz sertleşememiş, tahmin etmek de mümkündü ya, bir bu eksikti. Korku ve heyecan, işi bilmeyen bir insanın işini bitirebilir. Bunu da mı ben yapacağım, ha? Nihayet, nihayet bir şeyler oluyor, bir şeyler kıpırdanıyor, Gerhard'ın yüzünü basan allar beyazlar eşliğinde bir şeyler harekete geçiyor. Önce birkaç kez iskambil kâğıdından yapılmış evler gibi çöküveriyor. Anna, Gerhard'ın organının elle hareket ettirilişini ilgiyle izliyor, bir yandan da kondomla oynuyor. Oluyor, olmuyor, oluyor oluyor. İşte bak. Anna, Gerhard'ın aletinin

sivri ve kırmızı kafasına bakarken, hayır, olmasa daha iyi, diye geçiyor içinden, iğrenç, acaba buna dayanabilecek miyim, ama çok geçmeden sorusuna olumlu yanıt alıyor, çünkü şu beceriksizin çaresizce sarsıp çekiştirdiği şey sopa gibi dikelip etrafına bakınıyor, ama yeşil yağlı boyayla boyanmış, boyası pul pul olmuş, leş gibi kokan bir kabinden başka bir şey göremiyor, aşk böyle bir ortamda cereyan etmez, bu kez de etmiyor. Gerhard uzun zamandır Anna'ya deli gibi âşık ama bu hiçbir işine yaramıyor.

Söz ağızdan çıktı bir kere, böylece Anna hazdan bağırıp ağlayan Gerhard'ın kucağına oturuyor, Gerhard bu ânın, beklenen günün nihayet geldiğine inanamıyor, yaşasın, yaşasın, daha sonra birkaç akranına bunu detaylarıyla anlatacak. Zaten hatırlandığında her şey olduğundan daha önemli görünür, oh, çok güzel, çok, bunu her gün yapabilirim, hiç sorun değil ama maalesef her gün bulamıyorum. Maalesef olgunlaşana kadar beklemek gerek ama kendimi şimdiden çok olgun hissediyorum Annikuş. İnsan buna ihtiyaç duyuyor, ben herkesten daha çok ihtiyaç duyuyorum, çünkü libidom çok yüksek, seni seviyorum, seni seviyorum, oooh, Anni, yine, yine! Lütfen kal, daha gitme, en iyisi beni hiç bırakma, yakında tıp okuyacağım. Kapa çeneni, cır cır ötmek zorunda mısın, bizi duyacaklar! Daha sessiz boşalamaz mısın? Oooh, Anni, lütfen devam et, durma, çok fena boşalacağım, kimse böyle hissetmemiştir, bu kadar şiddetli değildir, ben herkesten daha güçlüyüm. Çok güzelsin, harika bir vücudun var, incecik, ben de kilo vereceğim, göreceksin, sırf senin için kilo vereceğim ki uyumlu olalım, böylesi hiç görülmemiştir Annikuş. Böylesi her gün milyon kez görülüyor mankafa. Seni beceriksiz, hadi boşal artık, ikimiz birden bu kadar uzun süre dışarıda kalırsak Kraftmann fark eder. Sanki içim dışarı çekiliyormuş gibi hissediyorum, Anna, sevgilim, artık sevgilimsin benim, seni seviyorum, seni seviyorum. Bütün kalbim senin. Artık boşalacak mısın, boşalmayacak mısın, yoksa bırakırım. Ama tam o anda Gerhard hayvan gibi boşalıyor, dağlanan bir

domuz gibi bağırıyor. Kimse duymadıysa ben de hiçbir şey bilmiyorum.

Anna gözlerini Gerhard'ın çarpılan yüzünde gezdiriyor, yine bir mide bulantısıyla boğuşup ancak son anda bastırıyor. Aslında bu dalyarağın üstüne kussa iyi olurdu.

Bundan sonra hiç ayrılmayacağız Anna, değil mi, bütün sınıf artık *benim* sevgilim olduğunu bilecek, yalnızca benim.

Siktir oradan! Nihayet boşaldın, hep böyle uzun mu sürer? Gerhard, Anna tuvaletten çıktıktan sonra yarım saat daha ondan birazcık sevgi ve şefkat dilenmeye devam etti ama elde edemedi. Gençler bazen çok büyük acılar çeker, yetişkinler bunu çoğunlukla fark etmez, fark ettiklerinde de küçük görürler.

***

Sophie'nin evi tam bir Biedermeier* stiliyle döşenmiştir. Okul arkadaşlarının hiçbiri bunu bilmez, çünkü bugünün gençleri için geçmiş ölüdür. Bieder ve Meier'in aksine Sophie'nin isteği, duyguları değil, yalnızca sayıları sayan taş gibi sert bir kadın olmak. İsviçre'de özel ekonomi dersleri almak, sonra hisse senedi ve döviz alıp satmak istiyor. Hisse senedi ya da döviz olmayan hiçbir şeyin onun üzerinde bir etkisi olamaz. Bu açıdan yazarlık faaliyetleri ve onun için, Sophie'si için duygulara ihtiyaç duyan Rainer'le taban tabana zıt. Sophie'ye aşkı Rainer'in iliklerine işledi. Böyle bir şey bir erkekle bir kadının başına hayatta bir kez gelir, geldiğinde de kaçırmamak gerekir, yoksa sonu hüsran olur. Rainer duyguların içine işlemesine kasıtlı olarak göz yumar, sonra içinde bu duygulara karşı bir tiksinti kabarır ve bir şiirle dışarıya dökülür. Rainer'in geçmiş, bugün ve dünya hakkında yeterince fikri var. Şimdi tek bir şey istiyor: Yazmak istediği kitabı huzur içinde bitirmek. İçindeki erkek ona Sophie'yi elde

* 1815-1848 yılları arasında Alman Konfederasyonu topraklarında gelişen bir sanat akımı. Resimde burjuva yaşamından sahneler dingin bir atmosfer içerisinde pastel renklerle aktarılırken mobilya tasarımında sade ve sağlamlık izlenimi veren bir tasarım kullanılır. Burjuva sınıfı, kendisinden ve yaşam biçiminden mutlu bir sınıf olarak yansıtılır. *–çn*

etmesi gerektiğini söylüyor, içindeki sanatçı, olduğun gibi, yani yalnız bir kurt olarak kal diyor. Rainer'i çevreleyen buzdan bir zırh var ama bu zırhın Sophie yüzünden eriyebileceği besbelli.

Sophie bir tenis elbisesi giyiyor, çünkü yakında bir tenis maçına gitmesi gerek. Rainer alt çenesini üst çenesine çarpa çarpa çiğniyor. Çene kemikleri dışarıdan beyaz beyaz seçiliyor. Çiğnedikleri şey, hizmetçi kızın getirdiği bir dilim çikolatalı pastadan daha fazlası değil. Çenelerin birbirine çarpmak için sadece bahaneleri yok, gerekçeleri de var. Sophie, daha deklanşöre basılamadan her defasında kadrajdan çıkıp gidiyor. Sophie bir serap, uçucu. Hizmetçi kız ayrıca viski bardaklarıyla dolu bir tepsi getiriyor. Çete bu içkiyi filmlerden tanıyor, filmlerdeki insanlar bununla besleniyorlar. Ayrıca son filmlerde toplumsal yapının dağıldığı da görülüyor, eğer itinayla ilgilenilmezse evlilik ve aile yapısı da dağılacak. Savaş halihazırda hemen hemen her şeyi karmakarışık hâle getirdiği için sınıf sistemi de parçalanabilir, hatta kafanız varsa ileri gelen sosyal tabakaya (egemen sınıf kavramı henüz bulunmadı) ite kaka girebilirsiniz. Yeni Alman filmleri, özel şahısların ekonomik esnekliğini gösteriyor, sermaye ise perde arkasında kendi esnekliği üstünde çalışıyor. Yeni Alman sineması bunu zafer elde eden Amerika'dan aldı. Amerika'da bir sınırı geçmek her zaman mümkündü, mesela otlakların sınırlarının olduğu Texas'ta. Şirketler buzdağları gibi gıcırdayarak şirketlerle birleşiyor. Su fışkırıyor, dalgalar fokurduyor. Filmlerin konularından biri de boşanma, çünkü çiftlerin nihayet ayrılacak zamanları var, sermaye birikimiyse konular arasında yer almıyor, çünkü çok görünür olmaması gerek.

İşyerinde de sürekli bir şeylere atılması gereken Hans, şimdi de hizmetçi kıza masada yer açmak için telaşla atılıyor. Annesi ona gereksiz yere, kadınlara eski günlerdeki gibi kibar davranmayı öğretti. Sophie, Hans'ı son anda tutuyor, hizmetçi kızın tek başına uğraşması gerek. O aslında yok, bunu öğrenmen lazım Hans. Ama gördüğümüz herkes vardır, değil mi? Hayır.

Avusturyalı anarşistlerin (artık ne kadar varsa) diğer pek çok hatalarının yanı sıra asıl hataları, berbat sosyal durumlarından bir an evvel kurtulmak istemeleri. Ama bu saçmalık; herkes eşit olsun isteniyorsa hemen komünist olunabilir. Bu da sıkıcı. Yapılması gereken, önceki nesilden kalan şeylerin çoğunu yok etmek.

Rainer yazın denize açılacağını, Amerika'daki erkek kardeşinin bir sürü film yıldızını tanıdığını ve annesinin yarın Villach'taki kaplıcalara gideceğini anlatıyor (annesinin yıllardır hayali). Bir erkek kardeşi de yok. Rainer Alman sürrealizm geleneğinin dünya savaşları yüzünden maalesef bozulduğunu söylüyor. Estetik meseleler ilgisini çekiyor ve lider rolü oynamak istiyor. Sophie'nin ağzına, ağzını kanatacak kadar sertçe ve hızla vurursa belki lider rolünü elde edebilir. Hayır, olmaz, şu anda Sophie bir bisküvi paketini açıyor, Rainer'in en sevdiğinden, çikolata kaplı olanlardan. Rainer aval aval tıkınıyor. İnsanın en güçlü dürtüsü, bilek gücüyle çalışmaktan kurtulma dürtüsüdür. Bu yolda her şey mübahtır. Bazı insanlar bilek gücüyle çalışmama hakkına doğuştan sahip olduklarını düşünüp yanılırlar. Rainer, Hans'ın böyle düşündüğünü düşünüyor. Çünkü Hans düzensiz aralıklarla, doğanın onun için yalnızca boş zamanlarını geçireceği bir şey olduğunu, bunun da pozitif bir değer olduğunu söylüyor. Boş zamanlarında doğaya gidiyor. Sana katılıyorum (Sophie), ben de boş zamanlarımın hemen hemen tamamında doğada oluyorum, bana ihtiyaç duyarsanız beni orada bulabilirsiniz.

İleride, beni memnun etmeyen bu mesleği bırakmak, beden eğitimi öğretmeni olmak istiyorum. Kaslarımı hissediyor musun Sophie, yalnızca senin için büyüyor, her gün güçleniyorlar. Doğadayken maalesef hâlâ işaretlenmiş, halka açık yollardan geçmem gerekiyor. Ama gözü kara bir dağcı olduğumda işaretlenmemiş yollara girebilir, alpyıldızı toplayabilirim. Rainer ne zaman doğaya rastlasa ondan kaçar, hastalık ve hâlsizlik nedeniyle beden eğitimi derslerinden mümkün olduğunca ka-

çar. Babasının bundan haberi olmamalı, annecik mazeret mektupları yazar. Sophie, etrafa sürekli çöp atan ortalama insanlar doğaya gittikçe doğanın atık kâğıtlar ve çok daha kötü şeyler yüzünden ne yazık ki mahvolduğunu söylüyor. Çevreye zarar verilmesi yeni bir problem. Eskiden insanların çevreye zarar verecek zamanları yoktu, çünkü kendilerine zarar vermekle meşguldüler, mesela savaşlarda.

Rainer: Sophie, seninle ilgili yeni bir şiir daha yazdım.

Sophie: Kendini kitleden sıyırmanın tek yolu da bu zaten. Çünkü sayesinde doğal olarak kitleden sıyrılabileceğin maddi araçların yok. Rainer: Bugün gerçekten midemi bulandırıyorsun. Para da neymiş, yerin dibine batsın. İnsanın zihni, her gün besin bulma kaygısından bağımsızdır. Mesela önde gelen sosyal tabakanın mensupları gerekli zekâdan çoğunlukla yoksunken basit insanlar bazen çok zeki olabiliyorlar. Tamamen bağımsız.

Hans'a göre önemli olan tek şey insanın mizacı. İnsanın karakterine incelik kazandırması lazım. Hans uzun bir açıklamaya girişmek istiyor, çünkü karakterine incelik kazandırmakta doğası gereği zorlanıyor. Ama maalesef Sophie onu anlaşılmaz nedenlerle artık çalışmayan pikabı tamir etmeye gönderiyor. Sophie muhtemelen bütün elektrikli aletlerin aynı olduğunu düşünüyor. Halbuki Hans konuşmaya katılmak, bundan yararlanmak isterdi. İleride beden eğitimi öğretmeni olduğunda işine yaramayacağı ne malum! Geleceği de düşünmek gerek ki gelecek elektrikçilikte değil. Rainer kemiklerin ve eklemlerin kırılışını, tendonların yırtılışını, gergin bir derinin yarılışını hissettiğinde ya da buna bizzat neden olduğunda, şiddetin ne kadar güzel olduğunu anlatıyor. Ayrıca yakın zamanda evlerini Fransa'dan gelecek antika mobilyalarla yeniden döşeyeceklerini bildiriyor.

Sen şu bitmek bilmeyen temas korkunla hiç kimseye elini bile uzatamıyor ya da utanıp sıkılmadan kimsenin yüzüne bakamıyorsun, diyor Sophie ve onu okşamak ya da taciz etmek için utanıp sıkılmadan elini uzatan Rainer'den

kaçıyor. Sophie, Rainer'den kaçma konusunda tecrübeli. Beni rahat bırak, ne diye ikide bir dokunuyorsun? İnsanlar ağızlarıyla konuşurlar, elleriyle değil.

Ama ağızlarıyla öpüşürler, Sophie, sevgilim. Buna karşı koyamıyorum, benim gücümü aşıyor.

Hans hemen kendisinin daha güçlü olduğunu söylüyor, bahse var mısın? Avanak gerçekten de kolunu uzatıp bunu kanıtlamak için bilek güreşi yapmak istiyor. İncecik kolları olan lise öğrencisi ona tiksintiyle bakmakla yetiniyor. Tüh, diyor Hans'ın bakışları, dört gözle beklediği güç gösterisi olmayacak. Hans güçlü, hatta birkaç erkeğe yetecek kadar. Ne uğruna saatlerce antrenman yapıyor ki? Kıymeti bilinmediğine göre bir hiç uğruna.

Sophie susuyor. Anna sinirleniyor.

Anna dalgın dalgın Hans'ın ceketinin kolundan bir tüy koparıyor. Bu bir yakınlaşma teşebbüsü, Anna Hans'a karşı bir çekim hissettiği için böyle bir teşebbüste bulundu. Çünkü Hans bir şey yaptığında olaylarla kardeşinin ya da Sophie'nin kurduğundan farklı bir ilişki kuruyor. Hans'a dokunmak nasıl bir his acaba? Hemen dokunuyor ve his yeni bir boyuta, yorucu fiziksel aktiviteler boyutuna geçiyor.

Rainer, tenisi aptalca bulduğunu, bir ara golf oynamayı denemek istediğini söylüyor. İngiltere'deki amcası (ki yok) golf oynuyor. Hans golfün ne olduğunu bilmiyor. Rainer, bilmene de gerek yok, çünkü golf senin neyine gerek, diyor.

Sophie, özgür iradeye ve bireyselliğe verilen aşırı önemin ona göre Hristiyanlığa dayandığını söylüyor.

Hristiyanlığı aşmaktan hâlâ uzak olan ve papazlarla sık sık tartışmaktan keyif alan Rainer, Tanrı hakkında bu kadar küçümseyici konuşmaması gerektiğini, çünkü Tanrı'nın kesin olarak var olmadığı sonucuna henüz ulaşmadığını söylüyor. Rainer çocukken ayinler sırasında papaza yardımcı olurdu, ergenliğine kadar da yardımcı olmaya devam etti.

Sonra Rainer insanın sahip olduğu özgür iradeyi açıklıyor. Sophie, entelektüellerin yiyecek yemekleri bile olmasa özgür iradeyi vurgulamaya devam edeceklerini söylüyor.

Rainer şöyle diyor: Ben o sözünü ettiğin entelektüellerdenim. Sophie, entelektüel olmak için çabalayanların eninde sonunda entelektüellerin ideolojisini benimsediğini söylüyor. Maddi üretimden kopuşun yol açtığı her sorun bir anda gereğinden fazla önem kazanıyor. Böylece diğer her şeye karşı kendini savunan, çarpık bir dünya algısı oluşuyor.

Rainer, Hans'a, bir işçinin bir yazar gibi düşünemeyeceğini açıklıyor.

Hans, Rainer'e, zaten yazar gibi değil, beden eğitimi öğretmeni gibi düşünmek istediğini açıklıyor.

Pikabın sorunu neymiş, bulabildin mi Hans? Hayır, çünkü sohbete katılmayı tercih ettim. Rainer, önce dinleme pratiği yapması gerektiğini söylüyor.

Geleceğin beden eğitimi öğretmeniyle yavaş yavaş ilgilenmeye başlayan Sophie, o sırada soruyor: Üstündeki nasıl bir takım öyle, paçaları çok kısa, yenleri de öyle, ayrıca manşetleri nerede? Yerlerinde değiller, orası kesin.

Sonra şu kumaş, hayır, hayır, böyle bir görüntü olamaz, gözüm acıdı. Sophie için özel olarak en iyi pazar takımını, ne onun ne de annesinin (annesi şimdiden takımı kendi elleriyle iki kez genişletti) gözünü acıtan takımını giyen Hans, sanki biri havasını boşaltmış gibi bezelye kadar olana dek küçülüyor. Halbuki Sophie'nin karşısına özellikle takım elbiseyle çıkmak, Rainer'e ve kot pantolonuna fark atmak istemişti, şimdiyse alay konusu oluyor! Takımın kısa gelen her yerini elleriyle kapatıyor. O kadar çok eli yok. Kuru temizleyicide küçüldü, takım yani, size yemin ederim, öncesinde gayet uzundu, kuru temizleyicideki pislikler küçülttü, bir şey yapamadım. Belki takımı mahvettikleri için dava açabiliriz.

Bekle, sana erkek kardeşimin bir şeyini getireyim. Bedeniniz

tutuyor, onu giy! Rainer'in kıskançlıktan gözü dönüyor. Sophie V yakalı kaşmir bir kazakla kaliteli yün kumaştan bir pantolon getiriyor, etiketinde yüzde yüz yün yazıyor. Böylesi güzel şeylerin ona değil de Hans'a hediye edilmesi Rainer'e çok dokunuyor. Serap gibi yerinde duramayan uçarı Sophie'nin kaprislerinden biri bu da, yakında yere konunca geçer. Hans'la sadece oynuyor, Hans farkında bile değil, çünkü aşk sanatında henüz acemi.

Sophie, Hans'a üstünü hemen burada, onların yanında değiştirmesini söylüyor. Hans istemiyor, çünkü iç çamaşırı kirli. Ama mecbur, yoksa pantolon ve kazak onun olmayacak. Anna yakıcı gözleriyle Hans'ı delik deşik ediyor. Sophie, yalnızca kendisinin görebildiği, tenis eteğindeki bir lekeyi temizlemeye çalışıyor. Rainer içinde bulunduğu, havası boşaltılmış ortamda insanın eyleme geçmesi, eyleme geçmesi ve bir kez daha eyleme geçmesi gerektiğini söylüyor. Daha sonra da bu eylemin sonuçlarına katlanmak zorunda. Elbette genel olarak kötü eylemler, çünkü bizim için ahlaki kategoriler diye bir şey yok. Babam 18. doğum günümde bana spor araba alacak.

Aniden bir şeyler yapmak istemen garip, sen bugüne dek sadece kitap okur, şiir yazardın, diyor Sophie. Bunun ona yakışmadığını düşünüyor.

Rainer, içinde nasıl bir öfke ve nefret bolluğu olduğunu Sophie'nin bilmediğini söylüyor. Düşüncenin sınırları vardır, ben o sınırlara çoktan çarptım, yıllardır durmaksızın düşünüyorum, artık bitirdim, sınırları yıkmak gerek. Ayrıca babam 18. doğum günümde Amerika'ya gitmem için bana para verecek. De Sade ile Bataille arasındaki fark şudur: Delilerle aynı yere kapatılan Sade, en güzel güllerin yapraklarını lağım çukurlarının üstüne saçardı. Fikirleri yüzünden 27 yılını hapiste geçirdi. Bataille ise Fransa Milli Kütüphanesi'nde götünün üstünde oturdu. Toplumsal ve ahlaki kurtuluş arzusu iyi bilinen de Sade, düşünceyi, zincirlerine karşı çıkmaya zorlamak için şiirsel bir idolü sorgulamaya kalkıştı. Bataille'ın ahlaki ve toplumsal

kurtuluş arzusuysa çok şüpheliydi. Mesela de Sade ile benim aramdaki fark, benim ahlak felsefesiyle ilgilenmememdir, onun dışında Sade neyse oyum ve daha fazlasıyım!

Bahsettiğin insanlar kim, diye soruyor artık kaşmir giyen Hans ve kim olduklarını öğreniyor.

Tasarladığımız saldırıların çok yüksek gerekçelerden oluşan bir çerçevesi olmalı. Deyim yerindeyse bizi aşan gerekçeler. Şimdi size bu gerekçeleri açıklayacağım, diyor Rainer.

Lütfen hiçbir şey açıklama, sana yalvarıyorum, bugün bir açıklama daha yaparsan çığlık atacağım, diyor Sophie. Ama size bunu neden yaptığımızı açıklamam gerek, yoksa eylemlerimiz amaçsız olur ve sayılmaz.

Hans, eğitim alarak ilerlemek istediğini söylüyor.

Anna, bunun için çok okuması gerektiğini söylüyor.

Rainer, okuması gerekmediğini, onu, Rainer'i dinlemesini gerektiğini söylüyor. Entelektüel olan *o*, Hans değil. Entelektüel biri kendi dünyasını, kendisinin desteklediği ideolojiye uygun hâle getiremiyorsa, yani gerçekte (Hans gibi) hayatta kalmak için bilek gücü gerektiren pis işler yapmak zorundaysa, o zaman kendini bir anda kendi dünyasını değil, yanlış bir dünyayı savunurken bulur. Yani sen en iyisi kendi küçük dünyanı savun Hans. Olduğundan daha fazlası olmaya çalışma, çünkü biri senden daha fazlası oldu bile: O benim.

Hans, Rainer kendisine eğitim almamasını şiddetle tavsiye ettiği için hayal kırıklığına uğruyor. Ama insan bilgili olduğunda hayattaki konumu yüzünden bilgisizken çekeceğinden daha çok acı çekebilir, bilgisizlik merhametli olabilir, Rainer bu bakımdan haklı.

Şimdi Sophie hepsini merhametsizce gönderiyor, çünkü dışarıdan onu tenis maçına götürecek Schwarzenfels'in spor arabasının sesi geliyor. Rainer'in doğum gününde böyle bir spor arabası olacak, aynısından. Doğum gününden hemen sonra sürebilsin diye şimdi bir deneme turu atabilir mi? Hayır. Atamaz.

Rainer hiç değilse Sophie'nin hâlâ boşta olan bir yerlerine dokunmaya çalışıyor ama Sophie, zaten çok da cüretkâr olmayan parmaklarının arasından kum gibi kayıyor. İncecik kum gibi.

Daha yoksul semtlere yapılacak göçün başlangıç noktası olan tramvay durağındayken hâlâ birilerine nasıl saldıracaklarını konuşuyorlar. Elbette bunu para için değil, kendilerini bir defada özgürleştirmek için yapacaklar. Ebediyen. Hans özgürleşmesi gerektiğine henüz pek ikna olmuş değil. Şimdi bir tenis maçını izleyip spora dair bir şeyler öğrenmeyi tercih ederdi. Hâlâ üzüntüyle sık sık ve uzun uzun etrafına bakınıyor ama hiçbir şey görmüyor, çünkü böyle bir spor araba, duraktan durağa güç bela ilerleyen bir tramvaydan çok daha hızlıdır.

***

Durun, tramvaydan öyle hemen inmeyelim, biraz daha kalalım. Tramvay tek renkli bir kalabalıkla dolu, ilk bakışta ne oldukları anlaşılmıyor. Büyükbaş mı yoksa insan mı? Çirkin bir kadının taktığı şapka dışında kalabalıkta sivrilen hiçbir şey yok, şapka şimdi moda olan cart bir renkte. Olumsuz anlamda sivriliyor. Bunlar sığır ya da koyun, diyor Anna, bunlar mezbahaya sabırla, tıpış tıpış giderler, orada bıçağı bizzat tutar, kesilmesi gereken yeri gösterirler.

Erkekler baştan aşağı griler içinde, iş hayatı çok az erkeksi olan cinsiyetsiz yüzlerinde derin çizgiler bırakmış. Evde karılarıyla ne yaptıkları tahmin edilebilir: hiçbir şey! Hoşa gidecek bir şey yok. Ama özellikle hoşa gitmeyecek bir şey de yok, bunun için de yeterince nitelikli değiller. Yaptıkları iğrenç iş, adamlardan birinin başını saçından, ikincisinin ağzını dişinden etmiş, üçüncüsünün tırnaklarına kir doldurmuş. Hans onlarla arasına içten içe mesafe koyuyor, en kuytu köşeye çekiliyor ki fark edilmesin ve bu sürüyle hiçbir şekilde ilişkilendirilmesin. Olur ya.

Ama genç, yalnız ve güzel bir kadın görürse ona davetkârlıkla göz kırpıyor. Buna flört denir, kaygısız insanların yaptığı bir şey.

Hiç işçi gibi görünmedikleri için zaten onlarla ilişkilendirilemeyecek olan Rainer ve Anna ortalıkta rahatça dikiliyor, yabani yüzlerini açık kapıdan esen rüzgâra doğru tutuyorlar. Tramvay yakında geçmişlerinde kalacak ve altlarında yeni bir araba olacak.

Hans ve ikizler arasındaki uçurum, başka insanların da bulunduğu ve onları görebildiği bu yerde biraz daha genişliyor. Anna ve Rainer üstte, Hans (hâlâ) altta ama uzun süre böyle kalmayacak.

Anna'nın göğüslerini bastıran rüzgâr değilse ansızın bastıran kim? Memur olduğu belli, şişmanca bir adam; karısına ve çocuğuna gidiyor, besbelli o arada kendisi için birkaç beden büyük olan bir şeyi de götürmek istiyor: Anni'yi. Tazecik genç kız adamın hoşuna gidiyor.

Yumuşak bir kütle ansızın Anna'nın kıçına dayanıyor, bu adam (türdeşlerinin ayağına kolay kolay gelmeyen) fırsatı değerlendirerek bu genç ve muhakkak tecrübesiz canlıya sokulup onu kendi amaçları için kullanıyor. Ortalıkta veli falan yok, yani kıza birkaç şey öğretmek için durum müsait; küçük sürtüğe eşlik eden iki yeni yetmenin bir otorite figürüne karşı gelmeyeceklerini görmemek için kör olmak gerek. Adam bir otorite figürü, bir banka memuru, şube müdürü olma ihtimali var. Tabii sicilini temiz tuttuğu sürece, ki bu az pişmiş veletler ona leke süremeyecekler.

Eğer yaygara koparırlarsa haklı bir öfkeyle her şeyi inkâr edip bu ne küstahlık diyecek.

Anna'nın uyluklarının arasına giren şey sivri bir sopa mı yoksa daha nahoş bir şey mi? İştah kaçıran bir şey, yani banka memurunun siki. Küçük, sivri bir çıkıntı, fakat etli ve kırılgan, taş gibi sert değil (şüphesiz üç saat boyunca asılıp zorlamadıkça asla tamamen sertleşmeyecek). Adam, karısının en aptalca bahanelerle göstermeyi sürekli reddettiği birazcık sevgi ve hoşgörü için yalvararak şeyini kıza bastırıyor. Hiç şüphesiz, henüz

keşfedilmemiş bir kız kıçı başına gelebilecek en iyi şey. İnanamıyorum, Anna arkadaşlarına adamı işaret ediyor.

Memur iyice yükleniyor, biraz daha cesaretlenip biraz daha derine batırıyor; tramvay şehre yaklaştıkça kalabalık artıyor, itiş kakış yaşlıyla genç arasındaki iletişimi destekliyor. Üstle alt arasındaki, çoğunlukla da alt. Kadının altta olması gerekir ama şu durumda altta değil, önde duruyor.

Ardından dikkatle yoklayan bir el geliyor, oysa kimse onu çağırmadı. Yine de geliyor. Ait olduğu yer orasıymış gibi Anna'nın göğüslerine doğru ilerliyor. Anna şimdi beklediğimiz anın yaklaştığını bildiren bir işaret verdi. Hans henüz olayı kavramış değil, genç sarışınla meşgul (kırmızı güller, kırmızı dudaklar, kırmızı şarap) fakat Rainer mesajı alıyor.

Anna emir almış gibi iyice bilenmiş yırtıcı dişleriyle kocaman gülümsüyor, dudaklar aralanıyor, nemli bir dil beliriyor, en iyisi birazcık geri zekâlı taklidi yapmak, böylece yabancıların kendine güvenmesi ve dikkatsiz davranması desteklenmiş olur. Sözde hovarda işaretparmağıyla Anna'ya müstehcen şeyler ima eden çirkin bir işaret yapıyor: Oraya girmek istiyorum, nasıl yapsak ki, bir toplu taşıma aracına konservedeki sardalyalar gibi tıkıştırılmış olmamız çok can sıkıcı, keşke kocaman bir yatakta olsaydık, o zaman sana Tanrı'nın nerede yaşadığını gösterirdim, kesinlikle gökyüzünde değil, bende, benim içimde, sana öyle bir çakardım ki ağzından çıkardı, o kadar uzun yani, ben de bir o kadar güçlüyüm, gençliğimden beri böyleyim, Tanrı'ya şükür gücümü kaybetmedim, gerçi yaşlı da değilim, daha ziyade olgun diyelim, 17 yaşında bir bakirenin kıymetini bilecek kadar olgunum, karım biraz şişmanladı, memeleri de bayağı dolgun. Tabii ki erkekler her yaştan, her renkten, her biçim ve ebattan kadınlar arasında seçim yapabilir. Erkekler böyle düşünür, kadınlar böyle düşünmez, çünkü onların cinselliği edilgendir. Yalnız savaşçı olmak benim mizacımda var, her erkeğin mizacında yoktur. Bu da bana tüketebileceğimden daha fazla tadına bakı-

lacak kadın sunuyor. Ne kadar sert olduğunu hissediyor musun, taş gibi, taşaklarım da sıkı, dolu dolu, dokunsana, şans kapına geldi kızım, ne zamandır beklediğin şans.

Bir para sayma eli, Anna elini tutuyor (Anna şimdiye kadar herhangi bir direniş belirtisi göstermedi) ve eli ağır ağır memurun en kutsal yerine götürüyor, çalışırken kirletilmesi gerekmeyen bir el bu. Elin ince becerileri olduğu belli. Ne yapacağını biliyor. Dışarısı aydınlık olduğu sürece yabancıların parasını sayıyor, şimdi, anonim bir karanlıkta, yabancı bir kızın elini yaşamın merkezine götürüyor. Şimdi yaşamın merkezine geldik, doğru, penise. İyi günler. Bıngıl bıngıl bir yumuşaklığın içinden önemli bir şeyin anıtı gibi uzanıyor. Türünün iyi bir örneği ha?

Şimdi! diye işaret veriyor Anna ve kirli pantolonu formalite icabı biraz kurcalıyor, bulamıyor, nerede bu, nerede, biraz küçülmüş sanki, ha? Bu da değilse hiçbir şey bilmiyorum, dur bakalım, bu olmalı, yanında çakı taşıyacak hâli yok herhalde, belki de taşıyordur, elma soymak ya da sosis doğramak için. Çakı değil sik bu, kesin, çünkü çakı böyle olmaz. Bu o, yaşasın, bulduk.

Hans hâlâ sersem şavalak ama Rainer az önceki "Şimdi!" çağrısını doğru anladı. Arkadan bir kelebek gibi hafifçe uçarak dikkati dağılan kurbanın göğüs cebine uzanıyor, cüzdanı sağ ellerini kullananların hep koyduğu yerden, sol göğüs cebinden çekip alıyor. Adamın cebine bomba koyulsa onu bile fark etmez. Cüzdanda pek bir şey yok gibi ama Rainer mutlu, bununla ciltsiz birkaç kitap alabilir.

Lütfen biraz bastır kızım, biraz ovuştur, sıkıştır, okşa, uslu ol, güzel, teşekkür ederim, evde karım hiç böyle şeyler yapmıyor artık, her halükârda minnettarım. Sizi yeniden görebilir miyim küçük hanım? Biraz daha yukarı, böyle iyi. İşini biliyorsun. Gerçi ben sana dahasını da öğretebilirim. Yarın paydos saatinden sonra vaktin var mı? Tüh.

Yeter ki şimdi kondüktör gelip bileti olmayan başka biri var mı diye sormasın. O zaman bırakmak zorunda kalırsın. Yine de tutmak ve tutulmak çok güzel. Ah, hayır, maalesef sonuna kadar götüremem, çünkü karım iç çamaşırlarımda bu tür izler var mı diye kontrol ediyor, bir de bok lekesi ve tıkanacak delik var mı diye bakıyor. Ben de onun deliğini tıkıyorum, haha.

Tam o sırada kondüktör geliyor. İkizler aceleden, bu pisliğin bileti olmayabileceğini ve cüzdanını çıkarmak zorunda kalabileceğini hesaba katmadılar. Tanrı'ya şükür ki tramvay bir viraja girip yavaşlıyor. Beyinsiz herif isteksizce cüzdanına uzanırken kardeşler güçlü bir sıçrayışla vagondan atlıyor, hiçbir şeyden haberi olmayan şaşkın Hans da peşlerinden gidiyor, az kalsın geç kalacaktı. Yerde yuvarlanacak gibi olup güç bela dengede duruyorlar, içerideki pislik tam bir çaresizlik içinde cüzdanını arıyor, cüzdandaki para bir hokus pokusla, mide bulandırıcı aile fertlerinden biri için doğum günü hediyesine dönüşecekti, nerede düşürmüş olabilirim ki, Tanrım (sonra yavaş yavaş ayıyor, günaydın!) genç suçlular birer tazı gibi belediyenin yabancı bir bölgesinin karanlığına karışıyorlar. Gürültülü nefesleri çok geçmeden çeşitli akşam yemeklerinin servis edildiği ve gazete haberlerinin yalanıp yutulduğu, altında dükkân olmayan apartman bloklarının arasında kayboluyor.

Beyaz, genç ve hayat dolu silüetleri de gri beton cephelerin arasında kayboluyor. Tıpkı, deli gibi dönen cam bir bilyenin içindeki beyaz çizgiler. Taş suya batarken suda yayılan halkalar gibi.

***

Daktilo hamaratlıkla takır takır işliyor, zarfların üstünde siyah harfler oluşuyor. Harfleri oluşturan Hans'ın annesi. Ekonomik mucize onu teğet geçtiği için daha iyi bir iş bulamadı. Şimdi de oğlu Hans aldırmadan yanından geçiyor, kıyafetlerini yere fırlatıyor. Sana babanın eli lazımdı Hans. Neyse ki sadece senin elin var, onu da yakında silkip atacağım, sevdiğim bir kadının eli uğruna, o kadın da Sophie olacak.

Bana kalırsa, ekonomik koşulların karanlığından sana uzanan bir sürü eli de silkip atmak istiyorsun, onlar seninle aynı sınıftan gelen ve orada kalan kız ve erkek kardeşlerinin elleri.

Çok haklısın, bu vıcık vıcık pisliğin içinden bir an evvel çıkmak istiyorum, üstüme yapışıyor. WAT spor merkezinde olabildiğince çok farklı spor dalında antrenman yapıyorum ki hem genel bir fikrim hem de bu spor dallarından birini meslek olarak seçeceğim zaman birkaç seçeneğim olsun. Bu ellerle yapmak istediğim tek şey tenis oynayıp backhand vuruşu yapmak, kız arkadaşım Sophie bana öğretecek.

Anne birazdan gömülecek ölü bir köpek kadar yorgun. Yaptığı tekdüze bir iş, buna meslek denemez, daha ziyade neredeyse hiç kazancı olmayan bir meşguliyet. Hiçbir kazancı olmadığı

hâlde oğlunu ısrarla ikna etmeye çalışıyor. Eskisi gibi partinin gençlik grubuna girsin, onlarla afiş yapıştırsın, insanları kışkırtsın istiyor ama oğlu kabul etmiyor. Ben kendi yolumu buldum, başkaları da öyle yapsın.

Bir gruba katılacaksa sadece lider olarak katılır, yoksa hiç katılmaz. Bir gruba katılacaksa önce kız var mı diye bakar, bu grupta da hemen hemen hiç kız yok, çünkü kadınlar kirli olan politikayla değil, modayla, erkeklerle ve temizlikle ilgileniyorlar. O da bir erkek olduğuna göre flört etmek, gülmek, dans etmek için dışarıya açılmalı. Gençliğinin tadını çıkarmak için, en iyisi de Sophie'yle. Anna biraz sıska olsa da ikinci ihtimal için fena değil. Hans sportif bir tip, o büyük patron.

Anne, her tarafı eşit derecede kavisli, pürüzsüz kenarlarında bazen öldürülen kocasının görüntülerinin belirdiği simsiyah bir sessizlik hunisinin içine gömülüyor, cesur ol, ölmem gerekiyorsa ölürüm, sosyal demokrasi için, işçi davası için, ki sosyal demokrasiyle işçi davası aynı şeydir, bir gün mükâfatımı alacağım. Beni hiç unutmayacaklar, oğlumda yaşamaya devam edeceğim. O yüzden için rahat olsun. Hatta bir bakıma küçük ama sevilen bir parçası olduğun, (komünistler dışında) hiç kimsenin yaşam hakkı tanımadığı Avusturya için ölüyorum. Anne, geniş Mauthausen topraklarından çıkan ağır taş blokları, taş blokların bir deri bir kemik kalmış mahkûmları öldürüşünü ağır çekimdeymiş gibi görüyor. Mahkûmlar iş bittikten sonra kayaları bir de dik merdivenden aşağı indirmek zorundalar. Mauthausen'daki toprak ana karşı koymuyor, anneler her şeye katlanır. Hans'ın annesi hep karşı koyduğu hâlde şimdi önünde kâğıt yığınlarından başka bir şey yok. Onlar da gözlerinin önünde bulanıklaşıyor.

Bugün daha caz kulübüne gideceğim, diye neşeyle haykırıyor Hans. Üstüne ellili yılların sonuna doğru moda olan kıyafetleri geçiriyor. Kıyafeti bir zırh ve kamuflaj. Bu çağ, moda bakımından geçmişten tamamen kopuk, zaten

insan da gençken hem özel hem iş hayatında çeşitli zorunluluklardan nihayet kurtulmak için her şeyden kopmak zorunda.

Çalışmak bir zorunluluk değil, insan doyuma kendi eylemleriyle ulaşır, diye fısıldıyor anne. Fakat gerçek doyum ancak bir insan diğerinin kölesi olmadığında gerçekleşir.

Ben çoktandır köle değilim, bireyim ben, diğer bireylerle, yani kadınlarla ilişkiye giren bir birey. Yalnızca kendimden sorumluyum, sevdiğim kadın da aynı şekilde yalnızca benden sorumlu.

Anne Sepp böyle şeyler duymaktan hoşlanmıyor. Oğlu, tepesindeki baskıcılara isyan etmeyi reddediyor, annenin gözünün önünde henüz çocuk yaşta olduğu Şubat 1934 beliriyor. Hayat şartlarını iyileştirmek isteyen sayısız iş arkadaşını sokakta kanlar içinde yatarken gördü. Faşizm, tasarrufunda bulunan obüsleri, ağır topları öne sürmüştü, makinelerin başında aynı şekilde tasarrufunda bulunan, kurbanlar gibi işçi çocuğu olan adamlar vardı. Mirastan mahrum bırakılmışların oğullarından oluşan iki insan seli (miraslarını çamurun içinde arıyor ama bulamıyorlardı, çünkü besbelli başkaları almıştı) birbirine doğru aktı. Bir taraf –aralarında Yurt Muhafızları'na* katılmak zorunda bırakılan sigortası kesilmiş birçok işsiz de vardı– devlet tarafından baştan aşağı silahlandırılmıştı. Federal ordu, topçu sınıfı, zırhlı trenler. Selin diğer kısmıysa hiç şansı olmayan makineli tüfeklerin, işçi evlerinde ve büyük toplu konutların pencerelerinin ardındaki zayıf kuşların dikenli yuvalarıydı. Makineli tüfek yuvaları. Tarihin perdesi olgun bir karpuz gibi ortadan ikiye ayrıldı, iki tarafın da kumaşı aynıydı, bir tarafta haklarından mahrum bırakılmışlar, diğer tarafta hiçbir hakkı olmayanlar. Adalet dağıtanlarsa çatışmadan çok uzaktaydı, işsizliğin iplerini ellerinde tutuyor, milli serveti çok yakında, yine bir dünya savaşı

* Heimwehr: 20'li ve 30'lu yıllarda Avusturya'da faaliyet göstermiş, milliyetçi bir paramiliter örgüt. Avusturya faşizminin temsilcisi olan bu örgüt komünistlere karşı mücadele ediyordu. *–çn*

biçiminde gözler önüne serilecek karanlık bir yola sürüyorlardı. İnsan perdesini açıp kapatıyorlardı, perdenin ipleri spekülasyonun, silah ticaretinin, maaş ve fiyat manipülasyonunun, enflasyonun, ırkçılığın ve savaş çığırtkanlığının elindeydi.

Hans'ın aklına saçlarına pomat, briyantin sürmekten daha iyi bir şey gelmiyor, bu da anne için yastık kılıflarını yıkamak gibi korkunç bir ek iş demek, zar zor çıkan yağlı lekeler demek, ki her hata böyledir, zar zor silinir. Ama amaç çok daha güzel bir görünüşle daha güzel bir yaşama kavuşma şansını artırmak. Kendisi gibi Elvis plakları toplayan, bulup bulabileceği en müthiş kıza kavuşma şansını. Sonuçta yatırım yapmak gerek, ekonominin Hans'ın hiç bilmediği, çünkü sırf eğlence olsun diye uyguladığını sandığı temel ilkelerinden biri bu.

Hans'ın annesi 12 Şubat 1934'te hâlâ çok gençti ve annesinin, Hans'ın anneannesinin, elini tutmuş hızla koşuyordu, annesi diğer eliyle sıkı sıkı kız kardeşini tutuyordu. Kelimeler ıslık sesi gibi geliyordu: Koşun çocuklar, tehlikede olan hayatımızdan daha değerli hiçbir şey yok. Bütün mal varlığımızı elimizden aldılar, şimdi de canımızı almak istiyorlar, ne şekilde olursa olsun. Hayatımız tehlikede ve canımızdan başka bir şeyimiz yok, duyuyor musunuz?! Binanın duvarında çamaşır deterjanı reklamının devasa, sarı güneşi, Radion güneşi, bu kasvetli günde parıldayan tek güneş. Anında kızın hafızasına kazınıyor. Pek güneş görmüşlüğü yok. Burası Goethe-Hof.* Devletin yürütme güçlerinin dediği gibi, burası yürütme güçleri tarafından sükûnete kavuşturulacaktı. Bir yığın huzura kavuşmuş ceset de buna katkıda bulunacaktı, mutlak huzurlarıyla savaş öncesi bu dönemde hâlâ huzursuzluk çıkaran tüm unsurlara örnek teşkil edeceklerdi. Ölülerin uykusu derindir.

* 12-16 Şubat 1934'te sosyalistlerle Avusturya ordusu arasında yaşanan, Şubat Ayaklanması olarak bilinen çatışmada sosyal demokrat isyancıların merkezlerinden biri olan toplu konut. *–çn*

İkinci merdivende bir keskin nişancı vardı, neler yapabildiğini gören çocuk dehşete düştü, ikisi de, Emmy ve küçük kız kardeşi, sanki emir almış gibi anında altına kaçırdı (kız kardeşi daha sonra bombalı bir saldırıda canından oldu, hâlâ çocuk yaştaydı ama en azından o zamankinden biraz daha büyüktü). Otobüsler dolusu jandarma getirildi, Şansölye Dollfuß her şeyi büyük bir memnuniyetle en ince ayrıntısına kadar inceledi, şapkasında horoz kuyruğu vardı. Pek çok kişiye ne yaşanabilir bir yurt ne de muhafaza hakkı tanıyan Yurt Muhafızları'nın horoz kuyruğundan. Kafalarından vurulmuş, üstleri gazeteyle örtülmüş cesetler; şubat rüzgârı dedikleri, hafif hafif esen bir rüzgâr, üstünde *Darbe Girişimi* yazan gazete sayfalarını hışırdatıp havalandırıyordu. Altlarında yetersiz beslenmiş yüzleriyle şaşkın ölü bakışları, kim yaptı bana bunu, neden, hâlbuki ben onlardan biriydim, meteliksiz bir adamın oğluydum, tıpkı katilim gibi; dudaklarının kenarından ve iki kulağından uzanan, kandan bir ip. Tarih bu ipten dokundu, Avusturya kayzerlerinin ve Macaristan krallarının pelerinlerinin altın yaldızlı ipinden değil. Herhâlde rüya görüyorum, böyle bir şey nasıl olabilir, benimkilere benzeyen, ağır işlerin izlerini taşıyan bir el tarafından mı vuruldum. Tüfek değil matkap, eğe ya da benzer bir şey tutması gereken, benim hayatımı biçerek değil, kendi ektiğini biçerek kazanması gereken bir el. Beni bir ağaç gibi kesen, kendisinin de çoktan biçildiğinin, mahsulünün kaldırıldığının farkında değil, hem de hiç tanımadığı insanlar tarafından, çünkü o insanlar hep sahillerde olur ya da yüksek dağlardaki avcı köşklerinde. Şimdi anladım, öldüm ben, ailemi bir daha göremeyeceğim. Dahası, böyle giderse, kimse engellemezse ailemi çok daha kötü şeyler bekliyor. Genel greve de uyulmadı, Tanrım. Katilimin kırklı yıllarda cephede şehit düşüp benim kadar ölü olacağını bilmek de teselli etmiyor.

Şimdiyse burunları sivri mi sivri ayakkabılar, öyle bir parıldıyor ki istenirse ayna olarak kullanılabilir ve Hans öyle istiyor.

Bu ayna gibi parlayan ayakkabılarla sürekli annesinin karnına vuruyor, vaktiyle çıktığı karna ve fark etmiyor bile. Son moda, ayakkabılar yani, yine de biraz rahatsız. Hans annesine espriyle, güzellik uğruna acı çekmek gerekir, diyor. O zaman kazancı da o kadar yüksek olur, maalesef benim kazancım şimdilik düşük.

O gün, o belediye apartmanında teslim olmak zorunda kaldığımızda kapıcı pes ettiğimiz anlaşılsın diye pencereye eski, beyaz bir külot asmıştı. Gerçi pes etmememiz gerekiyordu ya neyse. Çünkü üstümüze ateş ederlerken beyaz bir keten kumaş assak kumaşa yazık olurdu. Sağlam bir keten kumaş çok değerliydi. Kaliteli bir keten kumaştansa bir külotun ölmesi daha iyiydi. Teslim olurken bile bir sürü insan vuruldu, yaşandı bu Hans.

Hans daracık ayakkabılarının içinde güzellik uğruna acı çekerken üstlerine adres yazılmış zarflardan bir deste kadar alıp çalışkan annenin sırtı dönükken mutfak fırınına tıkıştırıyor. Şimdi neden böyle bir şey yaptığını tam olarak bilmiyor ama nedense yapmak zorundaymış gibi, içinde bir ses, Rainer'e ait olan bir ses yaptırıyor bunu. Rainer'in sesi kulaklarında, Sophie'nin görüntüsü kalbinde. Onu yönlendiriyor, yönetiyorlar. Nihayet anlamsız bir şey yapıyor, ona güç bela öğretilen bir şey. Anlamsız, çünkü anne hiçbir şeyin farkında değil, daha sonra fark edecek gerçi ama onu değil kendisini suçlayacak. Hans evden hemen çıkıyor. Akşam güzel ve sıcak. Dışarıda olmak bir zevk.

Hans'ın babası çalıştırılarak özgürleştirildikten sonra çabucak öldü. Birçokları hayatları boyunca çalışır, yine de hâlâ özgür değildir. Hans'ın babası bundan önce Hans'ın babası olmuştu ama pek sevinecek zamanı olmadı. Ama aslında ister zengin ister fakir olsun her insan bilir ki mutluluk anları azdır, kısa sürer. Kısa sürer ama yoğundur. Hans babası hakiki Avusturya kayasından çıkarılan bir taş blokunun altında yoğun acılar çektikten sonra öldü.

Hiç değilse günlük hayatın vasatlığından kurtuldu, diye düşünüyor oğul, sürekli bu vasatlığa batma tehdidi altında ama

batmamak için elinden gelen her şeyi yapacak. Kısa ve yoğun bir hayat, sonra belki kısa ve yoğun bir ölüm. Kısa da sürse her şeyi tüm şiddetiyle yaşamak istiyorum. Gençlik bir kez yaşanır, ben de şu anda gencim. Senin babansa hiç genç olmadı, çünkü bunun için zamanı yoktu. *Gerekli* zaman *gerekir*. Bunu bir türlü anlamadı. Yanlış anladı.

Hans haklı, çünkü artık nihayet yeni bir çağ geldi, şükür ki eskisinden daha iyi bir çağ, bu çağ gençliğin çağı, gençlik de ona hemen kucak açıyor.

***

Kimi getirdin böyle, diye soruyor Anna'nın annesi. Herhalde okuldan arkadaşın. Liseye gittiği, daha sonra üniversiteye gidebileceği için mutlu olmalı, çünkü okul günleri en güzel günlerdir, insan bunu sonradan anlar, o zaman da bu en güzel günler maalesef geçmişte kalmış olur. Sonra bir meslek icra etmek gerekir, senin durumunda akademik bir meslek, hayat zordur, bu zorluğu önce öğrenir, sonra tanırsın.

Bunun üzerine Hans, bu en güzel zamanlara iştirak edemediğini, çünkü liseye gitmediğini söylüyor. Ama gitmek isterim, bu kadarı da yeterli, çünkü önemli olan tek şey iradedir. İradenin olduğu yerde çözüm de vardır. Bu çözüm de beni mesela beden eğitimi öğretmenliğine götürebilir, o da yorucu bir iş ama yoruculuğu Elin-Union'da öğrendiğim elektrikçiliğinkinden farklı. Şu sıralar kız arkadaşım Sophie, halihazırda hâkim olduğum, basketbol, koşu ve atlama gibi spor dallarına ek olarak (hepsini WAT'ta öğrendim) tenis ya da ata binmek gibi başka spor türlerini de öğrenmem için canla başla uğraşıyor. Dünyadaki en güzel şey bu.

Annenin tüm bunlardan anladığı, Hans'ın ilişki kurmayı tasvip etmediği sıradan bir işçi olduğu. Yani düz de olsa liseye

gitmiyor musunuz? Yalnızca istemeniz yetmez. Eylemler sözlerden iyidir. Ama her eylem de yetmez. Eyleme göre değişir. En iyisi bir şeylere sahip olmaktır. Gidin ve bir daha geri gelmeyin, iki çocuğum için de iyi bir arkadaş değilsiniz.

Hans eğitimine kendi inisiyatifiyle devam etmek istediğini söylüyor, bu da enerji gerektirir ki onda var.

Bir şeyleri okul için değil hayat için öğreniriz, daha çok şey öğrenen daha çok yaşar. Ben de hayat için öğrenmek istiyorum zaten, okul hiç umurumda değil. İnsan okusa da hezimete uğrayabilir, sonu trajik olabilir. Hem okulda hem hayatta başarısız olabilir.

Anna, durumu düşünüldüğünde şaşırtıcı bir sabırla dinliyor. Bir yandan da daha sonra Hans'ı yalnızca kendisine ait olan odasında çeşitli entelektüel başarılarıyla nasıl etkileyebileceğini düşünüyor, piyano çalması da çok işine yarayacak. Ağır top: Hans sanatın ne olduğunu bilmeden sanata kıymet vermeye başladı. Yatacaklarıysa kesin, Sophie böyle şeyler yapmaz. Ama o yapar. Ona Bataille'den pornografik bir pasaj çevirecek, Hans'ın salyaları akmaya başlayınca da Tanrı ve libido gerisini halledecek. En son Fransız filmlerinden öğrendiği çeşitli pozisyonları deneyecek ama Hans böyle filmler izlemediği için pek anlamayacak. Anca çat çat. Anna biraz sert ama onu korkutmayacak kadar da yumuşak davranacak. Hans'ın kazağının altındaki sert kaslara bakıyor. Oynuyorlar. Anna'nın doğal ortamında pek fazla kas yok, kaslar başka yerde yetişiyor. Hans'ın bir kez soyundu mu yalnızca bir bedenden başka bir şey olmayacak olması hoşuna gidiyor. Bu yeni bir his, aklın hâlâ devrede olup yerli yersiz ve sürekli kıvılcım çıkardığı diğer zamanlardaki gibi değil. Hans'ın ellerinin bir şeyleri nasıl tutacağını çok iyi bildiği, herhangi bir eşyayı tutuşundan bile belli. Elle yapılan işlerde bir uzman. Bir çekici, çiviyi ya da bir eğeyi de çok iyi kullanabilir; Hans bambaşka bir yörüngede hareket ediyor. Bu da Anna'yı cezbediyor. İnsanın gençken başka yerlerde neler ol-

duğunu tecrübe etmesi gerekir, çünkü kendi mıntıkasında olan biteni zaten bilir.

Anne, az önce söylediği, hayat için öğreniriz, okul için değil lafının Latincesinin dilinin ucuna kadar geldiğini söylüyor. Atasözü ve deyim dağarcığı geniş. Hans anlamayacak, sonunda mahvolacak ve gelecekte kızını rahat bırakacak. Onların ailesinde eğitim gelenektir ve asla kişinin kendi inisiyatifine bırakılmaz, bırakılmayacak kadar değerlidir. İnsanın becerileri elindeki en değerli şeydir. Kendi kendine yaptıklarındaysa hep bir risk faktörü vardır, en iyisi bunu bir kenara bırakmaktır. Ayrıca anne ikisinin, kimsenin gözetimi olmadan Anna'nın genç kız odasına gitmesini istemiyor, o odayı bizzat döşedi. Anna'nın tarzına hiç uymayan çiçekli perdelerle. Bir kadının genç kız odasında işi yoktur, oda adından da anlaşılacağı üzere yalnızca genç bir kız içindir. Aslında Anna daha bir çocuk. Hans otomatik olarak itaat edecek oluyor, çünkü Anna'nın annesi saygı uyandırıyor ama Anna, çok da kıçımıza takıyoruz, diyor. Tabii ki her şeye rağmen odaya gidiyorlar. Hans, Anna'nın kabalığını telafi etmek için bir dahakine çiçek getireceğini söylüyor, koca bir demet; Anna'nın annesinin hemen eklediği gibi çiçek getirmesi birçok şeyi açıklığa kavuşturabilir. Proleter hiç değilse kibar. Ayrıca çiçeklerin bir dili vardır, annenin öğrendiği bir dil. Güller aşkı temsil eder, kırmızı olmak şartıyla, karanfiller sosyalist partiyi temsil eder, yine kırmızı olmak şartıyla. Sonra sebatkârlığı, sadakati, güveni ve benzer saçmalıkları ifade eden başka çiçekler de var, yanılıp da karıştırmamak lazım, yoksa sevilen birine verildiğinde bir felaket olabilir. Genel olarak doğanın kendi dili vardır, onu yalnızca hiç ses çıkarmadığında duyarsın. O ses ya içindedir ya da değildir, sadece içindeyse duyarsın. Bu da en az kuru kitap bilgisi kadar önemli, aynı zamanda bir gerekliliktir. Yol kenarındaki tuhaf biçimli köklere, taşlara, dallara dikkat etmen, hatta belki toplaman ve görmezden gelmemen

gerekir. Gelecekte doğanın diline daha çok dikkat edeceğim Frau Witkowski.

Anna: Geliyor musun yoksa burada kalıp tuhaf biçimli kökleri olan bir ağaç mı olacaksın? Hayır mı? Hadi öyleyse. Buradan.

Anne, babayla tehdit ediyor. Bunun üzerine Anna kısa bir kahkaha atıyor ama neşeli bir kahkaha değil. Babam benimle aynı şeyi yapmayı çok isterdi ama cesaret edemiyor, diyor.

Anne kendi kendini yalnızca plak dinleyeceklerine, gizli gizli sigara içip gizli gizli sanattan bahsedeceklerine ikna edip sakinleşiyor. Bu çocukla nasıl sanattan bahsedilir!

Hans'ın içinde nahoş bir his var, çünkü bir kızla ilk kez yalnız kalacak olmak çok stresli, arkadaş sürüsünün içinde olmaktan daha zor.

Anna aynada sert sayılabilecek yüzüne bakıyor ve içinden, işlerin ciddileştiği şu anda Sophie gibi sevimli ve sarışın olmak isterdim, diye geçiriyor, sert olmak çok yorucu, dayanmak zor. Yumuşacık olup sırnaşmak isterdi ama kesinlikle olmaz, yoksa onunla istedikleri her şeyi yapabileceklerini düşünürler. Onun taktiği sertlik, Jean Seberg gibi. Hans'a bayılıyor, bedeninin nasıl olduğunu, daha doğrusu az sonra neyle karşılaşacağını merak ediyor. Onu daha önce WAT'ta ve futbol maçında şortluyken gördü. Üstünde hiçbir şey yokken daha da iyi olmalı. Hans yabani bir hayvan gibi, edebiyattan bahsederek tavlanmaz, bu da Anna'yı tahrik ediyor. Ne kadar eğitimli olsa da şu anda bir bedenden başka bir şey değil, diğer bedenlerin seviyesine inmesi gerek, sayısız bedenden biri olacağı, en iyisi olmayacağı yere, onun dışında her alanda üstün zaten, çünkü çalışan bir kafası var. Şu an bunun bir önemi yok, Anna bunda bir trajedi seziyor; kafası olmayınca insan çok çıplak, ki şu durumda bir kadının ortadan kaldırması gereken şey kafası. Anna kafasını kitaplığa kaldırıp Hans'ı inceliyor, Hans'ın vahşi, güzel bir hayvan, mesela bir kurt olduğunu düşünüyormuş gibi bir havası var. Güçlü çenesini oynatıp dişlerini sıkıyor (eski taktiği), bu hareket tut-

kuyu, heyecanı, aynı zamanda da yalnızlığı çağrıştırıyor, John Wayne, Brian Keith, Richard Widmark ve Henry Fonda'nın da hep çağrıştırdığı gibi. Aynı yöntemle, tabii onlarınki daha iyi. Hans'ın diş minesi bu kaba muameleyi protesto edercesine gıcırdıyor, hep böyle hor kullanılıyor. Kasların dışarıdan beyaz beyaz görünmesi gerek, ayna karşısında hep işe yarıyor ve bundan etkilenmeyen bir kız görülmüş şey değil. Etkileniyorlar. Tabii böyle yapınca erkeğin güveni genellikle artmıyor, kızın güveniyse çoğunlukla biraz daha azalıyor. Anna bunun hangi filmden olduğunu çok iyi biliyor. Kuzey Amerika düzlükleri gözünün önünde, atlar, kaktüsler, kütükten evler, içlerinde silahlı, yalnız adamlar. Ama bilmesine rağmen yine de çok ama çok istiyor. Tuhaf. İnsan bir şeyin içini dışını gayet iyi biliyor ama yine de ardında bir şey var mı diye yokluyor. Sadece sinirler, kaslar ve deri bile olsa yeterli. Aptal gevezeliklere gerek yok. Anna'nın beyni var ama şimdi onu bir kenara bırakıp hiçbir zaman bir beden olmaktan öteye geçememiş Hans için yalnızca bir beden olacak.

Anna aradığı Bataille pasajını bulup çeviriyor: Simon'un annesi aniden hasta odasına giriyor. Simon pantolonunu indiriyor, çünkü annesi rafadan yumurta getirmiş. Kitapta böyle yazıyor. Anna kitapsız yapamaz. Simon'un soyunmasının (kitapta) nedeni, annesinin gitmesini istemesi, bir de sınırları aşmaktan aldığı zevk. Neyse ki Anna'nın odasında anne yok. Biz de tam olarak bu durumdayız, diye devam ediyor Anna. Birazdan sınırları aşacağız, güzel bir his bu, kitapta öyle yazıyor. Sırf yapmış olmak için yapmak. Amaç yok, hiçbir hedefimiz olmamalı.

Hans'ın belli bir hedefi yok, tek derdi Anna'yı götürmek. Anna, kafasından gelen bir sınırsızlık hissine kapılıyor, sık sık tarif edilen bir his, Anna bu hissi tıpkı tarif edildiği gibi hissetmek için onun izinden gidiyor. Kafası olmasa Anna şimdi yalnızca bir beden olduğunu, bir bedenden başka bir şey olmadığını bilemezdi.

Anna, Hans'ın gömleğinin düğmelerini açıyor, o sırada kısa kısa, titrek hareketler yapıyor, çünkü hep ellerin titremesi gerektiği söylenir. Hans da titriyor ama sırf altındaki olması gerektiği kadar temiz olmadığı için ama heyecandan fark edilmez. Bu yüzden seni seviyor değilim, diyor hemen. Ben de seni sevmiyorum, bunun için aşka gerek yok, diyor Anna. Bir yaşıma daha girdim (Hans). Aşk insanı köleleştirir, çünkü sürekli onun şimdi nerede olduğunu, daha doğrusu neden burada olmadığını düşünüp durursun. Bu da senin özerkliğini elinden alır, korkunç bir şey. Hans en iyi şekilde nasıl yapabileceğini düşünüyor, sonra da yapıyor. Az önce bahsedilen kurt gibi, açgözlü bir etobur gibi Anna'nın ağzına atlıyor, öpüyor. Dişleri kasıtlı olarak içini kazıyor, dili de öyle. Çok becerikli değil ama hiç değilse vahşi, erkeğe yakışır. Anna elini Hans'ın bir yerlerine atıp yokluyor, sıkıyor, dişlerini ve tırnaklarını geçiriyor. Tırnakları çok uzun değil, piyano çaldığı için kısa olmalı, eksi puan. Ama bunu telafi etmek için temposu iki katı. Acıdan yana eksik varsa tempoyla telafi edilebilir. Can yakması gerek, çünkü sapkınlık iyidir, herkes yapamaz. Anna'nın yaptığı şey Hans'ın canını yakıyor, acıyla yüzüyle buruşturuyor, o sırada hemen Gary Cooper'ın da aşk sahnelerinde oynarken işkence görüyormuş gibi yüzünü buruşturduğunu hatırlıyor. Kendi isteğin dışında yapıyormuş gibi görünmen lazım, yine de sonrasında bir duygu baskın geldiği için kızı götürmen lazım. O duygunun seni yerle bir etmesi lazım, hem de anında, adına ne dersen ne, kırmızı dalga ya da akkor ya da her şeyi unutuşun karanlığı.

Hans içinden, şimdi ne yapmam lazım, diye geçiriyor, hep bir şey olması gerek, rölantiye alınmıyor, hep devam etmek gerek, yoksa boşlukları doldurmak zor, ritim bozuluyor. Şimdi kıyafetlerini yırtmam lazım, hayır derse aldırmam. Anna yalvarırım yapma diye yalvarmıyor, tam tersine kendisi soyunuyor, çünkü Hans beceriksiz. Anna külotunu sıyırırken aklından şöyle geçi-

riyor: Boş zamanlarımda Sartre'ın bütün kitaplarını bu yüzden mi okudum, bütün o varlığı, bütün o hiçliği. Şimdi hiçbir işime yaramıyor. Hayatı boyunca *Bravo*'dan başka bir şey okumamış bir kız kadar iyi olabilirdim. Bu iş için daha fazlasına gerek yok. Bunun farkında olması onu diğer milyonlarca kızdan ayırıyor ama maalesef Hans dışarıdan bakınca yalnızca milyonlarca kızdan birini görüyor. Ve buna uygun olarak davranıyor. Deri, et, sinirler, kaslar ve kemikler; bunlar diğer herkeste de var, burada pekâlâ bambaşka birinin de yatıyor olabileceğini (ondan daha güzel bir kız), hiçbir şeyin yalnızca ona, ona, Anna'ya özel olmadığını idrak etmek Anna için dehşet verici. İçinde yaşadığı şunun gibi bir şey: Başkalarının şurup gibi içtiği şeyin maalesef aslını görüyor, bu da ona acı veriyor.

Ah, Hans, Hans, diyor istemeye istemeye ama karşısındaki hemen kabul ediyor. Adı bu, hayhay. Burada. Hazır ve nazır. Az sonra çakmaya başlayacak.

Anna o zaman nihayet susacak, genelde çok konuşuyor, neredeyse kardeşinin gevezeliği kadar fena. Hans bu gevezeliğin yavaş yavaş Sophie'nin de sinirine dokunduğunu düşünüyor. Sophie, sürekli içinde parlayabileceği bir grup arayan, ki bu manyaklıkla aksi mümkün değil, Rainer'in zırvalamalarındansa tek tabanca takılan Hans'ın suskunluğunu tercih eder.

Gel bana, gel, gel, gel, diye fısıldıyor Anna, sanki Hans gelmek için zaten elinden geleni yapmıyormuş gibi. Ama ikide bir sönüyor, bu önemli olayın heyecanı yüzünden, bu onun ilk seferi, bu şartlar altında uzun süre zorlanabilir. Anna onu okşamaya devam ediyor, aşk sözleri fısıldıyor, hem de bayağı bayat sözler, zamanında daha iyisini yapmışlığı var ama şimdi değişti, değişim şu anda yalnızca bir kadın olmasından kaynaklanıyor, bu yüzden de pek orijinal değil. Onu çok istediğini söylüyor, Hans çok yakışıklı, başkaları için öyle olmasa bile onun gözünde yakışıklı, çünkü Anna onu aşkın gözüyle görüyor, aşkın gözü

çoğunlukla yanıltır ama dert değil. Ona karşı bir şeyler hissediyor, Hans derisinin altına işlemiş, çıkmıyor. Hans'a kalsa amına çoktan sokardı ama tam sertleşmeyince girmek çok zor, tam bir karın ağrısı. Şimdiden ter dökmeye başladı, çünkü istediği gibi gitmiyor, acımasızlaşacak, hayır, tabii ki kendisine karşı değil, Anna'ya karşı.

Anna'yı arkaya yaslayıp hamur gibi yoğuruyor, başını iyice arkaya bastırıyor, Anna'nın boynu çatırdıyor, ah acıdı, canımı acıtıyorsun, doğru, canını acıtıyorum, çünkü çok güçlüyüm, acı verdiğimi fark etmiyorum bile. Çok güçlüsün. Sonunda, kurtarıcı sözcük. Bir parolayla harekete geçmiş gibi nihayet çalışıyor, kalkıyor. Ama Anna'nın başka zaman olsa benzer bir durumda söyleyeceği, nihayet! hele şükür! gibi sözler boğazında kalıyor, adına aşk denen bu olay çok büyük bir şey, ister toprağa ister betona düşsün, düştüğü yerde kuruyup kalır, sonra kaldırılıp atılması gerekir. İşin buraya nasıl vardığını Anna'nın kendisi de bilmiyor. Ne acayip şey. Sürekli mırıldanıp duruyor, ne güzelmiş, bundan böyle daha sık yapması gerekecek, çünkü çok hoşuna gitti, kesin Hans'ın da hoşuna gitti, zamanla daha güzel olacak, bu daha başlangıç, şimdiden bu kadar güzelse sonunda nasıl olacak: daha da güzel. Aşkım, aşkım, Hans'a öyle bir sarılıyor ki Hans nefes alamıyor ama önemli olan menisinin dışarıda olması, dışarıya boşalmayı iyi kötü başardı. Baştaki zorluklardan sonra.

Anna'nın içinde sıcacık bir his var, başka bir şey yok. Hans'ın içindeyse yarın ona ilk tenis dersini verecek Sophie'nin hayali var. Şimdi dalgınlıkla ve rastgele kâh oraya kâh buraya nişan alan ağzıyla Anna'ya küçük öpücükler konduruyor. Anna bunu cinsel ilişki sonrası şefkatle karıştırıyor ama değil, amaçlanan da bu değil. Hans'ın bir kez olsun işi doğru düzgün tamamına erdirdiği için mutlu olmasına rağmen Anna'ya karşı şefkat duymayışını geçiştirmeye yönelik bir hareket sadece. Hiç şüphe

yok ki Sophie deneyimsiz bir erkek istemez, sadece birinin deneyimsiz olması yeter, yani kendisinin. Ayrıca bu tür şeyler bir sporcuya, onun kondisyonuna zarar verebilir, Sophie'yi sporda yenmesi için kondisyonunu koruması gerek. Anna bunu sık sık yapmak isteyecek, Hans da ona bu konuda yanlış hesap yaptığını söyleyecek. Profesyonel sporun gerekliliklerini hesaba katmadı.

Hans, Hans, Hans, diyor Anna usulca.

Buyurun, benim, diye karşılık veriyor Hans kendi şakasına gülerek.

***

Çete, içinde yabancı cisim gibi sırıtabilecekleri doğadan paylarını almak için meşhur Viyana ormanlarına gidiyor, sözü edilen doğadan burada bolca var, başka da bir şey yok. Doğal bir yaşam arayışıyla gezintiye çıkanlar dışında, çünkü sanayileşme bu çağda hâlâ ilerliyor, gezginler de ilerliyor.

Sabah sisinin son kırıntıları, yapraklarla kaplı yamaçlardan yukarı çıkıyor; gençler de aynı şekilde zirveye tırmanıyor, burada bir seyir kulesinin dışında bir kafe restoran da var, doğa hak ettiği sonu hemencecik buluyor, çünkü burada camların ardında oturup turta yemek mümkün. Güneş yandan vurup insanların aralarından geçtiği ışık hüzmeleri oluşturuyor. Yapraklı ağaçların yaprakları ve çürüyen çeşitli şeyler hışırdayan bir halı oluşturuyor. Grubu, yürüyüş kıyafetleri giyen diğer gruplardan ayıran, yürüyüş kıyafeti giymemeleri, bunun yerine ellerinde bir sepet var, sepette de ağzı kapalı bir çuval. Çuvaldan tırmalama sesleri, inlemeler geliyor, çünkü içinde bir kedi var. Kediyi yakaladılar. Jean-Paul Sartre'ın *Akıl Çağı*'nda bir karakter kedisini suda boğmak istiyor, o yüzden bugün bu kediyi aynı şekilde suda boğmak istiyorlar, oysa bu kedinin de var olma hakkı var. Rainer, kendisinin de aynı şekilde var olmama hakkı olduğunu

öylüyor, tıpkı bu kedi gibi, Rainer kediyi, o daha ne olduğunu nlayamadan var olmamaya giden yola sürükleyecek. Kedi bir eyler seziyor, yaygara bu yüzden.

Sophie'nin üstünde modacı Adlmüller'in tasarladığı günlük ir yün elbise var. Anna'nın mevsimlik mantosuysa annesinin likiş makinesinden çıkma, tipinden de belli. Sophie yaylana aylana yürüyerek köklerin, küçük dalların, çam ve kayın koalaklarının üstünden geçiyor. Kediyi bir Viyana ormanı derelinde boğacak olan o, dereyi daha bulmadılar. Cesaret testini enüz geçmemiş olan tek kişi Sophie, geçemezse aralarına kalamayacak. Çünkü saldırılar ciddileştiğinde küçük bir kız gibi ğlayıp zırlamamalı, soğukkanlılığını koruyup kayıtsız kalması erek. Bilhassa Rainer, Sophie'nin çeteye katılmasıyla yakından gileniyor, çünkü çeteye katılmasıyla aralarında bir bağ kuracak.

Viyana ormanı bilindiği üzere (ya da bilinmiyordur, çünkü im nereden bilsin) sayısız tepeye ayrılır; tepelerin arasında aha küçük yükseltilerin ara formları bulunur, bunlar da içleinde derelerin aktığı yarıklarla bölünür. Yerden fışkıran temiz aynaklar vardır, gezginler susayınca buralarda susuzluğunu iderir. Maalesef derelerde genellikle çok az su olur. İlkbahar ışında, kaldı ki şimdi ilkbahar. Genellikle küçük bir hayvanın ışırtıları duyulur. Yiyecek aramakla meşguldür.

Çete, içinde daha çok su olan bir yarık arıyor, yoksa boğmak onsuza kadar sürer. Kedinin de işbirliği yapıp yapmayacağını im bilebilir. Sophie'nin uzun sarı saçları var, ışık hüzmelerinlen biri saçlarına dolandığında parıldar ama gölgedeyken mat ir sarı olur, pirinç rengi. Rainer bile buradayken caz kulübünleki kadar iyi bir izlenim bırakmadığını, hatta bu yeşil yerde, aşka hiçbir yerde üstün gibi görünmeyen Hans'ın üstün görüebildiğini kabul etti. En azından Sophie nihayet boğmaya haır. Anna kenarda duruyor, artık Hans'la aralarında koparılmaz

bir bağ olduğunu göstermemeye çalışmakla meşgul, yüzündeki kayıtsızlık, uzun alıştırmaların sonucu. Az önce Hans onu öpmek istedi. Yok artık. Şefkate yer yok, artık çocuk değiller.

Yine de Anna, Hans'a bakınca ürperiyor, zevki hatırlamanın ürpertisi bu. Hatırlayınca bile bu kadar ürperiyorsa gerçeği nasıl olacak. Az önce bir hayvan mı ciyakladı? Hayır, sevinç çığlıkları atan gezginler. Merhaba! Merhaba! Hayvanları ürküttüler, garantili işleri olan bu semiz erkekler ve kadınlar nihayet hiçbir anlamı ve amacı olmayan şeyler yapabiliyor, yani dağlara tırmanabiliyorlar. Sophienalpe, Schöpfl, Satzberg'e. Genellikle garip Steiermark esintileri taşıyan spor kıyafetleriyle. Ama onlar şehirli, kırsal sevgileri bir bolluk göstergesi, çünkü artık kırsalda ve sefalet içinde yaşamak zorunda değiller. Tirol şapkası da onlara pek yakışıyor.

Artık yiyecekleri etrafa saçıyorlar, doğal yollarla oluşmuş bir çevreyi mahvedip yapay bir çevreye dönüştürüyorlar, Anna ve Rainer'in farkında olmadığı bir sorun, ne de olsa onlar her yere olabildiğince yapaylık saçmak istiyor. Solgun, mahmur yüzleri ucuz güneş gözlüklerinin ardında, Rainer'in nikotin sarısı parmakları bir orman yangını başlatmak üzere sigaraya uzanıyor. Kuşlar keskin çığlıklar atıyor. Yapraklar hışırdayarak aşağıya sarkıyor. Uzaktan trenlerin düdük sesleri geliyor. Günlerden pazar.

Anna, Schönberg'in *Verklärte Nacht*'ından* söz ediyor.

Yanlış yer, yanlış zaman.

Böyle ışıl ışıl, harika bir günde geceden söz ediyorsun, üstelik gerçek bir geceden bile değil, notalarla üretilmiş bir geceden, diye şaşkınlıkla gülümsüyor Sophie. Hans onca zamandır hayaletlerle boks yapıyor, hayali bir güreşe katılıyor, futbol oynuyor, burnunun ucundan ötesini ya da koluyla uzanabildiğinden daha ilerisini düşünmüyor. Âna tamamen hapsolmuş, tam bir an insanı. Şu anda çuvaldaki pisipisi de aklında değil, gelecekte.

---

* (Alm.) Aydınlanan Gece. –*çn*

Geleceği boş ver. Bir futbol maçında rakibine nasıl çalım atacağını gösteriyor, rakibini de kendisi canlandırıyor, Sophie'nin ona bayıldığı kesin. Sophie güneşin ve güzel havanın tadını çıkarıyor, halbuki her gün saatlerce ata binerek ya da benzer şeyler yaparak bunların tadını çıkarabiliyor zaten. Bir şeyin tadını çıkarabilmek için önce onu tanımak gerekir. İkizler tamamen kendi doğal çevrelerinde değiller. Ciğerleri hırıldıyor, Hans'ta bolca bulunan zindelikten eser yok. Onca alkol, onca sigara, diye övünüyor Rainer, parlayabileceği bir ışığın altında durabilmek için Camus hakkında tartışmak istiyor. Sophie bronzlaşmak için gerçek ışığın altında durmak istiyor. Hans Sophie'ye, bir arkadaşından öğrendiği bazı judo numaralarını göstermek istiyor. Çok geçmeden gülerek boğuşmaya başlıyorlar, şakalaşmaları Rainer ve Anna'nın midesine zehir gibi çöküyor. Anna hemen atılıp şu sıralar piyanoda Berg'in piyano sonatını çalıştığını söylüyor, uzun zaman önce kendine koyduğu bir hedefti, artık ulaşıldı. Son derece zorlu ama sonunda üstesinden gelecek. Yenecek bir şey mi, diye soruyor Hans, Lipizzan aygırı gibi kişniyor. Şu plağı, şu plağı ya da şu plağı biliyor musun Anna? Hayır, çünkü onlar seviyesiz müzik, çok şey öğrenmen gerek Hans, yoksa olduğun yerde kalacaksın, şu an bulunduğun aşamada kesinlikle kalmaman gerek, yoksa hiçbir şeyin olmadığı bir yerde kalmış olacaksın. Sophie'nin ailesinin sezonluk filarmoni bileti var. Sophie konserlere genellikle annesiyle baş başa gider. Sophie'nin annesi tanınmış bir sosyete güzelidir, onu herkes tanır, herkes ona selam verir, tabii ki yalnızca herkesin herkesi tanıdığı yerde. Eminim hiçbir değer ölçütü yoktur, diyor Rainer, kadını yalnızca birkaç kez görmüşlüğü var, kadının hiçbir ölçütü olmadığını, ihtiyaç da duymadığını düşünüyor. Steril, şeffaf bir peltenin içinde oradan oraya sürükleniyor. Hiçbir şeye tutunmuyor ama cam gibi parlak bu kitle onu sürekli havada tutuyor, yere hiç değmiyor. Şimdi tam zamanında engellenemezse Sophie de onun gibi olacak. Aşk bunu engelleyecek.

Filarmoni sadece Schubert, Mozart ve Beethoven gibi gerici şeyler çalıyor, diye çemkiriyor Anna. Geçen pazar Webern dinledikten sonra avanak gibi alkışladılar, halbuki bu tür müziği hor görürler. Filarmoni dinleyicisi Webern'i yuhalamayacak kadar iyi eğitimlidir, bu bestecinin hangi seviyede olduğunu bilirler, yüksek bir seviye, diye karşılık veriyor Sophie. Elbette Webern'den hoşlanmıyorlar. Webern'in eseri baştan sona şaka gibi.

Hans heyecanla bir şincabı işaret ediyor, kırmızı bir sincap. Her tarafı kırmızı, gerçekten. Çok tatlı. Ağacın gövdesinde bir aşağı bir yukarı hızla koşup duruyor, gözleri fıldır fıldır. Güneş gökyüzünde mücadele ediyor. Öğle bulutları boy gösteriyor. Umalım ki çoğalıp kara bulutlara dönüşmesinler. Nihayet kocaman bir dere, kediyi boğmak için uygun olabilir, hayır, kesinlikle uygun.

Hadi Sophie. Suya yakın olmak için, en azından yeterince yakın olmak için çamura gir. Yapmamayı tercih ederim, diyor Sophie, çünkü ben hayvanseverim. Atımı hep kendim tımarlarım. Yapmak zorundasın, yoksa daha aramıza katılamadan dışarıda kalacaksın. Bence bu Kızılderili oyununuz çok çocukça. Zavallı kedicik çaresiz. Yine de yapman gerek. Acele et, otobüsü yetişmemiz lazım. İyi peki. Neyse ki yanımda Hansaplast* getirdim. Bunu yaparken kesin aklıma en sevdiğim kısrağım Tertschi gelecek. O da bir hayvan. Yumuşaklık gelecekte işimize yaramayacak Sophie, sen de biliyorsun.

Sophie deliye dönen, bağıran, tırmalayan kediyi çuvaldan çıkarıyor, kedi anında elini cırmalıyor, eli kanıyor. Ah! Daha az acı verecek bir hayvan bulamadınız mı? Sadece kedi bulabildik, yapacak mısın artık?

Sophie güzel elbisesiyle çamurun içinde diz çöküyor, her tarafı pisleniyor. İnsanlara alışkın, sadık

---

* Yara bandı markası. –*çn*

ev hayvanını suyun altında tutmaya çalışıyor, bu da epey büyük bir çaba ve güç gerektiriyor. Suyun içinde ciyaklamalar, fokurtular, çırpınmalar, gurultular.

Küçük canavarın üzerine neredeyse yatmak zorunda kalıyor, sırılsıklam olacağım, zatürreye yakalanacağım.

Az önce sincabı gösterirken gülünç duruma düşen Hans, hayvanın ölümü gerçekleşmeden önce Sophie'yi kediden uzaklaştırıyor, sırılsıklam olan hayvan güç bela sudan çıkıp aksıra tıksıra hızla kaçıyor. Kesin tilkinin biri onu yakalayacak ki bu da pek hoş bir ölüm değil.

Hans, Sophie'ye öyle bir tokat patlatıyor ki ağzının kenarından kan akıyor. Ah. Çete, ahırının çatısı uçmuş kutsal aile gibi orada öylece duruyor, içeriye yağmur giriyor.

Sophie afallamış durumda. İçinde bir şeyler kıpırdanıyor ama ne olduğunu henüz bilmiyor. Umarım Sophie'nin içinde hiçbir şey kıpırdanmamıştır, diye düşünüyor Rainer dehşet içinde.

Baştan sona sıkıcı olan yanlış filmleri değil, heyecan veren doğru filmleri izlemiş olan Hans, Sophie'yi kendine çekip öpüyor, dudaklarına kan bulaşıyor. Tadı tatlı. Şu Sophie çok tatlı. Özel deterjanla yıkanması gereken bir şey gibi, hayır, yıkanması falan gerekmeyen, çünkü hiç kirlenmeyen bir şey gibi. Angora.

Genç bir kızın bal dudağının tadına hiç sormadan bakmalısın, diyor halk şarkısı, gerçekleşince de korkup susuyor.

Bu küçük sahnenin sonunda iki kişi hoşnut, iki kişi hoşnutsuz. Hayatta da hep böyledir, yarı yarıya, bu da işleri adil kılar.

***

Benden, şeytandan korktuğun gibi korkup çekinmen gerek. Korku gözlerden, açlık vücudun hâlinden, kötü muamele deriden anlaşılır, çoğu zaman derinin derinlerine kök salar. Ruhuna kadar iner, bu da bakışlara yansır. Tecavüzcüsünden korkan, adamın o esnada efendisi olduğunu bilen bir kadın. Bakışlarında teslimiyet olmalı, sabit bakışlar, hareketli yüz ifadelerine gerek yok, kamera değil bu, sadece fotoğraf çekiyor. Lütfen odaklan Gretl. Kiracılardan biri içeri giriyor, şu sahneyi hayal et: Kiracı beklenenin aksine hâlâ genç olan (tabii ki sen değilsin) ev sahibesini tek başına soyunurken görür, kadına öyle bir bakar ki kadın başına gelecekleri ve kimselerin ona yardım edemeyeceğini anlar. Kiracı kaba kuvvete başvurmaktan bir an bile çekinmez. Yine o toz beziyle ne yapıyorsun Gretl, koy onu kenara, becerilerini göster bakalım. İç çamaşırını yavaş yavaş indirmen gerek, elinle de kapatmaya çalış ama el de bu kadındaki her şey gibi yanlış yerde olsun, mal meydanda.

Herr Witkowski yine taramalı tüfek gibi konuşuyor ki maalesef söz sadece gümüştür, Frau Witkowski sessizliğini koruyor ki sükût altındır. Herr Witkowski bu söze çocukluğundan aşina, bir de Auschwitz'deki mahkûm koğuşla-

rından; ayrıca yalancının mumu yatsıya kadar yanar sözünü de biliyor. Tarih onu affettiğinden beri mum yakmıyor, yatsı geçeli de çok oldu. Tarih, 1945'te en baştan bir kez daha başlamaya karar verdi, masumiyet de istemediği hâlde aynı kararı almaya mecbur kaldı. Witkowski, yalnızca hayatın önlerinde uzandığı genç insanların başladığı yerden yeniden başladı; tek bacakla tırmanmak daha zor, aslında tek bacakla her şey daha zor. Ve artık daha çok altın sükût içinde (ebediyete kadar): Altın dişler, gözlük çerçeveleri, birikim niyetine alınan kolyeler ve bilezikler, madeni paralar, yüzükler, saatler; altın sükût içinde, çünkü sükûttan geldi ve yine sükûta gitti. Sükûttan yalnızca sükût doğar.

Beni böyle çırılçıplakken çok tutma, ısınmadan tasarruf edeceğiz diye içerisi buz kesti, diyor Margarethe Witkowski. Önce fotoğrafı nasıl çekeceğimi düşünmem lazım, çünkü şiddet olmadan olmaz. Mesela az önce dayak yemiş gibi acıdan kıvran. Böyle iyi, yavaş da olsa öğreniyorsun. Keşke her şeyi sığdırabilmek için hangi açıdan alacağımı da bilseydim. İç çamaşırı ayaklarına kadar inmiş olmalı. Şimdi ayağını yavaşça çamaşırdan çıkar! Bir hayvanın, mesela bir yılanın eski derisinden sıyrılışı gibi sıyrılıyor ve yine olabildiğince yılan gibi kıvrılarak isteksizce boyun eğilen ama güçlü bir arzuya ulaşıyorsun.

Frau Witkowski söyleneni, bir yılanın yapacağını hayal ettiği şekilde yapıyor, bir şeye ulaşıyor ulaşmasına ama arzuya değil, burnunu yakan bir kokuya, hemen mutfağa gidip yanan sütlaca bakması gerek. Böylece kocasının hassas ve sanatsal ruh hâlini bozuyor. Dâhiye ilham geldi ama sıkıcı karısı onu tamamen yok etti. Ocağa bakmam lazım, tam zamanı hatta çok geç. O sırada kocasının aklı Polonya ovalarına gidiyor, Rusya ovalarına da, bugünlerde sürekli komünizmin geldiği yere. Oralarda hâlâ birisiydi, şimdi kim, bekçilik yapan bir hiç. Herr Witkowski darbe 1950'de engellendiği için memnun. O da darbeyi engelleyenlerin safında küçük bir çarktı (bir ayağı eksik olduğu için

pek kullanışlı olmasa da), çünkü komünizm basilinin bulaştığı yerlere yorulmak bilmeden dikkat çekmişti. Ne kadar temkinli olunsa azdı. Hatta komünist akıncılar, Ruslardan her faaliyetlerinde adam başına 200 şilin alıyordu, gazetede öyle yazıyordu. Batılı işgal kuvvetleri müdahale edip darbeyi engelledi. Gazetelerin dağıtımına, ama 200 şilin haberini yapan gazetelerin değil, yanlış haber yaydıkları için kısıtlama getirilmesi gerekti, kimse savcıyı arama zahmetinde bulunmadı. Böylece Helmer adındaki sosyal demokrat bir içişleri bakanı, basın özgürlüğünü kolayca savuşturmuş oldu. Bu iyi bir şeydi, çünkü hiç kimse bilmediği şeye celallenemezdi ve çatışmalardan kaçınmak için herkesin sakin kalması gerekiyordu. Gazetenin biri gerçekdışı şeyler mi yaymaya başladı, ortadan kaldır gitsin. Sosyalistler tam olarak Witkowski'nin kalemi değil, çünkü o işçi değil ama bu kez doğru yoldalar, haklarını teslim etmek gerek. Belki nihayet tarihten ders çıkarıp başından itibaren doğru gücü, yani sermayenin gücünü destekleyecekler, zaten tek güç de bu, çünkü dünyayı para yönetiyor, diye düşünüyor savaş malulü, onun hiç parası yok, dolayısıyla da hiçbir şeyi yönetmiyor ama herkesin bildiği gibi para kendi kendine de yönetebilir. Sonuç olarak hiçbir şeyi olmayanlar bu hiçlikle baş başa bırakılır. Zaten bir şeyleri olanlara da biraz daha verilir, böylece modern bir tekelleşme başlar. Sermaye yabancı Batı ülkelerinden yardım elini uzatıp memleketimizi yabancı güçlerle dolduruyor, kendini buralı ellerle birlikte tank zinciri kadar sağlam bir zincire bağlıyor. Herr Witkowski sahip olmadığı sermayeyi destekliyor, böylece geçmişten güvenle sıyrılıp geleceğe bakabiliyor. Güvenle, çünkü vaktiyle sermayeyi bizzat korudu, şimdi dümen yine tamamen sermayede olduğu için Witkowski'ye minnettarlığını gösteriyor. Witkowski bu sayede malullük aylığının yanında orta sınıfın, endüstriyel satış temsilcileri olarak iş seyahatine çıkan önemli temsilcileriyle karşılaştığı, kalburüstü bir otelde gece bekçiliği yapabiliyor. Yani tam olarak kimi temsil ettiği-

ni bilmese de biri diğerini temsil ediyor. Herr Witkowski'nin önceden olduğu gibi kimlerin katıldığını ve bu kişilerin neyi temsil ettiğini çok iyi bildiği Nasyonal Sosyalist Partisi'ni temsil ettiği gün gibi ortada, çünkü bu parti onu o kadar ihya etti ki kendini aştı. Başka hiç kimse onu o kadar büyütemezdi, o da bugün güzel fotoğraflarını büyütüyor. Yalnızca bireylerin değil içini dışını bildiği grubun iyiliğini de gözetiyor. Her zaman, boş vakitlerinde yalnızca kendisini değil tüm bir grubu temsil ettiğini düşündüğünden hep buna göre davranıyor. Örnek teşkil ediyor. Gençlere yol göstermek için. Tıpkı boş vakitlerinde de şirketlerini layıkıyla temsil eden diğerleri gibi.

Çocuklarına şöyle bir bakınca onları yetiştirme biçiminin sonuçlarından şüphe duyuyor. Başka insanlar düzgün yetiştirilmiş ama onun çocukları değil. Anne karnında oldukları zaman o hâlâ subaydı, peki sonuç ne oldu? Onu ürküten iki çocuk; daha önce böyle çocuklar yoktu, artık daha sık görülüyorlar. Karısı sütlacı karıştırıyor ama ona bir faydası yok.

Tabancasını almaya gidiyor, temizleyip yağlayacak, şu anda silaha ihtiyaç olmasa bile temizleyip yağlaması gerek. Hazırlıklı olmalı. Çelik, elinde soğuk bir ağırlık. Kılıfında Gretl'ın en sevdiği fotoğrafları; fotoğrafçılıktaki tecrübesi bu sürede arttığı için yakında yeniden çekilmesi gereken jinekoloji fotoğrafı, genelev fotoğrafı, önlüklü ve kırbaçlı öğrenci kız fotoğrafı. Tabanca kılıfı mutfak dolabındaki gizli bir gözde duruyor, gizli gözü kimse bilmiyor. Kimsenin ilgilendiği de yok zaten, maalesef oğlu yalnızca edebiyatla ilgileniyor.

Emekli subay ani bir kararla (subay dediğin öyle olmalı: Kararlı!) karısına tecavüz etmek üzere mutfağa gidiyor, bir anda canı çekti ama salak karı her zamanki gibi sakar bir hareket yapınca emekli subay fayansların üzerinde kayıp yere yapışıyor. Düştüğü yerde çırpınıp geriye kalan tek bacağıyla tepiniyor. Ama ne kadar istese de ayağa kalkamıyor. Başka şeyleri kaldırmakta da sıkıntı çekiyor, bu kez kesin sertleşecekti, çünkü çok canı çekmişti. O iş

yine yattı. Bunun, genç bir erkekken işgal altındaki doğu bölgelerinde üstüne boca edilen güçlü uyaranların son yıllarda iyice seyrelmesinden kaynaklandığını düşünüyor. İnsan, içinde kadınların da olduğu çıplak ceset yığınlarını bir kez gördükten sonra buralı bir ev kadını pek tahrik edici gelmiyor. Gücün tetiğine bir kez bastıktan sonra, o gücü gösterebileceği tek alan bir otelde yabancıların elini sıkmak olduğunda insan hızla gevşiyor. Otelin müdavimleri onunla el sıkışarak ve omzuna vurarak selamlaşır. Ayrıca sevilen temsilci şakaları ve anekdotlarıyla. Herr Witkowski sikinin tek başına yeterli olmadığı zamanlarda Margarethe'yi tahrik etmek için evde bu şakaları ve anekdotları anlatır ki çoğunlukla yeterli olmaz. Çoğu zaman kalkmak bilmez.

Çağ gitgide yumuşayıp yavanlaşıyor, yeni nesil de öyle. Bu işin sonu nereye varacak bilmiyor, belli ki ılık bir vasatlığa, tabii daha kötüsü olmazsa. Bu vasatlıktan oğul da korkuyor.

Hâlâ yerde çırpınarak dönüp duruyor, baba yani, çünkü iki taraftan değil de sürekli tek taraftan kürek çekerek hata yapıyor. Bir de son zamanlarda bir bacağının eksik olması yeterince sıkıntı çıkarmıyormuş, bundan başka bir sorunu yokmuş gibi siyatik ve romatizma ağrısı çekiyor. Kendi etrafında dönüp ayağa kalkmaya çalışıyor, ancak Margarethe'nin patentli yukarı çekme tutuşuyla başarabiliyor, haydi bakalım, hop. Şimdi yine ayakta, değneklerini hemen koltuk altına sıkıştırıyor, Gretl'ı acilen terbiye etmeye girişirken değneksiz de yapabileceğini düşünmüştü, eskiden bu tür bir desteğe ihtiyaç duymuyordu.

Ama küçük farem, yatağa gitsek ya, orası daha rahat. Ama yatak çöküyor, ben sana çökmeyen, sert zeminde çakmak isterdim. Olsun hayatım, orası konforlu, sıcak ve rahat, hem bir iki yudum romum da var, gel tatlım.

Otto değneklere yaslanarak doğrulup kalan bacağını bir ileri bir geri, bir ileri bir geri savururken vücudunun çeşitli yerleri çok ağrıyor ama belli etmiyor. Vaktiyle yaydığı otoriter hava, karısını bugün de peşinden sürüklüyor. Bu aralar çok yorgu-

num, bir doktora görünmem gerek. Canım benim, görün tabii! Gretl'ı hazır hemen yanındayken ustalıkla elde etmek yerine ağarmış başını göğsüne yaslıyor, kendini tutamayıp ağlıyor. Ağlaması karısına çok dokunuyor, çünkü nedenini bilmiyor ve yanılgıya düşerek kendisi yüzünden olduğunu sanıyor. Zavallı kocacığım, geçecek, diye kısık sesle teselli ediyor ki kocası teselli bulmuyor. Koca adam hıçkıra hıçkıra ağlıyor, onca şeyle baş etti, onca kişinin başını yedi, şimdiyse pek çok şeyle kendi başına baş edemiyor. Nasıl bir kara yazı.

Elimde değil, ağlıyorum, umarım çocuklar beni bu hâlde görmez. Bu saatte eve gelmezler, son zamanlarda hep dışarıdalar, neredeler bilmiyorum. Onlara sağlam bir el lazım, o sağlam el de bende var, hatta tek bir bacağım olsa bile iki tane elim var.

Zavallı Otti'm. Okşamalar, okşamalar, sevmeler, pışpışlamalar.

Yok, bir şey yok, şşş şşş şşş.

Şimdi bir yudum bir şey içelim, sonra birer kahve yaparız, akşam da Maxi Böhm'ün sunduğu bilgi yarışmasını dinleriz. Evinden dinleyenlerin kazanabileceği değerli ödüller var, eminim bir gün kazanacağız. Cevabı bilemezsem Rainer ya da Anni'ye sorarız, çocuklar bugünlerde çok şey öğreniyor. Ama eminim kendi başımıza da bilebiliriz, ne de olsa onların annesi babasıyız. Hah, Otti'm yine gülüyor işte, uslu çocuk seni.

Karısına, kadehleri doldur, diyor, ama geçenki kadar pinti olma, sonuçta aldığı bahşişler gayet iyi. Aslında aşağılayıcı olsa da. Ama devir değişti, dümen beceriksizliğin elinde. İçmek unutmayı sağlıyor, ayrıca masada çok nadiren et gören midesinin suyuna da iyi geliyor. Herr Witkowski içeceği bol şekerli güzel kahvenin hayalinde teselli bulup burnunu çekiyor. Hayatta güzel şeyler de var, tabii insanın abartılı istekleri olmadığı sürece ki abartılı isteklerde de bulunabilirdi, çünkü hepsini hak etti.

Hatta bugün o kadar ağladığı için ekstra porsiyon alacak.

***

Bir diğer sahne Cafe Spor. Burası bir sahne, çünkü insanlar burada hangi sanatçının ve entelektüelin boy gösterdiğini görmek için boy gösteriyorlar. Önemli olan katılmak, kazanmak değil. Kafenin ismini aldığı sporda olduğu gibi. Birçoğu sanata inancını çoktan yitirmiş, üstelik sanat için biçilmiş kaftan olan başkaları değil, yalnızca onlar olmasına rağmen. Sanatla uğraşıyorlar, çünkü sanat onlara hiçbir şey kazandırmıyor, böylece parayla kirlenmemiş oluyorlar. Sanat bir şeyler kazandırsaydı seve seve kirlenirlerdi. Fakat asla orta sınıf mesleklerden birini seçmeyecekler, beceremeyecekleri için değil, orta sınıf meslekler *onları* becereceği ve sanata zamana kalmayacağı için. Patronun biri söz konusu sanatçının sırtından kazandıkları sayesinde kendini spor arabalar ve villalarla ifade ederse sanatçı artık kendini estetik bir biçimde ifade edemez. Sigarası en ucuz olandan biraz daha iyi olursa anında otlakçıların hedefi olur.

Kutsal Dörtlü'nün bugün oturduğu masada Pisagor teoremini sadece grafikle kanıtlamaya çalışan iki kişi daha oturuyor ama girişimlerinde başarısız oluyorlar. Rainer'e göre matematik realizmin işi, o yüzden de ilgisini çekmiyor. Edebiyat söz konusu olsaydı çoktan atlar, birilerini bir güzel paylardı ki buna hakkı var.

Başka bir yerde bir grup Yunan oturuyor, kadınlarla ilgili şakalaşmak, ara sıra da içlerinden birine laf atmak üzere siyah saçlı kafalarını neredeyse tokuşturuyorlar. Bunu kadınlar tuvaletinin yakınında, yani kadınların geçmek zorunda olduğu yerde yapıyorlar.

Ne zaman Rainer'in hoşuna gitmeyen bir şey söylense, gerçi söylenmediğinde de, Rainer aniden ayağa kalkar, düşüncelere dalıp bir köşeye gider, kaşlarını çatarak gözlerini bir yere diker, ta ki Sophie ya da Anna onu törensel bir edayla geri getirene kadar. Neyin var? Söyle hadi, lütfen. Sinirimi bozuyorsunuz, aptal inekler. Benim başka bir düzlemde, benim de içinde bulunduğum başka bir düzlemde seyreden başka sorunlarım var. Siz benim canımı sıkıyorsunuz. Lütfen, lütfen otur hadi Rainer. Hiçbir şeyden anladığınız yok, böyle insanlarla eyleme geçilmez, her şeyden korkarlar, çünkü korkak ve vasattırlar. Rainer başkalarının onun için ellerini kirletmesini istiyor ki kendi elleri temiz kalabilsin. Diğerleri onun için harekete geçsin, diğerlerini kışkırtsın ama kendisi uzak dursun. Fakat payı olan parayı da alsın, onun kitap alması gerek. Onların ağlarını var eden örümceğin kendisi olduğunu düşünüyor ama orta sınıfın küçük güvenlik ağı olmadan hareket edecek, bu ağı diğerlerinin altından çekecek ki tamamen birbirlerinin ve onun eline kalsınlar.

Rainer gözlerini sigara izmaritlerine, kâğıt parçalarına, kırmızı şarap lekelerine, buruşturulmuş peçetelere (ve diğer kötü şeylere) dikip o kaçınılmaz gına gelsin diye bekler, gına bazen gelir, bazen gelmez. Şimdi, şu anda, bulantı nihayet geldi, öyle bir geldi ki not defterine bir şiir satırı yazmak üzereyken kalemi elinden düşürdü, mürekkebi dökülüp ziyan oldu. Şimdi bu bulantı mıydı değil mi? Hayır, pek değildi. Etraf her zamanki gibi bağnaz görünüyor. Gözüne biraz daha ağır, kalın ya da yoğun gelen bir şey yok gibi. Fakat geçmişin var olmadığını Sartre gibi kavradı. Öldürülenlerin ve ölenlerin, hatta yataklarında can verenlerin kemikleri büsbütün bağımsız varlıklarıyla yalnızca kendileri için var, birazcık

fosfattan, kalsiyumdan, tuzdan ve sudan başka bir şey değiller. Yüzleri Rainer'in kendisindeki birer imgeden ibaret, kurgu. Tam şu anda bunu çok güçlü bir şekilde hissediyor, bir kayıp bu. Ama bu kaybı ondan önce Jean-Paul Sartre'ın aynı şekilde hissettiğini kimseye söylemiyor, kendi kaybıymış gibi davranıyor.

Babasını kaybeden Hans fosfatı, kalsiyumu, tuzu ya da şimdi babasını oluşturan benzer şeyleri düşünmüyor, Elvis'in hitlerinden birini mırıldanıyor, sözlerini söylemeden, çünkü şarkının sözleri İngilizce, Hans İngilizceye hâkim değil. Zaten hâkim olduğu çok az şey var. Sophie'ye hâkim olsa ona yeter.

Bir diğer sahne caz kulübü. Rainer diğerlerinin suç işlemesini istiyor. Müzisyenler ara verdiğinde salına salına saksofona doğru yürüyor, parmağıyla doğru yer olduğunu düşündüğü birkaç yere basıyor ama üflediğinde tek bir nota bile çıkmıyor. Yine de onu gören herkesin, Rainer'in saksofon çalabildiğine inanması için yeterli. Müzisyenler geri döndüğünde enstrümanı hemen yerine koyuyor ki bir enstrümana zarar verdiği için kimse ağzını kırmasın. Sonra ahududulu soda söylüyor, en ucuz şey bu (henüz cüzdan çalmadılar!) ve bir şiir yazmaya başlıyor (başı bugün, sonu yarın), etrafta olan biten hiçbir şey onu şiir yazmaktan alıkoyamaz. Ne olursa olsun. Sophie bile bunu kabul etmek zorunda kalıyor, oysa ona karşı da bu kadar katı olmaya gerek yok, sonuçta o âşık olduğu kadın. Aşk Rainer'in hayatında küçük bir yer tutuyor, çünkü aşkın hep küçük bir yeri olabileceğini biliyor, geri kalan her yer sanatın. Rainer şiirinde, gösterişli kalın yüzükleriyle akıllarında para kazanmaktan başka bir şey olmayan tüm şişman insanları hor görüyor. Elbette bu tür insanları henüz yakından görmüş değil. Sophie'nin babası daha ziyade zayıf, sırım gibi. O da bir sporcu. Zaten Rainer sevdiği kadının babasını hor görmek istemezdi, hor görmek zorunda kalmaması iyi oldu. Beyaz parmaklardaki kalın yüzük imgesi, unutulan ve affedilen ekspresyonizmden geliyor. Hepsini hor

görüyor, gezenti şişkoları, fraklı karyatitleri, annesi –Rainer'in yazdığı ve şiddetle hissettiği gibi– onu içinden bunun için çıkarmadı. Ama annesi onu Cafe Spor ya da Cafe Hawelka'daki beş para etmezler için içinden çıkardığı fikrine de itiraz ederdi. Onu şu anda iplemediği sağlam bir eğitim alsın diye çıkardı.

Rainer karo biçimindeki güzel ve modern plastik güneş gözlüklerini burada bile takıyor, daimi bir alacakaranlıkta, saçlarını da yüzüne doğru taramış. Güya Sezar saç kesimi ama Antik Roma'dan gelmiş gibi görünmüyor, daha ziyade kulağına durmadan memleketinin yeniden inşa edilmesine, hep ama hep daha güzel olmasına yardım etmesi gerektiğini fısıldayan yeni Viyana'nın çocuğu gibi. Fakat kesinlikle böyle bir niyeti yok. Çiçekler Şehri Viyana konusu, her sene öğrenciler arasında düzenlenen ve çok ilgi gören bir kompozisyon yarışması, Rainer iki kez kazandı bile, birinde kauçuk kazandı, ikincisinde de güzel bir eğrelti otu, sevgi dolu annesi bitkiyi ölümüne suladığı için çoktan soldu; çiçek yetiştiricisinin, kompozisyon yarışmasını kazanan gençle samimiyetle paylaştığı gibi eğrelti otları, daha ziyade kuruluğa ihtiyaç duyar. (Rainer üçüncülüğü, başka dokuz öğrenciyle paylaşmak zorunda kalmıştı.) Tavsiye dikkate alınmadı. Okul hep böyle şeylere katılır, sonra da bununla övünür. Bir sürü rengârenk bahar çiçeği ve başka çiçekler her meydandan, her köşeden fışkırıyor ve bu şehri çok daha zengin kılıyor, taze yeşillik, devletler arası anlaşmayla ortadan kaybolan yabancı üniformaların yerini alıyor. Nihayet. En fenası olan Ruslar bile gitti, üstelik başka hiçbir şeyi kendi rızalarıyla yapmamalarına rağmen, onlar başkalarını, özellikle de kadınları, anlatılamayacak kadar korkunç şeyler yapmaya zorlamayı severler. Bundan zevk alırlar. Şimdi gittiler, artık hem Neonaziler hem de eski, güzel Naziler çiçekler gibi yeniden gri yuvalarından fırlayıp gün ışığına çıkabilirler. Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Bu arada Rainer, hazır çiçeklerden ve bitkilerden söz etmişken, Viyana eğitim müdürlüğünde (madalya töreninde) yarış-

manın kazananları arasında liselilerden başka birini görmedi, çünkü liseliler kendini ifade edebilir, bir lale ya da bir leylak gördüklerinde hissettiklerini kâğıda dökebilirler. Yani sevinci ve geleceğe duyulan umudu. Bir başkası da sevinci hissetse bile bu, hiç hata yapmadan hislerini kâğıda dökebileceği anlamına gelmez. Onlar yüksek kültürün dilini değil, kendi kültürlerinin dilini konuşurlar, makbul bulunmayan bir dili. Avusturya'da bu iki dil düzeyi arasında derin bir yarık vardır, yarık insanlar arası eşitsizlikten kaynaklanır, bu da hep var olacaktır, insanlar değil, eşitsizlik. Birinin Mitvergangenheit* çekimiyle konuşması yeter, diğeri o saatten sonra onu anlamaz. Hans ile Rainer'de de durum böyle. Hans beceriksiz, Rainer dil konusunda becerikli.

Rainer'in yazma yeteneği o zamanlar bile takdir ediliyordu, şimdi bunu kesin mesleği hâline getirmek istiyor. Onun için hem meslek hem hobi olacak, ideal olan da bu, birçok insan kendisi için de böyle olduğunu iddia ediyor. Ama bu çoğunlukla doğru değil. Bir tesisatçı ya da kasap mesleğinin aynı zamanda hobisi olduğunu iddia ediyorsa bu kesinlikle doğru değildir. Bir vatman ya da bir duvarcı söylediğinde de kimse inanmaz. Bir doktor insanları iyileştirmenin, insanlara yardım etmenin hobisi olduğunu söylerse bu daha inandırıcı bulunur. İyileştirmek ve yardım etmek hem boş zaman aktivitesi hem de meslek olabilir. Hobi, çabucak kabul gören yabancı bir kelime. Yankiler gitti, dilleri kaldı, yaşasın.

Rainer şimdi istemeden fark ediyor ki şu angut, yani Hans, şu anda onun değil caz müzisyenlerinin aracı hâline gelmiş. Hans oradan oraya koşturuyor, görev aşkıyla nota sehpalarını kaldırıp kontrbasları yelken bezinden kılıflarına sokuyor, kendisine söylenene göre piyanoyu bir kapatıp bir açıyor, trompetleri siliyor, nota kâğıtlarını üst üste yığıyor, gelen

* Almanya Almancasında Präteritum olarak geçen, geçmiş zaman yapılarından biri. Birkaç fiil haricinde konuşma dilinde kullanılmaz, genel olarak yazı dilinde kullanılır. *–çn*

emir üzerine yine yayıyor, sandalyeleri kaldırıp konduruyor, sürükleyerek çekiyor, biri bir şeyleri yanlış yaptığını söyleyip onu terslediği için az önce özenle yaptığı her şeyi bozuyor, flüt çalmayı öğrenmek ne kadar sürer diye soruyor, saksofon, trombon, bas vs. En zoru piyano çalmayı öğrenmek, orası kesin, piyano çalmak bir, dürüst kalmak iki, ki Rainer ikincisine yakında bir son vermek istiyor. Ben de bir gün böyle bir şey yapmak isterim! Enstrüman çalabilmek güzel olmalı. Hatta belki beden eğitimi öğretmeni ya da akademisyen olmaktan daha güzel. Biraz sonra, son parça Chattanooga Choo Choo'nun ardından, diğer gönüllü beyin özürlülerle birlikte bir sürü ağır şeyi dışarı taşıyacak, başka bir enayi enstrümanların taşınması için arabasının kullanılmasına izin verecek, sırf bir kez olsun katılmış olmak için, hepsi bu (yukarıya bakınız), çünkü kazanmak her şey değil. Yine de bazı sorular cevapsız kalacak: Zor mu? Nota okumayı öğrenmek ne kadar sürer? Keman nasıl akort edilir? Bir enstrüman çalmayı ciddi ciddi öğrenmek istersem nereye başvurmam gerekir? Sabah ilk iş gönüllü olacağım. İnsan severek yaptığı şeyi gönüllü olarak da yapar. Ne var ki yüksek akım başında çalışmak bir mecburiyet, bundan vazgeçilmesi gerek.

Yetti ama artık! diye çıkışıyor Rainer, kendi düşüncelerinden sıyrılıp Hans'ınkilere giriyor. Aklından şu geçiyor: Hepinize tüküreyim! Sizin paketlenmiş öğle yemekleriniz, şişko karınlarınız var, ben dev gibiyim, tavanda yürüyorum, hepiniz beni apaçık görüyorsunuz, evet, o benim! Rainer, Hans denen kölenin elinden işgüzarca taşımaya çalıştığı klarnet kutusunu kapıp kafasına patlatıyor, klarnet kutusundan tangırtılar geliyor, içindeki üflemeli çalgı sızlanıyor. Afallayan müzisyen bağırıyor, deli misin sen?

Hukuk öğrencisi olan amatör klarnetçi, Rainer'in yüz ifadesini (kapalı kutu, ifadesiz) anlayamıyor, o yüzden de görmezden geliyor. Rainer'in onunla ilgili düşündüklerini bir bilse! Rainer, boğazını et kancasıyla yırtmak isterdim, diye düşünüyor. Ecza-

cının oğlunun bundan haberi yok, dolayısıyla korkmasına da gerek yok ama Rainer böyle canice bir şey düşündüğü için gururlu. Yakında gerçekleşecek de, Rainer'in masasındaki planlar ve titiz çalışmalar ciddileşmeye başlıyor. Her şeyi dört kez söyleyecek değilim, bu senin için de geçerli Anna, gerçi seni kaba hatlarıyla bilgilendiriyorum. Kız kardeşim olarak. Sophie'yi sevdiğim kadın olarak bilgilendiriyorum, Hans'ı da pis işleri yürüten organ olarak bilgilendiriyorum, tabii anladığını varsayarak. Fakat anladığı kesin değil. Anni, geliyor musun gelmiyor musun? Henüz gelmiyor, çünkü o sırada önündeki eşsiz fırsatı algılayarak piyanonun başına geçip Chopin'in Siyah Tuş Etüdü'nü üstünkörü çalıyor, üstünkörü ama bu kadarı için bile evde çok çalışması gerekti, hemen ardından Bach'ın İyi Düzenlenmiş Klavye'sinden bir şeyler çalacak oluyor ki caz piyanisti (tıp öğrencisi) yanında bitiyor: Yanlış çalıyorsun kızım, en iyisi evine, anneciğinin yanına git de uslu uslu çalış ama burada, böyle havalı bir yerde değil. Burası müzik okulu değil, buraya ancak müzik okulunu başarıyla tamamladığında ya da çalmayı kendi kendine öğrendiğinde gelebilirsin. Sana öğretebileceğim bir şey varsa memelerin büyüdüğünde yine gel tatlım. Etrafta Anna annesi varken kendi kendine bir şey öğrenmek söz konusu bile olamaz, eğitimli uzmanlara başvurulması gerekir, başka türlü olmaz.

Anna soğuk bir ürpertiye kapılıyor, çünkü muhtemelen tam olarak hazır olmadığını ve kendini geliştirmeye devam etmesi gerektiğini öğrendi ki bunu kabul etmiyor. O çoktan bitiş çizgisine ulaştı ve artık kaybedecek hiçbir şeyi yok. Önünde hâlâ yollar olması onu deli ediyor, çünkü ona göre hepsini yürüdü, içinde öldürme isteği uyanıyor. Devamında hiçbir şey gelmemeli, sadece mutlak bir hiçlik, görünüşe göre kadınlarla kaba saba konuşuyor olsa da şu öğrencide kuşkusuz hâlâ bulunan ahlaki ölçütlerin hiçbirinin olmadığı bir hiçlik. Yanından geçerken yarısı dolu bir bira bardağını deviriyor, hop, içindeki çok bilmiş genç akademisyenin yepyeni kot pantolonuna döküldü

bile, yıkanması gerekecek, böylece birazcık yıpranacak, bu da öğrencinin cebine zarar demek. Güzel.

Rainer, limonatasını yudumlayan Sophie'ye gevezelik etmemesi, dinlemesi gerektiğini söyleyip duruyor, halbuki Sophie'nin bir şey dediği yok. Hans Sophie'nin, dinlemek istemiyorsa onun yanında olduğunu hissetmesi gerektiğini düşünüyor. Ama Sophie dinlemek değil görmek istiyor. Hans'ın en ağır şeyleri ve daha ağırlarını büyük bir kolaylıkla kaldırıp konduruşunu görmek. Gövdesinde tek bir yumuşak nokta bile yok, içinde olsa bari. Rainer'in gövdesiyse daha ziyade bir tavuğunkine benziyor. Uzun zamandır gün ışığı ve doğru düzgün yem görmemiş bir tavuğunkine. Tabii gıdaklamaktan fazlasını yapabiliyor, doğruya doğru.

Hans kendini bir koltuğa atıyor, insanlara keyif verip onları rahatlatacak, kendisinin de başarılı olmasını sağlayacak gelecekteki müzik eğitimini kaba hatlarıyla (detaylar daha sonra belirlenecek) anlatıyor. Rainer, bir köpeğe komut verir gibi yat diyor. Ama Hans konuşmaya devam ediyor, annesi olacak moruğun aptal zarfları ve gençken parti için yaptıklarıyla onu gıcık ettiğini anlatıyor, müzik sayesinde böyle şeylerden uzaklaşmak istemem de bu yüzden. Rainer, şimdi ağzına bir tane yapıştıracağım, diyor. Sophie alttan alarak, onu rahat bırak, diyor.

Anna: Ring'deki Goethe heykelini bile canından bezdirirsin Hans.

Sophie: O kadar kibirli olma.

Hans: Gördün mü Anna? Bir kadın bir adamı sevdiğinde ve bunu gösteremediğinde, göstermek de istemediğinde onu bütün insanlara karşı korumaya çalışır. O sırada istemeyerek de olsa kendi duygularının bilincine varır. Bu filmi çok gördüm. Anna elini Hans'ın bacaklarının arasına sokuyor, fena bir yer değil. Yine mi başladınız, diye atılıyor Sophie. Hans istemediği ama ara sıra kullandığı eli itiyor, utanıyor. Sophie'nin bilmemesi gerekiyordu ama şüphelenmeli ve kendisi de istemeliydi. Anna

bir yandan Hans'ı bu hareketi yüzünden cezalandırmak istiyor, diğer yandan Hans'ın onunla bir daha yapmak istememesinden korkuyor, hiç şüphesiz bu işte iyi olmasına rağmen.

Hans beni ilgilendirir, onu korumak sana düşmez, kendini de koruyabilir zaten, ona kendini nasıl koruyabileceğini anlatacağım. Ayrıca hiç de umurumda değil (elbette yalan). Hans bir erkeği başkalarına karşı koruyan bir kadının çoğu zaman bunu kendi iradesi dışında yapıyormuş gibi görünebileceğini biliyor ama aslında bu dürtü iradesinden daha güçlüdür. Yumuşaklık sertliği yener. Sophie hiç de içsel bir kargaşa yaşıyormuş gibi görünmüyor, romlu kola sipariş ediyor. Bu, ikizler için çok pahalı, garson gelince gözlerini kaçırıyorlar ama garson böyle şeylere alışkın. Hans daha da pahalı bir şey söylüyor, annesi bir bilse eski mutfak sandalyesinden iner, küplere binerdi. Hans'ın gizlediği fazla mesai ücretini yani.

Anna, doğada zayıfların güçlülere yenik düştüğünü söylüyor, mesela kamışın kuzey rüzgârına. Sessizliğin ormana. Rainer: Yani bu soygun amaçlı bir saldırı olacak.

Hans: Ben kafayı o kadar kırmadım. Siz neden bahsettiğinizi bile bilmiyorsunuz, delilik bu.

Rainer: Delilik mi? Benim için böyle kategoriler yok, çünkü meyve ve sebzeler dışında *her şey* sağlıklı. Sanatta etkisini gösteren de böyle bir delilik, kendini delilerin sanatıyla belli ediyor, hiç şüphe yok ki yakında kendinde yaralar açan sanatçılar ortaya çıkacak, tüm sanatçılar içinde en moderni onlar olacak. Mesela biri yaralı hâliyle sokakta gezip bu ağır yaraları polise gösterecek, bunlar sanat eseri diyecek, polis anlamayacak ve aynı zamanda kendisinin sanat eseri olan sanatçıyla polis arasındaki uçurum ölçülemez bir boyuta erişecek, aşılmaz olacak. Kendi kendine ilan etmediğin bir şeye boyun eğmek hiçbir fayda sağlamaz, alıntı yapıyorum. Çünkü insanın, daha değerli olmayan müstakbel gerçekliği öngören sözümona mevcut gerçeklikten ibaret tüm o gülünç bariyerleri yıkıp geçmesi gerekir. Alıntı:

Her bir dakika, yüzlerce yıldır topallayarak ilerleyen, paramparça olmuş tarihin inkârını kendi içinde taşır. Alıntının sonu.

Eeh, yapıyor Hans, içkisini lıkır lıkır içiyor. Yapmak istemeyeceğim birkaç meslekten biri. Ne polis ne sanatçı. Belki müzisyenlik hariç. Sevdiği kadını da (Sophie'yi) güzel olmayan şeylerden uzak tutacak, Beethoven ve Mozart'a önce iyice bir inceledikten sonra izin verecek.

Anna işitme organını rüzgâra çeviriyor, çünkü oradan Sophie adında, hoşa gitmeyen, içten bir ses geliyor. İnsanın bir doğa yasasına uyarak halihazırda elinde olanı artık çok da beğenmeyip imkânsıza ulaşmaya çalışması ne boktan şey, oysa Anna bizzat imkânsızın kendisi olmak isterdi, ne var ki orayı Sophie kaptı. Kahretsin. Kahretsin! Sophie şurada ölse umurunda bile olmaz, Sophie de bunu hemen fark edip kaşlarını kaldırıyor.

Rainer Sophie'ye, içimizde sıradışılığı en çok isteyenin Hans olması gerektiğini düşünmüyor musun, diyor, çünkü içimizde zihni en sıradan olan o. Sence de öyle değil mi? Anna, Hans'ın kurduğu her cümlenin daha önce başkaları tarafından en az bin kez kurulduğunu söylüyor. Anna bu aşkta dümenci mi dümen mi? Göreceğiz. Belki de bir iki saniye içinde göreceğiz, çünkü yeniden Hans'ın uyluğuna dokunuyor, orada ilgilendiği bir mülk var. Fakat söz konusu uyluk geri çekiliyor, ulu orta böyle şeyler yapılmaz, üstelik Sophie'nin yanında, böylece sevgi dolu ve tereddütlü kadın eli çiğnenip atılmış bir sakıza denk geliyor. Sakız yapışmış, aşk da öyle, kendine bir yer buldu mu yapışır kalır.

Hans prensip olarak şiddete karşıdır, buna ancak fiziksel açıdan çok güçlü olan, bu yüzden de güç kullanmaya gerek duymayan biri söylediğinde inanılır. Stefan Zweig'ın, önemli bir yazarın, bir kitabını aldı, çok da beğendi ama yine de bir iki şey sormak istiyor, çünkü bu daha karışık bir edebiyat. Sophie, rica etsem bana bu kitapla ilgili bilgi verebilir misin? Rainer, sorusuna Sophie'nin de cevap verebileceğini ama cevabı kendisinin vereceğini, çünkü edebiyatın Sophie'nin değil, *onun* alanı ol-

duğunu söylüyor. Sophie'yi ilgilendiren tek edebiyat Rainer'in edebiyatı, günde 24 saat buna konsantre olması gerek. Hans'ın önce daha basit şeylerle uğraşması iyi. Ama Stefan Zweig en zor yazarlardan biri, diyor Hans. Rainer, kendisiyle Sophie arasındaki zihinsel bağın her türlü fiziksel bağdan daha güçlü ve dayanıklı olduğunu söylüyor. Entelektüel bir bağ hayat boyu sürer, fiziksel olansa en fazla birkaç hafta. Şu sıralar Sophie'yle birlikte Camus'nün *Yabancı*'sını okuyoruz. Kitaptaki kahraman hiçbir şeyi umursamıyor, tıpkı benim gibi. Hiçbir şeyin önemli olmadığını, emin olabileceği tek şeyin onu bekleyen ölüm olduğunu biliyor. Senin de hiçbir şeyi umursamadığın, hiçbir şeyi önemli bulmadığın bir aşamaya gelmen gerekiyor Hans. Şu anda senin için her şey hâlâ önemli olmalı, bu sayede bir temel oluşturursun.

Saldırılar, sonrasında üstünde tartışabileceğimiz güçlü deneyimler olacak.

Hans, Sophie'yi kendisinden kurtarmak ve ona tutunacak bir dal vermek istiyor. Sophie, bu dala ihtiyacı olmadığını söylüyor. Rainer, bilinçli olarak dalsız olduğunu, zaten hiçbir şeye aldırmadığı için bu kadar güçlü olduğunu söylüyor. Hans, kariyerinde ilerlemenin kendisi için önemli olduğunu söylüyor.

Anna: En iyisi senden başka kimsenin olmadığını hayal et. O zaman kendini kimseyle kıyaslamazsın, yalnızca kendinle. Ben böyle yapıyorum mesela.

Sakız gibi yapışan Anna eli, şimdi üçüncü kez geziniyor, koltukları kabaran Hans elin gezinmesine göz yumuyor. Eldeki Anna kuşu, daldaki Sophie kuşundan iyidir.

Rainer kendi elini kirletmeden diğerlerini nasıl azmettirebileceğini düşünüyor. Öncelikle daha geniş bir görüş açısı için yüksek bir yere ihtiyacı var, Hohe Warte'nin manzarası, Volksgarten'daki Elisabeth anıtından iyidir. Doğuştan lider olanlar, bir de diğerleri vardır, Rainer kurbanlık kuzu olmaktansa çoban olmayı tercih eder, orası kesin.

***

Hans Burgenland'da doğan başını, tanımadığı başka güzel kadınlar var mı diye bir o yöne bir bu yöne uzatıyor. Yok, olsa da onunla tanışmak istemezlerdi. Yeni kazağımı giyene kadar bekleyin siz, o zaman etrafımda pervane olacaksınız, Hans biliyor. Ufak tefek esmer bir adamın yanında duran siyahi bir kadına öyle bir göz kırpıyor ki gören gözünde bir sorun var sanır. Ama yanından ne zaman güzel bir kadın geçse gayet iyi görüyor. Her erkek dünyadaki tüm kadınlara sahip olmak ister, bir kadınsa sevdiği ve sadık kaldığı tek bir erkeğe. Anna, Hans'la yalnız kalabilmek için onu hemen başka bir yere götürüyor. Bu çocuğun onun için bir şey ifade ettiğini fark ediyor. Hans taze kayıtsızlığıyla bu kız için bir şey ifade ettiğini fark ediyor, muhtemelen son zamanlarda bir sürü iyi kitap okuduğu, bu yüzden kız tarafından kabul gördüğü için. Anna, Sophie öncesi bir pratik. Anna, Hans diğerlerinden daha az kitap okuduğu, daha fiziksel bir varoluş sürdürdüğü için ondan hoşlanıyor, duygularına tamamen teslim olmuş durumda, öyle ki ortalıkta ruh gibi geziyor. İkisinin de içinde bir duygu karmaşası var, henüz kendini keşfedememiş, modern ekonomide kendine bir yer bulamamış genç insanların ortak özelliği. Ama Hans'ın epeydir böyle bir

yeri var. Bu yer, bir elektrik hattının yanında bulunuyor ve bu yerin değiştirilmesi gerek.

Hans dışarıda, sağlıksız bir odada karanlığa yer açmak için yakında terk edilecek serin ve parlak gün ışığında, yerdeki kâğıtları ve diğer çöpleri kasten tekmeleyerek bir ya da birkaç rakibi saf dışı bırakıp onlara çalım atıyor. Anna yanında yaylanarak yürürken canlı ve atik görünmeye çalışıyor ama yorgun ve hantal görünüyor, kazık gibi yürüyor. Işık Anna'nın alanı değil, doğa da değil, onun alanı yapaylık. Orada serpiliyor ama burada yalnızca bahar ışığı, toz, egzoz dumanı ve Viyana havası var.

Hans, Sophie'nin sürekli sağlıklı bir bronzlukta olan teninden bahsediyor, tenine bakınca temiz havada egzersiz yaptığı anlaşılabiliyor. Bu teni sağlayan rüzgâr ve güneş. Saf bir ten, sarı saçları da saf, ipeksi, seninkiler çoğu zaman çok yağlı ve dağınık, omuz olduğu zar zor anlaşılan, ince bir kemik çerçevenin üstüne dökülüyor. Kumaş kaplı bir elbise askısının. Ama nasıl oluyorsa yine de çekici görünüyor. Sporda yetenekli olan, zihinsel becerilerini de keşfetmek için adım atan bir erkek için biçilmiş kaftan. Sen de tenis öğrenmek ister misin? Çünkü toplara karşı özel bir his geliştirebilecek kadar şehvetlisin. Hayır, ben Berg sonatlarını çalışmayı tercih ederim, genç piyanistler için bir imtihandır. Berg sonatı çalışacağına dağlara tırmansan daha iyi olur, haha.* Böylece çok uçmamış olursun.

Tanrı'ya şükür moruklar evde değil. İnsanın ufak tefek şeylere de minnettar olması gerek. Anna, Hans'ın gömleğinin altında ne olduğunu görmek için düğmelerini çözüyor. Yeni bir şey yok, her zamanki gibi dokunması güzel, kendisi güzel, pürüzsüz bir ten, kaslı ve kılsız bir göğüs. Bugün acelecisin bebeğim, öyle olsun. Anna sivri vampir dişlerini Hans'ın muhtelif yerlerine geçiriyor. Ah, diyor Hans, öğle molam kısa, o yüzden ön seviş-

* Almancada Alban Berg'in soyadının kelime anlamı dağdır, Hans kelime oyunu yapıyor. *–çn*

meyi geçelim, adı bu demiştin, hemen işe koyulalım. Yakında bitmiş olacak. Hans, Sophie'yle olsa saman kokulu, çiçekli bir çayırda ya da sıcak bir denizin kıyısındaki sıcak bir kumsalda ya da kürklerle kaplı bir kayak kulübesinde olurdu ama Anna'yla birlikteyken eski bir apartmanda. Sophie sarışın, Anna esmer, Sophie bir sıfır önde. Kesin skor da bu olacak, Sophie bir sıfır galip.

Seni çok istiyorum, çok istiyorum, orada yaptığın şey çok hoşuma gidiyor, diye fısıldıyor Anna. Hans ön dişlerinin arasından, hoşuna gidiyor değil mi Anni, diye tükürüyor, zaten boşalmak üzereyim, mesele hazır olmak, şimdi boşalacağım. Boşaldım!

Anna uluyor, nefes nefese kalıp öksürüyor, aşk onu korkunç bir güçle ele geçirdi, hep böyle yapıyor, bu kötü alışkanlıktan vazgeçmiyor, insan istese de istemese de aşk geliveriyor. Anna istemiyor ama maalesef mecbur.

Anna, Hans'ın, teorik bilgiye kendisi kadar hâkim başka bir kadını yakın zamanda bulamayacağını, çünkü zaten bu tür kadınların pek bulunmadığını, Hans'ın kısıtlı çevresinde daha da nadir olacağını öne sürüyor. Başka hiçbir kadın seninle ne yaşadığını anlayamaz, ben anlıyorum, bu benim avantajım, o yüzden bana özenli davranman lazım, hassas ruhum dünyadaki kötülükler yüzünden diğer kadınların çektiğinden daha çok acı çekiyor. Sev beni Hans, seveceksin değil mi, lütfen lütfen! Benim gibi bir kadın sık sık bir şey istemez ama bir kez istedi mi istediğinin verilmesi gerekir, çünkü gururunu yutmuş demektir.

Artık rahatladım, yokluğum fark edilmeden işyerime dönmem lazım.

Anna Hans'ı yürekten öpüyor. Öperken biraz fazla ses çıkarıyor, Hans utanıyor. Anna'dan uzaklaşıp iş pantolonunu ve kareli gömleğini giyiyor. Masada ikinci bir peynirli sandviç ve enerjisini yeniden toplaması için gerekli bir şişe bira var. Yatakta, daha da

gelişmesini sağlayacak bir kadın. Erkeğinin öncesinde peynirli sandviç yemesine fırsat verdiğine göre onu çok seviyor olmalı. Anna, Hans'ı o kadar çok seviyor ki ilk peynirli sandviçi fark etmedi bile, tıpkı bebeğinin bokunu artık fark etmeyen bir anne gibi.

Hans, bunun aşk olduğuna inanmadığını, çünkü aşkın hâlâ gelecekte olduğunu ve daha ziyade Sophie'ye benzediğini, hatta Sophie olduğunu söylüyor. Yankısı merdiven boşluğunda duyulmaz olduğunda bile Anna öküzün trene baktığı gibi arkasından bakıyor, aşkın Hans'a benzediğini biliyor, çirkin olduğu söylenemez ama kesinlikle nahoş. Çünkü Hans, Anna'nın ne kadar değerli olduğunu, bulup bulabileceği en iyi kadın olduğunu bilmiyor, aslında onun için fazla iyi. Maalesef Hans uzak bir mutluluğun peşinde, oysa gerçekte mutluluk çok yakın, hayattaki iyi şeyler kadar yakın. Fakat onun uzaklara gitmesi gerek. Anna için nahoş, Hans için değil.

***

Çeşitli ağaçlar rüzgârda sallanarak gece göğüne doğru titriyor. Görünmez demir kıskaçlarla sallanıyor gibi görünüyorlar, fakat aslında düzenli olan bu sözde düzensizlik görüntüsüne ağaçları kasten bu biçime sokan bir bahçıvan yol açtı. Ağaçlar zor durumdaymış gibi inleyip gıcırdıyor, fakat rüzgâr dışında onlara bir şey yapan yok. Sophie'nin bahçesinde, dışarıdan gelebilecek her türlü zarara karşı güvendeler. Bıraktıkları izlenim özgür ve sanatsal, rasgele seçtiği bir ağacın dibine çöküp Almanca öğretmeninin ifadesiyle Alman diline işkence eden Rainer de tam olarak böyle bir izlenim bırakmak istiyor ama yazıları daha ziyade alışılmadık türden, çoğunlukla geleneklere aykırı. Kız kardeşi dışında yalnızca Sophie anlıyor, başka hiç kimse anlamıyor. Mavi ladin ağacına birkaç kez sertçe vuruyor, çünkü aradığı bir sözcüğü bulamıyor, dilinin ucunda ama bir türlü çıkmıyor, masum ladine beşinci vuruşunda ansızın geliyor, bu sözcük elbette ölüm, kasvetiyle etrafını sarıyor. Sürekli ölümü düşünmek zorunda, buna uygun bir yüz ifadesi takınıyor. Ölüm, Fransızcada bir kadındır ve Cocteau'da görülür, Almancada bir erkektir ve onda görülür. Bir şiir oluşum aşamasında, bu aşama eziyetlidir, çoğunlukla bitmek bilmez, çünkü şair öncesinde cesareti kırıl-

dığı için pes eder. Rainer'in bu aşamayı atlatacak kadar sabrı yok, çünkü şiir yazmak demek ıstırap demek ve maalesef çok zaman alıyor, bu da sanatçıda çoğu zaman yok, sonuçta bir şiirden çok daha fazlasını yaratması gerek, bu yüzden de fırtına gibi sürekli ileriye doğru esmek zorunda.

Sophie fırtına gibi esmez, ayna gibi bir buz tabakasının üzerindeki buz pateni bıçağı gibi kayar. Bu toprak onun kendi toprağı, üstünde yürümek için özel bir sebebe ihtiyacı yok, toprak İngiliz çimiyle kaplı, fıskiyelerden gelen suyla ve çiçektozlarıyla serpiliyor. Beyaz bir serap yoktan var oluyor, serabın bizzat Sophie olduğu anlaşılıyor, umarım çabucak şu yokluğa geri dönmez, diye umuyor Rainer, çünkü ilham almak için ona ihtiyacı var. Şu anda ölümün, göletteki ölü çocuğun yüzüne denizci şapkası koyduğu kısımda takılı kaldı. Biraz Trakl'ı andırıyor ama sadece biraz. Sophie'ye duyduğu şefkati gizlemek için acımasız olmaya çalışıyor ve ona kendi çimlerine oturmasını emrediyor. Aslında bu, Sophie'nin ona söyleyebileceği bir şey, davet eden normalde ev sahibi olur. Sophie yine de oturuyor.

Evde parti var, misafirler üstlerinde hafif ya da brokar elbiseleri, şık takımlarıyla sohbet ediyorlar. Bunlar girişimci insanlar, adlarından da anlaşılacağı gibi bir sürü girişimde bulunuyorlar. Bazen şakadan da anlıyorlar. Girişimleri arasında golf oynamak ya da Krieau'da ata binmek var. Bir fokstrotun hafif tonları zar zor duyulabiliyor, pastel renk lekeleri oluşturan kadınlar dans müziğiyle bir oraya bir buraya süzülüyor. Bazen sessizce salınarak bazen ekskavatör gibi her şeyi kenara iterek. Ellerinde tepsilerle dolaşan hizmetçiler onlardan kaçıp kendilerini güvene alıyor, eğer dürüst ve çalışkan olurlarsa bu evde güvenli ve kalıcı bir yer edinebilirler. Elbiseler muhteşem, uzaktan da olsa sadece bakmak bile keyif veriyor, Rainer de şu anda uzakta, içeride olmak istemezdim, diyor, çünkü toplumsal yapılar dışarıdan daha iyi anlaşılır, insan resmin daha büyük bir parçasını görebilir. Fakat böyle yapılar zaten var olduğu ve uydurulmaları

gerekmediği için ki edebiyatın asli görevi budur, böyle yapılara edebiyatta yer yoktur. Renkli lekeler, üstlerinde taşıyıcılarının başlarıyla birlikte kristal bir zeminde beliren devasa, renkli lekeler gibi (başka bir şeye benzemiyorlar) görünüyorlar, üstlerindeki mücevherler, dalgaların üstündeki köpük gibi parıldıyor. Rainer bulunduğu yerden, bulunduğu yer doğal olarak sokak değil park, bön bön bakıyor. Bu yer de nispeten doğal değil, çünkü bu insan genelde iç mekânlarda bulunur, sokaktan ve sokağın hareketliliğinden itinayla uzak durur. Ayak takımı değil, Sophie'nin genç kız odasındaki şık mobilya takımı ilgisini çeker. Kız derken ciddiyim, çünkü sen henüz kadın değilsin Sophie ama bir gün kadın olduğunda, doğal olarak benim sayemde, inanılmaz büyüklükte bir şey olacak. Bir patlama olacak ama normal insanlar arasında erkek akıllı, kadın da güzel olmayınca maalesef sık sık yaşandığı gibi bir kirlilik oluşmayacak.

Bir bedenle spordan başka bir şey yapılabileceğini Sophie hiç düşünmemişti, hiç aklına gelmemişti (aklı almıyor). Belki bildiğimin dışında başka bir şey daha vardır ama ne olabilir? Anlayamıyorum ama eminim gereksizdir, çünkü bir eksiğim yok, bir şeyin eksikliğini hissetmiyorum, o yüzden de yapılmayacak, sık sık gereksiz şeyler yapmasına rağmen. Odasında çerçeveli fotoğraflar asılı: Sophie üç yaşında, dört yaşında, güzel ve zarif elbiseler içinde özel bir mülkte ya da St. Moritz'deki şu dev otellerden birinin önünde. Bıraktıkları izlenim deli gibi estetik, bu fotoğraflara bakmaktan keyif alıyor, hepsinde bir şekilde kaybettiği, nerede olduğunu da bilmediği bir ahenk var ama aramıyor da, çünkü son zamanlarda hafif bir pislik ihtiyacı hissediyor ki bu tam tersi. Pisliğin de göz alıcı bir stili olmalı, çünkü Sophie'nin yaptığı her şeyin bir stili var. Ne yaparsan yap en iyisini yap. Diğer yandan küçük Rainer domuzu sadece küçük boklar üretiyor, onları da pisliğin son kırıntısı bile altına dönüşene kadar durmaksızın hakkında konuşarak mahvediyor, sonrasında yapılacak tek şey fırlatıp atmak oluyor, pisliği yani.

Altın olduktan sonra kimseye yaramıyor. İliğine kadar pisliğe bulanmayıp edebiyata dönüşmekten bilinçli olarak kaçınmamak neden? Bunun boktan olduğunu insanın kendisi bilse yeter, diğer herkes de bilmek zorunda mı? Belki de Rainer pisliğin tasvirine pisliğin kendisinden daha çok önem veriyor. Sıkıcı.

Sophie'nin annesi miras kalmış devasa bir servetin devasa demir kapısının önünde, aniden yakılmış bir mumun alevi gibi yerden bitiveriyor, bir yığın insan hemen üstüne atılıyor, zayıf tırnaklarıyla sermayesinin giriş kapısını tırmalıyor ama bir cevap alamıyor, kalabalık yani ve bir sonuç alamadan geri çekilmek zorunda kalıyor. Kolayca tahmin edilebileceği gibi, aslında hiçbir şey yapmıyor değil, anne yani, anne olmanın dışında mükemmel bir biliminsanı ve çok güzel, yapıp ettikleriyle kendini gerçekleştiriyor, bazıları daha fazlasını yapar, bazıları daha azını, o kesinlikle *daha fazlasını* yapıyor. Yalnızca evde olmak yetmez, ayrıca biliminsanı da olmak gerek. Bir hızlı tren lokomotifinin karanlıktan aydınlığa sürüklediği bir Klimt tablosu gibi. Soluk mavi silüeti kesinlikle Nazi döneminde kendi çelik fabrikalarında ölenler için anıt olarak tasarlanmamış, önyargısız gözler için güzel bir manzara olarak tasarlanmış; bazı çekinceler olsa da güzelliği rastlandığı yerde kabul etmek gerek, kişiden bağımsız. Sophie'yi üşütmesin diye eve girmesi için uyarıyor, ayrıca bazı misafirler onu görmek istiyor. Arkadaşın mutfaktan biraz ev yapımı ahududulu dondurma alabilir, çok alsa da olur, yeterince var. Sevgimi satın alamazsın anne. Annecik hemen içeriye dalıyor, kendini yatağa atıp histeri krizi geçirerek can çekişen bir hayvan gibi çığırıyor, muhtelif insanlar onu sakinleştiremiyor, böylece orada bulunan bir tıp profesörü uyusun diye bir ilaç veriyor. Anne misafirleri iplemiyor, biricik kızı onu sevmiyorsa kendini oracıkta öldürecek. Kocası nasıl olduğunu sorunca yüzüne tükürüğü yiyip kovuluyor, kocası görece fakir bir aileden geliyor, makine mühendisliği okudu, bu da anne babasının büyük

fedakârlıklar yapmasını gerektirdi. Ama fedakârlıklar unutuldu, anne baba da, sadece ağlayan eş hâlâ duruyor.

Sophie diz çöküp beyaz tül eteğini tavus kuşunun kuyruğu gibi etrafına yayıyor. Tül, yanan küçücük talaş parçaları gibi hafifçe çıtırdıyor. Hafif bir esinti olunca kolayca havalanıyor, çünkü rüzgâra geniş bir saldırı alanı sunuyor, Sophie normalde asla böyle bir şey sunmaz. Tül havalandığında Sophie'nin incecik çoraplar içindeki ince bacakları görünüyor, çorapların kolayca yırtılabileceği düşünülünce göze daha da pahalı geliyorlar. Bu mat parıltıya bakıp da dayanıklılığını düşünmek saf sapkınlık, Rainer bunu düşünmemek için çok uğraşıyor, şiirinin kısa ömürlülüğünü düşünmekle kafası yeterince meşgul. Şiirinin kısa ömürlülüğü pek sevindirici değil, çünkü şiir nesiller boyunca dikkatle okunsun diye yazılıyor. Ama muhtemelen okunmayacak, çünkü şiirden haberdar bile olmayacaklar. Sophie düşünceli bir tavırla (umalım ki hiç değilse o bu şiiri düşünüyor olsun, fakat hayır, belli ki düşünmüyor) yerden küçük, sivri bir dal alıp onunla naylon çorabında bir delik açıyor, deliği genişletiyor, cart, yırtıldı bile, çorap o kadar ince ki neredeyse görünmüyor ama çorabın daha önce nerede olduğu biliniyor, şimdiyse zarar görmüş ve artık orada değil. Dağılıyor. Sophie'nin saçlarının parlaklığı yüz fırça darbesinden kaynaklanıyor. Yüz fırça darbesi saç bakımından ayrı düşünülemez, ekmekle tereyağı gibi, tabii margarin kullanmak zorunda kalmadığınız takdirde. Sophie sağ çorabını tamamen mahvetti, çoraplarına onarılmayacak hâle gelene kadar böyle kasten zarar verebiliyorsa acaba Anna için bir çift dilensem mi, diye düşünüyor Rainer, yok, ne yaparsan yap, bir şey isteme. Birazdan yine içeri gireceğim, sonuçta anne akşamın geri kalanında safdışı kaldı. Eğer şiirlerimden birini dinlemek isterlerse (çok hevesli olmasa da Sophie de şiir yazıyor) onlara, de Sade ya da Bataille'dan müstehcen bir pasajı Fransızca okurum, çok şaşırmazlar gerçi ama eğlenirler. Tabii geçenlerde kulüpte-

ki oyun arkadaşlarına adice hakaret edip bir sürü bardak kıran Schwarzenfels gibi değil. Schwarzenfels üstünde tam takım üniformasıyla kendini kurulu bir masanın tam ortasına attı, her şey şangır şungur düşüp kırıldı. Kötü bir tarzı olmasına rağmen insanlar müsamaha gösterdi, Schwarzenfels afacan bir çocuk ve yapacak hiçbir şey yok. İçip içip saldırganlaşıyor, ahmağın teki. Pis bir herif. Porsche'si var, Rainer böyle bir Porsche'nin onda da olmasını çok isterdi ama Porsche'nin sahibinin düşük zekâsının değil.

Rainer şimdi yıkanmamış başını Sophie'nin bacaklarının arasına sokmaya çalışırken çok da beyni varmış gibi davranmıyor. Deneme başarıyla sonuçlanmıyor, zaten bir süredir ayakta duran kızın hızlıca kenara çekilmesiyle başı hiçbir şeyden haberi olmayan ladinin gövdesine çarpıyor, bu biraz kasıtlıydı, o yüzden çarpışı gereğinden fazla gürültülü oluyor. Seni seviyorum Sophie, yani senin dışında hiçbir şey beni kesinlikle ilgilendirmiyor. Yüz kaslarım böyle acı vererek seğiriyorsa yalnızca senin yüzünden. Ama acı sadece ön sevişme, şimdi seni iştahla öpeceğim, bu da zirve noktası olacak. Şansımıza senin yumuşak olman iyi bir şey Sophie, ben sertim, iyi bir şey, çünkü zıtlıklar birbirini çeker. Aramızdaki karşılıklı çekim çok güçlü ve buna karşı yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Bir grup kayın yeniden esen ani bir rüzgârın altında acıyla inliyor, iki söğüt de iyi hesaplanmış aralıklarla inlemelere eşlik ediyor. Gece istirahatinde huzuru kaçırılan bir kuş ciyak ciyak havalanıyor. Kamusal bir parkta huzur bulunmaz, burada da huzur falan kalmadı. Ay, gökyüzünde deli gibi hızla alçaktan ilerliyor ama aslında hızla ilerleyen sadece bulutlar. Rainer ayı dikkatle süzüyor, hakkında bir şeyler söylüyor, daha önce kimsenin aklına gelmemiş bir imge olmalı, yoksa ayın gökyüzünde gümüş bir disk gibi durduğunu ya da benzer bir şeyi herkes söyler. Sophie, aşkın verdiği esrimenin, hırsın doyurulmasından başka bir şey olmadığını (Musil), söylüyor. Rainer, yalnızca sanatta hırslı ol-

duğunu ama orada da çok hırslı olduğunu, ancak hayattaki her şeyle ilişkisini kestiğini, toplumun ve normlarının dışında kaldığı için hayatının mahvolduğunu söylüyor. Aşkı, aşktan başka her şeyden tamamen arınmış durumda. Sophie'nin elbisesinin derin dekolteli olan üst kısmını kenara çekip bir memesine bakarken ıslak çimenlerde oturduğunu hissediyor, yarın kesin üşütmüş olacak. Amerikan makosenlerinin tabanları çoğunlukla karton kutu kapağıyla kaplanmış oluyor, fakat bu kapak çok dayanıklı değil, yumuşuyor; Rainer'in dinmez arzularının kapağı da en az bu kadar dayanıksız, arzularının kapağı içerideki buhar çıksın diye sürekli yukarı kalkıyor.

Sophie, örtmesi gereken yeri kapatması için dekoltesini yukarı çekiyor ve tuhaf tipin açgözlü elini itiyor, istediğini alamayacak. Rainer'in maddi durumu farklı olsa sanatçı olmak zorunda kalmayacağını, öte yandan sanatın maddi bir şey olmamasına rağmen insanların gözünde belli bir değer taşıyan tek şey olduğunu bir kez daha söylüyor. Bu tanım Rainer tarafından reddediliyor, çünkü insanlar sikinde değil, sanatı yalnızca kendisi için üretiyor, eğer birinin ilgini çekiyorsa: Buyursun! Belki bir gün kitabı basılır, yayımlanır! Başını Sophie'nin düz ve sıcacık karnına gömüyor, içinde hiç çakıl taşı yok; kibirli arkadaşlarından biri onu böyle görseydi kıskanırdı, çünkü onlar böyle bir şey yapamazlar. Zaman erkek ve kadın için bir anlığına duruyor, güzel bir an bu, çünkü zaman her şeyi çoğunlukla kötüleştirir, fakir insanlar zamanla yaşlanırlar, zengin insanlar zamanı birazcık durdurabilir ama tam olarak değil, zaman onlara hep yetişir. Son tahlilde zaman demokratiktir, Rainer değil. Çünkü, Rainer kitleleri hor görüyor, bu yüzden de aralarında bariz bir farkla sivriliyor. Kendini Sophie'nin çukurunda, anne karnında artık yiyecek bulamayan, yiyecek aramak için maalesef ona düşman, sert doğaya çıkmak zorunda kalan bir hayvan yavrusu gibi hissediyor, bir mucize gerçekleşip de onu üremekten korumazsa kendisi de bir gün süt vermek zorunda kalacak. Ra-

iner gelecekten korkuyor, yaşlanmaktan korkuyor. Sophie'nin artık kesinlikle gitmesi gerekiyor, bildiğimiz gibi sık sık kurduğu bir cümle bu. Rainer uygun cevabı vererek, Sophie'nin ona karşı hisleriyle şiddetle savaştığının ve başarılı olamadığının anlaşıldığını söylüyor, bu enerjiyi içerideki burjuvaların suratlarını dağıtmak için kullansa daha iyi. Rainer ellerini bacakların bittiği yere kadar bacaklarında gezdiriyor, kendi elleri de bitiyor, çünkü maalesef itiliyorlar. Sen sadece intikam almak isteyen güzel bir anarşistsin (Sophie). Hayır, ben intikam almak falan istemiyorum, hem neden alayım, ben prensip olarak anlamsızın peşindeyim. De Sade söyledi zaten, insan haklarının eşit şekilde dağıtıldığı, herkesin uğradığı haksızlığın intikamını kendisinin alabildiği hiçbir yerde büyük despotların görülemeyeceğini söyledi. Biri despotluk etmeye kalksa bile anında susturulurdu. Suça teşvik eden şey, yasaların çokluğudur (Rainer). Bütün bu yasalar benim için geçerli değil, yönetilmeye ihtiyaç duyanlar için geçerli. Ben daha ziyade yönetenler tarafındayım, mesela gelecekte seni de yöneteceğim aşkım. İçimde öyle bir nefret var ki iki kişiye yeter. Nefretinin yeteceği bu ikinci kişi kim? Mesela benim nefrete ihtiyacım yok, bir amacım olmadan da yapabilirim. Hem nelerden nefret etmem gerekiyormuş, bilmiyorum.

Rainer elbiseyi yine üst tarafından çekiyor, Sophie'nin bir çocuğun meme ucunu andıran ufacık, solgun pembe sağ meme ucunu ısırıyor, bu da kulağa burada duyulan sayısız kuş ötüşünden biri gibi gelen küçük bir çığlığı tetikliyor. Ama çığlık hemen kesiliyor. Ahh, diye bir çığlıktı.

Bu ne saçmalık. Sanırım seni biraz serinletmem lazım. Sana hemen dondurma getireceğim, hemen getireceğim.

Çimen Rainer'e doğru kabarıyor, bunun nedeni mide bulantısı, mide bulantısının nedeni saldırganlığı, saldırganlığının nedeni Sophie'ye duyduğu arzu, Sophie'ye duyduğu arzu da Sophie'nin bu kadar güzel bir kız olmasından kaynaklanıyor. Gerçeklik, yüzme havuzu Rainer'in üstüne boca edilmiş gibi

üzerine çöküyor. Altında kalıyor, bütün girişlerini çaresizce tıkadığı hâlde tüm açıklıklardan içeri sızmayı başaran mutlak siyahlıktan bir ıslaklığın içinde kalıyor. Biri onu yalayınca başını kaldırıyor ama yalayan Sophie'nin av köpeği Selma, köpek adını yazar Selma Lagerlöf'ten almış, Sophie'nin ilk edebi deneyimlerinden biri ama nitelikli değil, o zamanlar Rainer'le henüz tanışmamıştı. Rainer kendisine sokulan duygusuz hayvana sarılıyor. Hayvanlar bazen insanlardan daha iyi, onlardan bir şeyler öğrenmek mümkün. Mesela sevecenlik ve sokulganlık. Sophie'de ikisi de yok. Rainer dondurmasını hizmetçinin elinden alıp ağır ağır gidiyor, Sophie tarafından çoktan terk edildi, kısa bir süre önce de bakımlı bacakları, neşeli sıçrayışlarıyla (çünkü şu an görev başında değil) çimenlerde hayali bir düşmanın peşinden çılgınca koşan Selma tarafından. Rainer çok gerçek olan bir düşmana doğru karanlığa dalıyor, bu düşman büyük olasılıkla kendisi, çünkü ona anlatılana göre genç erkekler ergenlik sonrası her zaman kendisinin en büyük düşmanı, sebebi de kaynayan hormonlar. Park kapısını açıyor, ilerledikçe fakirleşen bir bölgeye giriyor. Silüeti gitgide küçülüyor, uzaklaştığı için değil, çevresi tarafından zorla küçültüldüğü için. Az önce parktayken biriydi, şimdi tramvayda bir hiç. Bu korkunç bir deneyim, çünkü tamamen yok olma tehlikesi de var. Karanlık, parkın parmaklıklarını yutuyor, sanki hiç orada olmamışlar gibi. Park gitti, Rainer hâlâ orada ama başka bir yerde.

Parkın ardından bütün ışık da gidiyor, ışığın adı Sophie ve hiç uzun süre kalmaz. Ama Rainer hep şu an bulunduğu yerde kalmak zorunda, çünkü değişemiyor, bu bakımdan istisnai olarak, aynı şekilde değişemeyen diğer insanlara benziyor.

***

Bir kez büyük odalar gördükten sonra bununki gibi küçük odalar gözüme daha da küçük görünüyor. Ama bu odalar zaten küçük, diyor Hans kızarak, belediye apartmanına öfkeyle tekme atıyor, küçüklüğü dairenin kabahati değil, yine de daire insancıl, çünkü yaşamak için gerekli her şey burada mevcut. Bu da çok şey demek değil, çünkü insan mecbur kaldığında çok az şeyle idare edebilir. O yüzden apartman dairesi de çok şey sunmuyor.

Burada da rüzgâr esiyor ama esen, şehir merkezi rüzgârı, pisliği beraberinde getiriyor, son yıkıntıları da ortadan kaldırıp Viyana'yı daha güzel kılacak inşaatların tozunu. İçinden yumuşak bir ışık geçiyor, bahar yumuşaklığının erkenden geldiği buradan anlaşılabilir. Bu ışık eski Viyana bölgesine özgü, dikkatinden hiçbir şey kaçmıyor ama dikkate değer bir şey gösterdiği de yok. Hava kuru, havada zaman zaman cam kırıkları, böcekler ve grip virüsleri bulunuyor. Aralarından, zıplayan kabarık etekleri ve atkuyruklarıyla kızlar geçiyor, temel nitelikleri yakında kaybedecekleri gençlikleri. Danstan ve müzikten keyif alıyorlar, bir üst katta müstakbel mesleklerinin vereceği keyif oturuyor. Ekonomik patlama devam ettiği için bir meslek seçebilecekler

ama bu meslek insanı illaki bir üst kata çıkarmak zorunda değil. Pekâlâ yukarıdan insanın üstüne de düşebilir.

Hans'ın bir gençlik anısı var, şöyle bir şey:

Albert Sineması'nda beş şiline birinci ya da ikinci sırada oturup yakında dahil olacağın bu ekonomik patlamanın nasıl bir şey olduğunu izleyebilirsin, şimdilik başkaları için, ekonomik patlama yani, yalnızca dışarıdan izlenebiliyor. Korsenin üzerine özel dikim elbiseler ya da derin dekolteli dirndle elbiseler* giyiyor, Rudolf Prack ya da Adrian Hoven veya Karlheinz Böhm'ü öpüyor. Her şey daha iyi oldu, henüz olmadıysa da olacak. 1937: işveren – 100, işçi – 100. 1949: işveren – 115, işçi – 85. Erkek olduğunda da Marianne Hold ya da daha ziyade gençlere hitap eden, arkadaş canlısı sevgili Conny'yi öpüyor. Bazen şarkı da söylüyor, hatta çoğu zaman! Söylediği küçük bir hit şarkı, adı da Peter Kraus. Sık sık komik karışıklıklar yaşanıyor, karışıklıklara kahkahalarla gülünüyor, meğer Christian Wolff bir genel müdürün oğluymuş, gerçi hiç de öyle görünmüyor, izleyicisi de hiçbir şeye benzemiyor, zaten hepsi birer hiç. Conny küstah, Christian Wolff hâlâ hiçbir şeye benzemediği hâlde hemen ona âşık oluyor. Bu da onun yüreğini ve karakterini ortaya koyuyor ki asıl önemli olan bu. İzleyicilerin briyantinli dalgalı saçları horoz kuyruğu gibi sallanıyor, kuaför çıraklarına ya da müstakbel sekreterlere ait kız ellerinin okşayışları altında gerçek kimliklerinin ortaya çıkacağı ânı dört gözle bekliyorlar, yani çırakların ve genç işçilerin briyantinli dalgalı saçları olduklarının ortaya çıkacağı ânı. İnsan olduğundan daha fazlası gibi görünmemeli, buradan çıkarılacak ders bu. Hatta sinemadaki kahramanlar bazen kasten olduklarından daha azı gibi görünüyorlar. Akıl alır şey değil. Kızların elleri bazen hiç ışık görmeyen, olsa olsa bir mayo gören, bir alt kattaki solgun alete de uzanıyor ama alet çoğunlukla oturmaktan bitap düşmüş oluyor, kıpırdamıyor, oy-

* Özellikle Bavyera'da giyilen, Avusturya'da da yaygın olarak kullanılan üstü dar, altı geniş, geleneksel elbise. –*çn*

namıyor. Bazen de tüm gücüyle hazır oluyor, fakat o zaman da aleti kullanan kişinin duygularını sormuyor. Sadece fışkırtabilse bile memnun oluyor, hem de eline değil, tabii ki.

Bazen koca memeli Edith Elmay'ın gerçek kimliği ortaya çıkıyor: Bir fabrikatörün kızı, hiç de benzemiyor. Ama izleyiciler en başından beri bunu biliyor ve birinin şimdilik yanlış anlaşılan ama sonradan galip gelecek olan büyük bir aşkla diğeriyle alay ettiği şahane karışıklıklardan keyif alıyor. Biz olsak filizlenen bir aşkı yanlış anlaşılmalar yüzünden asla tehlikeye atmazdık, çünkü aşkın bir daha ne zaman geleceğini kim bilebilir, bir kere bulmak bile şans.

Filmin kahramanı sıradan bir kız olduğu için kendini olayların merkezinde gören genç izleyicilerin çoğu şimdiden kendilerine ait bir arabanın ya da bir Vespa'nın hayalini kuruyor, anne babaları savaşta zarar gören hayatlarını daha doğru düzgün geri alamadılar bile, boğucu bir darlığın içinde ürke ürke iyi kötü bir yere getirdiler. Hâlâ işe yarar bir tarafı var mı, yoksa çoktan paslandı mı? Ama paslanamaz, çünkü anne babaların dinlenecek zamanı yok, vatanlarını yeniden inşa etmek zorundalar. O yüzden bencil isteklerin susması gerek, sadece yeni elektrik süpürgesi, buzdolabı ya da yeni bir radyo almak gibi istekler kendini gösterebilir ki bir ticaret, bir değiş tokuş olsun. Ticaret oluyor ama hiçbir şey değişmiyor. Çok zaman olmadı, Graz'lı bir sosyalist parti gazetesi grev liderlerinin tasfiyesi için bir çağrıda bulundu ve bir değişimi gerçekleşemeden boğdu, yakında kıpırdayan tek şey reklamlar olacak, reklamlar sayesinde hiç değilse sokakların görüntüsü değişip neşeli bir renklilik kazanacak.

Ruth Leuwerik, gözyaşları içinde O.W. Fischer'ı öpüyor. Maria Schell, gözyaşları içinde O. W. Fischer'ı öpüyor. Bir anne yüreği gözyaşları içinde, dikkatsizlikten yaktığı pazar güvecine bakıyor. Et pahalı, bir nevi lüks. Alpler gitgide daha sık ön plana çıkıyor, halk müziği kendini

hissettiriyor. Wachau ya da Dachstein ikizlerle doluyor, her biri kendine uygun bir koca bulup onunla özel yaşamına çekilene kadar durmaksızın şarkı söylüyorlar. Parıltılı hayatlar süren bu insanların da tıpkı onlar gibi tek bir özel hayatının olması izleyicileri huzursuz ediyor, eğer bunu kaybederlerse yenisini bulamayacaklar. En önemlisi insanın özel hayatını sağlıklı geçirebilmesi. Bu özel hayatı güzel şeylerle doldurmak için elinden geleni yapması gerek, birileri Wolfgang Gölü kıyısındaki bir villada, başkaları bir belediye apartmanında ya da kiralık bir odada bunun için uğraşıyor, önemli olan istek. Uzun bacaklı ve sarışın Kessler İkizleri'nin bile iki hayatı yok, yani toplamda iki tane ama kişi başı bir tane. Peter Weck yeni bir spor cabrioyla gelip hemen ardından yine gidiyor. Geldiğinde yalnızdı, şimdi yanında yanakları gamzeli, büyüleyici Corny Collins oturuyor, Peter Weck'in yanına sokuluyor, etrafa cazibe saçıyor. Önümüzdeki birkaç saat yanından ayrılmayacak, muhtemelen bir daha hiç ayrılmayacak. Başkası olsa o da ayrılmazdı, çünkü büyük aşkı bulmak çok uzun sürüyor, bir kez geldi mi hemen kaçıp gitmesine izin verilemez. Sinemadaki kızlar da ayrılmazlardı. Olabildiğince uzun süre kalırlar, kabalıkla sepetlenirlerse aşk acısından ağlarlar ki Maria Schell de sık sık öyle yapıyor. Yeni yetmenin biri ara sıra epey rahatsızlık veriyor, etrafına bira tükürüyor, birilerini dövüyor, sonra evine gidip orada dövülüyor ki bir denge ve istikrar sağlansın. Yol boyunca birçok insan ona hakaret ediyor, özellikle tam da kirli olduğu için sevdiği ve satın almak için uzun süre para biriktirdiği, temiz olmayan deri kıyafetleri yüzünden. Bir Corny Collins bulamayacağını biliyor tabii, zaten onu Peter Weck kaptı bile ama yine de uğraşıyor. Şimdiden biraz kocamış olan yerel yıldız Heinz Conrads da nihayet bir kızı öpüyor, daha ziyade yaşlı kadınlara hitap ediyor, çünkü insani nitelikleri var; artık üretim sürecinde yer almayan önemsiz ihtiyarlar için yerel bir yıldız kâfi, yabancı bir yıldızın ithal edilmesine gerek yok. Heinz Conrads yaşlıların değer yargılarının, gençlerinse

yalnızca dış görünüşlerinin olduğunun ispatı. Gençler yaşlılara ve onların değer yargılarına tükürüyor ama birkaç yıl sonra aynı yargılara başvuruyorlar, çünkü kendileri de yaşlanmış ve sakinleşmiş oluyorlar. Hans da şimdiden biraz yaşlandı ama sakinleşmek bilmiyor. Hatta, gençler sonrasında, eğer imkânları varsa kendilerine bir daire alıyorlar. Güneş sık sık olduğu gibi yine batıyor, Maria Angergast biriyle düet yapıyor, kimdi unuttum, yoksa Attila (Paul) Hörbiger mıydı? Peter Alexander, Caterina Valente'yle düet yapıyor. Caterina öz kardeşi Silvio Francesco'yla tuhaf bir şarkı söylüyor, yüzünü gözünü oynatıyor, bugün yine ne kadar neşeli olduğu yüzünden anlaşılıyor, o kadar neşeli ki kendisi bile inanamıyor. Lolita bir denizciyle ilgili bir şarkı söylüyor, sonra da Vico'yla düet yapıyor, Vico da yüzünü öyle bir oynatıyor ki yüzü aşağı doğru kayıverecekmiş, geriye yalnızca dişleri kalacakmış gibi görünüyor. Denizci hayalinden vazgeçiyor, seyahat acenteleri cirolarını yükseltiyor. Vico gözünün akı görünene kadar gözlerini deviriyor, sara nöbeti geçiriyormuş gibi neşeli. Böyle devam ederse yetenekli İsviçreli şarkıcının boğulmaması için dişlerinin arasına bir tahta parçası sokup dilini dışarı çıkarmak gerekecek. Aksi takdirde parlak geleceği vaktinden önce sona erecek. Genç bambiler beyazperdeden ürkek ürkek geçiyor, uzun bebek bacakları çok tatlı, yakında yerden kaldırılıp korseli göğüslere bastırılacaklar, dilleri dışarı fırlayacak, gözleri yuvarlanacak. Bir bambiyi, bu orman hayvanını hiçbir aktris olduğu yerde bırakamaz. Çünkü, ormanın kenarındaki yavru ceylan çok ama çok seviliyor, orada neşeyle duruyor. Ceylanı kaldıran Waltraud Haas, Haasi, hem öksüz hem yetim bir sarışını oynuyor, kendine iyi bir sahip buluyor, Kirchfeld'in papazını. Baştan çıkarılacaktı ama öncesinde kaçıyor. Sinemadaki genç tezgâhtar kızlar uyluklarını ağlayarak birbirine bastırıyorlar, böylece yoklayan tornacı ya da kaynakçı eli araya sıkışıp kalıyor, hareket alanı bulamıyor. Eller içeri girmek istiyor ama içine girebildikleri tek şey patlamış mısır kutusu oluyor, Amerika'da yeni icat edildi, içinde o

kadar çok var ki dolup taşıyor. Çok çalışılmış meme tutuşu bu kez daha en başta engelleniyor, çünkü Conny'nin, o şirin küçük Marianne'nin girmesi gereken bir konservatuvar sınavı var. Onunla boş vakit teri dökülüyor, iş terinden daha hoş çünkü gönüllü olarak yapılıyor. Gerçi o, Conny, ciddi ve klasik müzik için eğitildi ama bir gece kulübünde hareketli hit şarkılar söylüyor, konservatuvar müdürü onu orada buluyor ama sonra en iyi öğrencisinin işlediği kabahate yürekten kahkahalarla gülüyor, öğrencisi hâlâ karşı koysa da yakında zengin ve genç bir adamla evlenecek. Conny bu filmde bazen yüksek sesle inliyor, normalde doğasına aykırı, o kaygısız ve keyifli biri, tıpkı gençliğin olması gerektiği gibi (ciddiyet yeterince erken geliyor zaten) ama o bile aşk acısı çekiyor, inanılır gibi değil. Ama acısının yakında dineceği biliniyor. Bibi Jones ve Peter Alexander aşk, caz ve hayal gücüyle bir düet yapıyorlar, mavi denizin kıyısında, etrafı çiçeklerle çevrili bir ev istiyorlar. Maalesef Ernsti eve hep geç geliyor, o bir VW istiyor ama evlenmesi gerek. Sonunda Wachau'lu dört kızın da başları bağlanıyor. Ama Wachau'lularla değil, çünkü şehirlilerle evleniyorlar, şehirde sıkça görüldüğü üzere materyalist olmasalar bari, kırsaldan birini alsalar daha iyiydi, onlar değerin ne olduğunu, nereden alındığını bilir, yani doğadan.

Zarflara adres yazan Hans'ın annesi, oğlunun düşünce potpurisini bölüyor, çünkü zihinsel yeteneklerini geliştirmek istiyor. Başaramıyor, Hans'ın dinlediği tek şey arkadaşı Rainer'in ona sık sık açıkladığı rock'n roll. Rainer böyle anlarda önüne bir sodalı Campari koyup modern müziğin etkilerini açıklıyor, Hans bu etkilerden etkilenmeyi tercih ederdi ama Rainer bunu gevezeliğiyle engelliyor. Ayrıca Rainer yalan söyledi, güya bir müzisyeni şahsen tanıyormuş ama bu doğru değil. Müzisyen tanıdığı falan yok, atıp tutuyor. Bu Rainer sık sık, kimsenin ilgilenmediği herhangi bir konuda uzun uzun genel özetler sunuyor. Şimdi de anne, oğluna basiret kazandırmak için genel bir özet sunuyor, boşuna. Bugün yine her zamanki gibi bir tarih

dersi var, Hans tarihi yalayıp yuttu bile. Anne bir kitabı açıp soğukkanlılıkla okuyor: 6. 10. 1950 Cuma günü şilinin dolar karşısındaki değeri 14'ten 21,60'a düştü, bu da aynı yılın fiyat artışını sözde tamamen telafi eden maaş ve fiyat anlaşmasının halkı kandırmaya yönelik bir tezgâh olduğunu güya ispatlıyordu. (Öyle olsa ne olacak. Şilin yeter ki dönsün, Café Hawelka'da ve Picasso Bar'da.) Anne, birçok sosyal demokrat sendika görevlisinin çok sevdikleri partiden ayrıldığını anlatıyor, çünkü mücadele eden işçilere karşı çıkan gerici halk partisiyle birleşmelerine dayanamamışlar, ruhsal olarak. Sosyalistsen ve bir sosyalist sendika sekreteri sana piç diye hakaret ediyorsa o zaman bu partiden ayrılmak zorundasın. Anne böyle şeyler anlatarak can sıkıyor, bir yandan da sanki karşılığında para alıyormuş gibi çalışıyor, aslında alıyor da. Paraya ihtiyacı var. Daha ilginç bir şey yapmayı tercih ederdi ama bunun için çok yaşlı. Çünkü hem gelecek hem de bugün, genç işçilerin elindedir. Geçmişte de nalları dikme önceliği gençlere verilirdi. Gençlik asla geçilmez, hep öndedir. Eski olan katlanılmaz hâle gelince yeni bir şeye başlamak gerekir. Hans eski hayatını katlanılmaz buluyor ve yenisine başlamak istiyor. Eğer katlanılmaz hâle gelen bir evliliğe artık dayanamıyorsan o evliliği sonlandırman gerekir, diye düşünüyor Hans, bunu bir Amerikan filminde gördü ama filmde bazı sıkıntılar vardı. Normalde Alman filmlerini izlemeyi tercih eder, yerli olanı desteklemek için değil, onlar bu kadar sıkıntılı olmadığı için. James Dean filmlerinde her şey çok hızlı ilerliyor, insan çoğu zaman takip edemiyor, bir problemi daha yeni anlamışken bir yenisi baş gösteriyor. Daha çok acı verse de bitmek bilmez bir eziyettense kısa ve temiz bir kesikle koparıp atmak daha iyidir. Hans, Anna'yı, onun amını ve eskisinin yerini yenisinin alması gerektiğini düşünüyor, çoğunlukla daha iyisi geliyor zaten, yoksa insan eskide takılı kalırdı ama daha iyi ve yeni olan için eski olandan vazgeçiliyor. Önemli olan doğru ânı, kesiği nereye ne zaman atacağını bulmak. İnsan kalbinin sesini

dinlemeli, nasılsa kalp, insana ne istediğini her zaman söyler. Hans'ın kalbi Sophie diye bağırıp zıplıyor, dört metreden fazla sıçrayıp kuma iniyor, bravo! Hans'ın kişisel sorunları var, annesinin toplumsal sorunları var, hiç ilginç değiller, çünkü hiçbirinin görünür bir faydası yok ve ancak zaman yiyorlar. Maalesef iş de zaman yiyor, yani kendisine ayrılan zamanı ama karşılığında eve para götürmek mümkün oluyor; bu parayla da kalitenin peşine düşüyorsun, tabii kokusunu alacak bir burnun varsa. Hans, Sophie'ye karşı duygularını anlamaya başlıyor, filmlerde çoğunlukla uzun süren bir şey ama sonra birdenbire çok hızlı ilerleyebiliyor ve büyük bir güç kazanıyor.

Sophie, namıdiğer Vera Tschechowa namıdiğer Karin Baal çok sert, çok klaslar, ıslak sokaklarda yürüyerek bir adam uğruna irili ufaklı suçlar işliyorlar ki bu yanlış yol. Hans, durun, başka bir yola girin, alçaklığın yoluna değil, deyince rıza gösteriyorlar, hayatlarını yasadışı işlerden daha iyi şeylerle geçirmek için hemen yarın onunla birlikte yola çıkıyorlar. Onları Hans teşvik etti, çünkü onları seviyor. Cesur bir sosyal hizmet uzmanı da yardım edebilir ama bu durumda Hans'ın ona bile ihtiyacı yok, çünkü onda birkaç kişiye yetecek kadar irade gücü var. Bazen birileri vuruluyor, ölüsü kaldırımda yatıyor. Silah çekecek kadar ileriye gitmemek lazım, öncesinde bu yoldan geri dönmenin bir çaresi bulunmalı. Mutluluk ve kariyer için suça gerek yok, suç ilk ikisini tamamen ihtimaldışı bırakıyor. Kariyer yapmak için güvenilir olmak lazım, Hans bu ilk adımı çoktan attı, Sophie ona güveniyor. İkinci adım da hemen peşinden gelecek. Rainer bazen sözde babasına ait olan bir tabancayla hava atıyor, tabanca babasınınmış ama istediği zaman ödünç alabiliyormuş, bu da hava, Rainer'in huyu biliniyor. Diğer yandan babası bazen ehliyeti olmamasına rağmen arabayı kullanmasına izin veriyor, bu doğru, Hans kendi gözüyle gördü. Bu işin sonu kötü bitebilir, yani Rainer'in ölümü ya da yaralanması ya da ceza almasıyla.

Karin Baal telaşla bir araba farına doğru koşuyor. Hans te-

laşla Sophie'nin peşinden koşuyor, ona yetişiyor, Sophie'yi yere düşürüp ona dürüstlüğün en iyi yol olduğunu açıklıyor. Sophie buna birazdan inanacak. Vera Tschechowa'nın yağmurluğu şık, parlak bir materyal. Belki bir erkek de giyebilir.

Anne Hans'tan, ısıttığı çorbayı ocaktan almasını istiyor. Ağrıyan ayağını yukarı kaldırmış. Etrafa kâğıt saçıyor: 26. 09. 1950 Salı günü Viyana'da yaklaşık 200 işletme greve giriyor, 800 gösterici polisin kapattığı Ballhaus Meydanı'na kadar ilerliyor ve başbakanlık binasının önünde miting düzenliyor.

17. 09. Çarşamba: Viyana, Linz, Steyr ve diğer sanayi kentlerinde, özellikle de Wr. Neustadt ve St. Pölen'de çok güçlü protestolar ve mitingler oluyor. Grev zirve noktasına ulaşıyor.

Hans çorbayı getiriyor, fark ettirmeden içine kallavi bir balgam atıyor, sonra karıştırıyor, sanki içine tükürmemiş gibi çorbayı annesine veriyor.

30. 09. 50 Cumartesi, Floridsdorf lokomotif fabrikasının montaj salonunda Avusturya'daki bütün sendikalar bir miting gerçekleştiriyor. Katılımcı sayısı 2417, en az %90'ı sendika üyesi. Şu taleplerde bulunuyorlar: 1. Fiyat artışlarının geri alınması, 2. Şilinin değer kaybının önüne geçilmesi. Bunun üzerine hükümet, işçilerin düşüncesizce eylemleriyle tehlikeye atılan özgürlüğün savunulması için çağrıda bulunuyor, işçiler şiddet yanlılarının, yani komünistlerin gözlerini korkutmasına izin vermesinlermiş. Ayrıca yasadışı barikatlar yıkılmalı ve fabrikalara sızan zorbalar kovulmalıymış, çünkü bu grev güya işçilerin geleceğini temelinden sarsmak için planlanmış, yani genel refahı, zaten işçilerin hak etmedikleri hâlde genel refahtan aslan payı aldıkları da herkesçe biliniyormuş. Anne böyle birkaç yazı daha okuyor.

Ama Hans ayağa kalkıp dışarı çıkıyor. Giderken bu eğitimli işçi evinin mutfak masasındaki gazete ve kitap yığınını yanlışlıkla olmuş gibi yere deviriyor. Sebep olduğu dağınıklığı toplamadan hızla çıkıp gidiyor.

***

Rainer'in henüz ehliyeti olmamasına rağmen babası ara sıra arabasını kullanmasına izin veriyor, arabanın masraflarını karşılamakta zorlanıyorlar. Babanın maddi bir temeli yok, sadece maddi ilkeleri var, zaten zamanında sahte iflas beyanından hüküm giymişliği de var. Durdurulamaz düşüşünü kabullenmekte zorlanıyor, en ufacık sinek bokundan bile yeniden ümitleniyor. Ama reşit olmayan oğlunun ehliyetsiz araba kullanmasını kabul edebiliyor. Önemli olan arabanın olması, Rainer de aynı fikirde. Ama arabayı yalnızca babasını bir yere götürmek için kullanabiliyor, kendi keyfince çok nadiren. Sakat adam arabaya barparalel egzersizi yapar gibi binip aynı şekilde iniyor, karışık ve güç gerektiren bir iş, insan nefes nefese kalıyor. Bugün aniden Zwettl'daki orman bölgesine gitmeye karar verdi. O bölge güzel. Kararını verir vermez karısı Gretl'a yatak odasında, erkek ve kadının samimi olabildiği yerde binici kırbacıyla eziyet etmeye başlıyor, kırbaç eski günlerden kalma sayısız hatıradan biri, bunların arasında bir süngü de var. Oğul ve kızın annelerinden duyduğu tek şey hafif bir ah oluyor ama bu kadarı, özellikle aldatma şeklinde ortaya çıkan evlilik içi suçlar yüzünden yine dayak yediğini anlamalarına yetiyor. Seni orospu, seni orospu,

ben şu kapıdan çıkıp arkamı döndüğüm anda başka bir adamı hemen yatağa atıyorsun. Bu başka adam da alt kattaki tüccar, gözüm üstünde zaten. Ama buna daha fazla seyirci kalacak değilim. Ama Otti, hayır, ben senden başka kimseyle yatmıyorum, sen bana yetiyorsun. Sen sadece şu iktidarsızla baş başa kaldığın anlar için yaşıyorsun! Hayır, ben o anlar için yaşamıyorum, ben sadece çocuklarım ve onların eğitimi için yaşıyorum. Bak işte, itiraf ediyorsun. Neyi itiraf ediyorum Otti? Her halükârda seni şimdi döveceğim ki aklında yer etsin, bir daha sakın böyle bir şey yapma, yapmadıysan bile yine döveceğim ki sakın böyle bir fikre kapılma. Ama ben hiçbir şey yapmadım ki, lütfen vurma Otti, ah! İkizlerin kulak misafiri olduğu bu ahtı.

Rainer diyor ki: Anni, bu adi moruğa karşı bir şey yapmalıyız. Ama Anna hayır diyor, hem ne yapabiliriz ki, morukları bırak, biz kendimize bakalım. Ama onu öldürecek. Öldürsün, bir kişi azalmış olur, diğeri de hapsi boylar, orada yalnızlık içinde geberir gider. Nihayet özgür oluruz. Ama tabancası var. Ne olmuş. Kullanamayacak kadar korkak.

Böylece çocukları tarafından korunmayan anne, her tarafı morluklarla ve kurt yenikleriyle dolu bir hâlde, pazar günlerine özel, zengin kahvaltı sofrasını kurmak üzere alelacele mutfağa koşuyor. Anni bugün bol bol piyano pratiği yapmak, sonra da Hans'la gezmeye gitmek istiyor, Rainer ise babasını Zwettl'a götürecek, orası babasını çekiyor, çünkü fiziksel olarak deşarj olmak istiyor. Karısını aldatmayı deneyip başaramayacak ama her durumda temiz bir gömlekle yatırım yapılabilir. Baba, her daim kutusundan yeni çıkarılmış gibi. Kendisinden çok daha genç olan anneden bile daha genç kadınları tavlamaya çalışabileceği, bu amaçla ilgi çekebileceği, zarif bir Alman aksanı edindi. Hadi hadi, gidelim artık, yoksa bugün hiçbir yere varamayacağız, bir an evvel orman bölgesine gitmek istiyorum. Bana şoförlük yapabilirsin evlat, çünkü benim oğlumsun, senin dışında sadece bir kızım var. Ayrıca akşam babanla satranç oy-

nayabilirsin, Anna oynayamaz, onda mantıklı düşünme becerisi yok. Maalesef babayı orman bölgesine götürmek için Kant, Hegel ve Sartre'ın felsefe kitaplarını geride bırakmak gerekecek, bunu engelleyebilecek hiçbir şey yok. Eve dönüp de seni yine o malum tüccarla yatakta görürsem cinayet çıkar. Bugün sana her zamanki gibi bağıra bağıra bildirmiyorum Gretl, çünkü yeterince göz ardı ettin, hayır, bugün soğukkanlılıkla fakat kesin olarak bildiriyorum, seni Steyr-Kipplauf tabancamla öldüreceğim ve yüzde yüz haklı olacağım. Ama Otti, İsa aşkına, hayır, hayır, mutlu bir evliliği olan tüccarı yakından tanımıyorum, alışverişten alışverişe, ki her seferinde elimi çabuk tutup şahsi bir şey konuşmuyorum. Ama öncesinde iç çamaşırını değiştiriyorsun, yakaladım seni. Sadece dışarı çıkarken temiz olmak, temiz kokmak için Otti. Senden ve çocuklardan başka kimsem yok, çocuklarımın da iyi bir eğitim almasını sağlıyorum, ne de olsa hatırı sayılır bir öğretmen ailesinden geliyorum.

Anna tiksinerek piyanonun başına geçiyor, seslerin dünyasında unutuşu bulmak istiyor, buluyor da, çünkü müzik konsantrasyon gerektirir. Baba, iğrenç sesler, diyor. Ama Anna annesinin gözdesi, annesinde olduğu gibi onda da kadınsı duygular var, annesi yanından geçerken Anna'yı okşuyor, bu da Anna'yı öfkeden delirtiyor.

Böylece baba oğul, biri bu yandan, diğeri öbür yandan, biri can sıkıntısıyla, diğeri ağır yüklü ve güç bela, dört kişilik otomobile binip (bugün sadece iki kişiler) kuzey çevre yolundan doğaya gidiyorlar, orada gezintiye çıkanların gittiği, kadınlarla tanışma fırsatı sunan meşhur bir mekân var, kadınlar oraya yalnız geliyor, çoğunlukla yalnız dönmüyorlar. Seyrek ağaçlı tepeler ve çayırlar yükselmeye başladı bile, baraj gölleri toprağı deliyor, biraz ileride Çekoslovakya sınırının bulunduğu bu bölgenin karakteristik bir özelliği; kapı komşusu komünizmin sert havası buradan bile hissedilebiliyor. Kuzeye doğru ilerledikçe hava daha da sertleşiyor. Bahar henüz buraya kadar gelmemiş. Havada, satın alınabilen

spreyler gibi bir çam kokusu var, evler seyrekleşiyor, ekonomik sıkıntıların hüküm sürdüğü bir bölgede olacağı gibi ekonomi sıkıntıda. Kuşlar kaza yapmayın diye uyarırcasına seslerini yükseltiyor, ufukta karacalar beliriyor ama tiksintiyle hemen doğalarına geri dönüyorlar, çünkü arabalar egzoz gazı salıyor, sayıları artmaya devam ederse sorun yaratacaklar. Bugünlerde henüz herkesin bir arabası yok. Doğa bu kadar temizken arabalara katlanmak zorunda kalmamız çok kötü, diyor baba neşeyle. Sanki az önce birini ölümle tehdit etmemiş gibi.

Şu anda zavallı bir adam, şoförlüğünü yapan oğluna muhtaç. Sen benim öz oğlumsun, ikincisini yapamadı, Gretl yani. Bu adamlar hep annenin pornografik fotoğraflarını çekiyorlar, fırsat olunca sana göstereceğim, şimdiye kadar böyle bir sapkınlık görmemişsindir. Bu yabancı adamlar böyle pislikler yapmasaydılar fotoğrafların sanatsallıktan çok da uzak olmadığını söylerdim ama bu yabancıların şehvet düşkünlüğü bu etkiyi yok ediyor. Hay ben böyle işe.

Oğul dişlerini gıcırdatıyor, susuyor, annişi savunmanın bir anlamı yok, yoksa babiş ona çok daha şiddetli bir şekilde saldırır. Rainer birazdan sakinleşir. Direksiyondaki parmak eklemleri derisini delip geçecekmiş gibi beyaz beyaz beliriyor. Yatışmasına yardımcı olan tek şey Sophie'yi düşünmek, bugün babası ve onun gezme merakı yüzünden onu göremeyecek. Sophie'nin başka bir genç erkeğe bakmayacağını umuyor. Bugün Camus hakkında konuşacaklardı, absürtlük ve saplantıyla ilgili kitabı hakkında, şimdiyse hiçbir şey konuşamayacaklar, çünkü orman bölgesi çağırıyor, inat ediyor, konuşuyor, soruyor: Nereden geliyorsun? Büyükşehirden mi? O zaman doğru yerdesin, burası kırsal.

Oğulun suskunluğu babayı hiddetlendiriyor ve onu ensestle suçluyor, yoksa ananı sen de mi becerdin, ben yokken, sizin için canla başla çalışırken?

Yolun kenarında tek tük köyler beliriyor, sonra üzülerek geride kalıyorlar, çünkü yemek yemek için onlar seçilmedi, başka

bir köy seçildi. Zwettl daha büyük olsa da ve bir baraj gölünün kıyısında yer alsa da nitelik bakımından daha iyi değil. Sonunda görünüyor, sık sık bıraktığı üzere iyi bir izlenim bırakıyor, hatta Stift Zwettl adında bir manastırı bile var ama gezemiyorlar, çünkü bir savaş malulünden böyle bir şey beklenemez. Burada yaşam pazar günleri dinleniyor, etrafa huzur yayılıyor. Baba ve oğul yanında hıyar salatasıyla güzel bir şnitzel yiyip birer bira içiyor. Etrafları halis köy işi, otantik bir birahaneyle çevrili. Baba yan masada oturan, etli butlu, siyah saçlı, olsa olsa yirmilerinin ortasındaki bir kızla şimdiden flört ediyor, bu güzel genç kız masasında yalnız, baba ona bol kremalı bir Sacher turtası ve bir kadeh şarap ısmarlıyor. Ardından da bir fincan kahve. Kız yüksek sesle kıkır kıkır gülüyor. Ne dersiniz küçük hanım, ikimizden olur mu (yalnız olmaktan iyidir!) sakat olsam da tek bacaklı olsam da erkekliğim tam. Kıkır kıkır kıkırdamalar. Kız babanın masasına geliyor, baba iki likörün ve aşk dolu bir öpücüğün parasını ödüyor, ahududulu yumurta likörü ve krema. Fiyatları yüksek, tatları korkunç. Baba şimdiden çok para ödedi. Oğul kustu kusacak. Baba tombul kızın kabartılmış saçlarını bozuyor, bu kuş yuvasının tam ortasına dalıyor, dalabilir miyim, hoho. Dalabilirsiniz efendim, hihi. Kız, üniversite öğrencisi gibi görünen oğulu inceliyor. Oğul donuk gözlerle penceredeki iri desenli plastik perdeyi inceliyor. Malul, eteğin altında onca yıldır onu bekleyen şeyi inceliyor. Eli karanlık tepelere doğru uzanıyor, oğlu o sırada aydınlık tepelerde, şiir yazıyor: Burada sallanıp duruyorsunuz, yerdeki solgun paçavralar. Ben en büyük çareyim, kendisine yakaran. Yarından sonrasına dair tüm hayalleri mesken tutmuşum.

Baba diğer eliyle göğüs dekoltesine demir atıyor, memeler taştı taşacak, az kaldı buradan kovulacaklar, hep beraber. Ama tıpkı baba gibi savaşa katılmış eski bir suçlu olan mekân sahibinin keyfi yerinde, yanlarına gelip birer içki ikram ediyor. Baba bedava olan bir şeye asla hayır demez. Şimdiden çakırkeyif oldu,

müstehcen bir şaka yapıyor, kız işe çıkacak kadar büyük müymüş, bu işi yapamayacak kadar aptal olduğu kesinmiş. Kah kah kah, kih kih kih. Belki bana bir iki şey öğretebilirsiniz efendim. Size öğretilecek bir şey kalmamış ama bir şeyler öğretebilecek biri varsa o benim. Hahahahaha. Hihihihi.

Bu şen şakrak grup nihayet dağılıyor, öncesinde oğlan yaptı mı yoksa henüz yapmadı mı, babanın izni var mı diye soruluyor, baba gururla evet diyor, bizzat kendisinin öğrettiğini söylüyor. Ama Rainer henüz hiç yapmadı, bunu yalnızca kız kardeşi biliyor, çünkü söyledikleri tam tersini iddia ediyor. Rainer'i dinleyen sık sık, üstelik bir sürü farklı kızla yaptığını sanır, maalesef bu kızlar iş oraya gelmeden Rainer tarafından terk edildiler. Buradan da Rainer'in sosyal uyumunun ne kadar düşük olduğu anlaşılabilir. Kitap yazar gibi yalan söylüyor ve çok kitap okuyor.

Yalanların kaynağı kitaplardır. Çıraklık yapan bir oğul, liseye giden yalancı bir oğuldan daha iyidir.

Küçük kız baş baş yapıyor, adı Frieda, bir şeker fabrikasında çalışıyor. Neticeye bakalım bakmasına ama o da kötü. İstesem onu kolayca yatağa atardım, tek bir parmak, bir de başka bir şey daha gerekirdi, diyor baba salyalarını akıtarak ve bir elini üstten pazar pantolonuna sokuyor, pantolon yeni ütülendi ama uzun süre böyle kalmayacak. Hamarat parmaklarını orada, pantolonun içinde oynatıp duruyor, uzun zamandır elle iş görmediler, en son savaşta, öldürmek niyetiyle kullanıldılar. Şimdi amaç tam tersi. Baba boşalmak için aletiyle oynuyor. Bu ona, yediği güzel öğle yemeğinden sonra rahatlık verecek, şüphesiz sonrasında sesi kesilecek, uyuyacak. Ama şu anda bazen nemli ve geniş, bazen de kuru ve öncesinde esnetilmesi gerekecek kadar dar olan kadın amlarının özellikleri hakkında bilgi verme ihtiyacı duyuyor. İyi dinle evlat. Ne olursa olsun iyice kalkması gerekiyor, yoksa hiçbir işe yaramaz, buradaki gibi olacak, olağanüstü bir örnek değil mi? Kırmızı bir mantar üstten merakla dışarıya uzanıyor, belki de hepsi ön cama sıçrayacak, silinmesi gerekecek.

Rainer kusmuğunu yutuyor, tadı az önce şnitzel henüz parçalanmamış ve sindirilmemişken olduğu kadar güzel değil. Bu herif bütün bunları annemle yapıyor, diye geçiriyor içinden. Kadın evlilik yükümlülüğü diye katlanmak zorunda kalıyor. Yine de bunu Sophie'yle yapmak istiyorum ama bizimki bambaşka olacak.

Baba hızını artırıyor, hırıltıyla nefes alıp veriyor. Hurda arabanın içine epey düzenli aralıklarla bir bira geğirmesi ya da Rainer'in özellikle korktuğu osuruklardan birini salıyor. Rainer arabayı ara yollardan baraj gölüne doğru sürüyor, doğa şimdiden korkutucu derecede yaklaştı bile, onu içine çekmek üzere genişleyen bir boşluk açılıyor. Yeşil parlak ve tehditkâr, çok fazla yeşil. Ispanaktan oluşmuş devasa bir oyuk gibi. Babanın bileği azimle çalışıyor, en üst düğme daha mekândayken açılmıştı, şimdi peşinden diğer düğmeler açılıyor. Hareket alanı lazım. Baba zirve noktasına yıldırım hızıyla yaklaşıyor, oğul da hafif öğle sıcağında terk edilmiş gibi duran baraj gölüne yaklaşıyor. Hâlâ yüzülmeyecek kadar soğuk, ancak yazın girilebilir. Baba oğula, bir adamın başka bir adama anlayışla baktığı gibi bakıyor. Oğul ona bakmıyor, önüne bakıyor. Suyun kıpırdanan yüzeyine bir ışık yansıyor. Su hayretle mırıldanıyor, bu soğukta mı gireceksin? Bir çift yaban ördeği kanat çırpıp su sıçratarak havalanıyor. Kurtarabilen kendini kurtarsın, bu böyledir, sersemin biri canına kıymaya kalktığında hiç kimse onunla bir ölmek istemez. Ağaçlar *tek bir* adam gibi hışırdıyor.

Şimdi ikimiz de öleceğiz, korkunç, diyor düşünüyor Rainer, gaza basıyor, görece zayıf, yine de yeterince güçlü olan motor hemen kükremeye başlıyor. Delirdin mi oğlum? Su el sallıyor, onları kucaklamak üzere sevinçle bekliyor, yılın bu ölü zamanında nihayet bir değişiklik. Burası çok derin, çünkü yapay bir göl. Doğa bu tür tehlikeleri her zaman kendi başına yaratmaz. Kıyıdaki çakıllar acıyla bağırıyor. Kendince baharı yaşa-

yan toprak haykırarak önlerini kesiyor, dur tabelasını sallıyor. Dur! Daha fazla ilerleme, tehlikeli. Milyonlarca minik yaratık eziliyor, sessiz uyarıları kesiliyor. Bir yerlerde bir bekçi köpeği havlıyor, özgür değil, özgürlüğü bilmiyor da, çünkü hep bir zincire bağlı. Bilinmeyene özlem duymuyor. Önlüğünde tavuk yemiyle köylü bir kadın gözlerini onlara dikiyor. Yaklaşan yazın yaklaştığını hisseden çimen yapraklarına su yürümeye başlıyor. Suyun kenarı onları selamlamak için karşılamaya koşuyor, bak sen, hem de hiçbir şeyin olmayacağını düşündüğümüz böyle bir günde. Uçan hayvanlar alçaktan uçarak ciyak ciyak kaçışıyor ama sesleri duyulmuyor çünkü arabanın motoru çok gürültülü.

İntiharla birleştirilmiş baba katli son anda iptal ediliyor, hayatına vaktinden önce son veremeyecek kadar korkak, önünde daha çok şey var, bu her zaman bir yanılgıdır ama insan inanır, önemli olan da bu. Beti benzi atan Rainer gölün kıyısında tir tir titreyerek oturuyor, şaplağı yiyor, sadece seni korkutmak istemiştim, diyor, ne zaman frene basmam gerektiğini biliyordum, ben tecrübeli bir şoförüm baba. Korktun mu? Ya frenler çalışmasaydı, ha? Bir tokat daha, bir sola, bir sağa. Babiş az daha altına yapacaktı, neyse ki tutabildi. Ama şimdi çok sıkıştı, bira yüzünden. Öldürme teşebbüsüyle zayıf düşen Rainer, bira yüzünden şişen babasını ormanın kenarına sürüklemek zorunda kalıyor, baba işeyecek. Baba hem ceza hem intikam niyetine, işerken oğlunun onu tutması, o sırada aletine hayranlıkla bakması için ısrar ediyor. Ne kadar da büyük değil mi, Rainer asıl az önce ne kadar büyük olduğunu gördü zaten. Eveet, bu da böylece atlatıldı.

Yavaşça dönülüyor, dikkatle (kriz bugünlük aşıldı) ve yine şehre gidiliyor. Orman bölgesi protesto ediyor, bu ikiliyle daha fazla zaman geçirmeyi çok isterdi, az daha elinde kalacaklardı. Ama baba Rainer'e kalıyor, Rainer de babaya.

***

Jörger kapalı yüzme havuzu büyük bir tezat. Bir yandan Rainer'in yakınlarda gittiği ve insanların doğaya karşı savaşı henüz kazanamadığı orman bölgesiyle tezat oluşuyor – "koyu yeşil, gürbüz bir orman, orada araziyi gri, sert granit şekillendirmiş, derin uçurumların ve geniş yaylaların üzerinde çorak, acımasız bir güzellik var. Ayrıca bu sessiz ve karanlık orman arazisi, bu inatçı ve heybetli güzelliğe nüfuz etmeyi başarmış birçoklarına esin kaynağı oldu." Jörger kapalı yüzme havuzunun tezat oluşturduğu diğer yer olan aile evindeyse durum bambaşka. Burası orman bölgesi gibi özgür ve açık değil, duvarlar tam bir kasvet içinde ağır ağır büyüyor, mavi gökyüzü görünmüyor, bir yerlere yuvalanmış yatan gizemli, karanlık göller yok. Bu kasvet sayısız çamaşır deterjanı paketinde, eski bavullarda, tavana kadar üst üste yığılmış kolilerde ve kutularda bulunuyor, tüm bunlar küçük burjuva evinin (4 kişi için çok küçük) dehşetini içlerine aldılar, şimdi de yeni yetmelerin üzerine cömertçe döküyorlar. Rasgele bir kapağı kaldırır kaldırmaz etrafa pis bir koku yayılıyor ve işini yapıyor: Kokutuyor. Hiçbir şey atılmıyor, her şey kendi pisliğinin ve sahiplerinin pisliğinin birer ispatı olarak saklanmak zorunda. Sararmış kıyafetler, kırılmış tabak çanaklar, çocuk oyuncakları,

spor aletleri, ülkenin uzak bölgelerinden hatıra eşyaları, kâğıtlar, miras kalmış eşyalar, çeşitli etkinlikler için çeşitli aparatlar ve aralarında ikisi yetişkin ikisi ergen dört kişinin sararmış, parçalanmış hayatı. Rainer ışığa doğru yükselmek istiyor, nerede olduğu fark etmez, açık arazide ya da mümkünse ortalıkta çelik borular ve cam dışında hiçbir şeyin olmadığı aydınlık bir dairede; ama bu ışığa ulaşmak için evden dışarı çıkması gerek, çünkü içeride ışık falan yok. Rahatça nefes alıp verilmiyor bile, hava çok az. Özellikle gençlerin nihai boyuna ulaşması için daha çok havaya ihtiyacı var. Ama ışık mevcut değilse insan kendi ışığını yaratabilir. Rainer bu amaçla, babasının Jaguar E kullandığını ve çok fazla yurtdışına çıktığını okulda sık sık anlatıyor, hepsi yalan. Babası da tanıkların önünde, ünlü şarkıcı Freddy Quinn'in kendisinin gayrimeşru oğlu olduğunu, onun için uzun süre nafaka ödediğini iddia etti. Bu da doğru değil. Rainer bunu ne kadar anlatırsa anlatsın yine de gerçeğe dönmüyor.

Işığın parlak çizgiler hâlinde üstünden kayıp geçtiği bu uçsuz bucaksız beyaz fayanslarla kaplı zeminde ne var? Orada, ergenliğindeki gencin boş zamanlarında yapacak daha iyi bir işi olmadığında aradığı genelgeçer, nihai gerçek yok, serin zeminde su var. Âdeti olduğu üzere mavi ve şeffaf görünüyor, sadece bazen çok dalgalandığında bulanıklaşıyor, gerçeğin de zaman zaman bulanıklaşması gibi. Her tarafından pürüzsüzlük saçılıyor, hiç pütür yok. Sophie de insanların arasına karışsın diye böyle bir pürüzsüzlük saçıyor. Pürüzsüzlüğün bir ucu derin, diğer ucu epey sığ, yüzme bilmeyenler için tasarlanmış, havuz görevlisinin düdüğü tiz bir ses çıkarıyor, atlama tahtası inleyerek yaylanıyor. Boğuk bağırışlar duyuluyor, nereden geldikleri nereye gittikleri anlaşılmıyor, bu geniş ve boş binanın içinde yerini tespit etmek mümkün değil, yankılanıyor. Çok yüksekte cam kubbe var. Rainer orada, en yukarıda olmak, birbirlerine su sıçratan gençlere tepeden bakmak istiyor, fakat gerçekte nerede? Aşağıda, üstelik ne yazık ki kötü bir yüzücü.

Ama kötü bir yüzücü olduğunu, derin sudan korktuğunu, bu yüzden de daha çok sığ yerlerde durduğunu gizlemesi gerek. Onun gibi sürekli derine inen birine yakışmıyor. Burada pek derine inmiyor. Bu element ona, diğer birçok elementin olmadığı kadar yabancı. Anna ve Rainer iyi yüzebiliyorlarmış gibi görünmelerini sağlayacak birtakım hareketler yapıyorlar. Ama yüzemiyorlar. Suyu bol bol şaplatıp sıçratarak kendilerini bir metrelik yerde orada oraya atıyorlar, halbuki burada ayakta durulabilir ama tehlikeli bir şey yapıyorlarmış gibi görünmesi lazım. Oradaki, ilerideki, sugötürmez gizemi ve yeşil rengiyle dört metre derinliğindeki su onları dehşete düşürüyor, doğrudan kendi içlerine bakmaları mümkün olsa kapılacakları dehşet bundan daha büyük olamazdı. Yoğun klor kokusuyla iyice güçlenen temizliğin tadını çıkarıyorlar, klor kokusu şöyle diyor: İçimdeki basillerin ve mikropların her birini öldürüyorum. Birkaç sperm ya da çiş damlasını da maalesef filtreye bırakmak zorundayım. Gençlerin içindeki nefret ve tiksintiyi öldürmek için de derilerinin altına nüfuz edemem. Su, kendisi için tasarlanan seramik çerçevenin içinde çalkalanıyor ama kabının dışına çıkamıyor. İnsanın kendi derisinin dışına çıkamaması gibi. Bir sürü insan kıkırdıyor, gülüyor, böğürüyor, çığlık çığlığa spor yapıyor. Bazıları garip hareketler yapıp masum birilerinin üstüne atlıyor, başkaları zarafetle ve ustalıkla yunus gibi yüzüyor. Anna ve Rainer bunlardan değil. Diğer herkesten daha iyi yapamayacakları bir şey yapmak zorunda olmak onlar için korkunç bir şey. O yüzden yapabiliyormuş gibi yapıyorlar. Ama sık sık kenara çekilmeleri gerekiyor, mesela biri yılan balığı gibi altlarından kaydığında ya da biri atlayıp kafalarına düşecek olduğunda. İşi bilene bırak derler, cesur yüzücüler de öyle diyor ve cesurca yüzüyorlar, böylece ikizler ister istemez geride kalıyorlar, çünkü onların alanı kitapların dünyası, o da burada rağbet görmüyor, ne makam ne de söz sahibi, burada sadece sporculara, daha doğrusu uzmanlık alanı yüzmek olan eğitimli atletlere yer var.

Bu haksızlık, çünkü bu değerler aslında en aşağıdaki değerler. Burada değeri olan bir diğer şey vücut yapısı. Hem üst hem alt. Kadınlarda daha ziyade üst kısım, erkeklerde daha ziyade alt kısım. İkisi de yaşlarına uygun olarak gelişmiş durumdalar, yani genel olarak pek gelişmemişler. Söz konusu, Rainer ve Anna'nın burada günlük kıyafetler içinde olduğundan daha belirgin olan birincil ve ikincil cinsiyet özellikleri. Öyle de böyle de güdük görünüyorlar.

Kasırganın ortasında kalmış gibi kardeşçe birbirlerine sarılıp Sartre ve Camus'nün kim olduğunu, nerede yaşadığını (Fransa) bilmeyen kaslı bir kasıntıya zehir kusuyorlar.

Sophie havuzun derin olan diğer ucunda, birçok şeyi örten ama yine de yalnızca Rainer'e ait olan birkaç şeyi ortaya seren kusursuz, beyaz bikinisiyle Rainer'de hoşnutsuzluk yaratarak kulaç atıyor. Yüzüş tarzı güzel, bir bone saçlarını gizliyor, Sophie hiçbir hırs belirtisi göstermeden antrenman yapıyor, bir şeyi bu kadar iyi yapabilirken hırsa gerek yok zaten. Tamamen şahsi nedenlerle burada. Rainer'in varlığını belli ki büsbütün unutmuş, oysa Rainer'in varlığının onun için daimi bir tehdit ama aynı zamanda bir meydan okuma olması gerekirdi, sporda elinden gelenin en iyisini yapması için değil, özel hayatında aralarındaki ilişkiyi geliştirmesi için. Vücudu yay gibi gerilip fırlıyor, sonra ıslak element denen o soğuk ve yeşil sıvıya geri dönüyor. Bir şey gerildiğinde yay gibi gerildiği söylenir ama Sophie vücudunu yalnızca Sophie'nin yapabileceği, hiçbir yayın yapamayacağı şekilde geriyor. Plastik bir deriye geçirilmiş, ağzı açık, parlak bir çengelli iğne. Delik izi bile yok. Sophie yalnızca Rainer'in kalbinde ve Anna'nın beyninde iz bırakıyor, çünkü hiçbir ağırlığı yok, gerçek ağırlığını yalnızca onu sık sık taşımak zorunda kalan atı biliyor. Ama atı Tertschi'nin de altında inlediği duyulmuş şey değil.

Kubbe, yüzme dersi için getirilen bir sınıf dolusu öğrencinin böğürmesiyle çınlıyor. Rainer ve Anna gizlice izliyorlar,

belki bir şeyler öğrenip sonra da deneyebilirler, özellikle de Sophie'nin baktığı zamanlarda. Ama yapamayacak kadar korkaklar, kafalarını suyun altına sokamıyorlar, insan orada çaresiz kalıyor, nefes alamıyor ve daha deneyimli birine kolayca yenilebiliyor. Yukarıdan bakmayı tercih ediyorlar. Vücut yapısına bakılırsa tornacı ya da tesviyeci olan genç bir oğlan Anna'nın bacaklarının arasından geçiyor, Anna ciyak ciyak bağırıyor, çır çır çırpınıp suya tamamen batıyor. Kardeşi onu kurtarmak için dikkatle suyun altına uzanıyor. Sophie alabalık gibi yüzerek yardıma geliyor ama Anna çoktan toparlanmış. Rainer, Sophie yüzemediğini öğrenecek diye tir tir titriyor ama Sophie'nin böyle bir şeyi fark etmeye bile ihtiyacı yok, o sadece bedenin, özel olarak yapısına uygun işlerle ilgilenildiğinde insana verdiği hissin tadını çıkarmakla meşgul, başka bir şeyle değil. Sonra sekerek duşa gidiyor, çünkü acelesi var. Rainer ve Anna sapsarı yüzlerle peşinden gidiyorlar. Sophie akan suyun altında yaylanıyor, Rainer ona olan aşkından bahsetmek için yanına oturuyor. Başka birçok şeyin yanı sıra, soyut mutluluk kavramının soyut aşk kavramıyla bir tutulması gerektiğini söylüyor, böylece bir kez daha ısrarla altını çizmiş oluyor, çünkü aynı şeyi daha önce de birçok kez ileri sürdü. Aşk mutluluktur, aşksız mutluluk düşünülemez. Gerçek mutluluk, coşkun kalbini ancak birinin tamamen sana ait olduğunu, seni tüm kalbiyle, kalbinin her zerresiyle sevdiğini, ne olursa olsun sana sadık kalacağını bilirsen, bunun bilincinde olursan titretebilir (güya), işte o zaman ben mutluyum diyebilirsin. Bir ev ödevinden iyi bir not aldığında bunu iddia etmek gülünç olurdu. Söylediklerinin tek bir kelimesini bile anlamıyorum, diyor Sophie yürekten söylenen bu sözlere cevaben, klor kokusundan kurtulmak için suyu her yerine akıtıyor, işitme merkezine de. Yılan gibi kıvrılıyor, suyun altında beyaz bikinili bir matkap gibi dönüyor. Yalnızca seven ve olduğu gibi sevilen biri mutlu olabilir, bu mutluluğu da cinsel birliktelikten ziyade bir arada olmak sağlar, evet, bir kere-

sinde kendisinin, (Rainer'in) sana (Sophie'ye) açıklama şerefine eriştiği gibi, cinsel ilişki genel olarak bakıldığında muhtemelen sıradan bir öpücükten, hatta çoğu zaman sevdiğin insanın basit bir sözünden daha az mutluluk verir. Witkowski Jr. cinsel ilişki düşüncesini kendinden uzak tutuyor ama sıradan bir öpücük elde etmeyi çok isterdi, ne var ki istemeye cesaret edemiyor. Cinsel ilişki düşüncesi Sophie'nin aklına henüz hiç gelmedi. Yüzü akan suyun altında o kadar uzak ki sanki arada bir otoban var. Üstelik yoğun pazar trafiğiyle. Tek istediği küçücük bir öpücük ve onu bile alamıyor. Rainer geçenlerde dergilerden kızların pin-up fotoğraflarını kesti, fakat göğüsleri ve vücutları bir makas yardımıyla çıkarıldı, şeref köşesine, yani dolap kapısına yalnızca geri kalanı, yani yüzleri asıldı.

Seramik kaplı duvarın üstünde devasa bir ışık lekesi kıpırdıyor, aptal bir beyin özürlü cep aynasıyla oynuyor. Dar köprüler, küçük merdivenler ve koridorlar, ıslak yüzücü ayaklarının altında sallanıp titriyor. İçerisi acımasızca aydınlık. Anna yerde oturuyor, memesi olmadığı için iki eliyle önünü kapatıyor. Uzun zamandır ara sıra düzensiz aralıklarla nüksettiği üzere dili tutuldu. On dört yaşındayken bir gün okulda aniden konuşmayı bıraktı. İyi bir öğrenci olduğundan sınavlarda cevapları yazılı olarak vermesi için o zamanlar özel bir izin çıkarılmıştı. Bu sıralar daha iyi ama bugün yine kötüleşti, istese bile hiçbir şey söyleyemiyor. Onun yerine Rainer iki kişilik konuşuyor, ileride bir gün, çok sonra, ikisi de nihayet yeterince olgunlaştıklarında Sophie'ye sahip olmayı ne kadar çok istediğini söylüyor. Henüz değil, çünkü sabırlı olmak gerek. Ama sonra. İnsan doğasının dışına çıktığın, hatta belki açık evlilik denen şeyde mutluluğu ve aşkı zorlamaya çalıştığın an, gelmeyeceği garantidir Sophie. Bahsi geçen şahıs duşun altından çıkıyor, etrafına su fışkırtıyor, sanki bu nemli elementin içine doğmuş, içinde büyümüş gibi –ister yerde ister havada olsun insan ona bakınca böyle bir hisse kapılıyor– sorunla yüzleşmiyor, Rainer'in omzuna hafifçe vu-

rup giyinmeye gidiyor. Rainer her yere peşinden gidiyor, buradan oraya, oradan buraya, bu da Sophie'nin sinirine dokunuyor, sanki Rainer gitmek istediği yere kendi başına gidemiyormuş gibi. Bir mobilyaya ya da bir köpeğe vururcasına Rainer'e bir kez daha hafifçe vuruyor, yolumdan çekil, çünkü bu yol benim kişisel yolum, ben kiraladım, sen de kendi yolunu bul!

Rainer –*Faust*'ta söylendiği gibi– çalışmak seni mutlu edemez, olsa olsa tatmin eder, diyor. Çalışmak seven kişinin aklını dağıtması, kısmen de içinde biriken enerjiyi boşaltması için bir araçtır. Açıklamak gerekirse: Senin sevmeyi bildiğini, şu anda sevdiğini ya da en azından seven birinin duygu dünyasına girebileceğini söylerken yanıldığımı sanmıyorum. Bunu bir kez yaşadıktan sonra, konsantre olduğun sürece çalışmanın, genç kalbini sıkıştırıp ona ağırlık veren baskıdan seni kurtarabildiğini bilirsin, anlarsın, hissedersin, algılarsın. Sevdiğinin yanındayken içine derin bir huzur yayılır, hemen ardından yerini şiddetli bir huzursuzluğa bırakır, bu öyle şiddetli bir huzursuzluktur ki ellerin beyaza döner, hafifçe titremeye başlar. Bende aynen böyle oluyor. Rainer, iyi bir yüzücü olmadığı için düşmesini önlemek üzere orada bulunan tırabzanlara tutunuyor. Az önce haklı olarak söylediği gibi elleri yine beyaza döndü. Böylece iki farklı hâlde, durmadan değişen ve ikisi de mutluluk olan iki durumda yaşarsın. Su sıvı hâlde, Rainer yarı katı hâlde.

Kız kardeşi ayaklarının dibine çömelmiş, morali bozuk oturuyor, hiçbir şey söylemiyor, hiçbir şey sormuyor, içindeki ölüm sessizliğinde bir karar alıyor, yakın zamanda bir daha yüzmeye gitmeyecek, çünkü onun elementi su değil, müzikal seslerin dalgaları, onlar köpük köpüğe gelir, bazen köpük köpüğe çekilirler ama asla sabun köpüğü gibi sönmezler. Anna ağzını açıyor ama içinden hiçbir şey çıkmıyor. Ne bir söz ne bir nota. Sessizlik.

Su onu kabul etmiyor, itiyor. Havuz görevlisi kulak yırtan düdüğünü çalıyor, çünkü çocuğun biri aşağıdaki bir grubun

üzerine hayvan gibi atlayıp onları deviriyor fakat gruptakiler sadece gülüyorlar. Akıl almaz derece pürüzsüz bir pürüzsüzlük ikizlerin ıslak tabanlarının altından süzülüp yılan gibi kıvrılarak kayıyor. Tabanların tutunabileceği hiçbir şey yok. Ve birileri, normalde onlara tutunacak dal olan sanatı sinsice buradan uzaklaştırmış, bilinmeyen bir yere götürmüş olmalı.

Anna yeniden ağzını açıyor ama hiçbir şey, bir kez daha hiçbir şey çıkmıyor. Yine her şeyi yazarak anlatmak zorunda kalırsa kendini öldürecek.

Rainer, özdeş olan mutluluk ve aşkın, tarif edilemez duygular, daha doğrusu tarif edilemez tek bir duygu olduğunu söylüyor. Bu fenomenin her türlü tasviri yetersiz kalacaktır ve gerçekten hissedilmesinin yerini hiçbir şey tutamaz sevgili Sophie. Anna aşkla ilgili bu şeylere cevap vermek istiyor ama cevap aklına geldiği hâlde olmuyor.

Kardeşiyle birlikte ayaklarını sürüye sürüye dolaplara doğru gidiyor. Sophie kabinlerin birinden fırlıyor bile, baştan aşağı giyinmiş, saçını düzeltmiş, ıslak buklelerinin şakaklarına yapışması nasıl da tatlı, öyle ki Rainer şefkatle okşamak istiyor ama bu küçük hareket bile muhtemelen onları kirletmeye yeter. Çok tatlı görünüyor, Sophie yani. Ama hemen gidiyor, yarın görüşürüz, diyor, bugün acelem var. Yarın konuşacak çok şeyimiz var, saldırıları düşündüm de. Bu sözler, Jörger kapalı yüzme havuzunun bugün bıraktığı bütün o berrak izlenimi karartıyor; göz kamaştırıcı aydınlığın yerini şimdi donuk bir karanlık aldı, çünkü Sophie gitti, belki de onu sonsuza kadar göremeyecek ama büyük ihtimalle sadece yarın sabah okula gidene kadar.

***

Rainer ve Anna'nın odaları, ev yapımı ince bir paravanla ayrılmış, bu taraftaki her şey diğer taraftan duyuluyor, diğer taraftakiler de bu taraftan, ergen olarak özel hayatları yok. Kendini geliştirdiğini diğeri fark etmeden ve o da kendini geliştirmeden kendini geliştirmek mümkün değil. Mesela bugün Anna'da, Hans'a karşı fiziksel bir açlık gelişti, Rainer, Sophie'de uygulayabileceği bir şeyler öğrenmek için paravana kulağını dayadı bile. Ama bir şeyleri öğrenmesi gerektiğini kimse fark etmemeli. Çünkü ergenlikte hep böyledir, genç insanlar hiç kimsenin kendilerine bir şey öğretemeyeceğine inanırlar. Sophie doğal olarak kız kardeşinden biraz farklı, Sophie sevgilisi olmalı; sevgili, kız kardeşi olan erkeği belli bir yaşa geldiğinde kardeşinden koparır. Bu kopuş vaktinde gerçekleşse de genç adam, aile evinden zararsız ziyansız kopabilse bari.

Soyun, seni hemen istiyorum (Anna). Sonra yeni plağı dinlemek istiyorum (Hans). Şimdiye kadar birkaç kez denediler, artık başta olduğundan daha iyi ilerliyor. Önce bir tür ön sevişme yapılıyor, sonra Anna'nın içine giriliyor, içi çorabın diğer tekini bulmak için karıştırılan eski çorap çekmecesi gibi karıştırılıyor. Beyinsizce kakılmıyor, akıllıca ve incelikle sürtülüyor.

Öfkeden dilim tutulduğu için ağzımla söyleyemediğim şeyi kalbimle, tüm bedenimle söylüyorum (Anna, nevrotik). Dudaklar susuyor, kemanlar fısıldıyor: Sev beni. Hans da fısıldıyor, var ya, bu yaptığımız şey çok güzel, on numara, daha da iyi olacak, ne zamandır beklediğimizi düşünsene, birazdan zevkten bağıracaksın, gemi düdüğü gibi öteceksin.

Rainer kendi tarafında, lekeli duvar aynasında dalgın dalgın kendini inceliyor; bugün defalarca denediği üzere ifadesiz bir yüz takınmaya, hiç mimik yapmamaya çalışıyor. Donuk, kıpırtısız bir yüz için çalışıyor ki insanlar duygu değişimlerini dışarıdan, ön cepheden anlayamasın ve söz konusu değişimlere göre davranamasın. Teyzesi, Rainer'in hiçbir şeyden memnun olmadığını sık sık söyler, kendini feda eden anne babasından da, hatta en çok onlardan, halbuki onlar çocuklarının üstüne titriyor, yabancıların önünde bile. Rainer ise sadece en son caz plaklarını dinlemek istiyor, ne kanaatkâr ne de mütevazı. Sizce normal bir ayakkabı giyer mi? Hayır, giymez, sadece ayağı mahveden, sivri burunlu, son moda ayakkabıları giyer. Kiliseye kabul töreninde giydiği eski pantolonu da giymez, sadece blucin giyer. Harçlıklarını biriktirmek zorunda olduklarından (aslında para ebeveynlerinde kalsa da olur) büyükanneden ya da bahsi geçen şu teyzeden dilenmek, onların ufak tefek ayak işlerini yapmak zorundalar, bu da küçük düşürücü bir şey, insanı âdeta soyguncu olmaya itiyor, çünkü yapılabilecek başka bir şey yok. Rainer'in şu anda da yapabileceği bir şey yok, Anna'nın devam devam devam diye, oh evet çok güzel çok diye bağırmasını, Hans'ın da oh bu amın var ya Anni, çok güzel çok, diye mırıldanmasını (uyaklı) dinlemek, dinlemek zorunda. Hans, bunu hep yapmak gerektiğini, sadece nadiren mümkün olmasının üzücü olduğunu söylüyor. Ona kalsa hep yapılabilir ama aile evinde mümkün olmuyor. Bu sesleri çıkaran avucumun içi gibi bildiğim kız kardeşim mi? diye soruyor erkek kardeş, ifadesiz bir yüzle ayna ayna söyle bana aynaya bakıyor.

Hemen yazı masasına geçip bir kâğıda bilinçsizce bir atmasyon yazıyor, yarın bunu sınıftakilere yayacak. Annem ve babam kısa bir süre önce Karayipler'e uçtu, orada epey bronzlaştılar, ilginç yol arkadaşlarıyla tanıştılar. Sürekli denize girip masmavi bir suyun kıyısındaki beyaz bir kumsalda yürüyüş yaptılar, sörf de yaptılar. Giderken de dönerken de uçak kullandılar. Size bunu yazılı olarak anlatıyorum, çünkü bu tamamen bana özgü bir ifade biçimi, gizli kalması gerekse de size bunu bu şekilde bildirmek benim için bir tür güdü. Maalesef Rainer'in hiç dostu yok, yalnızca sınıf arkadaşları var. Yine de Karayipler'le ilgili bu hikâye sınıf arkadaşlarına da anlatılabilir.

Anna yan tarafta uluyor, iğrenç bir ses, zihinsel olarak onunla aynı fikirde gerçi ama fiziksel olarak uyuşmuyorlar. Anna'nın anlaşılmaz zevk çığlığı insanın kulağına çam sakızı gibi yapışıyor, ahhh! diye devam ediyor. Evet! Muhtemelen şu anda içine fışkırtıyor, şu kas yığını yani. Anna da içine akıttığı bu pisliği kabul ediyor, başkalarının el altından fırlatıp attığı, lekeli çarşafı gizlice soğuk suyla yıkayarak kurtulduğu şeyi organik olarak değerlendiriyor. Okul arkadaşlarını asla eve getiremezler, çünkü ev iğrenç görünüyor, öyle de zaten. Çıktıkları evden utanıyorlar. Rainer şimdi, Sophie'ye aşk şiiri formunda bir yalan daha yazıyor, zorlu bir süreç. Şiirin adı "Aşk" ve aynı şekilde beceriksizce devam ediyor, çünkü insan kendi sınırlarına hapsolmuş durumdadır. Öyleyse "Aşk". Yüzün gece gündüz gözümün önünde. Carissima... Mektubuma böyle, sana aşkımı itiraf ederek başlıyorum... yüzüm kızararak... aşkıma yeminimi duyuyorsun... Öpücükleri... Kırmızı dudaklarını öpüyorum, mumlar yanıyor önümüzde, parlak alevlere, kristal cam bardaklara bakıyoruz. Burada kristal cam ne arar ki olsa olsa gözlük camı olur, sadece eski fincanlar var. Rainer'e gelince, mimikleri hâlâ kontrolü altında.

Hans, küçük bir hücreden başka bir şey olmayan yan odada, homurdanarak anlamsız bir şeyler kekeliyor, tam bir angut, başka bir şey değil. Aptallığı kız kardeşine fazla geliyor olmalı, muhtemelen bu yüzden cevap vermiyor. Bataille'ı orijinal dilinden okuyan kız kardeşi. Fakat şu anda Bataille'ı büsbütün unutmuş gibi görünüyor. Rainer'in genç odası denen bölmesinin duvarı, fakir insanların evlerinin hemen hemen bütün duvarları gibi üst üste yığılmış büyük hacimli eşyalardan oluşuyor, çünkü hiçbir şey atılmıyor, belki hâlâ bir değeri vardır ya da ileride bir gün, kimbilir kaç yıl sonra, değer kazanır diye tutulan bir sürü ıvır zıvır. Görüş alanının tam ortasında, yıllar evvel kalpsiz bir insan tarafından kapısı sökülmüş eski bir buzdolabı var. İçinde elmalar, domuz biçiminde bir kumbara, tek ibresi kalmış eski bir saat, birkaç gözlük (kullanım dışı), bir saksı, çeşitli temizlik malzemeleri, plastik bir kabın içinde çatal bıçaklar, bir tıraş takımı, renkli bir poşetin içinde çeşitli banyo malzemeleri, bir küllük, içi boş bir cüzdan, yıpranmış bir sürü kitap, birkaç gezi haritası, içinde dikiş malzemeleri bulunan porselen bir kâse. Rainer'in kafasında deniz uğulduyor, ince bacaklara bağlı bronzlaşmış ayaklar denize doğru koşuyor, ayaklar Sophie'nin, şimdi görüş alanına aynı şekilde bronzlaşmış bir çift ayak daha giriyor, bunlar Rainer'in, onlar da tuzlu suya koşuyor. Denizin önünde herkes eşit, zengin ve fakir. Elbette yüzebilecek, çünkü ıslak element Rainer için bu gündüz rüyasında, normalde içinde yaşadığı kuru element kadar katlanılır bir şey.

Ooooh, yapıyor Hans ve Anna koro halinde, Rainer'e göre şu durum için pek zekice bir yorum değil. Hans kesin şu anda Anna'nın yüzüne bakıyor ve bu yüzün daha şimdiden kendinden geçtiğini fark ediyordur. Eski karton bavulun içinde Birinci Dünya Savaşı'ndan kalma, aynı şekilde eski bir süngü bulunuyor. Değerli bir hatıra, bıçağı da 25 cm uzunluğunda. Bu kadarı da yeterli, daha uzun olmasına gerek yok. Rainer eğlence olsun diye, bu süngüyü tutarken Anna'ya fotoğrafını çektirmek

isterdi. Eskrimde epeyi tutar gibi tutardı ama kesin şapşal gibi görünürdü, çünkü felsefi problemlerden bahsetmediği zamanlarda hep biraz sakar görünüyor. Süngü şimdi, muhafazası için uygun görülen yerde, bavulda huzurla yatıyor. Yanında da kırık oyuncaklar, tatil fotoğraflarını göstermek için tasarlanmış bir slayt projektörü ama hiç tatil fotoğrafı yok, çünkü tatil de yok, bir de bir yığın keçe yatıyor. Rainer iç dünyasında bu aileden tamamen koptu bile, dış dünyada da masum insanlara saldırıp onları soyarak kopacak.

Şimdi de yan taraftan değişiklik olsun diye, aaaaah sesi geliyor, aynı temanın bir varyasyonu ama yeni bir şey katmıyor. Rainer nefretine rağmen yüzünü ifadesiz, aşırı saldırganlığına rağmen elini hareketsiz, hırsına ve öfkesine rağmen ağzını düz tutarak alıştırma yapmaya devam ediyor.

Uuuuuhh, diye kuduruyor Anna, yine orgazm oldu, kimbilir kaçıncı kez, şaşırtıcı. Bu gece Rainer kesin yine mastürbasyon yapacak, kendini rahatlatmak için ama isteksizce ve tamamen karanlıkta, yani normalde de hayatını sürdürürken olduğu gibi.

Rainer, kendi neslinin sayısız ergeni gibi, istediğini asla elde edemeyen ama elde edebileceğinden hep daha fazlasını isteyen bir yeniyetme, belki yeni değil de eski yetme olduğunda başaracaktır. Durumu umutsuz. Kendisi böyle görüyor. Geçen sene bir gün beden eğitimi öğretmenine güvendiğini göstermiş, okuması için ona bir iki şiirini vermişti, bazen iki insan arasında vuku bulan ürkekçe bir SEN'e geçme teşebbüsüydü. Ama beden eğitimi öğretmeni bu küçük ve kabul etmek gerekir ki henüz olgunlaşmamış eseri, öğretmenler odasında kahkahalarla gülerek herkese okumuştu, çünkü diğer öğretmenler, bağlamdan rasgele koparılmış satırları alıntılayarak genç yaratıcıyla sık sık alay ediyorlardı.

Anna yan tarafta, sanki bir tarafı acıyormuş gibi avaz avaz bağırıyor. Ama kesin zevkten oluyor, zevk dayanılır gibi değil, bu yüzden de çoğu zaman acıyı çağrıştırıyor. Hans da ona eşlik

etmek için bağırıyor. İki kurt uluyor sanki. Hayvani bir ses, insanı asilleştiren bir şey değil. Sanırım şimdi bitirdiler, Hans'ın içinde bir şey kalmadı, o hâlde artık bırakıp plağı nihayet çalacaklar.

Rainer kıpırdamadan dik dik aynaya bakıyor, aynı şekilde Rainer de kıpırdamadan dik dik aynadan bakıyor, sadece yönleri ters. Rainer doğru tarafta, yani kendisinin olduğu tarafta. O kimseyi temsil etmiyor, kimse de onun tarafından temsil edilmiyor, kendi sınıfı bile, sınıf başkanı olarak başkasını seçtiler, hâlbuki Witkowski bunun için çok uğraşmıştı. Gerekçe olarak, onun olduğundan daha fazlasıymış gibi görünmeye çalışan, sürekli gerçek olmayan şeyler söyleyen bir palavracı olduğunu söylüyorlar. Bu, diğer insanlara karşı dostane bir tavır değil, çünkü insanın acı verse bile, hatta dayak yemesi gerekse bile dürüst olması gerekir. Böyle bir dayak gururla taşınır, çünkü ondan kaçmak için yalan söylenmemiştir.

Ben ateşle oynamazdım, çok fazla çekincem olurdu, diyor
150 Rainer. Birçok şey zihinde gerçekleşiyor ve insanı zenginleştiriyor, yine de bazı şeylerin eyleme dökülmesi gerek.

Tabanca, babanın tabanca kılıfında, 7-8 cm yüksekliğinde, 30 cm uzunluğunda ve 15 cm genişliğinde demir bir kutunun içinde duruyor. Altında Rainer'in annesinin çıplak fotoğrafları var, bazıları cinsel organının yakın çekim fotoğrafı. Baba anahtarı hep yanında taşıyor, üstünde. Rainer, Paul Claudel'in "Le Soulier de Satin" oyunuyla* ilgili yazdığı bir ödevde şu temel görüşü savunuyor: Pişmanlık, cezadan korumaz ve özgürlük, ancak ceza yoluyla elde edilebilir.

Anna ve Hans, şimdi epey dağınık bir hâlde Anna'nın odasından çıkıyor, güzel geçtiğini söylüyorlar. Duymamak mümkün değildi, diye yanıtlıyor Rainer. Kız kardeş sanki ensest ilişkiye girmek istiyormuş gibi tüm bedeniyle erkek kardeşe sokuluyor. Ama istemiyor, çünkü daha az önce tatmin edildi.

---

* "Saten terlik" anlamına gelen tiyatro oyunu 1929'da yazılmış, ilk defa 1943'te sahnelenmiştir. *-ybn*

Hans bir spor türünden bahsediyor. Buna kıyasla az önceki uluması daha hoşmuş yani.

Kirli bulaşıklar mutfaktaki lavaboda dağ olmuş, lavabonun dibi bir zamanlar yumurta ve pastırma olan keçe gibi, tüylü, küflü ve yeşilimsi bir tabakayla kaplı. Ergenliğindeki genç sık sık kendi yoluna taş koyuyor ve maalesef kendinden kaçamıyor. Mobilyalar toz içinde, oysa annenin temizlemesi gerekirdi. Ama anne dışarıda. Gerçekten de buraya hiç kimse davet edilmez. Ergenliğindeki genç kendisini çoğunlukla anne babasından daha çok engelliyor, ayrıca yaşam koşulları tarafından da engelleniyor. Mesela ikisi şimdi birer toz bezi alıp ortalığı toparlayabilirdi.

İşleyeceğimiz suçları daha detaylı olarak konuşmamız lazım, diye hatırlatıyor Rainer. Boş versene, şimdi olmaz, hele de bu kadar yoğun bir deneyimden sonra, diyor Hans, bir atlet gibi soluk soluğa, yüzünde manidar bir ifade. Sen de düzüşsen iyi olur, o zaman bu tür istekler anında kaybolur. Muhtemelen hamile kalan Anna olmasına rağmen, kusacak gibi olan Rainer oluyor, birinci sınıf bir biyolojik tuhaflık. Anniş ve babiş az sonra eve gelecek ve istenmeyen bir arkadaşla karşılaşacaklar.

O sırada anniş içeri giriyor, babiş de seke seke peşinden geliyor. Bana öpücük yok mu, bana, babana, diyor baba en sevdiği oğluna. Oğul kızarıp, hayır, diyor, nedenini biliyorsun. Hah, niyeymiş? Çünkü teyzem daha geçenlerde sadece eşcinsellerin hemcinslerini öptüğünü söyledi. Bu çocuk böyle şeyleri nereden öğreniyor, biz onun yaşındayken hiçbir şey bilmezdik! Kız kardeşinden duymuş işte, dedi ya.

Böylece tavan, içine mum biçimindeki ampullerin yerleştirildiği cam yuvalarından ikisi çoktan kırılmış olan avizeyle birlikte Rainer'in ve onun ihtiyaçlarının üstüne kapaklanıyor. Ama ihtiyaçlar bu şekilde öldürülmüş olmuyor, sadece çıkışsız bir hapishaneye kilitlenmiş oluyor.

***

Koch Sokağı, Hans'ı, köyde geçen çocukluğunu unutsun diye koynuna alalı birkaç yıl oldu bile. Geriye sadece iş tulumları, rengi atmış pantolonları ya da önlükleriyle erkeklerden oluşan uzun bir zincir kaldı, onların hiçbir tarafı da yeşil bir çayırı ya da küçük bir dereyi hatırlatmıyor. Büyükşehrin merhameti yok, insan burada başkalarının kendisini görüp takdir etmesi için ancak güç bela sivrilebiliyor, spor bu konuda yardımcı oluyor, bir takıma katılıp takımın için çaba harcayabilirsin, hatta kazanabilirsin! Tekerlek izleriyle dolu çamurlu yollar, kırsal hayvanlar ve insanlar ait oldukları yere geri çekildiler. Koch Sokağı'nda şehir atmosferi var, bugün Hans'ı yine içine alıp doğru koridora çekiyor, burası işlevsel olarak döşenmiş, böylece işçiler kendilerini rahat hissediyor, bakmaktan keyif alabilecekleri, sonra bu tür gereksiz şeyleri hayatlarında da istemelerine neden olabilecek gereksiz hiçbir şeyle karşılaşmıyorlar.

Süslemeler, kalkan duvarlar, cumbalar, kuleler ya da alçı rölyefler yok, bunlar dönüşsüzce ölü burjuvalar için ki aslında artık burjuva da yok. Burada barınan işçileri uzun zamandır meşgul eden yeniden yapılanmanın içinde barındırdığı soğuk katılıktan kaynaklanan bir soğukluk var. Şiirsellik; süs örtüleri, aile fotoğ-

rafları, geyik resimleri ve bazen yeni çağın alışılmadık tınılarını taşıyan güneybatı mobilyalarıyla sağlanabilir, tabii mobilyalardan birinin şu popüler, yeni müzik dolaplarından biri olması kaydıyla. Taksitle alınabilir. Her sakin kendi şiirini kendisi yaratabilir, bu yüzden mimar duvarlarda ve tavanlarda tablolar ve heykeller için boş yer bıraktı, bu şiirselliğin yukarıda mı, yanda mı yoksa aşağıda mı olacağı, söz konusu insanlara ve onların kişisel olgunluk derecelerine bağlı.

Hans içeri giriyor ve anında saf bir sadelikle karşılaşıyor. Sadeliğin hiçbir özelliği yok, damgasını vuran tek şey annenin işi, etrafta zarf yığınları var, izlenimi mahvediyorlar. Hans, mobilya adalarının, derinliklerinden yüzen buz tabakaları gibi sürüklendiği, kullanım emaresi taşımayan odalara artık aşina, Sophie'nin böyle bir odası var, Hans bu odada birçok kez bulundu, her seferinde de Sophie'yi o anda niyetlendiği önemli bir şeyden alıkoydu. Ama Sophie onun hatırı için hiç sorun etmiyor, çünkü aralarında bir şey var ve her saat başı serpiliyor. Sophie'yi Hans'ın tanıdığı tüm kızlardan ayıran tek şey çevresi değil, onun *öyle* özel bir tarafı var ki Hans onu binlerce kızın arasından bile seçebilirdi, işçi önlüğüyle bile olsa pop şarkılarında dedikleri gibi aralarında hemen bir kıvılcım çakardı.

Hans, sadece kendisinin değil, Sophie'nin üstünde de işçi önlüğü olmasını kastediyor. Hans eve gelince istese de istemese de kendisinin de üyesi olduğu işçi partisi gençlik kollarından iki yoldaşla karşılaşıyor. Yanlarında afiş ve tutkal kovası getirmişler, kovayı karıştırıyorlar. Hans'ınsa pek karışası yok. Son zamanlarda eve gitmek üzere yola çıkmadan önce iş yerinde üstünü değiştirir oldu. Sokağa sadece pantolon ve kazakla çıkıyor. Eskiden eve bisikletiyle, iş kıyafetleri üstündeyken dönerdi, bugünse kaslarının üstüne Sophie'nin hediye ettiği kıyafetleri geçiriyor. Kıyafetler şimdiden biraz bollaştı ve hassas bölgeleri gözle görülür şekilde kırıştı, oysa Hans onlara çok özen gösteriyor ve annesini sürekli ütü masasına koşuyor, kıyafetlerin kalıbı

her seferinde biraz daha bozulup Hans'ın kalıbına uyum sağlıyor. Asıl sahipleri şimdi Oxford'da okuyor, kendine yeni şeyler aldığına hiç şüphe yok. Kasların nereden geldiği ve nereye gittiği iki farklı konu.

Hans'ın kasları elektrik akımına gidiyor, orada çözülüyor, saf enerjiye dönüştürülüyor. Hans harcadığı enerjiyi telafi etmek için sık sık kare biçimindeki kar beyazı dekstroz tabletlerinden çiğniyor, son zamanlarda âdeta onlarla yaşıyor, tabletler Sophie kadar saf ve şekilleri onunki kadar düzgün, sporcular reklamını yapıyor, tabletin adı Dextro Energen. Kayakçılar ve tenisçiler kullanım amacını biliyor ve ondan faydalanıyorlar.

Hans içeri girer girmez fırlayıp gezmelik kıyafetlerini çıkarmak ve özenle kaldırmak üzere odasına gidiyor, en geç yarım saat sonra yine kaşmirle kaplanıp dışarıya çıkacak olsa da üstünde normal kıyafetleriyle arkadaşlarının oyalandığı salona giriyor. Birkaç haftadır yeni çevresi sayesinde her ırktan, sınıftan ve milletten insanla iletişim kurarken yalnızca kendi ırkını ve sınıfını bildiği zamankine göre daha özgüvenli davranıyor. Buradaki genç arkadaşlar eski yaşama doğru atılmış bir geri adım demek, çünkü aynı sınıftan geliyorlar ve orada da kalacaklar, bakar bakmaz anlaşılıyor, hiçbir şey olamazlar. Anne ısınsınlar diye onlara kahve yaptı, yanında bol keseden sürülmüş birer dilim ekmek de var, ekmeklerden oğlu da alıyor. Kovalı gençlerin coşkusu ve sosyalizmi var, Hans'ın hırsı var, öyle güçlü ki o hırsla akıntıya karşı bile yüzebilir, hatta gözle görülür bir düşman olmayan elektrik akımıyla bile savaşabilir, Hans geleceğini mahvedecek herkesi karşısına alabilir. Hans yeni bir plak koyuyor ki şu eski komünist parti plağını dinlemek zorunda kalmasın, ayrıca çizilmiş de sesler bozuk geliyor, yetmezmiş gibi bu ikisi de farklı insanlar olmasına rağmen hep aynı şeyi söylüyor, kendi hayatları yok, birer birey değiller. Hans'ın su kovasını yanan eve doğru (ev görünmüyor ama var, yoksa kova da olmazdı) elden ele uzatan insan zincirinden çoktan koptuğunu, çekip gittiğini

fark etmiyorlar, bir arkasındakinin boşluğu kapatabilmek için kovayı biraz daha fazla sallaması gerekecek ama hepsi bu. Zaten bir süredir doğru insanlarla bağ kurma zamanının geldiğini savunuyorlar.

Hans ileride, yeterince olgunlaştığında, Sophie'yle evlilik bağı kurmak istiyor.

Hans'ın elleri çalışmaktan büsbütün yıpranmış, on dört yaşından beri çalışıyor. Kir ve ter tırnaklarının altında yapışıp bir bütün oluşturuyor. Beden ve ruhun da bir bütün oluşturması gibi. Hans, Sophie'yle tanıştığından beri bu ikili birlikle tanışmak istiyor. Sophie'nin tırnaklarında oje bile yok, tırnaklarının ojeye ihtiyacı yok, çünkü saklayacak bir şeyleri yok, saklamıyorlar da.

Anne, bu iki çocuğun anne babasıyla bir otobüs yolculuğunda tanıştı, Hans da çocuklarla tanışsın istiyor, çünkü onların aklı başında, oğlunun değil. İnsanın bir gruba dahil olması gerekir, tek başına hiçbir şey yapamaz, kuvvet yalnızca birlikten doğar. Hans bu tür bir grubu zaten bulduğunu, orada başka kimsenin takdir etmediği özel yeteneklerinin takdir edildiğini söylüyor. Bu grupta doldurulamaz bir yeri var, muadili yok.

Basketbolda hem hücumda hem savunmada doldurulamaz bir yerim var ama yaptığım işi pekâlâ herkes benim gibi yapabilir, hayatta da böyle, bu sadece bir örnek, çalışmak bir kötülük, insanların beni hep gerekli olduğuna inandırmaya çalıştığı bir kötülük ama çalışmadan da yaşayabilirim, hem daha iyi yaşarım. Yalnızca Sophie'ye ihtiyacım var. Hatta beni severse çalışmayı bırakabilirim.

Bunu söyledikten sonra margarini ekstra kalın sürülmüş zavallı ekmeği hor görüyor, yine margarin, sosis yok, öğğ, sonra kendini özgürleştirmesi gerekenin hissiz ve kimliksiz grup değil, bireyci olduğunu iki arkadaşının da yüzüne vuruyor, insan grubun içinde kaybolur, bir daha da ortaya çıkmaz, tabii grubun lideri sen değilsen ya da grup sana özel biçilmemişse, Hans'ın grubu öyle, dikilirken oradaydı.

Ekmek dilimi bunca zaman yenmiyor. Sana doğru düzgün tereyağı ya da sosis alabilelim diye yeterince para bırakıyorum. Artık birey olunmalı, yeni işçi tipi budur, modern işçi, yakında o da olmayacağım. Eski işçi tipi sonsuza kadar işçi kalır. Birey olan işçi geniş bir alana, ışığa, havaya ve güneşe ihtiyaç duyar, orada çiçekler, çimenler ve ağaçlar büyür, söz konusu işçi de bunlara yeniden kıymet vermeyi öğrenir. Siyasi mücadele sırasında tüm bunları ihmal etmiştir. Modern insan sporun adını da büyük harflerle yazar.

Anne, ne zaman öfkelenip oğluna karşı kendini kontrol edemez hâle gelse yaptığı gibi büyük bir hata yapıp toplama kampından bahsediyor, elma yerken ölene kadar duvara çarpılan çocuktan, sonrasında elmasını yemeye devam eden katilinden. İşkence olsun diye ikinci kattan atılan çocuklardan. İki günlük bebeğiyle birlikte gaz odasına gönderilen anneden; kadın öncesinde bebeği doğurabilmek için doktordan izin istemişti. Doktor izin vermişti. Babanla benim bir sürü arkadaşımız eyalet mahkemesinde idam edildi. Sürekli onları düşünüyorum.

Hans abartılı hareketlerle esniyor, bunları çok dinledi, o çağların değiştiğini, insanların da onunla birlikte değiştiğine inanıyor, artık başka dertleri var. Özellikle de gençlerin ki gelecek onların elinde, nihayetinde onlar şekillendiriyor.

Kafası şişen iki yoldaş tutkal yumuşak kalsın, sertleşmesin diye mahcubiyetle kovayı karıştırmaya devam ediyor. Tutkalın sıcağa ihtiyacı var, o da dışarıda yok, yalnızca bir mutfak sobasının yiyecekleri sıcak tutmaya yarayan konforlu gözünde var, yani şu an bulunduğu yerde. Bu Hans'a hangi taraftan yaklaşacaklarını bilemiyorlar, kendinden çok emin görünüyor, belli ki başkaları ona çoktan yaklaşmış, onu kendi amaçları için kullanıyor. Dışarıda soğuk bir rüzgâr; soğuk, sağanak yağmuru sokaklarda savuruyor, ağaçlar ıslak düğümler hâlinde bükülüyor. Bu doğanın gücü. İşçi hareketinden gelen bir sürü görünmez el,

tutkal kovalı iki genç delikanlıyı tutup Hans'a argüman sunmaları için onları öne itiyor. Şimdi ağızlarından birkaçı dökülüyor. Ama Hans onları dinlemiyor, yalnızca içindeki sesi dinliyor, o ses de insanın kendini anlamak için varlığının köklerine kadar inmesi gerektiğini, başkalarını ancak ondan sonra anlayabileceğini söylüyor. Kendinizi doğru düzgün tanımadan başkaları için bir şeyler yapabileceğinize inanıyorsanız aptalsınızdır. Çünkü bu temel şarttır. Bazen insan ilk bakışta anlamsız gibi görünen şeyler yapabilir ama öyle değiller, insanın kendisi için son derece önemliler. Yeni arkadaşımın adı Rainer ve buradaki her şeyden daha iyi durumda. Objektif olmak gerekirse bu doğru değil, çünkü Witkowski'lerin evi epey sefil bir hâlde ama gözü kamaşan genç adam bunu görmüyor. Kim bu Rainer, diyor soruyor anne, daha önce de sormuştu ama unuttu. Babası SS subayıydı, diye cevap veriyor Hans, artık emekli, bekçilik yapıyor. Çocukları Sophie'yle aynı liseye gidiyor, ben de ileride meslek okuluna gideceğim. Daha geçenlerde beden eğitimi öğretmeni olmak istiyordun. Artık istemiyorum, daha yükseğe çıkmak istiyorum.

Tutkal kovası taşıyanlar susuyor, az sonra gitmeleri gerekecek. Dışarıda sağanak hafifliyor, yine de camları hâlâ zangır zangır sallıyor. Kesin benzer bir sağanak Sophie'nin pencerelerini de dövüyor, bahçedeki kayınları titretiyordur, yağmur Hans'ın sevgi dolu selamını beraberinde götürüp Sophie'ye iletebilir. Hiç şüphe yok ki Sophie şimdi lamba ışığında oturuyor, ödevlerini yapıyordur, Hans da ödev yapmak isterdi ama ne okulu var ne de ödevi.

Yani gelmiyor musun, diyor iki afişçi, kalkıyorlar. Onlarla git, diye öneriyor anne. Bu berbat havada mı, yok, almayayım, gerçi güzel havada da gitmem, çünkü güzel havalar tenis oynamak içindir.

Yaptığın işten hep keyif alırdın. Onun sayesinde işçi sınıfının gerçek bir üyesi oldun, arkanda ve

önünde uzanan kesintisiz bir insan sırasının parçası oldun, yeni çağı oluşturacak olan insanların bir parçası (anne).

Delirdin mi sen? Keyifmiş. Rainer, el emeğinin bir gün tamamen son bulacak çalışma hayatının ilkel bir aşaması olduğunu söylüyor. Rainer, ayrıca Anna ve Sophie, kültürün ancak insanlar elle yapılan işleri, aynı işleri aletler ve diğer yardımcı araçlarla kolaylaştırma yöntemlerinden ayırmayı öğrendiklerinde gelişmeye başladığını söylüyor. Kafayla yapılan işler olmasaydı kültür olmazdı ki en önemli şey bu.

Anne aklını kaçıracağını söylüyor, iki afişçi de aynısını söylüyor. Şu anda yapılabilecek bir şey olduğunu düşünmüyoruz Frau Sepp. O hâlde görüşmek üzere. Gaza getirilmiş bu arkadaşımızı şimdilik kendi hâline bırakıyoruz. Belki sonradan kafasına dank eder ama pek sanmıyoruz. Bu tür durumlarla gitgide daha sık karşılaşır olduk.

Anne, lütfen yine gelin, diyor, daha fazla zamanınız olduğunda. Onu ikna edeceğiz, göreceksiniz. Ama şimdi gitmeniz gerek.

Dışarıdaki rüzgâr işareti alarak kollarını açıyor ve bu ikiliyi kovalarıyla birlikte yutuyor. Afişleri de onlarla bir yutmasa bari, afişler kâğıttan, dolayısıyla ıslanmaya karşı savunmasızlar. Plastik bir kaplama üstünkörü bir koruma sağlıyor. Fırtına dindi zaten, evlerin duvarları ıslak ıslak göğe uzanıyor, asfalt bir kez daha şu filmdeki ıslak asfalt gibi parıldıyor. Filmde oynayan da bu asfaltın iş arkadaşıydı zaten.

Rahmetli baban bir bilseydi, diyor anne, kendini davamız için feda eden baban.

O kendini feda etmedi, öldürüldü. Yoksa yaşıyor olacaktı. Hem ne işine yaradı. Ben kendimi kesinlikle feda etmeyeceğim. Rainer'in kitaplarında acıyla ilgili şeyler okumak, Matthausen ölüm merdivenindeki babamın acısını düşünmekten daha gerçek geliyor.

Bugün yine dışarı çıkacak mısın Hans?

Bu berbat havada mı? Şu anda at sırtında, dünyadaki tüm mutluluğun bulunabileceği yerde bile beş metre olsun ileriyi görebilmek mümkün değil, şimdi açık araziye bir de akşam sisi çöküyor, görüşü engelliyordur. Açık arazi at sırtındayken, Mali teyzenin çiftliğini ziyarete gittiğimde olduğundan farklıdır. Belki daha sonra caz kulübüne giderim.

Sana bakınca ben boş yere yaşamışım, baban boş yere ölmüş gibi geliyor. Ama az önce burada olan iki yoldaşına bakınca hayatımın bir anlamı olduğunu anlıyorum, kendi oğlumun bana sunamadığı bir anlam.

Zaten ölüm bedavadır,* sadece hayatına mal olur, deyip keyifle kıkırdıyor Hans.

Hans prensip olarak yabancılarla ilgilenmiyor, sadece kendisiyle ve Sophie'yle ilgileniyor.

Ye beni, belki yine daha kötü günler gelir, diye uyarıyor küçük görülen margarinli ekmek. Ama Hans daha iyi bir geleceğe inanıyor ve yemiyor.

***

* Burada kullanılan "umsonst" sözcüğü Almancada hem "boş yere" hem de "bedava" anlamına gelir. *–çn*

Rainer kendini kaybedeli ve Tanrı'nın çocuğu olarak kendisi için saptanan yoldan sapalı çok olmadı. Katolik inancı o zamanlar birçok şeyin yerini dolduruyordu, şimdi bunu şiddet eylemleriyle telafi etmeyi umuyor. Kız kardeşi Anna son zamanlarda, bu moloz yığının ortasında gitgide daha sık dilsiz kesiliyor, bazen içinden bir şeyler taştığı da oluyor ve önüne çıkan hemen her şeyi sürükleyip götürüyor. Bugün ikisi de Anna'nın yatağına uzanmış, birbirlerine sımsıkı sarılıyorlar; gerçeğin rüzgârını köy evi gibi döşenmiş açık mutfağa yönlendirdiler, içerideyse geçmişin rüzgârını estiriyorlar. Rainer belki burada bir tabuyu yıkacak, ensest tabusunu, bundan bir şey çıkıp çıkmayacağına bir bakmak için ama sonunda yıkmıyor, o yüzden başka engellerin yıkılması gerekecek, yeniyetme onları bizzat yere çalacak, çünkü daha özgür bir ahlak anlayışı bu yozlaşmış evin kapısını bile çalamaz. Ataları böyle diyor.

Rainer çocukken diğer suçlarının yanında bir de kilisede papaz yardımcılığı yaptı, bugün hafızasının baş edemediği daimi bir tiksinti kaynağı bu. Baba, şimdi papaz yardımcılığı yapmaya gidiyorsun, dedi; o da hemen gitti, babanın dayakları yaralı dizlerinin altındaki soğuk fayanslardan daha çok can yakıyordu. Kışın, sabahın altısında o buz

gibi soğuk ve papazın tokatları; o hiç değilse elbise askısı ya da koltuk değneği gibi yardımcı araçlar kullanmıyordu; şak, bir tokat daha, çünkü Rainer Latince metni karıştırdı, ayrıca kendisine soru sorulmadığı, emir verildiği hâlde küstahça cevaplar verdi. Sonra onu kız gibi gösteren siyah yakalı, beyaz dantelli cübbelerin etekleri yerlerde sürünüyordu. Etrafta çeşitli tarzlarda, çeşitli materyallerle yapılmış, çoğu Tanrı ve Meryem Ana tasviri olan tablolar. Biçimleri ağırlıklı olarak yuvarlak, çünkü barok döneminde yapıldılar. Üstüne kıkırdayıp duran Katolik gençlik grubu, masa tenisi oynamak için birbirlerini ite kaka ve böğürerek Katolik gençlik yurduna girenler, yaşça biraz daha büyük öğrencilerin gırtlaklarından çıkan ciddi şarkılar ve bir çocuktan Katolik gençlik grubunun üyesine dönüşmenin gururu. Son zamanlarda televizyon izleyebiliyorlar ve bol bol izliyorlar. Kilise her zaman en yeni araçlara sahiptir ve bunları kendi üyelerine karşı da kullanır. Altın rengi pankartlar ve üstlerinde Kutsal Bakire'nin resmi olan bayraklar, lacivert pilili etekli kızlar; hepsi sevilmeyen Piarist Kilisesi'nde vuku buluyor. Koroda sık sık Tanrı'nın gençliği çağırdığını söylüyorlar, gençlik de çağrılır çağrılmaz hazır ola geçiyor. Çünkü gençler inançlı Hıristiyanlar, bu da kâfirleşip düşüncesizleşmiş dünyada cesaret gerektiren bir şey. Rainer de bu gençliğin bir parçası, ne var ki içlerinde en kötüsü, maddi yıpranmışlığı özellikle belirgin. Tanrı'ya gidiyor gitmesine ama isteksizce, halbuki en çok *o* çağrılıyor çünkü Tanrı onun zayıflıklarını da isteksizliğini de biliyor, bu yüzden özellikle yüksek sesle çağırıyor, Rainer! Rainer! Fayansların üzerine her an kusabilir. Kaliteli Piarist lisesine gidebilseydi Tanrı ona daha çok değer verirdi ama anne babasının parası okula yetmedi. Zengin papaz yardımcıları hiç tokat yemiyorlardı, elbette gözü açık Rainer'in gözünden kaçmadı, kendini duaya iyice kaptırmak, çevrede olup bitenleri görmezden gelmek yerine hep böyle şeylere dikkat ediyor. Kilise alabileceğini alır ve elinde tutar, ihtiyacı olana vermez, Rainer'in

sövgüye değil sevgiye ihtiyacı var. Güya Tanrı onu seviyor ama Rainer hissetmiyor, hissettiği tek şey tokatlar.

Yine de baba onu her pazar geriye kalan tek bacağıyla kilisenin levazım odasına itiyor, güzelce giyinsin, dinç ve neşeli gençlik korosunun tam orta yerinde teyzesine ve büyükannesine kendini göstersin diye, Tanrı bu koroyu özellikle seviyor, çünkü sesi kulağa henüz yıpranmamış geliyor. Teyzesi de büyükannesi de kilisenin müdavimi, mayıs ayında ve büyük perhiz zamanında fazla mesai yapıyor, sunaktaki dini hizmetleri için oğlana biraz harçlık veriyorlar, böylece Rainer bir ara kendine bir çift sivri burunlu, son moda ayakkabı ya da bir kazak alabilecek. Maalesef harçlık, bu yüzeysel oğlan için en önemli şey, içe yönelmeyi daha öğrenecek. Kendi içine. Sonra Tanrı'nın büyüklüğüne layık, aşırı büyük mekânlarda yerleri kazıyan ayaklar, ONU görmek mümkün değil gerçi ama çok fazla alana ihtiyaç duyuyor. Solda Tanrı'nın genç hizmetkârları oğlanlar, sağda Tanrı'nın genç hizmetçileri kızlar. Tam ortada başpapazın sözleri; yüce Tanrı şu anda küçük çocukların kendine yaklaşmasına izin verdi, çocuklar muhtemelen daha iyi şeyler yapmayı planlamasına rağmen. Çocuklar vaaz boyunca oturup dinleniyor, birçoğu herhangi bir yaramazlık, pislik ya da okulla ilgili önemsiz şeyler düşünüyor, Tanrı hiç rahatsız olmuyor, sonuçta en küçük olanların endişelerini bile biliyor, bir kulağı hep onlarda. Ama Rainer onu düşünüyor, bizzat Tanrı'yı, ona endişelerini açmak istiyor, hatta kısa bir süre için Tanrı onun son umudu oluyor, çünkü hiçbir şey yolunda gitmiyor, elbette İsa bunu düzeltecek ama bunun için dua etmek yetmez, fedakârlık da yapmak gerek ve Rainer yatırım yapmak istemiyor. Güvenilir değil. Zaten ne diye yukarıda duruyor, aşağıda değil de sikin durduğu yerde, ki İsa'ya inanılacak olursa onu ne ovmaya ne sıkmaya ne de bastırmaya izin var, ne kendininkini ne de (tabii ki) bir başkasınınkini. Bu arada Rainer sik diye bir şeyin olmadığını artık biliyor, çünkü babasında bir tane var ve olmayan

şeyle evde annenin namusu da lekelenemez. Böylece epey can sıkıcı bir problem çözüme kavuşuyor.

Rainer'in aklında, kendi içinde ahengi olan sadece tek bir görüntü kaldı ve epeydir orada duruyor. Katolik gençlik grubundan yaşça büyük bir kız, küçük bir kız için dua kitabında bir bölüm seçmiş, ardından küçük kızın başını okşamıştı, tekrar tekrar, Rainer'in içi huzurla dolmuştu. Annesi onu küvette (mutfaktaki uyduruk küvette) yıkarken yıllarca bunu düşünmüştü, annesi koca oğlan olduğunda bile tüm vücudunu sabunluyordu ki her yeri temiz olsun, hem içeriden hem de dışarıdan Tanrı'nın çocuğu olduğu belli olsun. Tanrı'nın çocukları her bakımdan saf ve temiz olmasına rağmen Rainer hep utanıyordu. Ben senin annenim, seni dünyaya ben getirdim, babandan çekinmene de gerek yok, seninkinden onda da var, aynı yerde. Bu da Rainer'in gırtlağının derinliklerinden boğuk bir uluma sesi gelmesine yol açıyor, âdeta bir kurt uluyor.

Rainer kendi kendini sabunlayabildiğinden beri nihayet sabunlanmış gibi hissediyor.

Yanlışlıkla uyum ve barışa özlem duyuyor, hatta okul arkadaşlarına hukuka aykırı olarak sık sık bahsettiği güzelliğe; onu anlasınlar diye bu uyumu pahalı arabalar, uçak seyahatleri, öpüşen ebeveynler ve pırıl pırıl parlayan kristaller üzerinden anlatıyor, bunların hepsi evlerinde görülebilir. Oysa böyle bir şey satın alınamaz, insanın ya içindedir ya değildir. Ama okul arkadaşları ona inanmıyorlar.

Hadi ama oğlum, tertemiz olman lazım, Anni onu annesi yıkıyor diye nazlanmıyor, ha annen yıkamış ha kendin yıkanmışsın. Ama sen utanmaya devam et, utanmak her durumda sağlıklıdır.

Hepimiz aynıyız, insanız yani, etten kemikten yapılmışız. Sen öyle değilsin anne, sen yüce Tanrı gibi bedensizsin, sadece babam seni bedensel olarak aşağılıyor, ben de o yüzden beden diye bir şey yok diyorum, güzel kızların pin-up fotoğraflarını dolabıma asmadan önce çenelerinden aşağısını kesiyorum.

Çünkü, et öldürüldüğü ve açıkta bırakıldığı zaman kısa sürede kokar. Ah şu çocuk! Şimdi güzelce kurulan bakalım, o kadarını kendin yapabilirsin.

Org kükrüyor, Rainer kendini kuruluyor, o sırada aşağıya bakmayacaksın, dosdoğru karşıya bakacaksın, her şey daha yüce bir varlığın onuru için. Büyüdüğünde çok şey değişecek, bazı şeyler de dinginliğe kavuşacak.

Anna birçok şeyi müzikle ifade etmeye çalışıyor, bugün Schumann ve Brahms'ı klavyeye döktü bile, yarın da Chopin ve Beethoven olabilir. Ağzının söyleyemediğini müzik söylüyor, birçok bestecinin (Bruckner) iddia ettiği gibi yüce Tanrı'dan gelen şeyleri de. Rainer, Anna'ya eski günlüğünden birkaç bölüm okuyor, büyük şeylerin ancak uzun vadede, güzel planlanırsa ve hazırlanılırsa başarılabileceğini yazmış. O zamanlar bu cümle gözüne genelgeçer görünmüş olmalı, buradan öyle anlaşılıyor. Devam ediyor: 1. Planım ne, büyük hedefim ne? 2. Bu hedefe ulaşmamda neyin yararı dokunabilir?

Rainer o zamanlar teknoloji enstitüsünde bilimsel bir şeyler okumak istiyordu (kimya), şimdi tek istediği yabancıların cüzdanlarını ele geçirip Alman dili ve edebiyatı okuyarak meslek edinmek, bir yandan da şiirler yazmak. En önemli ilke şu (burada yazıyor): Fen bilimleri asla asıl amacı olup düşünce ve eylemlerinin tek temeli olarak kalmamalı, kendine daha büyük ve kapsayıcı bir yapının içinde yer bulmalı. Çünkü Rainer, günlükte yazana göre, insan düşüncesinden daha üstün normlara ulaşmak istiyor ama her durumda norm olmaları gerek. Hıristiyan inancı tüm hayatım boyunca varlığımın temeli olacak. Bir bilim adamı olarak kimya sayesinde erişim sağladığım alana Hıristiyan düşüncesini sokmayı ve bu iki alanın bir sentezine (dürüstçe eklediği üzere en azından kısmen) erişmeyi görevim olarak görüyorum – Tanrı'nın yüceliği adına. Şuna bak Anna! İnanılır gibi değil, inanılır gibi değil. Bu çabanın bir sonucu da kimyanın insanlığın iyiliğine bir katkı sunmasını ve insanı,

insana yakışır bir varlık seviyesine yükseltmesini sağlamak olmalıdır. Bunda Hıristiyanlığın komşunu kendin gibi seveceksin ilkesini, tüm yeteneklerimi, gücümü ve becerilerimi kullanarak hayatım boyunca gerçekleştirme olanağı görüyorum. Tanrı inayet etsin de bu amacımı gerçekleştirebileyim.

Bunanediyorsunanni? Ön koşullar şunlar: 1. Kimya, matematik, fizik ve Hıristiyan düşüncesiyle ilgili optimal bilgi. 2. Almanca, İngilizce, Rusça ve Fransızcada optimal dil bilgisi. Dilerim ki bunları yaparken (böğüre böğüre hahaha!) alçak gönüllülüğümü koruyabileyim – tabii bana zamanında zorluk çıkarmış ya da ideallerime ters düşseler bile fayda sağladığım insanlara yaltaklanmadan (hayırhayır, öyle değil!). Ayrıca şuna da ihtiyacım var: 1. Öz disiplin hahahahaavazavazhahahaha! Kardeşler bağıra çağıra birbirinin üstüne atlıyor, gülmekten salyaları akıyor. Ve bu sonuncusu, çevreyle sürekli etkileşimimle gerçekleşen bir süreç olmalı, böyle bir şey yazdığıma inanabiliyor musun? Hayır, diyor Anna. Hiç değilse bir sözcük, hayır yani, yeni bir rekor! Bir dakika sonra yine papağan gibi konuşabiliyor, elbette Anna'nın içinde kalan izlerden kimsenin haberi yok.

Yüce Tanrı sayısız resim ve tavan freskinden, aşağıdaki terbiyesiz çocuklarına bakıyor, böyle bir şeyi yaratmış olmasına ve bunun onlara din dersinde öğretilebilmesine hayret ediyor. İnanç Rainer'e hâlâ zorluk çıkarıyor, dürüst olması gerekirse o ve Camus, Tanrı'yı hiçlikle ikame etmiş olsalar da böyle bir Tanrı'nın olma ihtimalini henüz tamamen göz ardı edemiyor. Tanrı henüz yok olmuş değil, ayrıca sayısız papaz Tanrı'nın ailesini şahsen tanıyor.

Çocuklar, hadi yemeğe, hemen dillere destan akşam yemeğine oturuyorlar. Rainer, babasına bir şey söyleyecek olduğunda hep annesiyle konuşuyor. Söyle ona, değneklerini birazdan çekivereceğim altından, soğuk taş zemine düşecek. Ben şiir yazmak istiyorum ama burada bunun için bir zemin bulunmuyor. Bulunuyor, isteğe bağlı, ya rahat bir köy evi zemini ya da taş zemin, diyor Anna, bu onun için halk

konuşması sayılır. Baba hemen öfkeli bir boğa gibi bağırıyor ve böyle saygısızca konuşmaya devam ederse belini kıracağını söylüyor. O zaman oğulun belkemiği kırılır, yerde solucan gibi kıvranır, oysa *kendisi* hâlâ zıplayabilir, topallayabilir. Ayrıca onu her an liseden alabileceğini de söylüyor, çünkü ailenin reisi o. Anne püre ve komposto getiriyor, ama o zaman babiş insanlara, oğlunu liseye değil de sıradan bir meslek okuluna gönderdiğini söylemek zorunda kalır, öyle değil mi Otti?! Seni de şimdi dövüp morartırım Gretl, ben o yaşta kaçak olarak görevimi yerine getiriyordum. Hâlâ getiriyorum, her an girebileceğim bir sürü odanın anahtarının bulunduğu bir masanın başında.

Rainer kuduz köpek gibi dişlerini gösteriyor. Makine yapımı köy evi haçındaki Mesih endişeli görünüyor. Dikenli taç çok sıkıyor, çünkü barometre bir fırtınanın yaklaşmakta olduğunu gösteriyor, ortamın barometresi de öyle. İşleyeceğimiz suçlara şiddet eşlik edecek Anni, sence de öyle değil mi? Ama suç heyecanla işlenmemeli, amaç duygusal boşalma değil, soğukkanlılıkla işlenmeli, heyecandan kaçınılmalı. Çok haklısın (Anna), çünkü o zaman suçun kendisi ikincil bir mesele hâline gelir, oysa asıl mesele olarak kalması gerekir.

İçine kesilmiş koca bir domuzun bile sığabileceği büyük köy evi sandığında, çocukluk günlerinden kalma bir sürü bozuk oyuncak duruyor, bu evdeki her şey gibi oyuncaklar da ergenlik günlerinin kurşun gibi ağır sıkıcılığına kadar hayatta kaldı, bu da kimseyi sevindirmiyor. Rainer'in eski günlüğünde bir de görevin (artık neyse) büyük olduğu yazıyor ama bu, sorunun üstesinden gelmek ve nihayetinde güç kazanmak için teşvik değil de ne? Öz disiplin, saygı, tolerans ve bir şeylerden feragat edebilme yeteneği gerektiriyor. Rainer bugün, duymak isteyen herkese yalan söylüyor, duymak istemeyenlere de; evde hiçbir şeyden feragat etmesi gerekmediği, çünkü ailesinin sahip olunabilecek her şeye sahip olduğu yalanını atıyor. Ama günlüğünde bu feragat sayesinde daha da zenginleştiği (akıl alır gibi değil!), manevi bir yüksekliğe eriştiği ve burada, açıkça okunduğu üzere,

sert, ferah ve temizleyici bir rüzgârın estiği yazıyor. İğrenç. Bugünse temizlenen her şey onun gözünde kıl kadar ince, buz gibi soğuk bir hava akımından başka bir şey değil. Lourdes'lu Meryem kartpostalı kurtarıcının ayaklarının dibine kıvrılmış, yeri de orası zaten, başının üstü değil, cereyanın suçu bu. Kutsal su da kalp şeklindeki seramik kabın içinde dalgalanıp dışarı taşıyor. Bir komşunun hediyesi olan ve aynı şekilde Lourdes'tan gelen tespih gençliğin ferah rüzgârıyla bir o yana bir bu yana sallanıyor. Bu ferah rüzgâr, daha demin coşkuyla başlayan ve vaktinden önce kesilmeyeceği umulan bir hayattan esiyor.

Anne, doğuran ve evi çekip çeviren kişi olarak içinde bulunduğu zor durumda teselliyi ve çareyi dinde buluyor; baba, Tanrı da adının ima ettiği gibi bir erkek olmasına rağmen buna üstü kapalı müsamaha gösteriyor. Anneyle çok sıkı bağları olmasa iyi olur, Tanrı'nın yani. Sürekli onun peşinden koşan anne zaten.

Rainer var olduğu söylenen ahlaksız fotoğrafları hiç düşünmüyor, üstelik söylenenlere göre annesinin fotoğraflarını yabancı adamlar çekmiş. Bu bilgi Rainer'in zihninden, zihnine girdiği hızla siliniyor. Güya cinsel organının yakın çekim fotoğrafları da varmış, görmediğin şey yoktur.

Komposto neredeyse sadece baba tarafından yenip bitiriliyor, halbuki çocuklar daha büyüme çağında, baba büyüyeceği kadar büyüdü hatta tekrar sakatlandı. Anne tek bir lokma bile almıyor, zaten yapan da kendisiydi.

Dışarıda birtakım aptal bulutlar toplanıyor, her an kusabilirler. Sıradan bir günün akşamının tam ortasına.

İkizler köy evi gibi döşenmiş odayı kollarını birbirine dolayarak terk edip pikaptan yayılan müziğin dünyasına giriyorlar; sanatçı, evinde böyle bir odası olan köylünün tam tersidir. Anna sessizliğe gömülüyor, Rainer ise sayesinde dünyayı ele geçirmeye çalıştığı manik gevezeliğe. Şair, kendi diyarının kralıdır, hayal gücü imparatorluğu ona aittir ve bu topraklar sınırsızdır.

***

Kafe tipik bir liseli kafesi, o yüzden de bir sürü liseli burada takılıyor. Dini ya da felsefi konuları tartışıyorlar. Kız öğrenciler caz müziği eşliğinde yapılan ayinlere gidiyor, ilk partilerini veriyorlar, güzel bir kilise konserinin ardından da ilk öpücüklerini. Liseli bir çocuk mermer masada karşısında oturan kişiye arkadaşlıklarının, üstünkörü tanışıklıklarının başka bir şeye dönüşme vaktinin geldiğini söylüyor – liseli kız buna hâlâ dostluk diyor, bu da liseli çocuğa anlaşılmaz bir çekingenlik gibi görünüyor. Fakat ilişkilerini sağlam kılacak şeyin tam da bu olduğunu bir şekilde hissediyor, dile de getiriyor. Geçen perşembe partide bunun bir kez daha bilincine vardığını söylüyor çocuk kısık ve yumuşak bir sesle, sözcüklerle kolayca dile getirilemeyen şeyleri böylesine hayret verici bir dolaysızlıkla ifade edebilen sembollerden aldığı mutluluk çok daha büyük.

Hans bu yabancı dildeki diyaloğu dinleyip bakışlarını pastel renklerdeki dondurma çeşitlerinin, sıkılmış çay poşetlerinin ve sıcak çikolata kupalarının üzerinde gezdiriyor ama hiç kimsenin onun bakışlarını istemediğini anlar anlamaz gözlerini korkuyla kaçırıyor.

Sonunda erkek öğrenci kız öğrenciye şöyle diyor: 27. 03.'te

kimin kime bir buse verdiğini en müteyakkız tarihçiler bile asla öğrenemeyecek.

Hans kendi kendine, buse ne demek, diyor, müteyakkız ne demek, tarihçi ne demek.

Kız öğrenci tatili dört gözle beklediğini ve ilk balosunun olduğu o büyük gün her şeyin yolunda gittiğini söylüyor, o heyecan verici akşam benim için ilk dakikasından son dakikasına kadar güzel bir anı oldu. Birlikte dans ettik, her şey gözüme büyüleyici ve güzel görünüyordu. İki öğrenci geçmiş zaman kullanıyorlar, sürekli ve üstüne basa basa kullanmalarına rağmen ağızlarında yeniymiş gibi duruyor.

Hans bir de yanındaki çocuğun, ki kesin gerçek bir erkeğin neler yapmak zorunda olduğu ve yapabildiği konusunda hiçbir fikri yoktur, Ötztal Alpleri'nde kayak yaptığını duyuyor. Çocuk ne zaman dağlara çıksa sık sık yanındaki kız öğrenciyi düşünüyor. Bağlantı ilk bakışta anlaşılmayabilir: Bunun nedeni yüksek dağlara bakınca derin düşüncelere gark olmam – arkadaşlık, sevgi –ve sadakat– insani derinliği olan şeyler değil mi? diye soruyor erkek öğrenci, kız öğrenci yanıtlıyor, o da kayak yapmış ama başka bir yerde. Ve bir kez daha aralarında geçen tek şey yazılı kelimeler oluyor. Bir de sana hiç ulaşmayan bir telgraf: Mutlu Paskalyalar ve *basi mille*.* Brigitte.

Hans bir bira, sonra bir bira daha, bir bira daha söylüyor, fakat Sophie onun için bir kahve, bir de konyak söyledi bile. Sophie koyu renk pilili eteği ve koyu renk kazağının içinde sessizliğe gömülüyor. Hans da sessizliğe gömülüyor ama Sophie'nin abisinin pahalı iş kıyafetinin içinde. Dört bir yanında masumiyet konuşuyor, oğullar ve kızlar konuşuyor, sanki karşılığında para alıyorlarmış gibi, aynı şekilde masum şeylerden, hareketlerden ve işlerden söz ediyorlar. Hans oğul veya kız değil, çünkü o bir hiçin oğlu.

---

* (İt.) Binlerce öpücük. –*çn*

Sabahın ilk ışıklarında üstü güneş lekeleriyle dolan Prater Parkı, ıslak çimenler, ıslak yapraklar, bir kez olsun gerçekten erken kalkmanın hazzı, sallanan at kafaları, toz gibi uçuşan kar, buzun üstündeki çelik kızakların tiz sesi, biri düşünce atılan neşeli çığlıklar, sonra punç ve sıcak şarap eşliğinde doğru düzgün bir kulübe akşamı, gitarlar ve akordeonlar eşliğinde taşlamalar, sonra kulübenin dışına doğru atılan o bednam adım, yıldızlı kış göğüne bakış, ilk öpücük ve kayıp yere yapışan biri.

Hans bir gün, şöyle bol yağlı kremalı, kalın bir pasta diliminin tadına bakmak istiyor ama Sophie yasak koydu. Kafayı çekemez, içip içip hollodero diye şarkı söyleyemez ya da birine tüküremez.

Büyük kardeşlerin şoförü oynadıkları heyecan verici araba turları; baba olgunluk sınavını geçtiği için küçük bir araba hediye etti, ileride sana da bir tane alacak. Odaları ahşap kaplı evde ailece müzik akşamları; baba çello çalıyor, anne piyanist, aynı zamanda doktor, kardeşler flüt ya da keman çalıyorlar, anne babaları tarafından tepeden tırnağa seviliyorlar, Semmering'deki evde yılbaşı akşamları; gençlerin kahkahaları, kıkırdamaları ve öpücükleri arasında, neşeli partide ihtiyaç duyulan erzak yukarıya, eve taşınıyor, bunun işle alakası araba yıkamanın yüksek fırınla alakası kadar, ne çok isterdi, ne çok isterdi Hans çok daha ağır yükler taşımayı, öyle ağır olsun ki herkes ona şaşkınlıkla baksın. Yolculuk heyecanı; amaç Hamsin Yortusu'nda romantik, eski bir manastıra gidip ruhu terbiye etmek, kaybettiğini bulmak, ardından bu Hamsin Yortusu'nun atmosferini tarif etmenin mümkün olmadığını söylemek. Böyle bir atmosferi sözcüklerle tarif etmenin mümkün olmadığını sık sık söylerler, yine de tarif etmek için inanılmaz sayıda sözcük kullanırlar, kimsenin bilmediği düşünülen sözcükler ama hepsini bilirler. Hamsin Yortusu, diyor şimdiden üniversiteye giden öğrenci, Hamsin Yortusu gücü, kutsal ruhu anımsatıyor – yoksa başka bir şey daha mı var?

Hans kulaklarını uzatıp dikiyor, çünkü kesin başka bir şey daha var.

Yoksa genç bir kıza duyulan aşk mı? Söz konusu deneyimin ışınım gücüne bakılırsa başka bir şey olamaz! Kahvaltıdan sonra sadakat ve benzer şeyler hakkında tartışmalar yürütülüyor, sonra güçlerini birleştirip öğle yemeği için bir şeyler pişiriyorlar, sonra yükümlülükler ve eğilimlerle ilgili tekrar tartışılıyor. Bazı ayinler güzel, etkileyici, aynı zamanda mütevazı oluyor, bu da insanın iliklerine işliyor.

Hans artık bir dondurma yiyebilir, kaşığını alışılmadık, pembe yeşil kahverengi bulamaca heyecanla daldırıp çıkarıyor, tam bir domuzcuk. Pis domuzun tekiyim değil mi, diye soruyor Hans, Sophie gülümseyerek karşılık veriyor. Şimdi bir dilim de çikolatalı pasta yemek istiyorum. Miden kötü olacak (Sophie). Sophie'yi kimse yemek yerken görmedi ama yiyor, çünkü hâlâ ayakta durabiliyor, etrafta dolaşabiliyor ve kalori harcıyor.

Herkesin herkesi sevdiği, ufak tartışmaların sevgiyi dumanı tüten nitrik asit gibi yiyip bitirmek yerine daha da derinleştirdiği doğum günü kutlamaları; soğuk bir kilise, özgürce söylenen sözler ama fazla özgürce değil, gitar sesleri, bir grup insanın bir bütün oluşu, sonrasında Pater Clemens'e veda etmek zorundayız. Maalesef! Hem ilginç hem eğlenceli slayt gösterileri. Gökyüzünün berrak olduğu yıldızlı akşamlarda kendi arazinde ya da kendi arazine komşu arazide yürüyüşler. Yeni bir başlangıç, açacak yeni bir tomurcuk anlamına gelen bir şeyler. Sonsuzluk sessizliktir – fanilik gürültülü, diye yazılıyor ilgili günlüğe. Güneş ve iyi anlaşan anne baba, şato gezileri, vedalar, hüzünlenmek ama gülen bir gözle, çünkü yeniden görüşmek tamamen olasılık dahilinde, eğlenceli grup oyunları oynayarak bununla başa çıkmaya yardımcı olan kardeşler, gülerek didişen kardeşler, piyano, Debussy, empresyonist tablolar, bir göl, koyunlar, ormandaki değirmenci, altın rengi bulutlar, sırt çantasıyla yapılan gezintiler.

Büyük planlarla küçük randevular, Hofburg şapeli, caz kulüpleri, limonata, yüzme havuzları, Gemeindealpe'den iniş, maalesef çok az kar var, çabuk iyileşen kayak yaraları, hasta yatağını unutturan şakalar. Hissedilen duygular, doğum günü sürprizleri, Fischer-Dieskau dinlenen müzik akşamları. Düşülen yatak, geçen ateş, sanat galerilerini gezmek, Latinceden ortayla geçmek; kutlanması gereken bir şey. Büyükanneyi ziyaret, yağmur, kapalı gökyüzü, sokak lambaları, arabanın arka koltuğu, sosisli sandviç, gülme kırışıklıkları, fotoğraflar, ipek bir başörtüsü, integral hesapları, Cicero çevirisi, gerçeği söylemek uğruna başka insanları mutsuz etmeli mi etmemeli mi ekseninde düşünceler. Gerçek nedir, dürüstlük nedir, ikiyüzlülük nedir? Plak dinlemeler, mum ışığında tartışmalar. Güzel elbiseler, Burg tiyatrosuna gitmek için giyilen ve çok beğenilen ilk gece elbisesi. Çok beğenilen Don Giovanni operası. Sadece vuruşlarını sert yapan bir tenis partneri olarak tanıdığın çocuk bir anda vestiyerde paltonu alıyor, bambaşka biri gibi, daha sonra parkta seni öpüyor. Böylece çocukluktan yetişkinliğe geçmiş oluyor. Ailenin kutladığı ciddi bir süreç. Her şeyin boş göründüğü, yüzlerin ardı boş maskeler olduğunun ortaya çıktığı, insanın derin bir uçurumun önünde durduğu, artık bir çare göremediği vs. ve acı çektiği bir an, bu durumu tam olarak anlatan pek çok ifade var. Daha sonra bu sorun küçük arkadaş çevresinde tartışılıyor, tartışma karşılıklı anlayışla sona eriyor, sorun da otomatik olarak sona ermiş oluyor. Sevgi. Yalnızca cahiller öfkelenir, bilge olan anlayış gösterir ya da başka bir cümle, Tanrı sevgisine en yakın duran nihayetinde insandır. Bir şey uzun bir öpücükle mühürleniyor ve barış içinde sona eriyor. Fransızca ve İngilizce konuşmalar.

Hans üst dişlerini alt dudağına geçiriyor, az sonra orada bir delik açılacak, yine de insanın önünde uzanan bir prensip uçurumundan daha iyidir. Yine de Hans ve limonatasını pipetle içen Sophie prensipte anlaşıyorlar. Bu sabah annesi bir şeyler yapmak üzere kendi bankasına gitmeden

önce bir kez daha çığlık krizi geçirdi. Hans her zamanki gibi kaslarını oynatıyor ama oyun saklambaç değil, altına kaçırmış gibi sandalyesinde ileri geri sallanıyor, Sophie'ye samimiyetle göz kırpıyor ve acayip sarhoş oldukları, bir iki arkadaşının sağa sola sataşıp yaygara kopardığı, birkaç şeyin de kırıldığı günü anlatıyor. Çok yüksek sesle konuşuyor, onu herkes duyuyor, kimse anlamıyor ama anlamadıkları şeyi hoş görüyorlar, hoşgörüyü eksik olduğu yerde tartışarak sağlıyorlar.

Burada birinin diğerinden ayrılması gerekse bile gözlerinde hâlâ kavuşmalarının kesinlikle çok yakın olmasından kaynaklanan bir ışık oluyor, *adieu chouchou*,* gri bir vosvos sürüne sürüne köşeyi dönüp gidiyor fakat geriye çok şey kalıyor: dostluk ve insan kalitesi. Ailesinin iyi niyetli şakalarıyla birlikte öğle yemeğini yiyen bir kız tarantula sokmuş gibi aniden yerinden fırlıyor ve uzun zamandır beklediği, dağ tırmanışı turundan az önce dönen erkek arkadaşını karşılıyor. Ardından tüm aile beraber bir şeyler yapıyorlar. Etrafı yoğun bir sis gibi kaplayan bu tür beraberlikler Hans'ı deli gibi öfkelendiriyor. Sinirlenerek metal kâsedeki son dondurma parçalarını kaşığıyla parçalıyor, böylece öfkesini masum yiyeceklerden çıkarıyor.

Buzulların üzerinden geçiş hikâyeleri, aileye veda. Şakanın bir parçası olan sevgili kız kardeş Christine. Postaneye gitmek, bir buçuk saatlik yol, Sepp Amca barında huzurlu saatler. Önce dağa tırmanıp sonra dağdan kızın yanına inen genç bir oğlan. Benden sana, senden bana akan acayip bir his. Dostça başını sallayan büyükanne. Gezmek, çene çalmak, öğle yemeği yemek. Karaçamlarla çevrili kayrana doğru yürüyüşler. Hiçbir şeyi çimenlere ve gökyüzüne bakmaktan daha çok sevmeyen biri.

Hans etrafında birinden diğerine, diğerinden öbürüne akan akıntıların kokusunu alıyor. Ne bu akan? Söz konusu kişiler bu-

---

* (Fr.) Hoşça kal sevgilim. –*çn*

nun ismini bilmiyor, en azından dolaysız ismini bilmiyorlar, dolaylısını biliyorlar, birbirleriyle anında bağ kurmalarını sağlayan bir isim: SEN! Semmering'deki hastaneye doğru yola çıkmak, viyadükler, tüneller. Jockelhof'a gitmek, odaları hazırlamak, yemek ve siesta, tatilde bir şey yazmaya üşenmek, sis perdesi ve hiç gerek olmadığı hâlde gülen mavi gökyüzü. Hakkında konuşulacak bir sürü konu. Karşılıklı anlayış.

Hans öksürüğünü tutamıyor ve Sophie'nin kendisi için söylediği kahvenin yarısını fincan tabağına püskürtüyor, tükürüğüyle karışan kahve tabaktan taşıyor. Hans'ın beyninde büyük bir delik var, bu delik hiçlik olarak da adlandırılabilir. Liseliler birbirleriyle konuşurken basitçe birlikte oluyorlar ve "içeriğin ölçülemez derinliği" ifadesini tam da bu dış formun basitliğinde buluyor, diyorlar bir ağızdan. Etraftaki insanları gözlemlemek çoğunlukla enteresandır, bunun için bir ağaç kütüğüne oturulur. Hedef dilimizin ucunda, adı da sevgi.

Hans'ın etrafındaki gençlerin beslendiği bu tükenmez kaynak şimdi kısa bir bakışmayı ve birbirinde huzur bulmayı mümkün kılıyor. İnsan bir çam ormanının ortasında devrilmiş bir ağacın üstüne oturup güneşin tadını çıkarırken saati unutabilir, altın saatin kendisini değil tabii, saatin kaçı gösterdiğini.

Hans acaba bir yerde unuttu mu diye ister istemez eski kol saatine baktı. Hâlâ orada.

Sophie sessiz, içindeki her şey de öyle. Burada ya da başka bir yerde hiçbir eksiği yok. Ara sıra bir tanıdığına selam veriyor. İçlerinden biriyle iki çift laf ettiğinde aralarında garip bir ortaklık kuruluyor. Hans kendisiyle onun arasındaki şeyin aşk olduğunu düşünüyor. Aşk, âşık insanları genel olarak sarstığı için onu da sarsıyor ama Hans'ı daha çok sarsıyor, çünkü Hans aşkla karşılaştırabileceği herhangi bir şey bilmiyor. Aşka çaresizce teslim oluyor.

Başka bir öğrenci iyi anlaşan iki insanı birbirine tam olarak uyan ve bir araya gelince tam bir küre oluşturan iki yarım küre-

ye benzetiyor. Doğal ve tamamen karşılıklı bir güvenle konuşuyorlar, karşılığı da bu kusursuz geometrik cisim oluyor.

Vedalaşmalar; o sırada selamlaşırken olduğu gibi hissetmek gerekmez mi diye düşünmek, hatta daha zengin hissetmek, çünkü az önce bir şey hediye edildi.

Hans'a Sophie dışında hiç kimse bir şey hediye etmedi (kazak ve pantolon), annesi ona ara sıra gerekli bir şey alır. Sophie Hans'a suç işlemek hakkında ne düşündüğünü soruyor. Rainer suç işlemek istiyor, Sophie artık kendisinin de istediğini düşünüyor. Buradaki çocuklar yüzünden sıkıntıdan ölüyorum, ya sen? Sonuçta öğrencilerin havadan sudan konuşmalarına alışkın değilsin.

Öğrenci olmaktan başka bir şey istemeyen Hans geçmişte birçok kez otomat soyduğunu ama şimdi sevdiği kadını elde etmek için düzgün bir hayat sürmek istediğini söylüyor ama kadının kim olduğunu söylemiyor, hayır, hayır, bunu söylemeye cesaret edemez.

Anna mı, diye soruyor Sophie. Hayır, hayır, diyor Hans, Anna değil ama kim olduğunu söyleyemem, Sophie'ye buzağı gibi bakıyor ki *o* olduğunu anlasın. Sophie bu aptal yüz ifadesinden bir anlam çıkaramıyor ve Hans'a, sence illegal bir eylem insanın tutukluğunu üzerinden alır mı, diye soruyor. Hans bu kelimeyi bilmiyor. İllegal kelimesini yani.

Bir konyak daha içersem burada şarkı söylemeye başlayıp bir iki öğrenciyi körü körüne döveceğim.

Yok, ciddiyim, parmaklarımı yaşayan bir şeye sokmaktan tahrik oluyorum. Hans parmaklarını şimdiye kadar sadece ıslak alçıya ya da Anna'ya soktu. Hans, içkiye alışkın olduğu hâlde alkolden ısınmaya başladığını söylüyor, bir keresinde bir oturuşta üç litre bira içmişti, var ya, kütük gibi olmuştum, off.

Sophie sanki ilk kez görüyormuş gibi Hans'ı süzüyor, bir kadınla bir erkek arasında bir ilerleme yaşanmadan önce hep

böyle olur. Bakışı, genel bir izlenim edinmek için kasıtlı olarak hem yüzünü hem vücudunu kapsıyor. Balo sezonu geçti ve artık, çoğu zaman olduğu gibi, kapıda değil. Opera balosuna başında sahte elmaslardan yapılmış bir taçla katıldı, saçmalık ama annesi ısrar etmişti. Şimdi boş zamanı var, şu Hans'ın yüzünü inceleyebilir. Bu da bir insan yüzü, doğanın yelpazesi ne kadar da geniş, diye düşünüyor Sophie. Bir aşırı sol, bir de aşırı sağ var, birbirlerine çok yaklaşıyorlar, hatta şu Hans gibi bir şey var, görünüşe göre kimseyi rahatsız etmiyor ya da engellemiyor. Doğada türlü türlü tür ve biçim var, birbirinden tamamen farklı iki cinsiyet var. Sophie eski, asil bir soydan geliyor.*

Sophie birkaç ay önce dans partnerinin kollarında her şeyi unutmuştu, başta çevresini, şimdi büsbütün farklı bir eylem sırasında yine her şeyi unutmak istiyor. Başkalarının dilediklerine sahip, yine de sürekli unutmak istiyor. Sen böyle bir şey yapamazsın, çünkü böyle şeylere alışkın olmayan bir aileden geliyorsun, diyor Hans ona. Önemli olan *benim* alışmam, diyor Sophie, birçok şeyi yıkmak istiyor, Anna ve Rainer de istiyorlar. Elbette farklı şeyleri yıkmak istiyorlar, çünkü farklı şeylere sahipler.

Davet edilmeyen ama ustalıklı sorularıyla durumdan haberdar olan Rainer kafeye giriyor, dört bir yana teklifsizce el sallıyor, kimse karşılık vermiyor, o da hemen suçlardan bahsetmeye koyuluyor. Bulaşıcı olabilir. Hans oradayken Sophie'ye aşkından bahsetmek istemiyor. Suç insanı olgunlaştırır, diye açıklıyor. Şu sıra Sophie'den başka hiç kimseyle okumadığı, Camus'nün *Yabancı*'sında kahraman da aynı şekilde hapse giriyor. Ölüm cezası alınca dışarıdan, doğadan gelen hafif sesleri duymaya başlıyor, nüanslara karşı hassaslaşıyor. Bu önemli, çünkü günlük hayat hassasiyetleri oluşturmaktan çok onlara zarar verir. Viyanalı aksi-

---

* Almancada "Geschlecht" kelimesi hem "cinsiyet" hem "soy" anlamına gelir. Yazar, arka arkaya iki cümlede iki farklı anlamını kullanıyor. –*çn*

yonist sanatçılar çok yakında (bunu öngörmek mümkün) bedenlerine zarar verecekler, biz yabancıların bedenlerine zarar vermek istiyoruz, bunun tatmini daha yüksek. Kim kendi bedenine zarar verir ki, zaten bir tane var, diye soruyor Hans. Bir sanatçı kendini sakatlayabilir, bu iyi bir şey. Ben de çoğu zaman kendimi parçalara ayırmak ve bu parçaları etrafa saçmak istiyorum.

Ben tüm bedenimle Sophie'nin üzerine yatıp içine girmek istiyorum, diye düşünüyor Hans. Anna'yla yaptığı gibi yapacak ama çok daha iyi olacak, çünkü işin içinde aşk da var.

Sophie dikkatle Hans'a bakıyor. Rainer, Sophie'nin Hans'a değil kendine dikkatle bakmasını istiyor, masaya yeni getirilen dondurmayı yere fırlatıyor. Rainer tadını beğenmediği ve kendini kaybedince parayı önemsemediği için yere attığı rengârenk topların üstünde tepinmeden önce Sophie şöyle diyor: Delirdin mi sen? Eğer istersen Hans'a dondurmayı kaşıklamasını söyleyebilirim Sophie. Bugün yine çocuklaştın (Sophie). Göstereceğim şimdi sana, kim neyi kaşıklıyormuş (Hans).

Siyah beyaz giyinmiş garson kız masaların arasında geziniyor, üst tabakadan ergenler kızla sanki onların dengiymiş gibi konuşuyor, o sırada siyah beyaz silikleşip grileşiyor, çünkü bu daha ayrıntılı, insanın farklılıkları görecek gözü olması lazım. Garson kızla onunla eşitmiş gibi konuşanlar var, halbuki Hietzing'de yirmi odalı bir villada yaşıyorlar. Ona ufak tefek dertlerle geliyorlar, çoğunlukla okulla ilgili dertler, o da onları çözmeye çalışıyor. Özenle yapıldığında her meslek insanı tatmin eder, bu meslek daha çok tatmin ediyor, çünkü insanlarla iletişimde olunuyor. Dahası burada bulunan insan materyali kaliteli.

Unutma Hans, önemli olan ne olduğu değil nasıl olduğu.

Rainer şöyle diyor: Cinayet ve soygun delilik değildir, maddi temeli sağlam olmayan bir yaşamın mantıklı sonucudur.

Hans, bu delilik, diyor, insan çevresindekilere kasten zarar veremez.

Sophie yanıtlıyor, eğer doğru anladıysa yalnızca şiddet uğruna yapılırsa olabilir.

Hoş, para ikinci planda tabii. Cinayet sadece birazcık karışık bir konu. (Rainer).

Sophie cevaben bir şeyler söylüyor, Hans ona katılıyor. Onunla aynı fikirde. Ben Sophie'yle aynı görüşteyim, diyor.

Rainer Hans'a çenesini kapatmasını söylüyor, çünkü Hans düşüncenin ne zıt kutuplarını ne kusursuz özerkliğini ne de katı bağımlılığını biliyor. Sophie Rainer'i kışkırtmak için ev ödevini yapmaya gönderiyor, çaldığı parayla ne alacağını daha sonra da düşünebilir. Rainer haykırıyor, para onun hiç umurumda değil, tıpkı Sophie'nin umurunda olmadığı gibi, o Sophie'yle tam olarak aynı durumda, aynı şekilde hissediyor. Sophie devam ediyor, belki bir bisiklet, öğretici kitaplar, maket ev... Ayrıca Rainer artık gidebilir, Sophie bugün Hans'la buluştu, onunla değil, casus gibi peşine takılmasın.

Hans, Sophie'yle aynı fikirde olduğunu söylüyor.

Rainer açıklama yapıyor: Meseleleri yönlendiren kişi casusluk yapmaz, zaten bütün ipler onun elindedir. Ayrıca Sophie için yeni bir şiir daha yazdı, şiirde Hıristiyan düşüncesini öyle bir alt etti ki bir daha asla önemli sayılmayacak.

Sophie, Rainer'in uslu bir devlet memuru olduğunda bile şiir yazmaya devam edeceğini söylüyor. Hans, bence de Sophie! diyor. Sophie çok net bir şekilde hissedebiliyor, Rainer yakında patlayacak, orgazm olmadan önce mastürbasyon yapmak gibi. Hans, Sophie'yle aynı görüşteyim diyor. Altına imzasını atıyor.

Seni cahil, diye bağırıyor Rainer, gözlerinin önünde kırmızı lekeler beliriyor. Maalesef gözünün önünde bir şey daha var: Hans ve Sophie, kendisinin içinde bulunmadığı derin bir düzlemde anormal bir anlaşma içindeler.

Sığ bir şey bu, onunla Sophie'nin arasındakiyse derin. Derinlik aşağıya doğru değil, içeriye doğru. Rainer ne Tanrı'yı ne de anne babasını umursadığını söylüyor, onlardan nefret ediyor, evet, Tanrı'dan da nefret ediyor, o yüzden siz ikinizden daha özgürüm! Hiçbir şeyin önemli olmadığına karar verdi. Ama önce bu hiçliğin bir hiç olduğunu öğrenmeleri gerek.

Sophie baştan sona haklı, diyor Hans, şimdi ağzına bir tane patlatacağım Rainer. Ama Sophie onu tutuyor. Rainer Hans'ın, Sophie'nin hayatında rahatsız edici, yabancı bir unsur olduğunu fark ediyor ama bunu yabancı bir özneyle karıştırmamak lazım. Çünkü Hans aslında Sophie için bir nesne, başka bir şey değil.

Kahretsin, cüzdanımı unutmuşum, diyor Sophie. Bana yarına kadar borç versene, Hans'ı ben davet ettim. Küçük düşmemek için küçük hesaplar yapmaması gerektiğini bilen Rainer hesabı hemen ödüyor, tabii Hans adına hesabı ödeyenin *kendisi* olduğunu Hans'ın gözüne soka soka.

Sophie pencereden dışarıya, iki yanı villalarla çevrili sessiz caddeye bakıyor.

Sophie'ye tamamen katılıyorum, diyor Hans.

***

Geceleri annenin ahlayışları, ergen oğulla ergen kızın iyice dikilmiş hassas kulaklarına gitgide daha sık geliyor. Babanın, evlilik yeminini çiğneyip suç işlediği için anneyi vurmak istediğini de sık sık duyuyorlar. Ama Rainer annenin işlediği tek suçun hayatını boşa harcamak olduğunu biliyor, hiç suç işlemedi, hem evlilik yeminini kiminle çiğneyecek, hele de bu dış görünüşle. Annenin hayatı, anlamsızca geçen yıllardan oluşan uzun bir zincir, tıpkı daha alt sınıfların, içinden kimsenin sıyrılamadığı bir insan zinciri olması gibi. Genelde oldukları yerde takılı kalıyor, bir sonraki aşamaya hiç geçemiyorlar. Birileri yayılıp gelişmek için daha fazla alanın olduğu bir yere ancak çok nadiren ulaşıyor. Ama Rainer caz kulüplerinde bazen Tanrı bazen modern ve havalı caz müzik ve onun yapısı hakkında nutuk çektiğinde onu dinleyen sadece bu umudu az, ikinci sınıf vatandaşlar oluyor. Okul arkadaşları Rainer'i görür görmez tüyüyorlar, çünkü biliyorlar: Can sıkıcı bir konuşma beni bekliyor, ben ağzımı bile açamayacağım. Bu herif ölümüne sıkıcı. Hemen sıvışalım. Gerçi ondan daha çok şey biliyorlar ama Rainer kimsenin bilgisini satmasına izin vermiyor.

Gece annenin sessiz ahlayışları duyulmuşsa Rainer ertesi

sabah babasına öyle bir bakıyor ki babası hemen şahitlere sesleniyor: Şunun bakışına bakın! Bu babasına neler yapmaz!

Anna kahvaltıda annesini hayatını mahvetmekle suçluyor, Rainer babasına, kendisinin, Rainer'in, onun, babasının hayatını bizzat mahvedeceği kehanetinde bulunuyor.

Rainer lider ruhlu, bakınca hemen anlaşılıyor ama kimse ona doğru düzgün bakma zahmetinde bulunmuyor. O yüzden bir soygun düzenlenecekse çete liderinin o olacağı tartışmalı bir konu değil. Uygulamaya ilişkin önerilerini duymak için herkes onun ağzına bakıyor, en çok bakan da Sophie, filizlenen bir ilgi aşka dönüşüyor. Bir sonraki adım aşktan artık şüphe edilmemesi: Geldi çattı.

Rainer'in dehşetle bizzat tanışmış olması onun güçlü taraflarından biri. Dehşet genellikle, gece vakti sokaklarda yürüdüğü, yaprakların ağaçlardan düşüp Rainer'in üstünü tamamen örttüğü bir rüya biçiminde geliyor. Ne zaman şiir yazsa onu tetikleyen ya kitaplar ya da hava durumu oluyor.

Bugün müdür günü olarak bilinen gün, yani istisnai olarak okulun hüküm sürmediği bir okul günü. Bu alışılmadık boş gün, farklı insan grupları tarafından yapılan birbirine taban tabana zıt, farklı işlere ayrılıyor. Rainer erkenden evden çıkıyor, amatörce çıkardığı bir balmumu kalıbından babasının tabanca kasasının yedek anahtarını yaptırmak yönünde belli belirsiz bir istekle çilingire gidiyor. Bunu neden yaptığını henüz bilmiyor ama muhtemelen babiş annişi öldürmesin diye tabancayı saklamak için yapıyor ki babiş henüz kayda değer sonuçları olmasa da onu öldüreceğini defalarca bildirdi. Ama belli olmaz, hiç belli olmaz... Kesin olan şu: Tabanca yoksa tabancayla birini vurmak da yok. Rainer'in daha sonra tecrübe edeceği üzere anahtar deliğe uymayacak ve kilidi açmayacak, çünkü Rainer'in yaptığı hiçbir şey sonuç vermiyor, zihinsel bir faaliyet olmadığı sürece. Çünkü Rainer kafa insanı, tıpkı Tanrı'nın Tanrı insanı (İsa), Hans'ın da eylem

insanı olması gibi, sadece Hans'ı yönlendirmek gerekiyor. Hans her zaman iş işten geçtikten sonra düşünüyor. Çoğunlukla da aptalca bir şey yapıyor. Rainer ise her şeye burnunu sokuyor ve kimsenin anlamadığı, o yüzden de herkesin kastedilenden farklı şekilde yerine getirdiği çelişkili emirler veriyor.

Yarı dilsiz Anna oda müziği çalmaya, parmaklarının altında seslerden, aydınlık bir katedral yaratmaya gidiyor, ağzından bu nicelikte ses çok nadiren çıkıyor. Kafasının içinde mutlak kötülükte eylemlerin karanlığı var, sadece dili bu aralar talimatlara tam olarak uymuyor. Anni gitgide zayıflıyor, Hans'ın öğretici bir romanda okuduğu gibi, Anna'nın gözleri, efsunlu yüzünde koyu koyu parıldıyor ama bazen bu Anna gözlerinde şimdiki neslin umutsuzluğunu görünce insan büyük bir dehşete kapılıyor, bu gözlerin arka duvarı yok, dolayısıyla dışarıdaki iğrençlikler doğrudan beyne girip orada acımasızca tahribat yaratıyor. Anna kafa dengi arkadaşlarıyla, kendisinin piyanoyu üstlendiği bir Haydn üçlüsünde çalıyor. Haydn'ın berraklığı, Brahms ya da Mahler'in muğlaklığının aksine odanın tavanına kadar yükseliyor, Anna'nın kafa karışıklığıysa aşağıda kalıp bu kızın içini mesken tutuyor. Kafa karışıklığının ardından sırasıyla birini yaralama, öldürme ve her şeyini elinden alma isteği geliyor. Sonra karnında Hans diyen, Hans'ı kasteden rahatsız edici bir burulma hissi. Ama Hans gitgide daha sık ortadan kayboluyor, Sophie'nin yanında olmasa bari ama belki de orada. Sophie asla düzüşmez, kardeşi Rainer de cinsel ilişkiyi kadın ve erkeğin aşağılanması olarak görür. Beklenenin aksine Sophie böyle bir şey yapacak olsa Rainer bunu aşağılama olarak görmekten anında vazgeçer, yükseklere yükselmek olarak görürdü. Yine de hâlâ yükselme umudu var, başka türlü olsa maalesef çoktan geçmişte kalmış olacak birkaç şey hâlâ gelecekte. İyi şeylerin geçmişte kalmasındansa gelecekte olması her zaman daha iyidir.

Anna seri hareketleri, kültive Japon incisi gibi arka arkaya

diziyor. Kemandan berbat bir ses çıkıyor, Anna'nın müzik kulağı yakınıyor ve kemanla daha fazla pratik yapılmasını talep ediyor. Bugün keyif için çalınıyor, iş için değil. Ana yüreği Witkowski, uzakta da olsa Anna'yla atıyor, Anna onun sanat ve kültüre dair genç kızlık hayallerini nihayet gerçekleştiriyor, kendisi yapamadı, gidip el işi insan öldürmek, kafa işi de bundan zevk almak olan, subay olacak şu hödükle evlendi. Anna sadece dört yıldır piyano dersleri alıyor, bu büyüklükte bir enstrüman için dört yıl bir şey değil, daha büyük bir enstrüman olan org olmasaydı piyano enstrümanların kraliçesi sayılabilirdi. Hoş bir şey söz konusu olduğunda dört yıl bir şey değildir. Aksi takdirde geçmek bilmez.

Rainer çilingirde, sonra olgunluk sınavına çalışmak üzere bir okul arkadaşında, Anna oda müziğiyle meşgul. Rainer'in sadece arkadaşları var, dostu yok. Rainer bir arkadaşında.

Anne baba her zaman olduğu gibi, çocukların yokluğundan hakkıyla faydalanabilmek için hızlıca fotoğraf çekiyor, günü yaşa, son günün olabilir! Herr W.: Bugün hem iş hem özel hayatındaki hataları yüzünden dövülmesi gereken ahlaksız bir hizmetçi olacaksın. Frau W.: Ah. (Morartılıyor.) Öyleyim zaten, sizin gözünüzde hizmetçiden başka bir şey değilim. Sanırım jartiyer kemeri artık olmuyor, biraz kilo aldım. Son zamanlarda hep duş alan jimnastikçiyi oynuyorduk.

Herr W.: Bu ciddi bir iş, oynamak diyemezsin. Benim hareket alanım tek bacaklı olduğum için kısıtlı ama insan yaptığı şeyi iyi yapıyorsa her zaman ciddiye almalı.

Frau W.: Herhangi bir aksesuar kullanacak mıyım Otti?

Herr W.: Fotoğrafçılık benim hobim, sen benim hevesimi kırıyorsun. Ayrıca utanma biçimin de yanlış, halbuki tam da bunu yapabilmen lazım. Aksesuara da öyle hemen karar ve-

remem çünkü sanatçının ilham gelsin diye beklemesi gerekir. Kaçtı artık. Sen az önce oynamak diyerek fotoğrafçılık gururumu incittin.

Frau W.: Senin gururunu incitmek gibi bir niyetim yoktu Otti.

Herr. W.: Ama incittin, şimdi özel değnek vuruşumun tadına bakacaksın.

Değnek hemen fırlatılıyor fakat sadece duvara isabet ediyor ve oradaki bir sürü küçük göçüğe bir yenisini ekliyor, çünkü eşi, benzeri birçok durum sayesinde keskinleşmiş ve istisnai olarak doğru yönlendiren refleksine uyup doğru zamanda kenara sıçradı. Göçük sayısız kafadarının arasına katılıyor, diğer göçükler de daha önceki benzer saldırıların sonucu, zaten çatlaklarla dolu duvarın biçimini iyice bozuyorlar.

Tuhaf ama günün bir de ikinci kısmı var, çünkü birincisi çok güzel geçti ve bu kısma öğleden sonra deniyor. Rainer'in babasına lafı fazlasıyla uzatarak onun, babacığının, hayatını mahvedeceği kehanetinde bulunduğu öğle yemeğinden sonra gerçekleşiyor.

Anne baba şimdi üstlerinde bayram kıyafetleriyle –baba her zamanki gibi gıcır gıcır, kendine her hafta yeni bir kravat alıyor, gömlekleri bıçak gibi keskin, ütülü cinayet aletleri, sonuçta çapkın bir adam, namı var; annişse her zamanki gibi birbirine hiç uymayan, yeni alındıklarında bile uymamış olan alakasız kıyafetleriyle çöpten çıkarılmışa benziyor– uzaktan bir teyzeyi ziyarete gidiyorlar, bu teyze Rainer'in bakışlarında oldu olası bir uğursuzluk sezmişti, bakışlarında keskin, aynı zamanda sinsi bir şey vardı, bu teyze ondan her şeyi bekliyordu. R. bunu duysa sevinirdi.

Anne baba mutlu mesut dışarıda, çocuklar evde, Anna bugün değişiklik olsun diye fotoğraf çekiyor. Rainer geçen hafta Sophie'nin odasında Oxford'lu abisinin, üstünde eskrim kı-

yafetleri, elinde epeyle fotoğrafını görmüştü. Rainer bugün bir izci bıçağını, asli kullanım amacına göre aslında bir Hitler gençliği hançeri ve emekliye ayrılmış, çekip elinden geldiğince Sophie'nin abisinin fotoğrafındaki gibi poz veriyor. Bacakları hücum pozisyonunda ya da adı her neyse, bir elinde hançer, diğer eli havada, zarifçe bükülmüş. Sonuç: Acınası. Anni dur, bu acınası sonucu düzeltebilecek bir şey biliyorum, babamızın süngüsü, ona da kendi babasından kalmış, bu canavarı doğurup büyüten bir annenin babanın olması inanılır gibi değil ama var, kanıtı da Birinci Dünya Savaşı'nda kalma süngü. Peki şu uğursuz süngünün beş yüz çamaşır deterjanı kutumuzdan hangisinde olduğunu biliyor musun, diye soruyor Anna şüpheyle (ses telleri bugün çalışıyor), gözlerini gezdirip filmi sarıyor. Biliyorum, yukarıdan üçüncü sıradaki karton bavulun içinde, soldan dördüncü nesne, eğer böyle devam ederse bunların altında kalacağız. Boğularak öleceğiz, cesedimizi kurtarma ekibi çıkaracak, burada insana beş ömür yetecek kadar ıvır zıvır var.

Bavul, sallanan karton kutu yığınlarının ortasında açılıyor ve süngü zamazingo yatağından çıkarılıyor, şimdi her şey en baştan. Bu uzunlukta bir öldürücü silah (ağzı 25 cm uzunluğunda) iki kat daha iyi, öyle de oluyor. Anna fotoğrafları çekti bile, Rainer'in cani yüz ifadesi cuk oturuyor, çünkü o sırada şiddet içeren şeyler düşünüyor. Yüzündeki ifade sadece acımasız olmamalı, Camus okuyan ve dünyadaki ıstırap yüzünden öldürmeye başlayan bir insanın yüz ifadesini yansıtmalı. Camus varoluşçu bir nihilist ama Tanrı'ya inanıyor, bir ara yanılıp Rainer de inanmıştı, hâlâ bununla boğuşuyor ama bir Camus bile böyle şeylerle boğuşuyorsa yalnız değil demektir. Camus bir süper nihilist, hiç hiçtir, dolayısıyla anlamsızdır. Hiçliğe tutunmak Tanrı'ya tutunmak kadar korkakçadır. Bence Camus'nün kullandığı anlamda absürtlük hiçlikle eşit tutulmalı. Camus acıyı

dünyadaki varoluşun temel prensibi sayıyor, acıyı ve can sıkıntısını. Kişi, ikisini de kendi deneyimlerinden bilir. Bu konuda şu okunabilir: *Ecinniler*. En iyisi de Sophie'yle birlikte okumak. İnsan sevdiği kadınla, bedensellikten tamamen uzaklaşmasıyla diğer kadınlardan ayrılan kadınla okumalı. Anna ve annişin kanlı pamuk parçalarını ya da âdet bezlerini herkesin görebileceği bir yerde bırakması ölüm cezasıyla yasaklanmıştır. Bu tür materyallerin hiçbir iz bırakmadan yok edilmesi ya da ortadan kaldırılması gerekir. Anna mecbur olmasa bile kendiliğinden yok ederdi zaten, bedenine dair tüm izleri derhal ortadan kaldırmak zorunda. Yine de Hans'ın içinde olmasından zevk aldığını inkâr etmiyor. Bazen konuşmayı bırakıyor, bazen yemek yemeyi, boğazından çorba bile geçmiyor, geçse bile akabinde parmağını boğazına sokup ona hiçbir zararı dokunmayan çorbayı gerisin geri çıkarıyor. Klozetteki sefil kalıntılar hemen yok ediliyor, tıpkı kanlı pamuk gibi, ki o daha nahoş bir yaşamsal olayın sonucu. Hemen kurtul ki hiç yaşanmamış gibi olsun ve affedilsin.

Rainer, kimsenin ne manaya geldiğini anlayamayacağı tuhaf bir bacak açma hareketini birkaç kez daha deniyor ve süngüyü deli gibi sallıyor. Anna, yavaş ol, diyor, makineyi sabit tutamıyorum, içerisi zaten karanlık. Rainer'in çizdiği acınası bir resim ve bundan çıkan resim doğal hâlinden daha da acınası görünüyor. Kameranın gözü acemilere karşı acımasızdır, Rainer de amatör.

Rainer ve Anna şimdi Sophie'ye gidiyorlar, Anna belki Hans'a rastlar diye, Rainer insanın neden hem kendine hem de başkalarına karşı acımasız olmak zorunda olduğunu açıklamak için. Ama daha çok başkalarına.

Onun liderliği ve talimatlarıyla bir suç işlenecek, umuluyor ki bir tane daha ve bu, suç kariyerinin henüz başlangıcı olacak.

Pahalı kamera, kutusuna önceden durduğu gibi yerleştiriliyor ki baba boş zamanlarında gizli iş-

ler çevirdiklerini anlamasın. İkizler dışarının ışığına yan yana çıkıyorlar, orada bir akçaağaç, birçoğuna vekâleten, huysuzlukla yapraklarını sallıyor, başka ağaçlar da var, yakında açıp şehri güzelleştirecek çiçekler.

Anna kişiliğini güzelleştirmeyi reddediyor. Kesinlikle onu bekleyen Hans'a doğru hızla ilerliyor, onun yanındayken dış görünüşünün düzeltilmesine ihtiyacı yok, çünkü dış katmanının altında yatan şey Hans için daha önemli. Yeni yıkanmış kazağını giyen Rainer de Sophie'yle ilgili benzer şeyler düşünüyor. Kültürel konularda sohbet ederek mesafeye çeşni katıyorlar, o da bu sayede gitgide kısalıyor.

***

Bara girmeye cesaret edemiyorlar, çünkü gençleri koruma kanunu kapsamındalar, bu kanun insanları iki sınıfa ayırıyor, biri girebilenler, diğeri giremeyenler. Buranın nasıl bir bar olduğu dışarıdaki arabalardan anlaşılabiliyor. Soranlara, sahiplerinin mali durumu hakkında ücretsiz bilgi veriyorlar. Niyet ne olursa olsun dikkatli olunmalı, yoksa profesyonel biri gelip seni kovar. Anna baştan çıkarıcı kadın rolünü üstleniyor, çünkü Sophie bu iş için çok masum görünüyor. Burası reşit olmayan kızların sürtüklük yapabileceği bir yer değil, yine de yeni plakları almak için harçlığa ihtiyaç duyduklarında buralarda sürtüyorlar. Anna'nın çok şey vadeden kıyafetinin karşısına, kesimi çok iyi olmayan, fakat ne büyük ne de öyle aman aman bir şehir olan bu büyükşehirde girişimci gibi duran bir takım elbise çıkıyor. Kadife perdeyi kaldırıp ana kapıyı açıyor ve üst orta sınıf olması gereken ama adamın üst sınıfın alt ucuymuş gibi davrandığı otel odasına doğru yola koyuluyor. Taşralı bir amca olduğu takım elbisesinin kesiminden anlaşılabiliyor ama o bambaşka bir şey sanıldığını sanıyor, yani lüks şeylere alışkın, görmüş geçirmiş bir adam.

Ama öyle değil, çünkü şimdi Anna'nın tuzağına düşüyor.

Anna yan evin girişinden fırlayıveriyor, ah Tanrım, eve girmeye korkuyorum, çünkü eve dönme saatimi epey aştığım için annemle babam beni sırayla dövecekler. Lütfen bana yardım edin, çaresiz bir kızım ben, kendi başıma çözemeyeceğim sorunlarım var.

Amca dikkatle bakıyor, ölçüp biçiyor, içinden özgün deyimler kullanarak, bu kadar genç ve henüz pek kullanılmamış bir şeyi elde edebileceği, sonrasında da içinden bunu anlatabileceği için ne kadar şanslı bir adam olduğunu geçiriyor. Bu kasvetli Viyana sokağında tamamen masum bir kız bulmuş olabilirim, üstelik anne babası da var ve hiçbir şey bilmiyor, dolayısıyla bizzat ben öğretebilirim, oley. Küçük hanım yapayalnız, bir çare bulmak lazım. Güzel ve çok pahalı bir otel odası tuttum, kendi banyosu bile var. Ah, gerçekten çok kibarsınız, yoksa nereye, neden, ne diye gideceğimi hiç bilmiyordum ama şimdi size bakınca biliyorum. Avans olarak küçük bir öpücük alamaz mıyım fındıkfarem (tabii ki saçmalık, çünkü her durumda ödeme yapacak olan o)? Sana iyi davranırım, bu işleri iyi bilirim, çakıp geçen kaba saba bir adam değilim, kadınların dilinden anlarım tatlım, istersen hamile kalmanı da engellerim. Öpücüğünüzü hemen alacaksınız, gerçi böyle bir şey tamamen yabancı biriyle yapılmaz ama.

Bu söz taşralı adamı hayal kırıklığına uğratıyor, coşkusunu söndürüyor, çünkü bedenin kullanımı ve tüketimiyle ilgili şeylere, bu tecrübesiz küçük kızda başta yokmuş gibi görünen belli bir aşinalığı ima ediyor, sonunda kesenin ağzını açması gerekecek, oysa kadınlar söz konusu olduğunda gerek kalmıyor, sonuçta büyük ilçe merkezlerinde ve küçük pazarlarda yıllardır kaliteli hizmet sunuyor. Ama özellikle şehir eğlencesi aramıyor olsaydı şimdi burada değil Gänserndorf ya da Ottenschlag'da olurdu. Gel buraya fındıkfarem, az sonra yapacaklarımızı sabırsızlıkla bekliyorum, seni gece bekçisi Herr Fischer görmeden içeri sokabilirim umarım, çünkü tek kişilik oda tuttum. Anna

gizlice ve tereddütle, kesin bit yuvasıdır, diye söyleniyor. İstesem Bristol'de de kalabilirdim ama istemiyorum. Ben makine satışı yapıyorum. Makine değil aslında, kadın konfeksiyonu. Şehirde kadınsı görünmemek için makine diyorum, taşrada çoğunlukla konfeksiyon diyorum, çünkü söz konusu kadın, sonrasında şık bir elbise seçebileceğini bilince yatağa daha kolay atılıyor.

Bütün paranızı üstünüzde mi taşıyorsunuz ama büyükşehrin bu kısmı çok tehlikeli, suçlular cirit atıyor. Cesurmuşsunuz.

Prensip olarak üstümde para taşımıyorum, diyor alt insan ve farkında olmadan elini ceketine götürüyor, önce kalbin olduğu yere, sonra da diğer kadınlarda memelerin bulunduğu fakat Anna'da bir şeyin olmadığı yere uzanıyor. Yapabildiklerime şaşıracaksın, diye salyalarını akıtıyor kıyafet satıcısı, ardından Anna'nın poposuna yöneliyor, hiç değilse orada bir şeyler var. Bir kadının güzel vücut hatları ve kıvrımları her zaman en büyük zevkim olmuştur, diye tükürük saçıyor pazarlamacı, elindeki tüm malı Peitel & Maissen mağazasına ucuza satmaya çalışıyormuş gibi birkaç detay daha sayıyor. Hepsini kendi deneyimlerinden biliyor, şimdi de kontrol ediyor, çünkü Anna o sırada ayakkabı bağcığını düzeltmek için eğiliyor, önceden belirlenmiş bir işaret bu. İşe de yarıyor. Birkaç silüet hemen o anda bir binanın girişinden çıkıp spor ayakkabılarıyla sessizce yaklaşıyor, kaldırım taşı döşenmiş ama düzensiz döşenmiş, taşların arasında çimen ve otların gelişigüzel büyüyüp bu şehrin bakımsızlığına tanıklık ettiği bir sonraki girişe yöneliyorlar. Bir suç sessizce yaklaşıyor, her suçun yaklaştığı gibi. Suç olduğu vaktinden önce anlaşılmasın diye.

Artık dayanamıyorum, şu evin girişine geçip taş gibi dudaklarını dudaklarımda hissetmek istiyorum, diyor Anna, şehvetten ağzının suyu akıyor. Olur yavrum, diyor pazarlamacı, hafifçe sıkıştırıyor, düşünme mekanizması sisle kaplı, paraya kıyacağım tatlım, gerçi ben Linz'liyim ama gerektiğinde cömertim. Linz'te böyle kızlar hâlâ çocuk kategorisinde oluyor, polis onları özenle

koruyor ama çürük kokan şehirde onları kullanmak, hemen ardından başından savmak mümkün.

Artık girişteler, içeride; el elbisenin altına sokuluyor ama buraya aynı zamanda kişileştirilmiş hırsızlık ve soygun suçu da teşrif etti, Linz'li tam Anna eteğinin altını karıştırırken yabancı bir yumruk Linz'li kafasına sertçe vuruyor, hatta bu yumruk bir işçiye ait: Hans'a. Yumruk onu rüyalar ve hayaller diyarına yollamıyor gerçi ama aşk yolundan epey saptırıyor, adamı yere seriyor, yer kirli, musibetler genelde arka arkaya gelir, yeni gelenler de öncekinden daha iyi değil. Hans hemen üzerine atlıyor ve vücudunun, karanlıkta ayırt edilemeyen ama özellikle canını yakacak yerler olduğu umulan çeşitli yerlerinin üstünde zıplıyor. Anna kadın gibi ısırıyor, tırmalıyor, tokatlıyor, hepsinin hedefi zavallı satış temsilcisinin kafası, kadınlar bu tür durumlarda tüm uzmanların onaylayacağı gibi hep kafayı hedef alırlar. Bu türden fiziksel faaliyetlerde tecrübeli değiller, yoksa kafatasının özellikle sert ve dayanıklı olduğunu bilirlerdi, sonuçta insan beyni için koruyucu bir kılıf görevi görüyor. Pazarlamacı hayal kırıklığı içinde yüksek sesle inliyor, çünkü aşk ararken dayak buldu. Bunun bir tuzak olduğunu anlıyor anlamasına ama anlamak bir işe yaramıyor. Bağırmak artık mümkün değil, çünkü Sophie inanılmaz bir içgüdü ve zihin açıklığıyla hemen adamın ağzını kapattı, bu namussuz beni ısırmasa bari, kapa çeneni, her ihtimale hazırlıklıyız, yanımızda bıçak var. Bıçağı gösteriyorlar. Bıçağı sadece karısının elinde mutfakta gören tüccar endişeyle susuyor. Cüzdan nerede. Alın, iç cebimde, hayatım daha değerli, paraya tercih ederim. En kıymetli şey o. Bire dört korkaklıktır, eve gidince eşime ve patronuma altı kişiydiler diyeceğim. Ah. Dolgun cüzdan elinden alınıyor, güzel ve iyi beslenmiş pazarlamacı tokatlanıyor, tekmeleniyor, tehdit ediliyor, küfür yiyor, suratına tükürük yiyor ve aşağılanıyor, hem de kızı olacak yaştaki kızlar tarafından ama bunlar o kadar kötü yetiştirilmiş çocuklar

ki bu yaşta suça meyletmişler. Bunların ancak suratına tükürülür. Linz'te böyle şeyler yok.

Sikini çıkarıp canını yakayım mı, diye soruyor Anna, bayağı ateşli. Hayır, diye cevap veriyor kardeşi, lider o, başka kim olacak, zarifçe uzakta durup soygunu hassasiyetle yönetiyor. Ben hiçbir şeyden korkmuyor muyum sanıyorsun? Ama böyle bir insanın sikiyle ne yapılabileceğini Bataille'ın kitabında okudum, diye ısrar ediyor kız kardeş, adamın pantolonunu açmaya koyuluyor. Hiç değilse bir süre işe yaramayacak şekilde zarar verebiliriz. Böylece uzaktan karısına da acı çektirmiş oluruz.

Parayı aldık zaten, sıvışalım artık, düşünmeden risk alarak başımıza bir bela daha açmayalım.

Hani para en önemsiz şeydi.

Para önemsiz zaten ama elinde olduğu zaman insanı rahatlatır.

Ben rahatlamak falan istemiyorum, sinirliyim, zaten çıkarıp üstüne tükürmem bir dakika bile sürmez. Tutun onu. Dediğini de yapıyor. Hatta adamı tutarlarken Rainer bile katılıyor ki Sophie bunu sırf para için yaptığını sanmasın. Piç kurusu, başına böyle bir şey geleceğini düşünmüyordun değil mi, güzel bir şeyler olacağını sanıyordun, adi herif. Adamın şeyini çıkarıp üstüne tükürüyor. Ciddi ciddi bana vadettiği şeye bak. Hem de bana. Bu herif acınası aletini uzun bir süre hiçbir kadına vademez artık, kesin hevesi sönmüştür. Hadi gidelim!

Hans Linz'li satış temsilcisini ve kuşunu tekmeliyor, en az altı ay yerinden kıpırdamaz artık, halbuki başta ektiğinden fazlasını biçecek gibi duruyordu, Hans tüm gücüyle boynuna ve karanlıkta beyaz beyaz parıldayan külot parçasına da tekme atıyor, Linz'li yana devriliyor, biraz Linzli kanı döküp aniden susuyor ama kalıcı bir hasar almadığı kesin. Yine de bunu unutmayacaktır.

Yine karanlığa, onları az önce tükürmüş olan caddeye dönüyorlar, böylesine terbiyesiz ergenlere bir şehrin gece karanlığı bile katlanamaz. Bir de üstüne mi işeseydik, diye soruyor

Hans, Anna'nın yaptığı şey onu gaza getirdi, hayır, hiçbir şey yapmıyoruz, kaçıyoruz artık, diyor Anna soluk soluğa, Hans'ı çekiştiriyor. Bir anda acelesi oldu.

Sophie'nin üzerinde koyu renk, sade bir elbise var, bahçe duvarıyla bütünleşiyor. Arka arkaya birkaç kez ürpertiye kapılıyor, bu ürpertiler karnındaki tuhaf bir aciliyet hissine karışıyor ve giderek sıklaşıyor. Bu hisse anlam veremiyor ama gençlik aşkı ya da dost sadakati değil. Bu his her ne diyorsa kesinlikle olumsuz bir şey, ona kulak vermemeli, çünkü hisler her zaman güvenilmezdir. Gel Sophie, diyor Rainer usulca, sonra koluna giriyor. Sophie silkinerek kolundan sıyrılıp düz bir masanın üzerinden hızla çekilen siyah bir ip gibi yine caddeye fırlıyor.

***

Rainer, Anna ve Hans bulanık hayatlarına biraz berraklık kazandırmak için berraklığın yedi yirmi dört evde olduğu yere gidiyorlar: Sophie'nin Hietzing'deki villasına. Gün orada hep

ışıldıyor, gençler de gençlik ışıltısı saçıyor. Gün, onların ışıltısına âdeta eşlik ediyor. Bu bahar sıcaklık epey yüksek, olgunluk sınavı atlatıldıktan sonra gençlerin hepsini farklı yönlere savuracak sıcak bir yazın habercisi. Bazıları Sophie'yle aynı yöne gitmeyi umuyor. Sophie'nin çıplak ayak tabanları çok yakında gezinti yerlerinde dolanıyor olacak, asfalt şimdiden sıcak, çok sıcak, tenis raketi Vuitton çantasından manzaranın tadını çıkarıyor. Anne, her zamanki gibi histerik, kendini güneşe karşı ipek şallara ve örtülere sarıp sarmalayacak, güneş ona fenalıktan başka bir şey getirmiyor, çünkü anne sarışın ve çok beyaz tenli, oturduğu kafeden her şeyi yönetecek ve profesyonel bir asabiyetle sürekli telefona koşacak. Çay için Sophie'yle buluşacağını söyleyecek. İtaat, Sophie'nin içine sarmal yay gibi kurulmuş, acı vermeden gerilip gevşiyor. Güzel, hafif bir hayvanı, ona zarar vermeden ya da bir yerini incitmeden uylukların arasına kıstırmak gibi. Hans Viyana'da kalacak, civelek kuaförleri aptalca iltifatlara boğmak için bisikletiyle sık sık Gänsehäufel'a gidecek, ne de olsa son zamanlarda böyle şıllıklarla neler yapılabileceğini

öğrendi. Sophie'yi ve Riviera'yı özleyecek olanlardan biri değil, çünkü Riviera diye bir yer olduğunu bilmiyor. Rainer ve Anna maalesef biliyorlar. Onları orman bölgesi tehdit ediyor; kendini sık sık gösterip sinir bozuyor; tehdit, ormanın en karanlık, en ıssız yerinde aksi gibi Amcık Teyzenin oturuyor olması, sağlıklı kır havasıyla insanları kendine çekiyor, aksi gibi de sağlıklı olmaktan ziyade sağlıksız olmayı tercih eden insanları. Halbuki sağlığı en büyük servet olarak görenler var. Onlar oraya gidemiyor. Üniversite eğitimi, yenilenmenin yerini almadan ve kendi yıkımını başlatmadan önce bedenin yenilenmesi lazım.

Önlerinde daha olgunluk sınavı var, kötü bir üslup olacağı için kimse ondan söz etmiyor.

Ama ondan da önce Sophie var, ne tesadüf, tam Sophie'yi tenis raketiyle hayal etmişken tenis raketi Sophie'yle birlikte geliveriyor. İkisi de krem rengi bir Porsche'nin içinde, şoför de soylu bir aileden gelen genç bir adam; Rainer bir şeyin üzerine dökülmek için bariyerin ardında sabırla bekleyen nefretini hemen onun üstüne boca ediyor. Sophie'nin yanında kim otururşa otursun nefretle karşılanacak, bu adil değil, sonuçta insan kökeninden bağımsız olarak iyi niyetli de olabilir. Herkes bir öncekinden farklıdır, bu da çeşitlilik sağlar. Sophie güzel arabadan iniyor, tenis elbisesiyle kendisi de çok güzel, genelde çeşitli sporlara eşlik eden ter lekeleri görülmüyor. Ter Sophie'de boy gösterecek zemin bulamaz, o bir melek. Bedensiz bir varlık. Rainer üst dişleriyle alt dudağını kemiriyor. Sophie'nin beyaz konturu Porsche camına yaslanıp şoföre hoş bir şeyler fısıldıyor, ne dediği duyulmuyor, dil uzmanı olmasına rağmen Rainer de duymuyor. Onunla konuşacak neyin var ki? diye soruyor hemen. Delirdin mi sen, sence sana hesap borcum mu var (Sophie). Bunun üzerine Rainer sinirlenip birkaç kez uyluk kaslarına vuruyor, vurunca kasları sertleşmiyor, Rainer bu süreçte en çok kendine zarar veriyor. Anna da Hans'ının, Rainer'inkilerden daha sağlam olan uyluk kaslarını tutmak için gönülsüz bir

girişimde bulunuyor, fakat Hans yoğurma meraklısı elden kurtulup Sophie'yle göz teması kurarak gizlice bir aşk doğduğunu bildirmeye çalışıyor. Ayrıca gözleri, Sophie'nin bugün iyice belirgin olan vücut hatlarını yalayıp yutuyor. Rainer ve Hans, Sophie'nin kendini sunacağı yüksekliğe erişmek istiyorlar, zirveye daha önce ulaşmak için birbirlerini sırtlarından uçuruma doğru itiyorlar. Anna sessizce Hans'ı elliyor, aslında Anna da Hans'a kıyasla küçük bir tepe sayılır, Hans daha bu iklime alışamadan ne diye hemen yüksek dağlara tırmanmak istiyor ki.

Anormal derecede erken açan çiçekler bahçede parıldıyor, bahçıvan şeklini mükemmelleştirmek için bir şeyleri buduyor. Çakıl taşları, harekete geçen Porsche tekerleklerinin altında gıcırdıyor, motor hızlanınca da yüksek sesle fırlıyorlar. Rakip olması gerektiği gibi hızla uzaklaşıyor. Sophie tüm ağırlığını tek bacağına veriyor, böylesi iki ayak üstünde durmaktan daha iyi. Bu pozisyondayken hem Rainer hem de Hans için baştan çıkarıcı kadın oluyor. Rainer Sophie'yi orman bölgesinde durmaksızın şarkı söyleyen ormanlara tercih eder, belki Sophie onu yazın Côte'a davet eder, çünkü insan âşık olunca sevdiğinden bir dakika bile ayrı kalmak istemez, kalamaz, Sophie de öyle hissediyor. Hans Sophie'nin bacaklarıyla ilgili yüzeysel bir şeyler söylüyor, çünkü düşünceleriyle ilgili bir şeyler söyleyecek derinlikte değil. Sophie bacaklarına bakıp bunu daha önce hiç fark etmediğini söylüyor. İçeri gelsenize. Viski var, keyfinize bakın, ben hemen üstümü değiştireyim. Rainer ve Hans, her biri kendi tarzında, biri çok fazla kelimeyle, diğeri bildiği azıcık kelimeyle, böyle iyi olduğunu söylüyor. Anna küskün ve sessiz, Hans'ı gözetliyor, mülkünü. Ne var ki duygusuz mülk, kendisine daha iyi bakabilecek yeni bir sahip istiyor. Hans krom çelikten bir masa lambasına değer biçiyor, muhtemelen elektrik onun uzmanlık alanı olduğu için, belki buradaki elektronik bir şeyleri tamir edip üstünlük kazanabilir. Dikkatle pazılarından birini çıkarıp sıkıyor ki kaslarında yuvalanmış ham güç Sophie tarafından

görülüp takdir edilsin. Hans hayvani bir şey ve Sophie'nin içinde yaşadığı sugötürmez hayvanı uyandırmak istiyor.

Odaya girer girmez Rainer'in içindeki ses bandı motor gibi uğulduyor ve dünkü saldırının onda uyandırdığı hisleri dışa vuruyor, kesin konuşmayı Sophie'ye karşı hislerinden bahsederek bitirecek ama arada ölümcül derecede sıkıcı en az iki saat var. Ben sizin liderinizim ve dünkü eylemin hoşunuza gittiğini umuyorum, yine de geliştirmemiz gereken bir iki şey var, şimdi bunlardan bahsedeceğiz. Öncellikle zamanlama. Nedenini ayrıntılarıyla açıklayacağım. Sophie esniyor, Hans Sophie'yle aynı fikirde olduğunu söylüyor.

..... (Anna).

Ayrıca ne kadar para topladığımızı düşünün, bu kadar çok parayla ne yapmak istiyoruz, kendimize güzel şeyler alabilir, onların sahibi olabiliriz, diye tıslıyor Rainer, dikkatsiz ve fazla aceleci.

Sophie, Rainer'in zırvalamalarına karşı patentli kulak kapama taktiğine başvuruyor ve bugün Hans'ı yeni uyanan gözlerle görüyor, çünkü Hans'ın güçlü elleri var, Sophie'nin gözleri ucuz bir spor gömlekten ibaret acınası örtünün altında kas arıyor, gömleğin kesimi sportif, her yerinde cep var, bu yüzden de durmadan acı acı bağırıyor, kasları bulmak neredeyse imkânsız, gözleri arıyor, buluyorlar da. Dün Sophie'nin içinde gerilen şey bugün yine geriliyor, bir kasın gerilmesinden farklı, çünkü daha ziyade bir fikir bu ve kafada. İki erkeğin entelektüel olanı bu kez kaybeden taraf, halbuki bu *onun* fikriydi, fakat güçlü elleri yok. Rainer, yeni ve siyah bir boğazlı kazak giyen entelektüel bir erkeğin o kadar da güçlü olmak zorunda olmadığını, çünkü sunabileceği başka şeyler, çok daha nitelikli şeyler olduğunu söylüyor.

Anna bir şey demiyor, Sophie'ye bir rakibin gözleriyle bakıyor.

Minicik böceklerden oluşan uzun bir kortej Sophie'nin bacaklarında geziniyor, tenis eteğinin altına girip orayı bir nevi eşelemeye başlıyorlar. Diğerleri gitsin, sadece Hans kalsın, böcekler

böyle diyor, Sophie de öyle diyor. Kendi evinde efendi o, kimin gidip kimin kalacağını belirleyebilir. Bunu açık açık söylüyor.

Farklı tepkiler geliyor ama Hans'ınki dışında hiçbiri olumlu değil. Anna canının yandığını hissediyor ama bunu şu anda dile getiremez, sadece kâğıda dökebilir, nerede o lise öğrencilerinin hep yanında bulundurduğu kâğıt? Anna kötü bir dönemden geçiyor, acilen korunmaya ihtiyacı var. Öğretmenler Anna'nın sözlü sınavda da yazılı cevaplar verebilmesi için özel bir izin çıkarmak üzere il eğitim müdürüne dilekçe verdiler bile, çünkü Anna çok zeki ve hiç kimse buz gibi kurallar yüzünden onun akademik geleceğine engel olmak istemiyor. Anna'nın içinde önemli bir şey düğümleniyor, muhtemelen bir daha açılmak bilmeyecek, halbuki ergenlik çağındakiler ve ergenliğe geç girenler dışarıya açık olmalı, kapalı değil. Dürüstlük, sabun ve su, gençliğe yalancılık ve makyajdan daha çok yakışır.

Öte yandan Rainer bu konuda çok daha iyi, maruz kaldığı baskı sonucunda ağzının savaklarını arkadaşlarına doğru açıyor, içinden dökülenler bir araya getirildiğinde Sophie'nin yalnızca onu, Rainer'i, gerçekten sevebileceği anlamına geliyor. Şimdi gitse bile Sophie'nin aklı onda kalacak, onunla birlikte gidecek, dolayısıyla Rainer kalsa da olur. Hans da olmadık hayallere kapılmasa iyi eder.

Tabii tabii, şimdi yaylan bakalım (Sophie). Sophie'ye tamamen katılıyorum (Hans).

İmdat! (Anna.) (Duyulan gak gak diye bir ses.)

Giderken çikolata da alın, diye sesleniyor Sophie birtakım alt ve üst tonlarda. Hayır, çikolata almayacağız, çünkü bu sadizm Sophie, diyor Rainer, uzmanlık alanının güvenli topraklarında. Tutku, kuraklık ve inatçılık. Kuraklık, çünkü sadizm ancak arzu bulanıklığından sıyrıldığında ortaya çıkar, Jean-Paul Sartre böyle diyor.

Hans ise kendisinin aslında insan değil bir hayvan olduğunu, bu yüzden de hayvan gibi sert davrandığını açıklıyor, bunu

bir polisiyede okumuştu. Hans da bir şeyler okudu ama yanlış şeyler, işçi eğitim hareketinden istifade etmiş bir işçinin evinde etrafta bulunabilecek şeyler. Ama zirveye giden yolun da dibe inen yolun da nerede olduğunu bilecek kadar okudu. Kitapların dünyası tek çıkış yoluydu ve işçi eğitim evinde bunlardan hep bulunurdu. Ama başka bir dünya yoktu, sadece kendi dünyası vardı. Anne babası bilinçli işçilerdi, bu da hiçbir işlerine yaramadı, biri öldü, diğeri de öldü ölecek.

Rainer bağırıp çağırıyor, o Hans'tan daha acımasız, çünkü (kendini riske atmayan) Hans'a kıyasla kaybedecek çok şeyi var, yani gelecekteki akademik ve edebî kariyeri. Hans'ın sadece kazanacak şeyleri var, üstelik Sophie de onu destekliyor! Hans, çeşitli unsurların ve Sophie'nin elinde bilinçsiz bir oyun topu. Rainer oyun topu değil, kendi iradesiyle hareket ediyor.

Yine de gitmek, Anna'yı da yanında götürmek zorunda. İkiniz de gidin lütfen. Kardeşler konserve nefretleriyle ayaklarını sürüye sürüye İngiliz çimlerine çıkıyorlar, orada bir sürü pahalı çiçeği, yaprağı ve çimeni, kâğıt gibi ince ayakkabı tabanlarıyla kasten eziyorlar, ayakkabı tabanları ince, çünkü sivri burunlu moda ayakkabılara yeni pençe takıldığında biçimleri bozuluyor. Sonra durağa yürüyorlar, Rainer yolda bir monologa başlıyor, evden kendi isteğiyle ayrıldığını, bu yüzden de kendi isteği dışında orada kalan Hans'tan daha güçlü olduğunu söylüyor. Tanrı'ya şükür kız kardeşi aptalca itirazlarda bulunup karşı çıkmıyor, Anna, Hans'ını düşman evinde bırakmak zorunda kaldığı için dehşet içinde ve suskun. Rainer ve Anna'nın aşkı bugün alçakça reddedildi, böylece ikisinin de içinde kolay kolay sıvanmayacak ya da yapıştırılmayacak bir çatlak oluştu.

Hiç sevmedikleri ortalama insanların kötü kokusuyla dolu tramvay iki kardeşi bir kez daha içine aldığında acı, işini yapıp gerçek potansiyeline ulaşıyor, burası bebeğin her zaman mümkün olduğunca çabuk içinden çıkmaya çalıştığı bir rahim. İnsanın Porsche'si olacak ama yok, okulda var olmayan bir akrabalarının böyle lüks bir arabası olduğunu anlatsa bile yok.

Sophie'nin odasında bir plak çalmaya başladı, Sophie Hans'tan şuradaki koltuğa oturmasını, soyunmasını, evet, tamamen ve onun önünde, evindeki kanepede hep yaptığı gibi mastürbasyon yapmasını istiyor, Sophie de izleyecek. Hans bunu onun önünde yapamayacağını söylüyor. Sophie, benim önümde yapmanı istiyorum, diyor. Hans kıpkırmızı kesiliyor, heyecanlanıyor, neden yapamayacağını açıklıyor. Ama yapmak zorunda, Sophie böyle diyor, yoksa Hans hemen gidebilir, bir daha da gelemez.

Hans beceriksizce soyunuyor, WAT'ta basketbol oynarken olduğundan daha beceriksizce, ama sonunda gömleğinin düğmelerini çözmeyi başarıyor. Kesin yapamayacağım diye yemin ediyor, çünkü bu çok utanç verici, yapamaz işte, yapamaz. Zaten olabildiğince utanman gerek, diyor Sophie. Bu yüzden istiyorum ya.

Hans, istediği her şeyi yaptığını, Sophie'nin de bunu bildiğini ama bunu kötüye kullanmaması gerektiğini söylüyor, bu adil değil.

Zevkle kötüye kullanacağım. Tabii çoraplarını da çıkarman gerek, düşünsene çıplaksın ama çorapların ayağında, genel izlenimi bozar. Hans çoraplarını çıkarıyor, kirli ayakları ortaya çıkıyor.

Sophie bir köşeye kuruluyor, ayak parmaklarının kirli kenarlarını inceliyor, Hans'ın özgürlüğünün özgürlüğünü kullanarak boyun eğmesini istediğini söylüyor. Bunun ona acı verdiğini biliyor ama Hans'a âdeta işkence ederek bu özgürlüğü, acıyan etiyle gönüllü olarak özdeşleşmeye zorluyor, özgürlük budur, anlıyor musun? Sophie bir çeşit top gibi iki büklüm oluyor ve tırnaklarını birbiri ardına kemiriyor.

Hans anlamadığını söylüyor.

Sophie, onu bırakması için yalvarabileceğini söylüyor. Sana baskı yaparsam korkun da yakarışların da özgür olur, kendiliğinden. Karar sadece senin, anladın mı?

Hans bunu, onu gizli gizli sevdiği için yaptığını söylüyor, artık gizli değil. Sikine pek iyi gözle bakmıyor, kalkmayacak, kesin.

Şimdi kendine dokunman lazım, hadi, diyor Sophie, ilk kez solgun ya da bronz görünmüyor, tam tersine elmacıkkemiklerinde kırmızı kırmızı lekeler var, neredeyse canlı gibi görünüyor. Her ayrıntıyı iyice görmek istediğini söylüyor, Hans öyle bir oturmalı ki görebilsin, gerekirse girdisini çıktısını bildiği elektrik ışığını açsın.

Bunu sırf aşkım için yapıyorum, diyor Hans ve kaygıdan küçülüp kızkaçıran kadar kalan aletini beceriksizce tutup çekmeye, sıvazlayıp sıkmaya başlıyor.

Şu anda hiçbir gücü yokmuş gibi görünen Hans'ın merkezinde yer aldığı çeşitli güçler arasında bir çatışma yaşanıyor.

Hepsi bu kadar mı, diye soruyor Sophie. Hayır, hepsi bu kadar değil, çok daha fazlası var, diyor Hans kendini zorlayarak, çünkü yavaş yavaş öfkelenmeye başlıyor. Sophie'nin yüzüne bakıyor, gençliğin tazeliği ve diriliği anında galip geliyor, siki olması gerektiği gibi kalkıyor. Gençlik ve sağlık, yaşlılık ve hastalık karşısında galip geldi.

Sophie parmağını ısıra ısıra az daha etini koparacak.

Hans bunu aşkı için yaptığını beşinci kez söyleyince Sophie neden yaptığının hiç umurunda olmadığını söylüyor, yeter ki yapsın, boynunu serinletmek için avuç içlerini boynuna bastırıyor.

Hans sanki duvardan tel çekmeye çalışıyormuş gibi kendi üzerinde çalışıyor ama çektiği sadece kendisi.

Sophie boşalmasını istiyor, söylüyor da.

Hans spermiyle koltuğun kumaşını mahvetmek istemiyor. Sophie, sorun değil, diyor, sonuçta *onun* koltuğu. İyi madem, o zaman koltuğunu kirletirim, diye üzülerek soluyor Hans, koltuğu kirletiyor da. Yakında bu odanın her yerinde balık gibi kokan sperm olacak, diye düşünüyor Sophie ve Hans'ı çabucak uğurluyor.

***

Hans istisnai olarak, kazandığı ücreti, üstünde işçi tulumu varken alıyor. Kolunun altına bir kitap sıkıştırmış, eskiden hiç sıkıştırmazdı. Herkesin görebileceği bir yerde. Kitabın yeri bir
 işçinin yanı değil, fakat bu işçi artık işçi değil. Ama Rainer gibi kendi kültürünü yaratmak isteyecek kadar ileri gitmiyor. Gözü kültürel değil ekonomik kalkınmada, ekonomiye daha yatkın, halihazırda ekonominin küçük bir dişlisi. Troçki, Anna'dan ödünç aldığı kitaptan ona sesleniyor, ona içini döküyor; insanların her gün ekmek derdine düşmediği, bütün çocukların eşit şekilde ve iyi beslendiği, bilimi ve sanatı neşeyle karşıladığı, hatta egonun muazzam gücünün bile dünyayı iyileştirmek için çabaladığı bir toplumda kültürün gücünün öncekinden çok daha farklı şekilde etki edeceğini söylüyor. Bunlar Hans'ta coşku uyandırmıyor, onu heyecanlandıran Sophie'nin deri koltuğu, aynısından almak istiyor.

Koch Sokağı her zaman olduğu gibi bugün de onu görür görmez iyimserliğini elinden alıveriyor. Yersiz iyimserliğinin yerini az sonra spor tutkusu alacak ve Hans'a bir sürü basket attıracak. Daha geçenlerde Sophie onu basketbol oynarken izledi, yüksek sesle ya da kötü niyetle tek bir kelime bile sarf edilmedi, konuş-

maya nezaket hâkimdi. Sophie, Hans için ışık oyunu gibi bir şey, bir bakıyor orada, tekrar baktığında bambaşka bir yerde, tuttuğu takıma tezahürat yapıyor. Ona çiçek ya da daha iyisi pahalı bir parfüm veya kocaman bir şekerlik mi alsa? En iyisi başka bir kadının kalbini daha iyi tanıyan bir kadına sormak, yani Anna'ya. Daha sonra üniversiteye de gitmesi gerek ki Sophie'yle evlenip o koltuğu alabilsin. Sophie çok karmaşık biri, nedeni de kendine özgü doğası. İnsan karmaşık olmak istiyorsa var olmanın birçok yolunu bilmesi gerek.

Sophie, Hans sen kal, deyince palavracı ve zayıf karakterli Rainer, Coca Cola gibi tıslayıp köpürerek gitmek zorunda kalıyor. Kendi kendini lider ilan eden lider ne zaman onun karşısında geri çekilmek zorunda kalsa Hans zevkten dört köşe oluyor. Rainer her seferinde kendi isteğiyle gittiğini söylüyor, yalancı kasıntı, çünkü hayal gücünün aletini hem kendisinin hem Sophie'nin üstünde sabırla ve sükûnetle test etmek istiyormuş (martavalcı), tıpkı bir çilingirin anahtarı test ettiği gibi. Rainer kendisinin ve Sophie'nin etinden bir alet yapmak istediğini söyledi.

Hans, etnografya müzesinin arkasındaki Schönborn Parkı'ndan kaslarını göstere göstere geçip coşkunun kişileşmiş hâli gibi, içinde termos ve sefer tasının bulunduğu çantasını sallaya sallaya yürüyor. Şu anda üstünde bir baskı yok, çünkü Sophie bu bölgeye asla ayak basmaz. Bu kız onu bir kez okşasa ya da başka bir şekilde samimiyetle dokunsa müthiş olurdu. Fakat gururu fazla gelişkin olduğu için dokunmuyor, Hans da daha az gururlu kadınları artık öpmüyor. Anna'ya ilgisi Sophie'ye aşkıyla ters orantılı olarak düşüşte. Hatta sıfıra inmiş sayılır. Sophie'nin henüz yanaşmadığı cinsel ilişkiyi ona sunduğu için Anna'yı üstünkörü öpüyor, o kadar. Hans'ın zihinsel dünyası, önünde, yanında ve arkasında aynı şekilde evine gitmeye çalışan iş arkadaşlarının hayat algısı ve değer yargıları kadar bulanık. Üç çınar ağacı rüzgârda ritmik bir şekilde sallanıp sallandıkça

çatırdıyor, çünkü yaşlılar ve doğayı koruma yasalarıyla korunuyorlar. Hans Sophie'yi ömrünün geri kalanında koruyup kollamak, bunu yaparken de sık sık açık havada bulunmak istiyor. Yakında dondurmacı kapılarını açacak ve civardaki gençleri içeri buyur edecek. Hans külahta ahududulu dondurma yemek, Sophie'yi de davet etmek için sabırsızlanıyor. Yaz yakında gelecek ve Sophie muhtemelen, hayır, kesinlikle üstünde küçücük bir bikiniyle gezinecek, önde suyun buharı, arkada nemli ormanların buharı, aralarında da birbirine dolanmış iki bedenden tüten buhar. Hans yürüyüşünü biraz hızlandırıyor, çünkü içinde bir dahakine Sophie'den tamamen faydalanabileceğine dair bir umut var. Sophie'nin bacak arasını hayal ettiği anda sertleşiyor ve artık rahat rahat koşup zıplayamıyor. Sophie'nin vücudu hiç şüphesiz Anna'nınkinden daha beyaz ve yumuşaktır, Anna'nınki koyu ve sert. Ama ileride Anna'yı hiç hor görmeyecek, ona karşı anlayışlı olacak. Üniversiteye bir başlasın, onun sorunlarıyla ciddi olarak ilgilenecek, tavsiyeler verip yardım da edecek. Bazen Sophie'yle gezmeye giderken arabayla Anna'yı da alacaklar, hayattan daha çok zevk alsın, daha pozitif bir tutum takınsın diye ona zor da olsa bir spor dalı öğretecekler. Kestaneler yakında çiçeklenecek, yaşlılar buna gençlerden daha çok sevinir, çünkü gençler kestanelerin çiçeklendiğini daha çok görecek, yaşlılar yakında göremeyecek. Genç erkek buna genç kızdan daha çok sevinir, çünkü kestane ağacının altında genç bir kızı dudağından öpecek, kızın da karşı koyması gerekecek.

Şehir, şehir kokuyor, insanların kaçtığı taşradan daha iyi. Şehir; macera, caz müzik, kafe ve egzoz gazı kokuyor. Hans çantasını daireler çize çize sallıyor, akşam da Sophie'yi dans pistinde sallayacak. Termos kırılma tehlikesi yaşıyor, hayat güzel, annesi birazdan politikadan bahsedip hayata küskünlüğünü hışırdayan zarf yığınlarına teperek hayatı ona yine zehredecek. Gelecek ay belki bir büroda tam zamanlı muhasebe asistanı olarak maaşı daha iyi bir iş bulabilir.

Anne yine yerinde, daktiloya pata küte girişiyor ve küçük burjuvayla ilgili kötü bir şeyler söylüyor, Hitler'i en çok onlar alkışladı, oğlunun onlardan uzak durması gerek. Politik bilinci olmayan bu insanlar bencil isteklerine küçük çıkar hesaplarıyla azınlıkların sırtından ulaştılar.

Hans her şeyi mutfak tezgâhına atıp ayakkabılarını fırlatıyor. Ölü babasının resmi, yıllarca (hâlâ onu hatırlayan birileri olduğu sürece) mahkûm olacağı ve sınıf mücadelesi veremeyeceği çerçeveden yersiz bir iyimserlik ve yersiz bir güvenle işçilerin tarih yazan gücüne bakıyor. Hak ettiğini buldu, hasta ruhlu özgeci ateşin de yardımıyla toza dönüştü, mezarı bile bilinmiyor. Söylenenler doğruysa onunla birlikte milyonlarcası toz oldu, iz bırakmadan dünyadan silindi ve yerlerine sürekli yenileri geliyor, onlar da kaybolup gidecekler, çünkü varlıkları önemli değil. Kimse onları kayıt altına almıyor, saymıyor. Hans kaybolup gitmeyecek, akşam lisesine gidip gerçek potansiyelini açığa çıkaracak. Boş zamanlarında eline sık sık tenis raketi alacak. Spor yaparken insan yaşadığını hissediyor, tanımadığı babası artık öyle hissedemez, çünkü artık yaşamıyor. Babası hayatta olsa belki onu hiç uzatmadan, doğrudan liseye gönderirdi. Hans ileride Sophie'nin babasının imparatorluğunda büyük bir patron olacak, çünkü kızıyla evlenecek. Babası onu damat olarak aldığına pişman olmasın diye beklentilerin hiçbirini boşa çıkarmayacak. Çok çalışması gerekecek ama sonra kabul görecek. Baştaki şüpheler en geç ilk çocuğun doğumundan sonra dağılmış gitmiş olacak.

Katledilmiş milyonlarla birlikte toprağın altında donmak yok, spor tutkusunun ve bebopun* ateşinde ısınmak var.

Hans kıyafetlerini düzensiz aralıklarla çıkarıp atıyor, savaştan ve Amerikan bir Wall Street firmasının finanse ettiği SS'ten

---

* Bebop: ABD'de 1940'larda popülerleşen, hızlı tempo, karmaşık ve hızlı akor değişimleriyle karakterize edilen caz türü. *–çn*

dem vuran annesine blucinin ve bütün ateşli müzik türlerinin Amerika'dan geldiğini ve Amerikan tarzı bir yönetici olarak kariyer yapacağını söylüyor. Ama duygularını inkâr etmeyecek, soğuk bir kariyer insanı olmayacak.

Ocakta kötü kokan ve ucuz bir şey fokurdamaya başlıyor. Daktilo dehşetle duraksıyor, sonra tamamen duruyor.

Hans annesine, insanın özgürleşmesi ve isyan etmesi gerektiğini, sonrasında zorunluluklardan arınmış bir hayatın başladığını söylüyor, Rainer'in hep söylediği gibi. Yiğidi öldür hakkını yeme. Daha sonra, yaş ilerledikçe, iş hayatının zorunlulukları başlıyor, kitleleri ihtiyatı elden bırakmadan yönetmen gerekiyor. İnsanlar eşit değil; renk, biçim ve büyüklük bakımından birbirlerinden ayrışıyorlar.

Anne bu özgürlük anlayışının muğlak olduğunu söylüyor, insan boşlukta yaşamıyor, topluma bağlı. Az buçuk irmiğe benzeyen tanımlanamaz bir lapayı bir tabağa döküyor ve Sosyal Demokrat Partisi'nden birtakım adamları ihanetle suçluyor. Özellikle ellili yıllarda sendika temsilcilerini tutuklatan ve başka naneler de yiyen, adı çıkmış sosyal demokrat içişleri bakanı Helmer'i suçluyor. Bu karanlık karakterin geçmişi polisin bile bertaraf edemeyeceği kalın bir sis perdesiyle örtülü. Ama Sosyal Demokrat Partisi yetkilileri Waldbrunner (enerji bakanı ve jurnalci), Tschadek (adalet bakanı ve işçi düşmanı) ve hem partilerine hem de partinin geleneklerine bok atmış birçok önde gelen sendikacı, kişilikleri, rütbeleri ve statüleri fark etmeksizin annenin sunturlu küfürlerinden payını alıyor. Gizli ajan Olah'dan bahsetmiyorum bile.

Hans, sıradan vatandaşların içinde bulunduğu ve insanın kolayca boğulabileceği boşluğun üstünde olduğunu söylüyor.

Anne ekmeği dilimliyor, tabii tuğla kadar kalın, ince ve kibar değil, bir şekilde yanlış yollara girmiş oğluna, tam da bu tavrın onu burjuvaya yaklaştırdığını söylüyor. Kendini onların

değer sisteminin üstünde konumlandırsan bile o sistemi tanımış olursun. Bu da seni sefalete karşı körleştirir. "İnsan" diye bir şeyden söz etmen bile kabahat, çünkü evrensel insan diye bir şey yoktur, hiçbir zaman olmadı, olmayacak da, işçiler vardır, işçiyi sömürenler ve onların yardakçıları vardır.

Hans, Rainer'in, insanın kendini bir bütünün parçası olarak hayal etmesinin bile dehşet verici olduğunu söylediğini söylüyor. Çünkü insan her zaman bireydir ve tamamen kendi başınadır, aynı zamanda kendine özgüdür, bu da onu güçlü kılar.

Anne yüksek sesle uluyor, kendini kestiği için değil, oğlu yanlış bir yola girdiği için. Dön o yoldan! Sınıfının ihtiyaçlarını çiğneyip geçiyorsun. Evrensel diye bir şey yok. Sınıfının birleşip güçlenmesini isteyeceğine tek tek moleküllere bölünmesini, herkesin bir diğerinden ayrışmasını istiyorsun. Anne eşekarısı karakterine büründü, az kaldı ırmik lapasını etrafa saçıp elli bininci kez, her şeyi daha doğru yapan ve öldürülen babayı örnek gösterecek. Eline ne geçtiği ortada. Üstelik öncesinde inanılmaz acılar çekmesi gerekmiş, Hans için hiçbir şey ifade etmiyor, o Sophie'yle inanılmaz derecede mutlu olmak istiyor.

Anne bu bencilliği oğluna kendisinin öğretmediğini söylüyor. Babası da öğretmezdi. Anne parmağı her zamanki gibi bu yüzün sevilen ama artık unutulmaya yüz tutan hatlarını işaret ediyor. Hans (baba da pekâlâ duyabilir) düşman kim olursa olsun savaşmaktansa, aşk sayesinde, daha doğrusu Sophie'ye olan aşkı sayesinde hangi engel olursa olsun engelleri daha kolay aşabileceğini söylüyor, çünkü aşkı engel tanımıyor.

Anne aşkın şu meşhur engelleri neden her seferinde aştığını, hiç altında kalmadığını merak ettiğini söylüyor. Yemeğin üstüne meyveli yoğurt ister miymiş, şurada bir tane varmış, ısınmasın diye pencerenin dibine koymuş. Hayır, Hans meyveli yoğurt istemiyor, o eskidendi, viski ya da konyak istiyor. Buz küplerinin bardakta tıngırdadığını şimdiden duyabiliyor, bir hayalete değil

Sophie'sine ait somut, beyaz bir kadın elini şimdiden görebiliyor. Somut ama yine de gerçekdışı, tıpkı işçi sınıfı kavramı gibi. Sömürü gibi gerçekdışı, sonuçta insan irade sahibiyse sömürüden istediği an kurtulabilir. Her şey bireye bağlı.

Anne ölen kocasının sözlerini, hareketlerini, eylemlerini özlüyor, bazen yatakta yanında ama her zaman çevresinde olsun istiyor, olsaydı da tek oğlunu yetiştirip yönlendirirken ona yardım etseydi. Bugünlerde her şey çok zor Hansi (adı buydu). Senin eziyet çekmiş zavallı kemiklerin fiziksel yükler dışında başka yük bilmiyor. Eminim ölümün acı verici olmuştur. Zavallı. Sık sık, çıktığımız bisiklet turlarını, birlikte yaptığımız onca şeyi düşünüyorum. Meğer son gülüşünmüş. Saman yığınlarının arasında birbirimize kenetlendiğimiz o buz gibi soğuk geceler. Bir köylünün verdiği köy sütü, köy tereyağı, kuyunun başındaki teknede yıkanışımız. Birahanelerin sigara dumanı altında kalmış arka odalarındaki tartışmalar. Ve davayı devam ettirmesi gerekenleri düşünüyorum ama oğlumuz hiçbir şeyi devam ettirmiyor, peki ya diğerleri nerede? Eski partimizde değiller. Ve sonra o büyük şok, korkunç olmalı. Canının bedeninden kovulması, üstelik hazır değilken. Ama belki de öncesinde çektiğin, yaşarken değil ölüyken maruz kalmayı tercih edeceğin acılar yüzünden hazırdın.

Huzurla uyu Hansi.

Hansiş'in bilmesi gerekenleri bile bilmediği hâlde çoktan Hans olan Hansi, üstüne adres yazılmış zarflardan ikinci kez bir deste kadar alıp annesinin sırtı dönükken zarfları küçük mutfak fırınına tıkıştırıyor, zarflar anında yanıyor.

Anne kaybolan zarfları daha sonra uzun uzun arayacak ve nereye gittiklerini yine tahmin bile edemeyecek.

***

Dağ yolu yapraklarla kaplı engebeli arazide Tuna'ya doğru kıvrılıyor ama oraya gelmeden kısa bir süre önce, daha Klosterneuburg'a bile varmadan daralıyor, eski Witkowski arabası da yolla birlikte kıvrılıyor, Rainer ise arabanın içinde kıvranıyor, Camus'yü örnek göstererek sanatçının içsel gerilimleriyle ilgili zoraki bir konuşma yapıyor. Rainer'in ehliyeti yok, savaş malulü babasının izniyle yollarda, babası bugün evde kaldı, bir yere gitmek için sadece tek bacağına güvenebilir. Sophie, zaten sürekli elinin altında bulunan temiz havada gezinti yapmak üzere önde, Rainer'in yanında oturuyor, Anna arka koltukta oturuyor, oturduğu yerden utanmadan keskin bir ter kokusu yayıyor, ürkmüş bir hayvanın kokusuna benziyor. Ama yine de piyano çalabildiği için kültürel olarak daha yüksek bir konumda. Ağzından çıkaramadığını gözeneklerinden çıkarıyor sanki. Onun umudu Amerika, enginliğin ve sınırsızlığın ülkesi, Amerika'ya gitmek için burs almaya çalışıyor. Gelecek yıl için. İngilizce notları çok iyi, dikkafalı olsa da suskun bir örnek öğrenci. Üstelik evde eline hiç ders kitabı almadığı hâlde. O sırada sanki sipariş edilmiş gibi ürkmüş başka bir hayvan ortaya çıkıyor, hayvan da Anna'ya benziyor. Hayvan, belli ki içinde bağcıların bulunduğu bir at arabasında, bir köpek bu. Köpek

bağcıların alet edavatının tepesinde, boynundan bağlı, çaresizce sallanarak, sanki pençelerini ne çıkarmayı ne geri çekmeyi bilen bir köpek değil de kediymiş gibi tırnaklarını var gücüyle geçiriyor. Köpek dengesini kaybedip arabadan düşerse boğulacağını seziyor, gözlerinde sahibinin ve genel olarak dünyanın kabalığı yüzünden saf dehşet var, halbuki hoplayıp zıplayarak küçük bir hayvanın peşinden koştursa dünya eğlenceli bir yer olabilir, yaşamın zevkine varabilir. Mevsim hâlâ bahar, kendini dört bir yanda filizlenen yaşamla duyuruyor, kesin her yerde yumurtalar vardır, karacalar hamiledir. Fakat onları göremezsiniz, çünkü oluşmakta olan vaktinden önce yok edilmemek için saklanır. Köpek geçip gitti bile, hayvansever olmayan kaba çiftçiler de geçti, üçünün içinde olduğu araba da. Bu sabah okulu astılar, Hans ise işinin başında, dolayısıyla günle ilgilenmiyor, akşamı bekliyor. Öğrencilerse günü ilgiyle karşılıyorlar, ne de olsa onlara yüksek okulda araştırma merakı aşılanıyor.

Schottenhof çoktan geride kaldı, yol kitaplarda sık sık betimlendiği gibi gümüş rengi bir şerit, yol ayrımları Salmannsdorf'un üzüm bağlarına ve Neustift am Walde'ye götürüyor, ikisine de sapmıyorlar, çünkü onlar Grinzing'in üzüm bağlarına gidiyorlar. Yol şeridi hafifçe yukarıya doğru kıvrılıyor, Cobenzl'den, Roan'daki binadan ya da Kahlenberg'ten görünüşüyle meşhur olan bir manzaraya ulaşıyor. Araba park ediliyor, yürüyüş yapılıyor. Üzüm bağları solda tepelere kadar uzanıyor, sağdaysa Tuna'ya doğru; nehir de aynı şekilde gümüş rengi bir şerit, sadece daha uzakta. Hava açık ve hâlâ soğuk, öyle ki aşırı uzun, modern şallarını boyunlarına dolamak zorunda kalıyorlar. Yukarıda pergelle çizilmiş bulutlar. Bir esinti toz kaldırıyor. Asmalar henüz çiçeklenmemiş, bir Viyana şarkısına göre bu daha sonra, başka bir yerde gerçekleşecek, yani Tuna'nın kıyısında asmalar çiçeklendiğinde.* Şarkı,

---

* "An der Donau, wenn der Wein blüht": 1933 yapımı Alman filmi *Walzerkrieg*'te

sonra bin kemanın sesi duyulacak, diyor bir de ve kendi aptallığı karşısında susuyor. Üçü üzüm bağlarına nihayet giriyor, ayaklarının altında asmaların özellikle serpildiği lös. Bağcı köylerindeki kiliselerin çan kuleleri henüz faaliyette değil, çünkü bugün daha cuma. Köpeklerin havladığı, tavukların gakladığı, horozların öttüğü duyuluyor. Uzaktan; çünkü etraf nispeten ıssız, sonuçta insan yürüyüşe çıkarak yalnızlığı arar, yalnızlık sana gelmiyorsa senin ona gitmen gerekir. Günümüzün gençleri yalnızlığı çoğunlukla içlerinde taşıyor, dışarıda da sürekli ona doğru koşuyorlar. Yürüdükleri yol, Grinzing'in şarap evlerine doğru korkusuzca ilerleyen yukarı Reisenberg yolu. Bugün o yola giriyorlar, aşağıda birer kahve içecekler. Eski villalar vadilerde ağaçların ardına saklanmış, halbuki boy gösterseler yeridir. Camlı taraçalar yabani asmayla kaplanmış, yabani asmanın evcil kardeşi ihtiyatlı bir mesafede villa sahibi için çalışıp gelir getiriyor. Bu şehrin inanılmaz ve düpedüz abartılı güzelliği öyle saygısızca boy gösteriyor ki Rainer bile çenesini tutmaya çalışıyor, tabii başaramıyor ve civardaki her şeye övgüler düzmeye koyuluyor. Hava tamamen şeffaf. Arpa ekmeğinin üstündeki etli jöle gibi; pekâlâ etli jöle de üzüm bağlarının üstündeki hava kadar berrak olduğunu iddia edebilir.

Düzgün yoldan ayrılıp her zamanki gibi kafalarına göre tarlaların arasından geçiyorlar. Anna uyumsuz çiftin arkasından tökezleyerek ilerliyor, kardeşinin gözünde uyumlu bir çift bu, fakat buna inanan sadece kardeşi, Rainer Sophie'nin adımlarına güçlükle yetişiyor. İdmansız Anna için daha da güç. Amerika'da birçok spor yapılıyor, gitmesine çok az kaldı. Sophie her zamanki gibi Sophie. Anna tutunacak bir şey bulmak için önce bir, sonra iki elini ürkekçe uzatıyor ama bulamıyor, bir taş ocağının uçurumunu görmediği için az daha hiçliği boylayacaktı. Gökyüzünde üç şahin dolanıyor. Belki de atmacadır. Tiz bir

---

Willy Fritsch'in söylediği şarkının ismi. *–çn*

sesle bağırıyorlar. Rainer insan müdahalesine uğramış bu doğa manzarası karşısında bazı şeyler hissediyor, bunları detaylarıyla anlatıyor da. Anna boğuk bir sesle, otursak mı, diyor. Hiç formda değilsin, diyor Sophie, otur hadi. Anna Amerika'da derinliklere dalmak, bildiğinden farklı bir hayatla tanışıp yeni bir hayata başlamak istiyor. Kendisiyle anne babası arasında o büyük su birikintisi. Bir sürü de toprak. Bunun tek şansı olduğunu biliyor. Bütün o iyi notları bu amaçla aldı. Hep birlikte böyle senli benli otururken Amerika planlarını, ayrıca Amerika'nın çeşitli büyükşehirlerinde kalacağı ve masraflarını çalışarak karşılamak istediği gezilere dair planlarını ayrıntılarıyla anlatmaya çalışıyor. Eksiksiz bir seyahat planı hazırladı, sadece bu planlara yeşil ışık yakıldığına dair onayı bekliyor. Rainer bugün kardeş şefkati gibi bir şey hissediyor, ışıl ışıl parlayan Sophie'nin karşısında, avını sergileyen bir hayvan gibi, böyle sıradışı bir coşku sergileyen kız kardeşine bakıyor. Bir an için kendisini ve Anna'yı Sophie'nin geçemeyeceği tek bir duvar olarak algılıyor. Ama an çabucak geçiyor. Sophie ayakkabısının burnuyla ikide bir asma yüklü yamaca vuruyor, çünkü ayakkabısının durumunu umursaması gerekmiyor ve aniden, sınıf öğretmeninin geçenlerde Sophie'nin annesini aradığını, Sophie gelecek yıl Amerika'ya gitmek ister mi diye sorduğunu, çünkü orası için bir burs verileceğini söylediğini anlatıyor. Sophie gitmek istemiyor, ayrıca Anna'nın notları daha iyi olduğu için bunu bir tür haksızlık olarak görüyor. Ama güya yurtdışında nasıl davranacağını çok iyi bilmen gerekiyormuş, çünkü orada kimse seni tanımıyor, dolayısıyla nereden geldiğini bilmiyormuş. O yüzden insanları kökenlerine göre seçiyorlar ki liberal görüşlü ve hoşgörülü vatandaşları olan Amerika gibi sınıfsız, eşitlikçi bir ülke için çok saçma bir şey. Ama Sophie neden Anna'nın değil de kendisinin seçildiğini ancak böyle açıklayabiliyor.

Anna dehşete düşüp susuyor, zaten uzun zamandır en sevdiği alışkanlıklarından biri bu, Rainer bile geri vites yapıp Sophie

istemediğine göre bursu Anna alamaz mı diye soruyor. Sophie hayır diyor, o da sormuş, bursa layık biri olmadığı için bu yılki bursu iptal etmişler. Rainer, güzelim bursa yazık oldu, diyor. Ama aslında aklından geçen: Tanrı'ya şükür, Sophie gitmeyecek, böylece çift olarak kalıp birlikte üniversiteye gidebileceğiz.

Anna'nın beyaz gözlerinde ölüm yuvalanıyor, gözleri büsbütün şeffaf, diplerinden sıvı oksijen gibi soğuk yayılıyor. Anna eski hâline geri dönüyor, önündeki doğal güzellik artık gözbebeklerine ulaşmıyor. Bu bilgi Anna'yı öldürdü, yurtdışına çıkma ihtimali elinden tamamen kayıp gitti. Anna yumruğuyla alnına vuruyor fakat içinden hiçbir şey çıkmıyor, içeriye de hiçbir şey girmiyor.

Viyanalı âşıkların altında küçük dereler şırıldıyor, üstünde yüce Tanrı kemanların ortasında durmuş dünyaya hükmediyor, bunu fark etmiyorlar, çünkü bu aşkın yalnızca Rainer'den Sophie'ye gittiğini, oradan geri dönmediğini bile fark etmiyorlar. Rainer yine bu aşkla ilgili kısa bir konuşma yapmak ya da kolunu Sophie'ye dolamak istiyor, Sophie'nin yanında, muntazaman dikilmiş çotuklarla kaplı uçurumun hemen önünde duruyor, sanatın ve doğanın bir sentezi, doğa asma kütükleri, sanat dikilme yöntemleri; derken Sophie, insanın kendi dışına çıkması gerektiğini, çünkü normalde insanın hep kendi içinde olduğunu söylüyor. Ve iki koyunyünükazakkolunu iki yana açıyor.

Sen ayrıca benim kalbimdesin, diye cikliyor Rainer.

Anna didinip duran bir böceğe bakıp böceği eziyor.

Hayvanları öldürme, beni dinle şimdi, diye uyarıyor Sophie, bana biçilmiş sınırlara olabildiğince çabuk ulaşmak için bir rekor denemesi başlatmak istiyorum, mesela bir bomba yaparak. Elimde tarifi var, biliminsanı ve kimyager olan annemden öğrendim.

Anna çok uzaklarda, Rainer sevdiğine daha yakın ve korkudan altına sıçtığını hissediyor. Olgunluk sınavına çok az kaldı Sophie, diyor, öğrenilirse okuldan kovulmamak için sınavdan *sonra* yapsak daha iyi olmaz mı ya da hiç yapmasak?

Ne o, tırstın mı, diye soruyor Sophie.

Rainer, hayır, diyor, ben de sınırlarımı öğrenmek istiyorum, fakat benim sınırlarım bambaşka bir yerde, sanatta.

Anna bir şey demiyor. Üç karınca daha eziyor (biri bir şey taşımakla meşguldü, solucan ya da her neyse Anna'nın ayakkabı tabanıyla onun da pestili çıktı) ayrıca kendi kanayan kalbini de eziyor, gerçi o Hans'a ait. Şimdiye kadar yabancıların mallarına yeterince zarar verdiler, yabancılara da öyle.

Rainer, tabii ki tırsmadım, diyor ama liseyi bitirmemize, bize istediğimiz üniversite eğitimini alma hakkı verecek olgunluk sınavına girmemize bu kadar az kalmışken böyle şeyler yapmayı doğru bulmuyorum.

Sus da dinle, diyor Sophie. Tabii ki açık alana bırakacağız ki bizi değil yabancıları parçalasın, değil mi, buraya kadar tamam. Geniş ağızlı bir Erlenmayer imbiğini alıyorsun, büyük boy, yaklaşık 500 mililitrelik. Sonra iki deney tüpü kullanıyorsun (reaksiyon tüpü), birini dumanlı nitrik asitle, ikincisini potasyum klorat ve şekerin bire bir karışımıyla dolduruyorsun. Anladın mı?

Rainer anladığını söylüyor ama muhtemelen bunu yapmayacak, çünkü hayatının en güzel döneminin, üniversite döneminin çok yakında başlayacağını düşünüyor, bomba atarak her şeyi mahvetmeyeceğim, kafayı yemedim, sen de sadece şaka yapıyorsun zaten. Senin mizacına uygun değil. Gayet de mizacıma uygun olurdu ama tedbirli davranıp böyle bir şey yapmayacağım ve bundan sonra senin için de tedbirli olacağım. Ayrıca aşk, bedende bir bombadan daha güçlü bir patlamaya neden olur, aşk göz kamaştırıcı bir şimşektir, doğrudan doğadan gelir. Senin de gayet iyi bildiğin gibi sen itiraf etmesen de bana uzun zamandır âşıksın.

Anna sapını soyarak bir nesneye, kesin konuşmak gerekirse bir çotuğa zarar veriyor.

Ardından, diye sürdürüyor Sophie, iki tüpü de eterle doldurulmuş Erlenmayer imbiğinin içine, tabanları imbiğin tabanına

değecek şekilde yerleştiriyorsun. Ondan sonra ağzı mantarla tıkanmış tüpleri ve imbiği mumla kapatıyorsun.

Viyana'nın sevimli muhiti Anna'nın içini kızgın matkap gibi deliyor, direnç gösterecek bir arka duvar olmadığı için Anna'nın içinden geçip arkasından çıkıyor. Anna öldürecek başka bir şey bulamıyor, o yüzden kendisi ölmeye başlıyor, çoğunlukla yavaş ilerleyen, sancılı bir süreç. Başka canlıları öldürmeyi tercih ederdi, fakat henüz mevsimi değil.

Rainer bir kez daha hayır diyor, bunu yapmayacak, ayrıca Sophie liderin o olduğunu unutuyor. Belki daha sonra yapabilir, tamamen ihtimaldışı değil, hayatını güvence altına aldığı, iyi para kazandığı ve hiçbir şeyi iplemediği zaman yapabilir ama öncesinde değil. Hatta o zaman daha çok cesaret gerektirir, çünkü kaybedecek daha çok şeyi olur. Ama şimdi kesinlikle yapmayacak, Sophie de yapmayacak. Hem Sophie böyle bir şey yapan bir adamı sevemez, çünkü masum biri zarar görebilir.

Sophie, zaten en iyi yanı da bu ya, diyor, bugünlerde kimse masum değil. Tabii bu bombayı alt tarafı yere gelecek şekilde atmak gerek, yoksa hiçbir şey olmuyor; doğru düzgün atılırsa ufacık bir darbede hemen patlıyor.

Rainer bebek gibi sızlanıyor, yine de bunu yapamayacak olmasının birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci nedenini ve tüm nedenlerini uzun uzadıya açıklıyor. Rainer'in gerekçeleri Sophie'yi ilgilendirmiyor ama gerekçelerinin hepsi tipik. Bu can sıkıcı tiple sırf bu yüzden (ve onun isteği üzerine!) onca yol gel, eline sözel ishalden başka bir şey geçmesin. Hans'a söyleyeceğim, o kesin yapar.

Rainer, Hans'ın kaybedecek hiçbir şeyi olmadığını, beşinci onlar basamağına kadar hesaplayarak gösteriyor, oysa onun kaybedecek çok şeyi var, yani açık ve parlak olan ve bir doktorayla birçok edebiyat ödülünü içeren geleceği.

Anna yüksek sesle ve iğrenç bir şekilde öğürüyor. Yine kusmayacaksın değil mi, daha az önce ilk kustuğunda seni araba-

dan son anda ittim, diye huysuzca ciyaklıyor kardeşi, şu anda böyle iştah kaçırıcı bir şeyi hiç çekemez, Sophie onu korkak sanıyor, oysa sadece tedbirli. Ayrıca saldırıları kim planladı, gerçekleştirilmesine kim yardım etti, Sophie mi o mu? O tabii ki.

Maalesef Anna kusuyor, Sophie yüzünü çevirerek ona bir peçete uzatıyor. Sonra yerlerini değiştirip kusmuktan uzaklaşıyorlar. Sophie artık susuyor, Rainer nihayet her şeyi sakin sakin açıklayabilir. Bok böceğinin bok küresini çevirdiği gibi konuyu evirip çeviriyor. Rainer hiçbir engelle karşılaşmadan önemli biri olduğunda Sophie onun gerekçelerini anlayıp onaylayacak. Sonra birlikte yaşlanacak, ileride bu aptalca planları hatırladıkça gülecekler. İleride, torunlarıyla birlikte.

Sophie, artık bir esrime hâline ulaşmak istediğini söylüyor. Maalesef insanların çoğu kendisinin dışına çıkamıyor.

Rainer, kendi dışına çıkman için bir eşe ihtiyacın var, diyor, bir SEN'e. Eş Rainer, SEN de Sophie. Rainer, olmaz, diyor, bu eş olmadan insan yalnız kalır.

Tekir kedinin biri fare deliğini gözetlemek için yamaçtan yukarı çıkıyor. Anna bir an için onu da mı öldürse diye düşünüyor ama öldürmüyor, çünkü kusmaktan zayıf düştü. Parmak eklemlerinden birini öyle bir ısırıyor ki neredeyse kan geliyor.

Rainer Sophie'nin yüzüne yüzüne yüksek sesle haykırıyor, Sophie bunu yakışıksız buluyor. Rainer, Hans bunu yapsa bile, buyursun yapsın bakalım, Sophie'nin sırf bu yüzden onun Rainer'den daha cesur olduğuna inanmaması gerektiğini, çünkü aptallıkla cesaretin çoğu zaman, özellikle de Hans söz konusu olduğunda, aynı kapıya çıktığını söylüyor. Harika bir üniversite bölümü seçtim, bekle de gör Sophie, senin de hoşuna gidecek.

Sophie suskunluğuyla küçümsüyor, bir çukura küçük taşlar atıyor. Sonra, hadi gidelim, diyor, bugün yapacak başka işlerim var.

Nihayet aklın başına geldi, gerekçelerimi anlıyorsun, diye vırvır ediyor Rainer, boyun eğeceğini en başından biliyordu za-

ten, çünkü Rainer karşı konulmaz bir gönül avcısı. Seninle olmak harika, şu veya bu nedenle harika ama aynı zamanda önce direndiğin, sonra direncin ellerimin arasında tatlı tatlı tükendiği için. Sakinleştirilebilen, sonra başkalarına ve kendine karşı giriştiği umutsuz mücadeleden vazgeçip uslu uslu yatan küçük bir hayvan gibi.

Sophie gökyüzüne bakıyor, Anna da öyle.

Dağlık bölge Anna'dan durmadan uzaklaşıyor, kimse ona uzun süre katlanamıyor. Havanın berraklığıyla bu genç insanların zihinsel bulanıklığı karşı karşıya, ikisi de birbirine engel oluyor. Rainer sinirle bir sigara içiyor. Az önceki berrak havayı bir an için bulandırıyor.

***

Spor salonunun soyunma odasında hassas tapalı bir bomba patlıyor. Savaş sonrası neslin yeni modaya uygun çok sayıda hayali tamamen imha ediliyor. Diğer şeylerin yanı sıra Conny etekleri, gri flanel pantolonlar, blucinler, çoraplar, diz üstü çoraplar, kazaklar, bluzlar, spor ceketler ve korkunç İskoç etekleri de imha ediliyor. Kimsenin zarar görmeyeceği bir an beklendi, aksi takdirde zarar gören kişi bombayı kimin attığını görürdü. Bu öğrenci şakasının sorumluluğunu üstlenecek biri bulunamadı, kaldı ki bu, bir öğrenci şakasından çok daha fazlası, daha doğrusu ceza gerektiren bir suçtu.

Bir gazetenin yazdığı gibi bu eylem sorumsuzcaydı. Bir sorumlu bulunamaması şaşırtıcı değil.

Sophie bombayı tenis çantasında taşımıştı. Müdür onu gördü, selam da verdi, fakat kimse Sophie Pachhofen'ı durdurmaz ve kimse ondan böyle bir şey beklemez.

Akıllarında kıyafetten başka bir şey olmayan genç hanımlar mahvolan kıyafetleri için ağlıyorlar, çünkü anne babalarını onlara son moda pantolonlar ve son moda eteklerden almaları için ikna etmeleri uzun zaman alacak. Ve Sophie onca zahmete bu işe yaramaz insanlar için katlandı.

Ama aslında kendisi için yaptı. Spor salonunun leş gibi ter ve parke cilası kokan soyunma odasının şimdi tamamen yenilenmesi gerekecek. Bu sene mezun olacaklar bundan bile faydalanamayacak, çünkü tadilat ancak tatilde yapılacak.

Herr Witkowski böyle bir şey olduğu için çocuklarını okuldan almak istiyor, okulda kalmak için bir ağızdan yalvarıp yakarıyorlar, kalıyorlar da, nasılsa okul yakında bitecek, sonrasında koşullar sertleşecek, işin rengi değişecek, baba Witkowski işin alacağı rengi betimliyor.

Sophie'yle arasında bir şeyler olduğu herkesçe bilinen Hans, bomba malzemelerini normalde teknoloji enstitüsü öğrencilerinin alışveriş yaptığı bir dükkândan rahatça ve gururla satın aldı. Orada o kadar çok dönüp dolaştı ki az daha dikkat çekecekti. O denli gururluydu. Sophie'yle onun arasında ruhsal bir bağ artık kuruldu, fiziksel olanı da yakındır. Şu sıralar Sophie'yi, aşk olmadan insanın duygusuz bir toz tanesi olduğuna ikna etmeye çalışıyor.

Rainer'in içinde bir şeyler kırılıyor, zaten sevilen sadakatsiz olduğunda insanın hep bir tarafı (genellikle kalbi) kırılır. Yine de kapılmakta belki haksız olmadığı gerçek şüphenin verdiği korku Sophie'yle ilgili birçok kararı felç ediyor. Anna o şoktan beri hiçbir şey hissetmiyor, bu donukluğu sevgisiyle ancak Hans bozabilir ama maalesef Hans yalnızca Anna'ya verdiği sadakat yeminini bozmakla meşgul.

Viyana'nın 19. bölgesinin üzüm bağları çok uzaklara gitti, korku dağları birikiyor.

Anne babalar yeni kıyafetler almak zorunda kaldığı için deliriyor.

Bazı öğrenciler arkadaşlığa yakışmayacak şekilde davranıp arkadaşlarından şüpheleniyor. İhbarlar ve sorgulamalar başlıyor. Her yerde hüngür hüngür ağlayan öğrenciler. Koridorlarda, tuvaletlerde, doğa bilimleri sınıfında zırlayan kızlar, sesi çatlayan oğlanlar.

Sonuçsuz.

Tokatlar.

Sophie merdivenlerden iniyor ve gün boyu hiçbir şey yapmamış gibi taksiye biniyor.

Anna Witkowski çığlık atıp anlaşılmaz bir şeyler söylüyor, eve gitmesine izin veriliyor. Ders bitmeden.

Öğretmenler anlayışlıymış gibi konuşuyorlar. Bunu yapan kimse ortaya çıksın, başına hiçbir şey gelmeyecek, sadece kim olduğunu öğrenmek istiyoruz. Hiçbir işe yaramadığını fark etmiyorlar. Hiçbir işe yaramadığını fark etmiyorlar. Hiçbir işe yaramadığını fark etmiyorlar.

Rainer Witkowski, Camus'nün *Yabancı*'sı üzerine şaşırtıcı derecede evcil bir deneme yazıyor ama düşündükleri, düşüncelerin hep olduğu gibi, evcilleştirilmemiş ve özgür.

Anne babalar kızlara şamarı patlatıyor, çünkü kızlar imha edilen düz tabanlı, Viyana ormanı ayakkabısı yerine yüksek topuklu ayakkabı giymek istiyor.

Sophie'nin üstünde Adlmüller tasarımı bir akşamüstü elbisesi var ve parlak bir güneş saçlarına yerleşiyor. Ama güneşin rengi elbiseninkinin yanında hiç kalır.

Anna Witkowski aklını yitiriyor. Ama kimse fark etmiyor, çünkü bu korkunç ve anlamsız eylem de aynı şekilde akılsızcaydı. Verilen tepkiler de deli saçması.

***

Arabanın parasını kim ödüyorsa kullanım hakkı yalnızca ona aittir. Herr Witkowski ödüyor, Rainer de onun şoförlüğünü yapıyor. Rainer arabayı çok nadiren tek başına kullanabilir. Nereye giderlerse gitsinler yan koltuk malulün, oradan emirler ve talimatlar veriyor.

Sadık araç tatilde de orman bölgesine doğru yola koyulacak, yoksa sakat biri hiçbir yere gidemez, sonuçta onun da herkes gibi oksijene ihtiyacı var.

Bugün Herr ve Frau Witkowski vitrinlere bakmak için şehre gitmek istediklerini söylüyorlar, vitrinler dünyaya açılan kapılar. Kapılar dünyaya açılıyor çünkü Kärtner Caddesi'ne vardılar, burası taşrada oturanların yılda en fazla iki defa geldikleri seçkin bir alışveriş caddesi. Gelir gelmez de meşhur büyük pastanelere gitmeye çalışan insanlar tarafından ezilmemek için duvara yapışıyorlar. Buraya geldiler, çünkü Herr Witkowski için ancak en iyisi yeterli oluyor, karısına hiçbir şeyin onun için çok pahalı olmadığını, kalitenin bir bedeli olduğunu, bu bedel ödenmezse uzun vadede daha fazla ödeneceğini söylüyor. Bak, burada buzdolabı, şurada çamaşır makinesi var, dolaba neler neler koyar, makinede neler neler yıkardık. Ama çoğunlukla giyim mağa-

zaları var. Yeni çağ, işgalden daha kısa bir süre önce kurtulan ve şimdi yine kendisine ve sakinlerine ait olan şehre bolluk getiriyor, işçiler bile bu bolluktan faydalanabiliyorlar. Eğer çok az faydalanabilirlerse hükümeti devirmeye çalışıyorlar. Bu tehlike en son 1950'de yaşandı. Komünistler tedarik sıkıntısını fırsat bilip iyi niyetli insanları kendi ülkelerine karşı kışkırttılar.

Rainer anne babasının peşinden ağır ağır yürüyor, dinleyen herkese bu iki morukla bir ilgisinin olmadığını söylüyor. Sophie daha geçenlerde, Rainer'in çaldıkları parayla sadece güzel şeyler almak istemesiyle, zaten parayı sırf bunun için çalmasıyla dalga geçmişti. Burada bir sürü güzel ve lüks şey var ama Rainer onları istemiyor, hiçbirini istemediğini Sophie'ye de bildirecek.

Bu mıymıntı küçük grup Anna Sokağı'nın köşesindeki palasa doğru hayretler içerisinde ilerliyor, orada moda kralı Adlmüller'in atölyesi ve mağazası var. Olamaz, ne tesadüf, cam giriş kapısından şans eseri içerisi görülebiliyor ve şans eseri daha az önce adı geçen Sophie görülüyor, annesinin yanında durmuş, aynanın önünde dönüyor. Bu onun ilk özel tasarım elbisesi, lise bitirme hediyesi olacak. Anne, baba, bu mağazada zengin bir okul arkadaşım var, diyor Rainer, istemeden söyledi, şimdi sözlerini geri alamaz. Daha ağzından çıktığı anda pişman oluyor. Çünkü anne babası Sophie ile aralarındaki cam bariyeri yıkmaya hazırlar. Kapıya hücum ediyorlar.

Dış dünya, iç dünyanın kristal düzenine dangıl dungul dalmak üzere. Malul, değneklerine tutunarak (tavşan peşindeki tazı gibi) ileriye atılıyor, anne de paldır küldür peşinden geliyor. Çünkü okul arkadaşına ve annesine selam vermek, çocuklarının iyi arkadaş olmalarından, okulda birbirlerine yardım etmelerinden ve boş zamanlarında yakın temasta bulunmalarından mutluluk duyduklarını söylemek istiyorlar. Rainer, düşüncesizce içeriye dalmasın diye sakat babasının sallanan kalçalarına yapışıyor, annesine de dışarıda, ait olduğu yerde kalsın diye çelme atıyor.

Pachhofen'lar mutlak sessizlikte, aynanın önünde bir o yana bir bu yana süzülüyor; sessizlik, caddenin gürültüsü seçim yapmalarını zorlaştırmasın diye. Ayrıntıları dışarıdan seçilmeyen yapay şeylerle süsleniyorlar.

Sen kendi annenden babandan mı utanıyorsun, seni adi velet, diye ciyaklıyor babası ve Frau von Pachhofen'ın elini kibarca öpmek için oğlundan kurtulmaya çalışıyor, sonuçta onlar aynı okula giden çocukların velileri. Belki erkek olarak da gönlünü kazanabilir.

Anne korkuyla, hemen gidelim, diyor, şimdiden huzursuzluk çıkardık. Baba oğluna tıslıyor: Seni sümüklü piç, çoktan çalışıp kendi masraflarını karşılaman gerekirken senin masraflarını bunun için mi karşılıyoruz, ailenden utan diye mi. Ben yönetici pozisyonunda koca bir savaşı atlattım. Ama buraya kadar. Siz ikiniz de boyunuzu aştınız, artık yeter, pislikler, bir de çocuk olacaklar.

Rainer'in yüzü kireç gibi bembeyaz kesiliyor, etrafındaki insanlardan kaçmak için sinip kalıyor. Az kaldı Sophie'nin annesi ya da bizzat kendisi bu tarafa bakacak, neyse ki kalın cam yetkili olmayanların içeriye münasebetsiz bakışlar atmalarını ve o sırada münasebetsiz sesler çıkarmalarını engelliyor.

Siyahlar içindeki bir müdire oradan oraya kırıtıyor, moda kralı bizzat ölçüp biçiyor. Bu elbisenin şöyle şöyle artıları var, bunun da şöyle şöyle artıları var, bu elbisenin sizin için şöyle bir eksisi olabilir, şunun da şöyle bir eksisi, diyor.

Baba dışarıda oğluna, az sonra burnunun kanayacağını söylüyor, ne zaman suratına bir yumruk patlatsa olduğu gibi.

Yalvarırım, diye yalvarıyor Rainer, yaklaşan acıya rağmen, yalvarırım içeri girmeyin, lütfen.

İçeri girmeyelim Otti, hem ben daha çamaşır bakacağım, sonra huzurlu yuvamıza döneriz. Zaten hanımlar bizi boş yere

lafa tutardı. Ayrıca sonra ne yapacağız biliyor musun, diye gizli bir teklifte bulunuyor anne ve bu dile getirilmemiş sözle babayı oradan çekip götürüyor. Baba öfkeden köpürerek salına salına uzaklaşıyor. Hayır, bu iki kokoş hanımefendi onu alıkoyamaz, bugün daha yapacak işleri var. O daldan dala konan büyük bir kuş.

Böylece gidiyorlar, Rainer'in minnettarlıktan bulanık gördüğü vitrinlere bakmaya devam ediyorlar. Spor mağazasında çok vitesli, yepyeni bir yarış bisikleti var. Ama böyle şeyler başka bir dünyaya ait, ışıl ışıl parlıyor ama Rainer için değil. Yine de az önce kâse ondan uzaklaştırıldı, İncil'de de İsa'dan uzaklaştırıldığı gibi.*

Öpmeden yatmaya gidemezsin, iyi geceler demeden de çünkü nezaket bunu gerektirir, diyor baba kesici dişlerinin arasından. Yakınlardaki Café Museum'da bir fincan kahveyle avutuldu, yanında küçük bir sandviç ve iyi bir bahşişle. Rainer'in içindeki her şey dışarıya sızıyor, ölü gibi görünen bir insan paketine dönene kadar çöktükçe çöküyor. İleride Sophie'yle birlikte buna nasıl da gülecekler! Ama henüz değil. İleride.

Rainer içinden ailesiyle tüm bağlarını kopardı, dışarıdan henüz görünmüyor.

***

* İncil, Matta 26:39 "(İsa) 'Baba' dedi, Mümkünse bu kâse benden uzaklaştırılsın. Yine de benim değil, senin istediğin olsun.'" Matta 26:42: "İsa ikinci kez uzaklaşıp dua etti. 'Baba,' dedi, 'eğer ben içmeden bu kâsenin uzaklaştırılması mümkün değilse, senin istediğin olsun.'" İsa tutuklanmadan hemen önce Getsemani Bahçesinde böyle dua eder, burada kâse İsa'nın çekeceği acıları simgeler, İsa aynı zamanda bir insan olduğunu göstererek ıstıraptan kaçınmaya çalışır, yine de Tanrı'nın iradesine boyun eğer. Bu iki ayette kullanılan ifade çeşitli Batı dillerinde deyimleşmiş, "yaşanacak büyük bir sıkıntıdan kurtulmak" anlamı kazanmıştır. –*çn*

Öğrenciler aslında hak etmemiş olsalar da tatilden ve hepsini dört bir yana savuracak olgunluk sınavından önce lisede bir beş çayı daha düzenleniyor, çayı kız öğrenciler hazırlıyor. Erkek öğrenciler düzenlemeyle ilgili işleri üstleniyor. Müthiş çirkin renklerde gazlı içecekler yığınlar hâlinde duruyor. Erkekler kızlarla dans ediyor, bazen de güvenilir bir öğretmenin tavsiyesi üzerine bir anne ya da bir büyükanne dans pistinde şöyle bir çevriliyor. Çocukların yetenekleri tartışılıyor, birçoğu yetenekli ama tembel sınıfına dahil ediliyor. Bazılarında da yetenek falan yok. Öğrenciler, adına okul topluluğu da denebilecek bir yapı oluşturuyor.

Anna ve Rainer, yetişkinler dünyasına değil de okul topluluğuna dahil edildikleri için tarif edilemeyecek derecede afallamış durumdalar.

Sophie Hans'ı gizlice içeri sokmuş, Hans yabancı cisim olarak her yerde göze batıyor, çünkü bir ya da birkaç biradan sonra yüksek sesle böğürüyor, bir de bunu komik buluyor. Sophie çok yüksek topuklu ayakkabılar giymiş, tüm sarışınlığıyla ele avuca sığmıyor. Rainer tüm aptallığıyla sığdırmaya çalışıyor ama başarılı olamıyor.

Bulaşık suyu çayı kâğıt bardaklara doldurulup az bir paraya satılıyor, para okul sonu gezisi için toplanıyor. Ufaklıklar, yani kardeşler için Burg tiyatrosunun oyunlarına ayakta bilet alan tiyatro tutkunlarının oyunculuk kariyerlerine hazırlandığı bir kukla tiyatrosu var. Gençler genç ve bunun tadını çıkarıyorlar.

Bir iki opera gösterisi işin uzmanı gruplar tarafından tartışılıyor, Bippo di Stefano ve Ettore Bastianini isimleri geçiyor, Rainer onları tanımıyor. Fakat Anna Friedrich Gulda'yı ve meslektaşlarını tanıyor.

Rainer'in sakat babası destek annesiyle birlikte teşrif etti. Rainer'in okul arkadaşlarından bir kız, babasına (sakat adama daha fazla zarar vermemek için) dikkatle çay ikram ediyor. Baba başkasının çorbasını kaşıklamadığını söylüyor. Hâlâ yeterince çorbası var. Ne tuhaf adam, diyor kız öğrenci arkadaşına. Bir tahtası eksik herhalde, sence de öyle değil mi? Sonra kız, öğrencilerin beceriksiz hareketlerini daha iyi izleyebilsin diye onun için dans pistinin kenarına bir sandalye çeksin mi diye soruyor. Baba o kadar ayakta durabileceğini söylüyor. Tanrı ve Witkowski için hiçbir şey imkânsız değildir, bu onun en sevdiği ikinci söz. Bu adam iyice üşütmüş, aklı başında değil, diyor az önceki kız. Herkese babasının ve kuzeninin bir Porsche'yi nöbetleşe kullandığını anlatan Rainer bir köşede solucan gibi kıvranıyor. Neden insan geriye sadece biraz ılık hava kalana kadar kendini söndüremiyor ki? İntihar etmek gerek.

Ama Sophie var, Rainer ona hemen, aşkın Eros olmadığını uzun uzadıya açıklıyor. Gerçek mutluluk, yanlış yorumlansa bile hayatta en iyisini istemiş olma hissidir. Sophie hiç aldırmadan bir peynirli sandviç uzatıyor. Birilerine hizmet etmek, mecbur olunmadığı sürece zevklidir. Anna birine peynirli sandviç uzatmaktansa elini kestirmeyi tercih eder.

Gerhard, idolü Anna'yı fırıl fırıl döndürmek, neşelenmek istiyor, fakat Anna onu kenara itiyor, çünkü onun gözü iki büyükannenin arasına sıkışmış Hans'ta. Hans ise Sophie'yi eski

usul ama güzel bir vals yaparak oradan oraya salındığı bir arkadaşının pençelerinden kurtarmak için kalabalığı kararlılıkla yarıp geçiyor. Sophie kışın filarmoni balosunun açılışına da hayatı boyunca tek bir şilin bile kazanmamış bu işe yaramaz yiyiciyle katılmıştı. Ama çocuk filarmoni orkestrasında çalan bir müzisyen değil çok başarılı bir hukukçu olacak. Sophie'yi parmak uçlarıyla soğukkanlılıkla ve tarafsızca tutuyor ki gelecekteki mesleğinin temel gereksinimlerinden biri bu, sırtını biraz daha sert kavrıyor ama ne çok sıkı ne de çok gevşek.

Bir kız böyle tutulmaz, azimle tutmak lazım, ben bunu yapabilirim, çünkü azim benim doğamda var. Gel bakalım tatlım, tüy gibi de hafifsin, Hans Sophie'yi tüm gücüyle havaya atmak, atıp tutarken de coşkuyla bağırmak istiyor, bugün çok mutlu, akademik eğitimleriyle müstakbel meslektaşları olan insanlara iyi uyum sağlıyor. O bir eylem insanı. Git buradan, diyor Sophie.

Bu bir aksilik. Hans pantolon düğmesini kapatması gerekiyormuş gibi yapıyor.

Bazı öğrenciler bugünkü partinin çok hoş olduğunu birbirlerine temin ediyorlar. Karşılıklı telefon numaraları veriliyor. Hemen ardından ürkekçe senli benli oluyorlar, bu ilk senli benli oluşları. Bir gezi planlanıyor, yaz aylarında yazlık bir yere gidilecek.

Ekmeklere yağ sürülüyor.

Pastalar koca dilimler hâlinde kâğıt tabaklara dağıtılıyor.

Rainer pusu kurduğu yerden fırlayıp Sophie'nin üstüne atlıyor, arkadaşlıklarında nihayet yeni bir aşamanın başlama zamanının geldiğini ve bu aşamanın önceki tüm aşamalardan, neredeyse kökten diyesi geliyor, farklı olacağını söylüyor. Yani sonunda birbirleriyle doğrudan temas kurmaları gerekiyor. Bu temas akşamları yapılacak yürüyüşlerle sağlanabilir. Her derin sohbetimizde yeni topraklar keşfedeceğiz, diye söz veriyor ona. İlişkilerine doğallığın yeni bir türünü getireceklerini temin ediyor. Doğanın muhteşem tarafı içindeki hiçbir şeyin birbiriyle ters düşmemesidir.

Sophie Rainer'le ters düşüyor, bırak beni, diyor, elbisemi bozuyorsun, şifon bu. Gitgide dejenere oluyorsun Rainer, yavaş yavaş ama emin adımlarla.

İlerleyen saate uygun olarak yetişkinler için punç bile var. Ama zayıf bir punç. Çocuklar istisnai olarak bir yudum alabildikleri için kıkırdıyorlar. Hans da alkol almak için sıraya giriyor ama hemen postalanıyor, çünkü henüz yetişkin değil, bunu duyunca inanamıyor. Bağırarak uzun zamandır kendi parasını kazandığını söylüyor. Bir doktor kızına ait olan anlayışsız bir yüz cevap veriyor.

Burada sigara içmek bile yasak.

Kaçınılması mümkün olmayan Frau Witkowski kendini ve öğretmen kanını kalabalıkta saklıyor (bir zamanlar kendisi de öğretmendi!). Sakladığı diğer şey, kadife bir fiyonkla ve aynı renkte ipek bir gülle süslediği, ikisinin de birbirinden yersiz durduğu, çirkin, savaş öncesi elbisesi. Baba şık görünüyor, kravatı yüksek sesle ben buradayım diye bağırıyor, görmemek mümkün değil. Bir sakatı kasten görmezden gelebilirsiniz fakat bu kravatı değil.

Anna dikkatini çekmek için Hans'ın kazağını arkadan hafifçe kaşıyor. Hans onu bir atmış gibi okşayıp, yoksa yine kaşınıyor musun, diye soruyor. Kaşınıyorsa o zaman kaşınsın, hahahaha. Sonra tiz bir sesle kişneyip Sophie'nin üstüne atlıyor, onu havaya kaldırıp birkaç kez döndürüyor. Sonra top gibi havaya atıp tutuyor, ona sevgilim, bebeğim, Sophie'ciğim diyor. İçinde büyük bir güç var, şimdi o gücü serbest bırakıyor, hem bu güç Sophie için değilse kimin için ki.

Sophie hafifçe gülerek, indir beni Hans, diyor. Hans daha emri yerine getiremeden Rainer arkadan geliveriyor, Sophie'yi kollarından çekip Hans'a taşaklarını tekmeleyeceğini söylüyor, o da, dene bakalım, diye cevap veriyor. Şimdi toz ol, yalnız kalmak istiyoruz.

Müdür yüksek sesle, olgunluk sınavının hayatın bir döneminin sonu olduğunu, hepsini farklı

yönlere savuracağını söylüyor. Okulu her zaman hatırlayacaklarına inanıyor. Ama artık bitti ve hayat daha yeni başlıyor. Hayat bambaşka bir şey fakat okul onları hayata hazırlıyor.

Rainer ve Anna korkudan titriyor, onları en çok korkutan şey değişim. Reiner ileride bir daha asla buradaki gibi kolayca lider olamayacak, çünkü ileride onu herkes tanımayacak. Neler başardığını da bilmeyecekler, hepsini yeniden başarması gerekecek. Rainer ve Anna bilinmeyenden korkuyor.

Anna bu konuda bir şey söylemek istediğini belirtmek için elini kaldırıyor.

İçlerinde çok fazla enerji olan, kanı kaynayan bu iki genç adam az kaldı birbirine girecek. İhtiyatlı bir öğretmen ikisinin arasına girip disiplini ve dini hatırlatıyor. Çünkü din öğretmeni.

Anna bu konuda bir şey söyleyebileceği için heyecandan biraz zıplıyor. Hans'ın onun olduğunu, başka hiç kimsenin olmadığını söylemek istiyor. Görünüş farklı olsa da. Rainer Sophie'ye iyice sokulup ona karşı hissettiklerini, en başından beri hissettiklerini söylüyor. Gururundan hiç itiraf edememişti. Ama hisleri şimdi daha güçlü. Bastırılamıyor. Sophie'nin bilmesinde de bir sakınca yok. Bir sonraki aşama ormana parça parça düşen güneş ışıkları olurdu, yavaş yavaş ama kesintisiz yağan yağmur, reçine kokusu, eski bir yağmurluğun içinde Sophie, nefes nefese, şefkatle saçlarını okşayışı. Sonuçta entelektüel erkeğin de fiziksel olarak biraz şımartılmaya ihtiyacı var. Ekoseli masa örtüsü üzerinde köy yemeği, ciddi ve derin sohbetler, Tanrı'nın bile soyut olarak katıldığı sohbetler. Bu her liselinin hayali, onun da hayali. Yemekten sonra yatağa uzanılır ve onca zamandır okunan Camus'ye devam edilir. Mahkûm için artık sonsuza kadar önemsizleşen bir dünyanın açıldığı o bölüm. Mahkûm annesini düşünür. Ama Rainer tercihen Sophie'yi düşünecek. Sonra kamera, ormanda izlerini kaybedecek.

Sophie, annesinin onu tatilden sonra yeni bir çevre görsün diye Lozan'a göndereceğini söylüyor. Kesin mi, diye meliyor Rainer. Evet, kesin. Yatılı okula. Sophie yabancı bir dilin konuşulduğu büsbütün yabancı bir çevreye gireceği için sabırsızlanıyor.

Rainer, güzel şeyler bu kadar yakında, yani buradayken neden uzaklara gitmek istediğini soruyor. Niye yabancı bir çevreye ihtiyaç duyuyorsun? Onun yerine kalıp benim içimdeki yabancı ve bilinmeyen hayvanı evcilleştir. Şimdi cinsel performansımı da gösterebilirdim ama cinsellik kadını aşağılayan bir şey. Bu yüzden böyle bir evcilleştirilmeye ihtiyaç duyuyorum.

Benim spor salonunda yaptığım şey (Sophie) flörtleşmekten çok daha heyecan verici. Ateşleyici bir şey. Rainer, Sophie'nin kesinlikle ondan ayrılmak istemediğini, şimdi öylesine konuştuğunu söylüyor. Ona tamamen güvendiğinin kanıtı olarak da Camus'nün *Veba*'sının yorumuyla ilgili birkaç fikir vermek istiyor, çünkü birlikte okuyacakları bir sonraki kitap bu olacak. Verdiği fikirleri kimseye söylememeli.

Sophie soğukkanlılığını kaybetmeden onu parmak uçlarıyla kenara çekiyor ve dans partnerinin anne babasıyla selamlaşıyor, Sophie'yi tanıyorlar, ona geleceğiyle ilgili sorular soruyorlar, Sophie onlara da Lozan'dan bahsediyor. Güzel, diyorlar, oradaki spor imkânları da öyle.

Anna Sophie'nin ensesine üflüyor, orada sarı saçlar var. Şimdi bir kez olsun kendi karakteriyle ilgili bir şey söylemek istiyor. Epeydir bu kadar çok konuşmamıştı. Anna karakterinin tüm dünyaya karşı duyduğu kör bir nefret olduğunu söylüyor. Hans Sophie'yi kaldırdığı gibi bir kez de onu kaldırsın. Hans; Anni, bana salamlı sandviç getir, diyor. Anna bunun üzerine roket gibi fırlıyor.

Bu arada Rainer ve Hans, her biri Sophie'yi bir omzundan tutup bir konuyu tartışmak üzere bu tatsız okul partisinden neden onlarla birlikte ayrılması gerektiğine dair nedenleri sıralıyorlar. Rainer teypten gelen modern

müziği de arada açıklayıveriyor. Sophie Fransız İsviçresi'ne gitmesin. Hans Lozan'ın nerede olduğu söylenene kadar İsviçre kelimesini ağzına almıyor.

Sophie niyeti iyi ama tutuşu kötü iki koldan da sıyrılıyor, yapışkan salgısıyla böcekleri öldüren kötü bir etobur bitki gibi başkaldırıyor ve onlara herhangi bir şekilde rahatsızlık vermeyi menediyor. İkisini de daha fazla görmek zorunda kalmamak için uzaklaşıyor.

. . . . . .

Bunlar sizin küçük hayranlarınız mı Sophie, diye gülümsüyor dans partneri annesi, o hâlde iyi eğlenceler sevgili Sophie.

Anna salamlı sandviçle geri geliyor, Hans salamı büyük bir sinirle mideye indiriyor, kornişonu koparıyor, geriye kalan kuru ekmeği Anna yiyebilir. Hans sandviçin parasını veriyor. Anna yiyor ve kasten kusmak üzere tuvalete gidiyor, dolu olmasa bari.

Rainer belki kendini öldüreceğini söylüyor. Bu kesin Sophie'nin dikkatini çeker. Yoksa Rainer boşluklardan kayıp gidecek. Dünyanın zarif bir kayıtsızlığı var, diyor Camus. İnsan dünyanın düşmanlığını geride bırakmalı, diyor Camus. Birinin umudu elinden alınırsa elinde sadece şu an kalır, insan gerçekliğin kendisi, diğer herkes figüran olur. Zaten öyleler.

Başkasının önceden kurmadığı bir cümle kurduğunu hiç duymadım, diyor Sophie usulca.

Çünkü bütün cümleleri biliyorum. Camus'nün bize gösterdiği gibi, hayatın söndüğü yerde akşam melankolik bir ateşkes gibidir.

Hans yumruğunu tüm gücüyle kendi kafatasına indiriyor, kof bir ses çıkıyor. Orijinal bir şey çıkmıyor, sadece her zamanki şeyler, elektrik kablolarını yanlış bağladığını, şimdi tekmeyi yiyeceğini söyleyen ustabaşının sözleri.

Sakat baba değneklerinin arasında zıplaya zıplaya gelip Sophie'ye belli ki oğlunun kız arkadaşı olduğunu söylüyor, bu çok hoş, çünkü Sophie zarif bir kız, eskiden onun da böyle sev-

gilileri vardı, bugünlerde nadiren oluyor, çünkü işten pek zamanı kalmıyor. Oğlu Rainer'e bu alanda da bir şeyler gösterebilirdi.

Anna ve Rainer'in annesi, Sophie'nin elbisesini gözleriyle yiyor. Acaba onun dikiş makinesinden böyle bir şifon harikası çıkar mı yoksa organze mi? Sentetik değil.

Anna, annesinin kolunu mengene gibi sıkıyor. Bu kola aylardır dokunmamıştı. İki kadın bir an için Azize Meryem ve Azize Marta* oluyor, mecburen, çünkü Meryem Ana'nın sadece bir oğlu vardı, kızı yoktu.

Hans yutkunuyor, âdemelması oynuyor. Ağzı tükürük içinde, bir bira bile içmediği hâlde.

Sophie her şeyi silkip atıyor ve dönmemecesine gidiyor.

Sophie arkasında iki boşluk bırakıyor, biri Hans'ın içinde, diğeri Rainer'in ama Sophie bunu hissetmiyor.

Yazlık yerdeki bir kız, erkek arkadaşı şehre dönerken genelde şöyle der: Gidiyorsun ama geride çok şey kalıyor. Erkek arkadaşın bıraktığı onca şey. Fakat burada faydalanılabilecek pek bir şey kalmıyor, aslında geriye hiçbir şey kalmıyor.

Frau Witkowski iki eliyle, daha fazlası yok, kadife fiyongun ve elbisesine tutturduğu çiçeğin çıplaklığını örtüyor ama ikisi de parmaklarının arasından münasebetsizce dışarıya bakıyor ve kötü bir izlenim bırakıyor. Herr Witkowski gibi.

Anna da gidiyor, hiç kimse ama hiç kimse gittiğini fark etmiyor. Parkede metal bir topuğun açtığı küçücük bir çentik bile bırakmıyor. Hiçbir şey.

***

* İncil'in Luka kitabında bahsi geçen, İsa'yı evinde konuk eden iki kız kardeş. *–çn*

Hans işyerinin kapısından çıkıyor, dışarıda duran Anna yanına gidiyor. Farklı olabileceğini Hans'a göstermek için mantıklı şeyler söylemek istiyor. Amerika'ya gidememem iyi oldu, böylece yaz boyunca senin akşam okulun için ders çalışabiliriz demek istiyor. Ama çoğunlukla olduğu gibi hiçbir şey diyemiyor, sadece aptal aptal uluyor. Bütün gün çalışan, dolayısıyla akşamları huzuru hak eden tüm yabancı insanların önünde hüngür hüngür ağlıyor, zırlayışına yene yene bitmeye yüz tutmuş ruhunu da katıyor, böylece özünde iyi biri olduğunu gösteriyor. Çünkü ancak henüz tamamen katılaşmamış biri ağlayabilir. Ağzı yüzü çarpılıp çirkin bir hâl alıyor. Bir kadın böyle bir yüz ifadesinden hiçbir zaman kazançlı çıkmaz, kaybeder. Yine de Hans soğukkanlı Anna'da bu yüz ifadesini görünce anormal bir acıma duygusuna kapılıyor. Belki de acıma değil de erkeklerin zayıf şeyleri koruma refleksidir. Bir erkek bir kadını ağlarken gördüğünde bu refleks harekete geçer. Kolunu söz konusu ağlayan kadına atıp iş arkadaşları onları gözetlemesin diye onu hızla uzaklaştırıyor. Neyin var Anni? diyor, neden ağlıyorsun? Söyle hadi! Anna çaresiz olduğunu söylüyor, içinden rasgele bir sürü şey fırlıyor ama özellikle korku, nefret ve baharat niyetine bir tu-

tam Sophie kıskançlığı. Hans birini kıskanmanın güzel bir şey olmadığını, sonuçta o insanın böyle teklifsiz bir duruma suçsuz yere düştüğünü söylüyor. Bunu Sophie'ye çok mu görüyorsun? Anna bir oktav daha yukarıdan zırlıyor. Gel, sana eve kadar eşlik edeyim, zaten yakında oturuyoruz. Anna'ya sakinleşmesini söylüyor, Anna yavaş yavaş sakinleşiyor. Bir anda Hans'ı yeni bir gözle görüyor, gerçek olduğunu fark eden aşkın gözüyle. Hans Anna'yı yeni bir gözle görüyor, daha güçlü olan erkek koruyucunun gözüyle. Belki de aynı şekilde gerçek olduğunu fark eden dostluk hissidir bu. Dostluk iyi günde kötü günde ve diğer zor zamanlarda dostunla birlikte olmayı gerektirir.

Hans bu kötü günde Anna'yla birlikte eve gidiyor. Anni'ciğin neyi var, diyor ikide bir, başka ne diyeceğini bilmiyor. Hiç, bir şey yok, diyor Anna. Akşam yemeğine gelir misin?

Hans hemen hayır diyor, çünkü Anna'nın anne babasına katlanamıyor. Ama pazara az kaldığını, belki birlikte bir şeyler yapabileceklerini söylüyor.

Çeşitli endişeler Anna'nın yakasından düşüyor, içine alışılmadık bir neşe yayılıyor, hatta tadı kesin iğrenç olan akşam yemeğine kadar sürüyor. Çok yakında Hans'la bisikletlerine binip bir pazar gezisine çıkacaklar. Bu gezi belki de yeni bir temelin üzerinde kurulan yeni bir başlangıç olacak. Temel her zaman maddi olmak zorunda değil, çünkü para bazen önemsiz kalır, duygularsa bundan bağımsızdır.

Witkowski'lerin evinde akşam sofrası kuruluyor. Baba soluk bile almadan dırdırlanıyor, kimse onu duymuyor bile, o denli alışılmış bir şey. Anneyi üzerinde uygulamak istediği çeşitli işkencelerle tehdit ediyor. Anne bir postayla sipariş kataloğunu karıştırıyor, orada gözlerini acıtan bir elbise buluyor. Acıtıyor da acıtıyor. Özellikle dün okulda elbisesiyle kendini rezil ettiği ve bugün hâlâ içinde belli bir sızı hissettiği için acıtıyor.

Baba Rainer'e, yemekten sonra onunla bir parti satranç oynar mı diye soruyor. Rainer evet diyor, gerçekten de oynaya-

cak. Akşam yemeğinde ekmek ve iki çeşit salam var. Bir de korkunç bir sosa bulanmış patates. Sonra şu parti oynanıyor; malul, Rainer'in zihinsel durumu ya da doğrudan kendisiyle ilgili yanıltıcı nasihatlerde bulunuyor. Rainer kaybediyor, çünkü nedense odaklanamıyor. Baba deli gibi seviniyor, kurumlanıp duran, burnu havada lise öğrencisini son zamanlarda çok nadiren yenebiliyor. Yine de Rainer'e babasıyla satranç oynarken daha fazla çaba göstermezse sağlam bir şamar yiyeceğini söylüyor. Rainer kazanmak anlamsız diyor ve bahsi geçen şamarı yiyor.

Anna'nın yüz hatlarında, bu sabah orada olmayan bir yumuşaklık var. Nereden geldi ki? Hatta bulaşıkları bile kuruluyor.

Anne, bir anne olarak başarısızlığından kaçıp kurban rolüne geçiyor ve bu gece acı veren aletler kullanmaması için babaya yalvarıyor. Baba şakacı bir tavırla düşüneceğini söylüyor ama azdan çok dövecek. Sonra yatmaya gidiyorlar.

Anna yatmadan önce bir elma yiyor.

Rainer de yatmadan önce bir elma yiyor, sonra Camus'nün absürtlük ve saplantıyla ilgili kitabını okuyor.

Işık söndürülüyor, uyuyorlar.

Rainer sabah altı buçukta ansızın uyanıyor, her zamankinin aksine iki eli de terden ıslak. Bu durumun lehinde ya da aleyhinde hiçbir şey düşünmüyor. Annesinin banyoda olduğunu duyuyor. Ayağa kalkıyor, hole gidiyor, babasının kapıda asılı anahtar destesinden tabanca kutusunun anahtarını alıyor. Kutu 8 cm yüksekliğinde, 30 cm uzunluğunda, 15 cm genişliğinde ve demirden. Üstünde cüzdan duruyor, önce onun kaldırılması gerek. Evde hep ilk uyanan kişi olan annesinin rahatsız edici banyo sesleri dışında daire sessiz. Rainer tabanca kutusunu açıp içinden Steyr-Kipplauf tabancayı çıkarıyor, kalibresi 6.35 mm. Tabancanın altında annesinin cinsel organının görüldüğü fotoğraflar var, bu cinsel organ onda hissedilir bir etki bırakmıyor, oysa vaktiyle dünyaya onun içinden çıkıp geldi.

Rainer tabancayı alarak tüm gece ince paravanın ardında, onun hemen yanında uyuyan, hâlâ mutlak bir güvenle uyumaya devam eden kız kardeşinin yanına gidiyor. Anna'yı en yakın mesafeden başından vuruyor, alın kemiğini parçalıyor ama sadece bilincini anında kaybetmesine yol açıyor. Schönberg Op. 33a'dan birkaç parça ses ve ancak yarısını ezberleyebildiği Piyano Sonatı Anna'nın beyninde şok içinde titriyor, sonra tereddütle ve isteksizce ama kesin olarak kayboluyor. Şarkılar ve sesler bir daha asla olmayacak.

Rainer ateş ettikten sonra hole çıkıyor, anne hiç konuşmadan, herhangi bir şey söylemeden ona doğru yürüyor. Rainer, polise ihbar edecek bir tanık kalmaması için şimdi tüm aileyi öldürmek zorunda kaldığını biliyor. Rainer annesini de bir çırpıda başından vuruyor, kadın tek bir ses bile çıkaramadan yere devriliveriyor. Üst çene kemiği tamamen parçalanmış ama ölüm henüz gerçekleşmemiş. Anne holün muşamba kaplı zemininde hırıldayan bir yığın hâlinde yatıyor, beyninin hâlâ faal olup olmadığı anlaşılmıyor, muhtemelen değil. Rainer, mermisi kalmayan tabancayı bir kenara koyup tuvaletten bilenmiş, keskin baltayı alıyor, ağırlığı 1,095 kg. Ağzı 11,2 cm uzunluğunda. Tuhaf bir şekilde baba onca zamandır salonda sakin sakin oturuyor, pijamasının üstüne hırkasını giymiş. Rainer baltayla sessiz bir şaşkınlık içindeki babasına doğru yürüyor ve baltayı indiriyor. Herhangi bir şey düşünmeden savurup duruyor. Başını hedef alıyor. Rainer'in üreticisi, korkunç balta darbelerinin altında anında çöküyor, çok kan kaybediyor. Kemikler kırılıyor, eklemler parçalanıyor, tendonlar yırtılıyor, damarlar kesiliyor, dikilmemecesine. Rainer neredeyse sadece başını ve boynunu hedef alıyor, bu da yeterli oluyor. Baba tamamen parçalanana kadar vurmaya devam ediyor. Sonra elinde baltayla bir insan yumağı hâlinde hırıldayarak ve köpürerek holde yatan annesinin yanına gidiyor, onu da doğruyor. Hâlâ hiçbir şey düşünmü-

yor ne lehte ne aleyhte. Ölümcül yaralar açmak istiyor, ölümcül yaralar açıyor da. Son mermiyi harcadığında işini tamamlamak için baltaya sarılacağını biliyordu. Kimse bir şey söylemiyor ya da bağırmıyor. Anne yüzüstü yatıyor ve öldürücü darbeyi bu pozisyondayken alıyor. Ölüyor. Rainer, ne öncesinde ne sonrasında, bir milim olsun kıpırdamıyor. Düşen düştüğü yerde kalıyor. Anne ölünce Rainer az önce örtünün üstünden görünen tek yeri başı olduğu için başından vurduğu kız kardeşinin yanına gidiyor, onun kafasını da babanın ve annenin kafası gibi parçalıyor. Anna'nın kafası kemik, kan, tendon ve beyin maddelerinden oluşan bir bulamaca dönüşüyor, birkaç diş aradan beyaz beyaz parlıyor, bir de hemen hemen çıkmış bir göz. Bir süre sonra, kısa sürede Anna da ölüyor, böylece üçü de ölmüş oluyor.

Hepsi çoğunlukla başından ve boynundan baltalandı. Rainer şimdi karton bavula doğru gidiyor, oyuncaklardan, bir slayt projektöründen ve keçelerden ibaret yığının içinden süngüyü çıkarıyor, artık tamamen gereksiz olan bu süngüyü üç cesede de saplıyor, üstelik planlı şekilde cesetten cesede geçiyor. Süngüyü önce babanın boynuna, göğsüne ve göbeğine batırıyor, sonra daha sertçe ölü annenin özellikle karnına saplıyor, ardından tüm gücüyle ölü kız kardeşe de batırıyor. Sonra işi nihayet bitiyor, çünkü kanlı insan yığınlarından hiç ses çıkmıyor, onları birbirinden ayırmak da artık mümkün değil, ölümün farklılıkları eşitlediği bilinen bir şey. Cinsiyetleri hâlâ anlaşılabilir ama o kadar, dahası yok. Cesetlerin kime ait olduğunu tespit etmek için bundan yola çıkmaları gerekecek.

Rainer bu anlamsız eylem sayesinde, olağanüstü bir şey yaptığı yönündeki narsistik görüşünü korumak istiyor.

Şimdi babanın cesedini saklamaya çalışıyor ki içeri girer girmez cesedi görmesinler. Kan damlatan et yığınını soluk soluğa

büyük köy sandığına doğru sürüklüyor, ceset içine sığsın diye önce sandıktan bir sürü ıvır zıvırı çıkarması gerekiyor. O kadar çok kan var ki diğer cesetleri saklayacak hâli kalmıyor. Sinirleri kaldırmıyor. Rainer de bu görevin altından kalkamıyor.

Kan içinde kalan pijamasını çıkarıp duşun altına giriyor. Sonra silahı bir çantaya koyup olay anında evde olmadığını ispatlayabilmek amacıyla evden vakitlice çıkıyor. Pijamayı da yanına alıyor. Birlikte sınava çalışmak ve benzin parası için borç almak üzere arabayla bir okul arkadaşının yanına gidiyor. Cinayet silahını bir köprüden Tuna'ya atmayı planlıyor ama cesaret edemiyor, bu saatte nehrin kenarında dolanan gereksiz sayıda insan oluyor. Cephaneliği pijamayla birlikte bagaja, yedek lastiğin altına koyuyor.

Sınava çalışıldıktan ve bir sigara kutusundan çıkarılan 500 şilin borç alındıktan sonra Rainer ve arkadaşı eskiden okulda din dersleri veren bir papazı ziyaret etmek üzere arabayla Aşağı Avusturya'daki Ketlassbrunn'a gidiyor.

Ketlassbrunn'a vardılar bile, papaz şaşırıp seviniyor. İki öğrenciyi öğle yemeği için misafirhaneye davet ediyor, orada yanında ekmek köftesiyle domuz kızartması yiyorlar. Akabinde Katolik gençlik yurdunda Viyana'dan gelen bir profesörün "Evren Olarak İnsan" ve "Suç ve Ceza" konulu bir semineri var. Rainer her zamanki gibi konuyla ilgili sorular sorarak dikkat çekmeye çalışıyor. Ayrılırlarken papaz ellerini sıkıp onlara biraz hamur işi veriyor. Sonra okul arkadaşı evine bırakılıyor, olaylı bir gündü, diyor ve vanilya sosu kokan evine giriyor.

Rainer yeniden kudretli Tuna'ya, bu büyük sembole gidiyor. Saat akşamın yedisi olmuş, cinayet silahını balık restoranı Berger yakınında nehre bırakıyor. Kanlı pijama arabada kalıyor.

Sonra Rainer bir telefon kulübesinden aylardır görmediği bir kızı arıyor. Kız şehir merkezinde evli bir doktor çiftin çocuğuna bakıcılık yapıyor, kızla Rainer'in ai-

lesi orman bölgesinden, memleketten tanışıyorlar. Kız Renate, Picasso Bar'a dansa davet ediliyor, Rainer'le Picasso Bar'da dans ediyor. Rainer iki tane sodalı campari içiyor, Renate bir martini, bir de fanta içiyor. Rainer hoparlörlerden gelen modern müziğin yapısını uzun uzadıya açıklıyor. Sonra açıklamayı bırakıp Renate'yi eve götürüyor.

Ardından Rainer tüm bu zaman boyunca annesinin 40 ağır ve sayısız orta derecede yarayla yerde yattığı, kız kardeşinin daha küçük olanlar sayılmazsa keskin kenarlı 26 ölümcül yarayla kaplandığı ve babasının tamamen parçalanmış hâlde oyma köy sandığında çürüdüğü aile evine dönüyor. Bu üç kişide toplamda seksenin çok üzerinde balta yarası var, süngü yaraları dahil değil, özellikle kafaları paramparça olmuş. Darbeleri daha güçlü olsun diye iki elini birden kullanmıştı. Rainer geceyi böyle korkunç bir hâle sokulmuş leşlerin yanında geçiremez, çünkü korkuyor.

Artık ev olmayan evine giriyor, bir an için holdeki ışığı yakıyor, böylece insanlar dehşet verici manzarayla aniden karşılaşınca şaşırdığına inanabilirler, ışığı hemen kapatıp polise gidiyor, annem öldürülmüş, holde yatıyor, diyor, gelin, katili bulmama yardım edin. Bir polis hemen onunla birlikte gidiyor, ilk başta birbirinden ayırt edilemeyen iki cesetle karşılaşıldığında yaşanan şaşkınlık tarif edilir gibi değil, o kadar deforme olmuşlar ki kim anne kim kız hiç kimse anlayamıyor.

Polisler hayretler içerisinde. Rainer beti benzi atmış, yarı baygın bir sedyede yatıyor, doktor onu ilaçlarla sakinleştiriyor ama nabzını böyle bir şoka göre şaşırtıcı derecede düzenli buluyor.

Pijamanız nerede, babanız nerede? diye soruyor komiser. Pijamam burada bir yerde olacaktı, sabah çıkardım, evden erkenden çıktım. Babam nerede bilmiyorum.

Bu cesetler öyle vahşice parçalanmışlar ki tanınacak hâlde değiller, diyor polis, çalıştığı süre boyunca

böyle şeylere biraz alışmış olsa da tiksiniyor. Anne ve kız kardeşin cesetlerine kimse dokunmuyor ama cesetlerin görüntüsü insanın yüreğine dokunuyor.

Fakat çok geçmeden Rainer'in pijamasının ve Herr Witkowski'nin nerede olduğu sorusu yine baş gösteriyor, bu cesetlerin ikisi de kadınlara ait.

Acaba bunu yapan baba mıydı? Sonunda babanın kana bulanmış kalıntıları sandıktan çıkarılıyor. Beyin kalıntıları sandığın yanında, geri kalanıyla birlikte sandığa koyulmamış.

Artık geriye sadece pijamanın nerede olduğu sorusu kalıyor ve güçlenen bir şüpheyle tekrar soruluyor.

Komiser yüzüncü kez, pijamanız nerede, burada bir yerde olmalı Herr Witkowski, diye sorunca Rainer nihayet cevap veriyor: Üstünde kan lekeleri var, bagajda, yedek lastiğin altında.

Artık her şeyi biliyorsunuz, bu yüzden bana istediğinizi yapabilirsiniz.

Avusturya edebiyatının modern seslerinden, 2004 Nobel Ödülü'ne layık görülmüş Elfriede Jelinek, savaş sonrası toplumunda ne kendilerine gösterilen yeni değerleri ne de geçmişte peşine düşülen hedefleri kabul eden, geçiş yaparken kendilerini bulamayan ve dünyayı anlamlandıramayan gençleri anlatıyor.

Otomatik Portakal'dan çıkmış gibi bir şiddet sahnesiyle açılan romanda failler alelade lise öğrencileri: Eski Nazi ama yeni düzende öfkesini ailesine yönelten bir babanın çocukları entelektüel pozlarında Rainer ve onca müzikal yeteneğine karşın sık sık dilini yitiren ikiz kız kardeşi Anna... Geldiği zengin ailenin imkânları ve sportif sarışınlığıyla Rainer'in hayranlık duyduğu Sophie ile işçi sınıfından babasını kamplarda kaybetmiş, zinde bedenlere ve Sophie'ye âşık yakışıklı Hans... Her biri geldiği ve temsil ettikleri kesimlerin çıkışsızlığından usanmış, zamanın dışında kalmış bu gençler ailelerinin yanında uslu çocuklar, bir araya geldiklerinde hınzır anarşistler: 1960'lara yaklaşırken ikiyüzlü toplumda kendilerini birbirlerinde ararken, tarihin, toplumun, ekonominin, ailenin, ahlakın tüm sınırlarını zorlayıp ortalığı birbirine katmak için bile isteye kötülük yapmaya niyetliler.

Jelinek'in *Piyanist* romanını da uyarlamış ünlü yönetmen Haneke'nin filmlerinin sürprizli karanlık yapısını andıran *Dışarıda Kalanlar*, Avusturya usulü kara mizahla yoğrulmuş çok sesli bir dehşet sonatı. Bir bakıma varolamayış romanı.

"Savaş sonrası Avusturya'sına amansız ve dehşet verici bir keşif yolculuğu."
— PUBLISHERS WEEKLY

"Yazım o kadar güçlü ki, sanki yazılmış gibi değil de, korkunç gerçeğini dile getirebilmek için yazarın şeytani ruhu önce bir oğlana, sonra bir kıza, bir yapıya, bir şeye, bir toplama bürünüyormuş gibi."
—THE SCOTSMAN

www.ithakiyayingrubu.com
9 786052 653562
/ithakiyayinlari

İTHAKİ MODERN 104
ROMAN
ithaki